

КАРАР

«15» февраль 2019 ел

№ 170

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Свияжск авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында

Россия Федерациясе Торак кодексына, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законга, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлдәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Свияжск авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына, Свияжск (Зөя) авыл жирлеге Советына таянып, Свияжск (Зөя) авыл жирлеге Советы карар чыгарды:

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Свияжск авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен әлеге карарга кушымта нигезендә расларга.

2. Үз көчен югалткан дип танырга:

- Советның «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Свияжск авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында " 2014 елның 18 июнендәгә 108 номерлы карары»;

- Свияжск (Зөя) авыл жирлеге Советының 2014 елның 18 июнендәгә 108 номерлы «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Свияжск (Зөя) авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» 2017 елның 22 ноябрдәгә 107 номерлы карарына үзгәрешләр керту турында;

- Свияжск (Зөя) авыл жирлеге Советының 2017 елның 22 ноябрдәгә 107 номерлы «Татарстан Республикасы Зеленодольск

муниципаль районы Свияжск (Зөя) авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» 2018 елның 9 июлендәге 140 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында урнаштыру (<http://pravo.tatarstan.ru> Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында Зеленодольск муниципаль районы сайтында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru> «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә, шулай ук Яшел Үзән муниципаль районы Свияжск авыл жирлеге мәгълүмат стендларында түбәндәге адреслар буенча урнашкан: Успенская урамы, 11 йорт (жирлек хакимияте бинасы), Успенская урамы, 2 йорт (кибет бинасы).

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үзем артыннан калдырам

**Свияжск авыл жирлеге башлыгы,
Совет рәисе**

В.П. Костюнин

ТЕРРИТОРИЯНЕ ТӨЗЕКЛӨНДЕРҮ КАГЫЙДӨЛӨРЕ
ЗӨЯ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
ЗЕЛЕНОДОЛЬСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

Кисәк 1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӨЛӘР

1.1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының " Свияжск авыл жирлегенә» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре (алга таба – кагыйдәләр), Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Свияжск авыл жирлегенә» муниципаль берәмлеге территорияләрен карап тоту һәм җыештыру буенча тәртип һәм таләпләр билгели (алга таба-кагыйдәләр) – муниципаль берәмлек), шул исәптән Ел фасыллары буенча яшел утыртмаларны, кече архитектура формаларын, стационар булмаган сәүдә объектларын, хезмәт күрсәтү өлкәсенә стационар булмаган объектларын, төзекләндерү элементларын тоту тәртибен, биналарның фасадларын ремонтлау һәм буяу эшләрен башкару тәртибен, каты көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару тәртибен, юлларны эксплуатацияләү, территорияне яктырту, Күмү һәм жирләү урыннарын карап тоту, территория мохитенә һәркем өчен мөмкин булуын, территорияне бәйрәмчә рәсмиләштерү максатларында, чисталык, тәртип, югары эстетик сыйфатларны һәм яшәү мохитенәң уңайлылыгын тәэмин итү, шулай ук өлгә кагыйдәләргә бозган өчен җаваплылыкны күздә тоту.

1.2. Өлгә кагыйдәләр муниципаль берәмлеккә бөтен территориясәндә гамәлдә, муниципаль берәмлек территориясәндә урнашкан биналарның, корылмаларның хужалары һәм арендаторлары булган барлык юридик, физик һәм вазыйфаи затлар тарафыннан үтәргә тиеш. Төзекләндерү, карап тоту һәм җыештыру муниципаль берәмлеккә бөтен территориясә һәм анда урнашкан барлык биналар (торақ йортларны да кертеп), корылмалар, инженерлык коммуникацияләре һәм корылмалары (алга таба - биналар, корылмалар) төзекләндерелгә, карап торырга һәм җыештырылырга тиеш.

1.3. Муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү һәм карап тоту өлкәсендә мөнәсәбәтләргә хокукый жайга салу Россия Федерациясә Конституциясә, Россия Федерациясә Граждан кодексы, «Россия Федерациясәндә жирле үзидәрә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Конституциясә, «Татарстан Республикасында жирле үзидәрә турында» 2004 елның 28 июлендә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла, Россия Федерациясә региональ үсеш министрлыгының 2011 елның 27 декабрәндә 613 номерлы боерыгы, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Свияжск авыл жирлегенә» муниципаль берәмлеге Уставы, Свияжск авыл жирлегенә башка муниципаль хокукый актлары һәм өлгә Кагыйдәләр белән расланган Муниципаль берәмлекләр территорияләрен төзекләндерү буенча нормаларны һәм кагыйдәләргә эшләү буенча методик рекомендацияләр.

1.4. Өлгә Кагыйдәләрдә түбәндәгә төшенчәләр кулланыла:

Территорияне төзекләндерү - муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләргә белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру, муниципаль берәмлек территориясенә санитар һәм эстетик торышын тәэмин итүгә һәм яхшыртуга, торақ пунктларның территорияләрен һәм мондый территорияләрдә урнашкан объектларны, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләргә, жир кишәрлекләргә, биналарны, төзелмәләргә, корылмаларны, якин-тирә территорияне карап тотуга юнәлтелгән эшчәнлек.

Төзекләндерү чараларына түбәндәгеләр керә:

- биналарның, корылмаларның, урамнарның, мәйданнарның, тротуарларның фасадларын ремонтлау, проектлау, бизәү һәм төсләр белән бизәү, шулай ук аларны тышкы яктырту буенча эшләр башкару;
- жирлек халкының күпләп ял итү өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндерүгә оештыру;
- вакытлы объектларны функциональ-нигезләнгән урнаштыру;
- муниципаль берәмлеккә бәйрәмчә бизәлешә;
- муниципаль берәмлек территориясен яшелләндерү;
- коммуналь һәм башка калдыкларны җыю, туплау, саклау, чыгару, транспортировкалауны оештыру һ. б.;
- жирле эһәмияттәге автомобиль юлларын тоту, эксплуатацияләү (алга таба-автомобиль юллары);
- урнаштыру, төзү, тоту, инженерлык, коммуникацион чептәрләргә, биналар, корылмалар, техник корылмалар һәм элементлар, шул исәптән су белән тәэмин итү, канализация, энергия белән тәэмин итү, жылылык белән тәэмин итү һ. б. Территорияне төзекләндерү элементлары-декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, җиһазларның һәм бизәлешенә төрле төрләргә, шул исәптән биналарның фасадлары, төзелмәләр, корылмалар, кече архитектура формалары, стандарт булмаган корылмалар, мөгълүмат щитлары һәм территорияне төзекләндерүнең состав өлешләргә буларак кулланыла торган күрсәткечләр, шул исәптән:
- йортлар, биналар, корылмалар фасадлары, шулай ук арка юллары порталлары, түбәләр, коймалар һәм саклагыч рәшәткәләр, түбәләр, козырькалар, тәрәзәләр, керү төркемнәргә, керү ишекләргә, балконнар, тышкы баскычлар, эркерлар, лоджияләр, карнизлар, столляр эйберләргә, ставни, су-Көнчыгыш торбалары, фасадларны өстәмә җиһазлау, йорт яны территорияләргә;
- коймалар (коймалар), коймалар, капкалар;
- бәйрәм бизәлешә предметлары;

- сыйфатсыз стационар булмаган корылмалар, вакытлыча объектлар, корылмалар;
- жәяүлеләр коммуникацияләре;
- транспорт, инженерлык коммуникацияләренең техник зоналары, инженерлык коммуникацияләре, су саклау зоналары;
- балалар, спорт майданчыклары һәм башкалар.;
- төзелеш майданчыклары, ремонт, реконструкция объектлары һәм башкалар;
- контейнер майданчыклары, калдыкларны саклау, туплау урыннары;
- хайваннарны йөртү һәм өйрөтү өчен майданчыклар;
 - муниципаль берәмлек территориясендә автостоянкалар, транспорт чараларын урнаштыру һәм саклау майданчыклары;
 - яктырту элементлары (тышкы сәнгать яктырту);
 - тышкы мәгълүматны урнаштыру элементлары һәм реклама конструкцияләре;
 - капитал төзелеш объектлары элементлары;
 - кече архитектура формалары;
 - яшелләндерү элементлары;
 - урам коммуналь-көнкүреш һәм техник жиһазлар (аерым урнашкан урам жиһазлары объектлары, тукталыш пунктлары, телефон будкалары, мәгълүмат һәм реклама урнаштыру өчен объектлар (тумбалар, стендлар, табло, урам сәгать жайланмалары һәм башка шундый корылмалар яки жайланмалар), жәмәгать бәдрәфләре, урналар һәм чүп жыючылар);
 - су жайланмалары;
 - территорияне инженерлык эзәрләү һәм яклау элементлары;
 - йөгертмә;
 - һәм башкалар.

Төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы - муниципаль берәмлек территориясендә куркынычсыз, уңайлы һәм кызыклы мохит булдыру өчен төзекләндерү элементларын минималь яраштырып тору.

Төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы жирле нормалар һәм территорияне төзекләндерү кагыйдәләре составында жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

Төзекләндерү эшләре алып барыла торган территория - муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү объектлары: майданчыклар, ишегаллары, кварталлар, функциональ-планлаштыру белеме, административ округлар һәм шәһәр округлары территорияләре, шулай ук бердәм шәһәр төзелеше регламентациясе (сак зоналары) яки визуаль-киң кабул итү принцибы буенча бүлеп бирелә торган территорияләр (төзелешле майдан, якындагы территория һәм төзелешле урам), муниципаль берәмлекнең башка территорияләре, шул исәптән:

- күп катлы йортлар, индивидуаль торак төзелеше, Биналарны эксплуатацияләү һәм аларга хезмәт күрсәтү, төзелеш өчен бирелгән биналар, корылмалар урнаштыру өчен жир участкалары, шулай ук административ һәм офис биналары, мәгариф, фән, сәламәтлек саклау һәм социаль тәэминат, физик культура, спорт, мәдәният, сәнгать һәм мәдәният объектлары, гараж, бакчачылык һәм башка объектлар урнаштыру өчен билгеләнгән жир участкалары;
- майданнар, урамнар, юллар, автомобиль юллары, Яр Чаллы, скверлар, бульварлар, бакчалары, парклар, урман парклары, пляжлар, балалар, спорт һәм спорт-уен майданчыклары һәм башка шундый объектлар;
 - аеруча саклана торган табигый территорияләр һәм тарихи-мәдәни әһәмияттәге жирләр;
 - жирләү урыннары;
 - яшел үсентеләр белән шөгылләнүче яшел үсентеләр;
 - ясалма юл корылмалары;
 - барлык төр транспорт вокзаллары станцияләренең территорияләре һәм капитал корылмалары, транспорт чараларын саклау һәм техник хезмәт күрсәтү урыннары, юл сервисы объектлары;
 - причаллар, дебаркадерлар, кече суднолар стоянкалары, яр буе корылмалары, Корылмалар, көймәләр станцияләре һәм башкалар.;
 - житештерү һәм куллану калдыкларын жыю һәм чыгару өчен урыннар, жиһазлар һәм корылмалар һ. б.;
 - житештерү объектлары һәм зоналары территорияләрен, инженерлык инфраструктурасы зоналарын, махсус билгеләнгән зоналарны, чүплекләргә дә кертеп, житештерү һәм куллану калдыкларын күмү өчен полигоннарны, шул исәптән аларны күмү өчен, ассенизация һәм компостлау кырларын, үлэт базларын, шулай ук тиешле санитар-саклау зоналарын да кертеп, төзекләндерү объектлары.

Территорияләргә - муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү нормаларында һәм территорияләргә төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән объектлар: төзекләндерү элементларын нормалаштырыла торган комплекс, аларны әлеге территориядә урнаштыру кагыйдәләре һәм кагыйдәләре. Мондый территорияләр түбәндәгеләр булырга мөмкин: төрле функциональ билгеләнешле майданчыклар, жәяүлеләр коммуникацияләре, юл йөрү урыннары, жәмәгать киңлекләре, участкалар һәм торак төзелеш зоналары, житештерү төзелешенең санитар-сак зоналары, рекреация объектлары, торак пунктның урам-юл челтәре, инженерлык коммуникацияләренең техник (сак-эксплуатация) зоналары.

Территорияләргә жыештыру-житештерү һәм куллану калдыкларын жыю, махсус билгеләнгән урыннарда чыгару, башка чүп-чар, кар чыгару, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәэмин итүгә һәм әйләнә-тирәлекне саклауга юнәлтелгән башка чаралар. Карап тоту һәм жыештыру өчен беркетелгән территория-жир кишәрлекләренең кадастр планнары, аренда килешүләре яки башка килешүләр, карарлар белән билгеләнгән чикләрдәге территория.

Яшелләндерү-үсемлек компонентларын актив кулланып, муниципаль берәмлек мохитен формалаштыруны тәэмин итә торган территорияне төзекләндерү һәм ландшафт оешмасы, шулай ук муниципаль берәмлек территориясендә элек барлыкка килгән яки башта булган табигый мохитне саклау.

Гомуми файдаланудагы яшеллэндерелгән территорияләр - гомуми файдалану территорияләрендә урнашкан скверлар, парklar, бакчалар һәм бульварлар;

Чиклэнгән территория - предприятиеләрнең, оешмаларның, учреждениеләрнең яшеллэндерелгән территорияләре;

Махсус билгеләнештәге яшеллэндерелгән территорияләр-санитар зоналар, су саклау зоналары, зиратларны яшеллэндерү, питомниклар үсентеләр;

Хужалык майданчыгы-торақ зонада урнаштырылган киёмнәрне киптерү майданчыгы, чүп жыючылар өчен майданчыклар, келәмнәрне чистарту һәм йорт әйберләрен киптерү майданчыгы;

Яшел үсентеләр-агач, агач-куак, куаклык һәм үлән үсә торган үсемлек.

Орлык чечү өчен махсус сайланган үлән орлыгы төзелә торган Газон – үлән покры, ул утырту һәм парк корылмалары өчен фон һәм ландшафт композициясенә мөстәкыйль элементы булып тора.

Каты көнкүреш калдыклары (каты көнкүреш калдыклары) - физик затлар тарафыннан куллану процессында торақ урыннарында барлыкка килә торган калдыклар, шулай ук физик затлар тарафыннан шәхси һәм көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндерү максатларында торақ урыннарында куллану барышында үзләренә куллану үзәнчәлекләрен югалткан товарлар. Каты коммуналь калдыклар шулай ук юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр эшчәнлегенә процессында барлыкка килә торган калдыклар һәм физик затлар тарафыннан куллану процессында торақ биналарда барлыкка килә торган калдыклар составы буенча мондый калдыклар да керә.

Зур габаритлы калдыклар-каты коммуналь калдыклар (мебель, көнкүреш техникасы, торақ биналарны агымдагы ремонттаудан калдыклар һ. б.), аларның күләме аларны контейнерларда урнаштырып куярга мөмкинлек бирми

Каты көнкүреш калдыкларын чыгару графигы-каты көнкүреш калдыкларын чыгару килешүенә состав өлеше, каты көнкүреш калдыклары күләме һәм чыгару вакыты күрсәтелгән.

Каты көнкүреш калдыкларын чыгару графигын өзү - маршрут, каты көнкүреш калдыкларын чыгаруның сәгатьләп графигын үтәмәү.

Контейнер майданчыгы-әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә Россия Федерациясе законнары һәм халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәэмин итү өлкәсендә Россия Федерациясе законнары таләпләре нигезендә төзелгән һәм контейнерлар һәм бункерлар урнаштыру өчен билгеләнгән каты коммуналь калдыклар туплау урыны .

Каты коммуналь калдыкларны, зур габаритлы калдыклардан тыш, урнаштыру өчен билгеләнгән Контейнер - чүп жыючы.

Зур габаритлы калдыкларны туплау өчен билгеләнгән Бункер - чүп жыючы .

Житештерү һәм куллану калдыклары (алга таба - калдыклар) - житештерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү процессында яисә куллану процессында барлыкка килгән матдәләр яисә предметлар, аларны бетерү өчен билгеләнгән яисә закон таләпләре нигезендә бетерелгән тиеш

Калдыкларны сортировкалау-житештерү һәм куллану калдыкларын аеру һәм (яки) көлү, билгеле бер критерийлар нигезендә, сыйфат ягыннан аеручы өлешләргә туры килә.

Каты көнкүреш калдыклары жыю (КГМ) - эш чүп-чарларын чистарту, контейнерлар тутыру һәм контейнер майданчыкларын чистарту белән бәйлә чаралар комплексы. КГМ жыю-контейнер майданчыгы территориясендә (бункер-туплаучы булмаसा) КГМ складлау чаралары яисә кгм территориясеннән жыелган бункерларны комплекслы жыю.

Каты коммуналь калдыкларны чыгару - каты коммуналь калдыкларны жыю урыннарыннан аларны эшкәртү, утильләштерү, зарарсызландыру, күмү өчен файдаланыла торган объектларга кадәр ташу.

Каты көнкүреш калдыкларын чыгару турында килешү (КГМ) - заказчы һәм подрядчы чүп-чар чыгару оешмасы арасында төзелгән юридик көчкә ия язма килешү (КГМ).

Каты көнкүреш калдыкларын чыгару графигы-каты көнкүреш калдыкларын чыгару килешүенә состав өлеше (КГМ), каты көнкүреш калдыклары күләме (КГМ) һәм чыгару вакыты күрсәтелгән;

Чүп - чарны-житештерү һәм куллану калдыклары жыелган, аларны рөхсәтсез (рөхсәтсез) ташлау (урнаштыру) яисә складлау нәтижәсендә барлыкка килгән, күләме буенча 1 куб метрдан артамаган.

Рөхсәтсез чүп-чар ташлау - рөхсәтсез калдыклар ташлау яисә каты көнкүреш калдыклары ташлау, КГМ, житештерү һәм төзелеш калдыклары, юридик яки физик затлар эшчәнлегенә барышында барлыкка килгән башка чүп-чар 50 кв. м. дан артык майданда һәм 30 куб. м. дан артык майданда.

Калдыкларны утильләштерү-товарлар (продукция) житештерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү өчен калдыкларны кабат куллану, шул исәптән турыдан-туры билгеләнешле калдыкларны (рециклинг) кабат куллану, аларны тиешле өзәрлектән (регенерация) соң житештерү циклына кире кайтару, шулай ук аларны кабат куллану өчен файдалы компонентлар чыгару (рекуперация) .

Калдыкларны зарарсызландыру-калдыкларның массаларын киметү, аларның составын, физик һәм химик үзәнчәлекләрен өзгәртү (шул исәптән кешенә сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирәлеккә тискәре йогынтыны киметү максатларында).

Йорт салу-аның янәшәсендәге жир участкагы белән шәхси торақ йорт.

Төзелеш объекты паспорты-объектның исеме, төзүче (заказчы), эш башкаручының (подрядчы, генподрядчының) исеме, объект буенча эшләрне башкаручы фамилиясе, вазыйфасы һәм телефон номерлары, эшләрне башлау һәм тәмамлау вакыты, төзелеш объектында билгеләнгән объект схемасы күрсәтелгән мөгълүмат щиты.

Жир участкаларының хокукка ия булуылары (алга таба – хокукка ия булуылар) милек формасына, нинди ведомствога ия булуына карамастан, жир кишәрлеген милек итеп алган теләсә нинди юридик һәм физик затлар, даими (срогы чикләнмәгән), түләүсез вакытлыча файдалануга, гомерлек мирас итеп биләү, арендага, субарендага билгеләнгән тәртиптә санала.

Якын-тирә территория-мондый жир кишәрлеге барлыкка килгән һәм чикләре Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән тәртип нигезендә муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән очракта, бина, корылма, жир участогы янындагы Гомуми файдаланудагы территория (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 1 статьясындагы 37 пункты).

Беркетелгән территория-әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә, милек формасына, тоту һәм санитар чистарту өчен ведомствога карамыйча, юридик яки физик затка беркетелгән жир кишәрлеге.

Беркетелгән территория тора:

- хокукка ия булуылар өчен-жирдән файдалану территориясеннән һәм якындагы территориядән;
- биналар һәм корылмалар хужалары һәм арендаторлары, шулай ук алар янындагы территорияләрдән тора.

Ишегалды территориясе-торак бина янындагы һәм гомуми кулланыштагы, шул исәптән анда яшәүче, периметр буенча торак биналар, корылмалар, коймалар белән чикләнгән затлар территориясе. Ишегалды территориясендә балалар майданчыклары, ял итү урыннары, автомобильләр парковкалары, яшел үсентеләр һәм башка жәмәгать файдаланылышы объектлары урнаштырыла.

Балалар майданчыгы-Р 53102-2008 ГОСТ таләпләренә туры китереп тулы күләмдә жиһазландырылган майданчык. Терминнар һәм билгеләү»

Территорияне санитар жыештыру – үз эченә алган чаралар комплексы:

- беркетелгән һәм якын-тирә территорияне даими, вакытында жыештыру;
- житештерү һәм куллану калдыкларын, каты, сыек һәм азык-төлек калдыкларын жыю һәм чыгару;
- вакытында урып-жыю һәм кардан һәм боздан чистарту;
- биналар, корылмалар һәм кече архитектура формаларын чисталыкта тоту.

Биналарны, корылмаларны карап тоту-объектлар белән яки объектларда үткәрелә торган план-кисәтү чаралары комплексы:

- төзәтү торышын саклау;
- вакытыннан алда тузуны, картаюны, жиимерелүне, үлүне кисәтү;
- эксплуатацияләү, хезмәт итү вакытын арттыру;
- ватык, кимчелекләрне, кимчелекләрне, житешсезлекләрне бетерү;
- бирелгән техник шартларга яки күрсәтмәләргә туры китереп, тышкы кыяфәтне торгызу һәм яхшырту.

Эчтәлек һәм санитар чистарту объектлары булып тора:

- машиналар йөрү өлеше һәм жәяүлеләр тротуарлар проспектлар, урамнар һәм тыкрыклар, тыкрыклар;
- майданнар, күперләр, юлүткәргечләр, баскычлар, кичү юллары;
- парклар, урман парклары, скверлар, бакчалары, аллеялар, газоннар, агачлар, куаклар;
- спорт һәм балалар майданчыклары, аттракционнар майданчыклары(урыннары), стадионнар, жәйге эстрада майданчыклары, пляжлар, бәдрәфләр, вокзал, көймәләр һәм коткару станцияләре;
- фасадлар, биналар һәм корылмалар диварлары, коймалар, коймалар, капкалар;
- төзелеш майданчыклары;

- кече архитектура формалары һәм конструкцияләре (беседкалар, күләгә асмалары, беседкалар, беседкалар, чөчәк түтәлләре, эскәмияләр, фонтаннар, урналар, реклама стендлары, декоратив һәм комлык бассейннары, коймалар, телефон будкалары (асылмалы), автотранспортны көтү павильоннары);

- инженерлык коммуналь инфраструктура объектлары (пар казаннары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, трансформатор подстанцияләре корылмалары, кайнар һәм салкын су, газ бирү өчен торба үткәргечләр, канализация агымнары, яңгыр һәм тал суы бүлеп бирү өчен торба үткәргечләр, яңгыр канализациясе һәм гомумсплав канализациясе коелары, субүлгеч (дренаж) канаулар һәм желоба, урам утлары баганалары (таянычлар), калдыкларны жыю өчен контейнерлар һәм аларны урнаштыру өчен майданчыклар һ. б.);

- монументаль-декоратив сәнгать эсәрләре, һәйкәлләр, тарихи һәм архитектура кыйммәткә ия объектлар;

- су чыганаclarы, чишмәләр һәм су объектлары;

- үзеклештерелгән хужалык-эчә торган су белән тәэмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналарын тәзу (арт. су скважиналар, каптажларны, чишмәләрне һәм коеларны тәзекләндерү һәм ремонтлау);

- зират;

- базарлар, кибетләр, сәүдә павильоннары, киосclar, палаткалар, лотоклар;

- жәмәгать транспортының утырту мәйданчыклары;

- торак йортлар, административ һәм сәнәгать биналары;

- сәүдә, жәмәгать туклануы һәм мәдәни-көнкүреш билгеләнешендәге объектлар;

- торак төзелеш зонасында, шулай ук гараж-төзелеш кооперативлары территорияләрендә һәм гаражларның күпләп жыелу урыннарында урнашкан шәхси гаражлар, күмәк һәм түләүле автостоянкалар;

- бакча, дача, яшелчәчелек берләшмәләре.

Беркетелгән территорияләрне карап тоту һәм жыештыру өчен жаваплы затлар (алга таба - жаваплы затлар) - жир кишәрлекләре, биналар, төзелмәләр, корылмалар һәм ясалма корылмалар, жир асты инженерлык коммуникацияләре, шулай ук төзелгән шартнамәләр нигезендә территорияләрне карап тоту һәм жыештыру эшләрен башкаручы физик затлар һәм юридик затлар.

Жаваплы затлар-әлеге Кагыйдәләр нигезендә жыештыру һәм тоту өчен территория беркетелгән юридик, вазыйфаи һәм физик затлар.

Жаваплы затлар булып тора:

- хокукка ия булучылар, йорт хужалары;

- биналарның, төзелмәләрнең һәм корылмаларның хужалары (арендаторлары, кулланучылар) һәм милекчеләре, яисә аларның бер өлеше, шулай ук биналарда, корылмаларда урнашкан биналарның хужалары (арендаторлары, кулланучылар);

- жир мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның барысы да.

Башкаручылар – муниципаль берәмлек территорияләрен жыештыручы, житештерү һәм куллану калдыкларын бу урынга жыю һәм чыгару, объектларны һәм территорияләрне тәзекләндерү һәм саклау буенча башка эшләр һәм хезмәтләр күрсәтүче юридик, вазыйфаи һәм физик затлар.

Буш урын-табигый (гранит отвесная дивары, сулыклар яр бие линиясе) яисә ясалма (коймалар һәм башка киртәләр, бина дивары, төзелмәләр һәм корылмалар) чикләүләр булмаган территория.

Тротуар-асфальт-бетон яисә башка капламы булган жәяүлеләр зонасы, урам һәм урам буйлап 1,5 метрдан да ким булмаган киңлектәге юллар.

Авария хәлендәге эшләр-инженерлык коммуникацияләрендә, башка объектларда кешеләрнең иминлегенә турыдан-туры куркыныч янауы куркынычны бетерү өчен жир эшләре башкаруны таләп итә торган зыян күргән очракта, ремонт-торгызу эшләре;

Ордерны гамәлдән чыгару-объектта эшләр житештерү хокукын мәхрүм итү;

Ташландык транспорт чарасы – милекче тарафыннан алты ай вакытка калдырылган һәм аннан да күбрәк хәлдә (ишекләр, кузов пыяласы, кузовның башка элементлары, кертелмәгән ишекләр булмау, ишекләр һәм т.п. исраф итү мөмкинлеге булмау аркасында), шулай ук билгеләнеш буенча файдалану билгеләре булган (спущенные көпчәкләр, тәгәрмәчләре яки башка конструктив детальләр булмау һәм башкалар), һәм шул ук вакытта гомуми файдалану урыннарында (йорт яны территорияләрендә (йорт яны территорияләрендә) була торган), транспорт чараларын (транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннардан тыш) саклау өчен билгеләнмәгән яисә транспорт чараларын (парковкалар, парковка урыннары, түләүле автостоянкалар, гаражлардан яки башка биналардан, техниканы саклау өчен билгеләнгән биналардан тыш) урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннарда озак вакыт (алты ай һәм аннан да күбрәк) булган яисә транспорт чараларын, жәяүлеләр үтүгә, территорияне жыештыруга, ашыгыч хезмәт автомашиналары, башка махсус транспорт чаралары, подъездларга чүп жыю машиналарынан тыш керү өчен билгеләнгән урыннарда, жирлек территориясен тәзекләндерү кагыйдәләре таләпләрен бозып урнаштырылган һәм чүп контейнерлары. Ташланган транспорт чарасы автомобильләрнең йөрүенә, жәяүлеләр үтүгә, территорияне жыештыруга, ашыгыч хезмәтләр автомашиналарын, башка махсус транспортны, подъездларга чүп жыю машиналарын, чүп контейнерларын йөртүгә, шулай ук потенциал террористик куркынычны бетерү максатларында билгеләнгән тәртиптә эвакуацияләнергә тиеш.

Транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннар – закон нигезендә оештырылган автомобиль стоянкалары, гаражлар, ремонт остаханәләре һәм башка биналар, техника саклау (хезмәт күрсәтү) өчен билгеләнгән биналар; Россия Федерациясе Министрлар Советы-Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «юл хәрәкәте кагыйдәләре турында» 1993 ел, 23 октябрь, 1090 нчы карары белән расланган Россия Федерациясе Юл хәрәкәте кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән парковкалар (парковка урыннары).

Тәзекләндерү - бозылган тәзекләндерүне норматив актларның техник таләпләренә туры килә торган халәткә китерү; елның салкын вакытында объектның эшләү мөмкинлеген күздә тоткан тәзекләндерү өлешчә яңадан торгызу рәхсәт ителә;

Юл-транспорт чаралары хәрәкәте өчен файдаланыла торган жир полосасы яисә ясалма корылманың өслеге. Юл бер яки берничә машиналар йөрү өлешен, шулай ук трамвай юлларын, тротуарларны, юл кырыйларын һәм алар булганда бүлү полосаларын үз эченә ала;

Юл киеме-түбә, нигез һәм өстәмә катлау (суыту, жылылык изоляциясе, дренажирующие һ. б.) булган юлның конструктив элементы.);

Техник заказчы - төзүче тарафыннан вәкәләт бирелгән һәм төзүче исемненн инженерлык эзләнүләрен үтәү турында, проект документларын әзерләү, капитал төзелеш объектларын тәзу, реконструкцияләү, капитал ремонтлау, сүтү турында килешүләр тәзи торган юридик зат әлеге эш төрләрен башкаруга биремнәр әзерли, инженерлык эзләнүләрен башкаручы һәм (яки) проект документларын әзерләүне, төзелеш, реконструкцияләүне, капитал ремонт, капитал төзелеш объектларын сүтеп ташлый торган затларга, әлеге төр эшләрне башкару өчен кирәкле материаллар һәм документлар бирә. , проект документларын раслый, капитал төзелеш объекттын

файдалануға тапшыруға рөхсәт алу өчен кирәкле документларны имзалый, шәһәр төзелешә эшчәнлегә турындагы законнарда каралган башка функцияләргә гамәлгә ашыра (алга таба - техник заказчы функцияләре). Техник заказчының функцияләре бары тик инженерлык эзләнүләр, архитектура-төзелеш проекткау, төзелеш, реконструкция, капитал ремонт, капитал төзелеш объектларын сүтү өлкәсендә үзәннән-үзе көйләнә торган оешма әгъзасы, 48 статьяның 4_1 өлешендә, 52 статьяның 2_1 һәм 2_2 өлешләрендә, 55_31град төзелешә кодексының 5 һәм 6 өлешләрендә каралган очрактардан тыш гына башкарылырга мөмкин.

Жир эшләре - жир катламын тигезләү, жир өслеген башкача каплау һәм (яки) төзекләндерү объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә, капитал яки агымдагы ремонтлаганда, монтажлаганда һәм аларның аерым элементларын, реклама конструкцияләрен, жир асты түшәү (шул исәптән кабель элементләрен күчерү өчен), инженерлык-техник челтәрләргә инженерлык-техник тәэмин итү процессында билгеләнгән урынга урнаштыру (шул исәптән күчерү өчен) үз эченә алган эшләр комплексы, электр челтәре хужалыгы объектлары, шулай ук әлегә кагыйдә таләпләренә туры китереп, жир эшләрен башкаруға махсус язма рөхсәт нигезендә тикшерү эшләрен үткәргәндә;

Эшләр житештерү зонасы-эшләр житештерү өчен бүлеп бирелгән территория, шулай ук эшләр башкаруда кулланыла торган территория, шул исәптән материалларны, жайланмаларны, механизмнарны, көнкүреш шәһәрчөкләрен вакытлыча урнаштыру өчен;

Инженерлык коммуникацияләре-жир асты һәм жир өсте челтәрләре, ачык һәм ябык канализация трассалары, электр, жылылык, газ, су белән тәэмин итү, элемент челтәрләре, Электротранспорт элемент челтәрләре, шулай ук аларда Корылмалар;

Капитал ремонт - капитал төзелеш объектларын капитал ремонтлау (линияле объектлардан тыш) - капитал төзелеш объектларының яисә мондый конструкцияләргә элементларын алыштыру һәм (яки) торгызу, капитал төзелеш объектларын яки аларның элементларын инженерлык-техник тәэмин итү системаларын һәм инженерлык-техник тәэмин итү челтәрләрен алмаштыру һәм (яки) яңадан торгызу, шулай ук төзүче конструкцияләргә мондый конструкцияләргә күрсәткелләрен яхшыртучы элементларны һәм (яки) күрсәтелгән элементларны торгызу.

Гомуми файдаланудагы территорияләргә гамәлдәгә, планлаштырылган (үзгәртелә торган, яңа төзелә торган) чикләрен һәм сызыклы объектлар белән шөгильләнүчә һәм (яки) Линияле объектлар урнаштыру өчен билгеләнгән территорияләргә чикләрен билгели торган линияләр .

Өченчә категория объект - вакытлыча, сезонлы яки ярдәмчә билгеләнештәгә биналар һәм корылмалар, шул исәптән жәмәгать бәдрәфләре, спорт майданчыклары;

Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан бирелә торган жир эшләре башкаруға хокук бирүчә Ордер-документ;

Жир асты инженерлык корылмаларының һәм коммуникацияләргә сак зонасы-Жир асты инженер коммуникацияләре буенда (тирәсендә) урнашкан территория, аның чикләре законнар һәм башка норматив хокукый актлар нигезендә әлегә Корылмалар һәм коммуникацияләргә хужалары белән килештермичә эшчәнлекнең теләсә нинди төрләрен үткөрү тыела торган объект категориясенә, шулай ук жир асты инженер корылмалары һәм коммуникацияләргә торышын, карап тотуны һәм эксплуатацияләргә гамәлгә ашыручы органнар белән килештермичә һәм башка төр норматив хокукый актлар нигезендә билгеләнә;

Боерык – муниципаль берәмлекнең автомобиль юллары буенча хәрәкәтне вакытлыча чикләүгә яисә туктатуға Башкарма комитет рөхсәте;

Капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү (линия объектларынан тыш) - Капитал төзелеш объектының, аның өлешләргә (биклекләргә, катлар саны, майданның, күләмнең) параметрларын үзгәртү, шул исәптән үзгәртеп кору, капитал төзелеш объектын киңәйтү, шулай ук Капитал төзелеш объектының төзелеш конструкцияләргә алмаштырудан һәм (яки) яңадан торгыздан тыш, мондый конструкцияләргә аерым элементларына шундый ук яисә башка күрсәткелләрен яхшыртучы элементларны һәм (яисә) торгыздан тыш, Капитал төзелеш объектының ;

Килешүчә оешмалар-оешмалар, учреждениеләр, шулай ук кызыксынган затлар - үзләргә ризалыгын бирә һәм эшләр башкаруға шартлар бирә торган жир участкалары хокукына ия булучылар;

Төзелеш майданы-төзелеш, реконструкция, капитал ремонт объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән тәртиптә бирелгән (яки кулланыла торган) жир кишәрлегә, шулай ук материалларны һәм конструкцияләргә складлау, машина һәм механизмнарны, вакытлыча биналар һәм корылмалар урнаштыру өчен билгеләнгән тәртиптә бирелгән (реконструкция, капитал ремонт чорында));

Ордерның гамәлдә булуын туктатып тору-ачыкланган житешсезлекләргә тулысынча бетергәнчәгә кадәр чорда эшләргә башкаруны вакытлыча тыю;

Эшләр житештерүчә-Жир, төзелеш һәм ремонт эшләргә башкаручы юридик яки физик зат (генподрядчы да, субподрядчы да);

Проект (төзелеш, эшләр житештерүчә оештыру) - билгеләнгән тәртиптә текст рәвешендә һәм карталар (схемалар) рәвешендә материалларны үз эченә алган һәм объект һәм аның өлешләргә төзүчә һәм үзгәртеп коруны тәэмин итү өчен архитектура, конструктив һәм инженер-техник чишелешләргә билгели торган, шулай ук эшләр житештерү урынында урнашкан объектка ремонт (капитал ремонт) үткөрү өчен билгеләнгән проект документлары;

Ремонт-объектның төзеклеген һәм эшкә яраклылыгын (шул исәптән аның эксплуатацион характеристикаларын) торгызу эшләргә, кирәк булганда башкарыла торган, аларны башкаруда объектның ышанычлылыгы һәм иминлегенә конструктив һәм башка характеристикаларына кагылмый торган эшләр.

Мәгълүмат урнаштыру чаралары-конструкцияләр, Корылмалар, техник жайланмалар, сәнгать элементлары һәм мәгълүмат тарату өчен билгеләнгән башка йөртүчеләр.

Тышкы мәгълүматны урнаштыру чарасы - «кулланучылар хокукларын яклау турында» Федераль законның 9 статьясы нигезендә мәжбүри булган мәгълүматны кулланучыларга житкерү өчен биналарны мәгълүмат рәсмиләштерү максатларында товар сату, хезмәт күрсәтү урынында оешма һәм (яки) турыдан-туры билгеләнә торган мәгълүмат конструкциясә булган территорияне төзекләндерү элементы, ә атап өйткәндә - оешманың фирма исеме(исеме), аның урнашкан урыны (адресы)һәм аның эш режимы, шулай ук закон үз көченә

урнаштырырга яки эшлекле әйләнеш гадәтәннән чыгып урнаштырырга тиешле һәм реклама белән бәйлә максатларны күздә тотмаган мәгълүмат. «Тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары» һәм «тышкы мәгълүмат чарасы» төшенчәләре бердәй.

Стационар булмаган сәүдә объектын инженер-техник тәэмин итү чөптөрләренә тоташу (технологик тоташтыру) булмауга карамастан, жир участкагы белән ныклы бәйләнмәгән вакытлыча корылма яки вакытлыча корылма, шул исәптән күчмә корылма .

Яңгыр канализациясе (яңгыр канализациясе) - өске (яңгыр, тал), су сибү һәм дренаж суларын транспортлау өчен билгеләнгән инженерлык корылмалары (желоблар, яңгыр кирәк-яраклары, лотоклар һәм торбалар, коелар, канава) белән технологик бәйлә комплекс.

Йорт билгеләре-аншлаг бинасында (корылмада, корылмада) урнашкан аншлаг (урамның исемен, мәйданы, проспектын күрсәтә), номер билгесен (йортның һәм корпусның номерын күрсәткече), подъезд һәм фатирларның номерын күрсәткече, инвалидлар өчен объектын ала алырлык халыкара символын, флагодержатели, истәлекле такталар, полигонометрик билге, янгын гидрантының күрсәткече, грунт геодезик билгеләр күрсәткече, магистрале камералары һәм суүткәргеч чөптөр көе күрсәткечләре, жирлек канализациясенең канализация күрсәткече, жир асты газүткәргечләренә;

Жир кишәрләге - Жир өслегенә бер өлешә, аның чикләре федераль законнар нигезендә билгеләнгән;

Бинаның проект колер паспорты (фасадларның төсе) - килешенгән һәм билгеләнгән тәртиптә расланган документ, ул жирлек территориясендә урнашкан аерым бина фасадының бер архитектура һәм төс чиләшен билгели һәм аның тышкы бизәлешенә таләпләренә билгели;

Йорт яны территориясе-яшелләндерү элементлары, керү юллары, йорт подъездлары, мәйданчыклар (балалар, спорт мәйданчыклары, ял итү өчен, контейнерлар өчен, этләренә йөртү өчен) һәм өйгә хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән башка объектлар;

Транспорт чарасын юу-транспорт чарасы өслегеннән (шул исәптән кузов, тәгәрмәч, үзеллар, агрегатлар), салоннан, кабинадан, кузовтан, тузаннан, пычрак, су һәм (яки) юу чараларын кулланып башка пычрату, һәм (яки) юу жайланмалары (щеток, кыргыч, гөбөкләр, ботак) һәм (яки) юу өчен билгеләнгән жайланмаларны тулысынча яки өлешчә бетерү белән бәйлә чаралар. Транспорт чарасының юу машинасы-тузан, пычрак, башка пычраткыч матдәләр щеток, губок, ботак ярдәмендә юу, транспорт чарасыннан кулланыла торган су һәм (яки) юу чаралары белән бәйлә булмаса, шулай ук транспорт чарасын щеткалар һәм (яки) кыргыч ярдәмендә чистарту, кардан һәм (яки) наледиде ярдәмендә чистарту;

Территорияләренә санитар карап тоту һәм төзекләндерү максаты белән беркетү тәртибе

Торак пунктларның территорияләрен төзекләндерү, аларның оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә, шәхси жир чыгару һәм янәшәсендәге территория чикләре һәм аның янәшәсендәге территориянең кимендә биш метр чикләрендә, яки өлешә эшчәнлек төрен үтәү йөкләнгән махсуслаштырылган предприятиеләр һәм оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Жирлек территорияләренә тиешле санитар торышын тәэмин итү, әйләнә-тирә мохитне пычратудан саклау һәм яклау чараларын тормышка ашыру максатыннан жирлек территориясә аны жыештыру һәм тиешле оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә гражданныр, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар өчен беркетелә:

Йортлар эчендәге күп катлы йортлар микрорайоннарының өлешә торак фондына хезмәт күрсәтүче торак предприятиеләренә беркетелә.

Торак-төзөлеш кооперативлары (ТТК), торак милекчеләре ширкәтләре (ТСЖ), ведомство йортлары-ТТК, ТСЖ һәм ведомство торак фонды карамагындагы оешмалар яки торак фондка хезмәт күрсәтергә вәкаләтле оешмалар, шулай ук идарәче компанияләр, периметр буенча территориянең 5 метрдан да ким булмаган өлешә (урам ягынан - юл йөрү өлешенә кадәр) торак йортлардан (тротуарларны, автотранспорт өчен парковка, махсус транспорт мәйданчыклары, балалар мәйданчыклары, газоннар, подъезд өчен керү юлларын исәпкә алып).

Социаль өлкә учреждениеләре (мәктәпләр, мәктәпкәчә учреждениеләр, мәданият, сәламәтлек саклау, физкультура һәм спорт учреждениеләре) - керү юллары, автотранспорт өчен парковкалар, жир бүлөп бирү чикләрендә, шулай ук периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган киңлектәге территорияләр (урам ягынан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) беркетелгән.

Встроенных биналарда урнашкан социаль өлкә учреждениеләре территорияләрен жыештырган һәм карап тоткан өчен өлешә предприятиеләр жаваплы.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының" Татарстан Республикасы территориясендә ваклап сату базарларын оештыру планын раслау турында "2007 ел, 19 июль, 311 нче карары белән расланган Татарстан Республикасы территориясендә ваклап сату базарларын оештыру планына үзгәрешләр кертү хакында" 2007 ел, 19 июль, 311 нче карары

Шәхси йортлар (домовладельцы) өчен-жир бүлөп бирү чикләрендә участоклар, шулай ук периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган киңлектәге территория (урам ягынан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр), күрше жирдән файдаланучылар, шулай ук подъездлар, жәяүлеләр юллары жирлек юлына тоташтырганчыга кадәр.

Ваклап сату предприятиеләре (лареклар, киосклар, павильоннар, жәйге кафе һәм башка вакытлыча урам сәүдәсе объектлары) - периметр буенча сәүдә ноктасыннан 5 метрдан да ким булмаган күләмдә жир участкалары (урам ягынан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр).

Сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре, автомагистральләрдә урнашкан заправка станцияләре өчен - жир чыгару чикләрендә, керү юллары, автотранспорт өчен парковкалар һәм периметр буенча 5 метрдан да

ким булмаган киңлектәге территория (урам ягыннан-юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр), күрше жирдән файдаланучылар булмаганда.

Гараж кооперативлары - керү юллары, жир бүлеп бирү һәм периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган территориядә (урам ягыннан-юл йөрү өлешенә кадәр) жир кишәрлекләре.

Бакчачылык ширкәтләре һәм дача кооперативлары өчен - жир бүлеп бирү чикләрендә һәм периметр буенча 50 метрдан да ким булмаган ирекле киңлектәге жир участкалары. Шулай ук юлларның, керү юлларының һәм жир өсте периметры буенча 250 метр радиуста юл буйларының санитар-экологик торышы өчен дә җаваплы.

Аерым коммуналь билгеләнештәге житештерү корылмалары (ЦТП, ТП, ВЗУ, КНС һәм тдп.) периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган (урам ягыннан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) корылма диварларынан яисә участок коймасыннан 5 метрдан да ким булмаган оешмалар өчен керү юллары.

Зират-корылмага хезмәт күрсәтүне башкаручы оешма һәм периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган территориядә (урам ягыннан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр).

Контейнер майданчыклары һәм периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган радиуста әйләнә - тирә территория (урам ягыннан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) - майданчык хужалары яки каты көнкүреш калдыкларын (каты көнкүреш калдыкларын) чыгару килешүе буенча гамәлгә ашыручы предприятиеләр өчен.

Чит ил кулланучылары булмаган очракта (урам ягыннан - юлның машиналар йөри торган өлешенә кадәр) 50 м киңлектәге базарларда - керү юллары, автотранспорт өчен парковкалар, жир өсте һәм аның янәшәсендәге территория чикләрендә участкалар (урам ягыннан-юл йөрү өлешенә кадәр).

Урып-жыю эшләр өшүтү һәм житештерү өчен җаваплылык йөкләнә:

Тротуарлар буенча:

- урам һәм юл йөрү юллары буенда урнашкан яки машиналар йөрү өлешенән чыккан газон һәм торак биналарының подъездларынан турыдан-туры чыкмый торган предприятиеләргә-алар машиналар йөрү өлешен җыештыруга җавап бирә торган норматив актлар белән беркетелгән предприятиеләргә;

- торак биналарының подъездларынан, шулай ук ишегалды территорияләренә, ишегалларына керү юлларына, йорт биләмәләре территориясендә урнашкан жәяүлеләр юлларына турыдан - туры чыгу юллары булган предприятиеләр карамагында яки Идарәдә өлеге йорт салу урнашкан предприятиеләр;

- күперләрдә, юл үткәргечләрдә, эстакадаларда, шулай ук инженерлык корылмаларына һәм баскыч җыеннарына тоташкан техник тротуарларга-инженерлык корылмалары балансында булган предприятиеләргә.

Сарайлар, гаражлар, периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган радиуста "ракета" һәм "пенал" кебек металл тентлар тирәсен җыештырган өчен (урам ягыннан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) төзелеш хужасы җаваплы.

Яшелләндерү объектлары (парклар, скверлар, ял зоналары, юлларның машиналар йөрү өлеше буенда газоннар, бүлү полосаларының яшел зоналары, елга буенда су саклау зоналары) буенча - өлеге яшелләндерү объектлары урнашкан яки аларга норматив-хокукый актлар белән беркетелгән махсус оешмаларга яисә Свияжск авыл җирлеге башкарма комитеты тарафыннан аларга хезмәт күрсәтүгә контрактлар төзелгән.

Периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган радиуста аерым басып торучы реклама объектлары янындагы территорияләргә (урам ягыннан - юлның машиналар йөри торган өлешенә кадәр) реклама конструкцияләренән - реклама конструкцияләренең хужаларына җыештырган өчен.

Төзелешләргә сүткәннән соң, озак вакыт файдаланылмый торган һәм үзләштерелми торган территорияләргә җыештырган һәм карап тоткан өчен - объектларны яки өлеге территориядән файдаланучыларга яки заказ бирүчеләргә бирелгән оешмаларга, төзелешләргә сүтү буенча эшләр башкаручы подрядчы оешмаларга.

Тирә - юньне җыештырган, төзекләндергән, тирә - юньне чиста тоткан, жир бүлеп бирү һәм периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган киңлектәге автоюллар (урам ягыннан-юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр), жир асты сулары янәшәсендәге объектлар хужаларына.

Мачт янындагы территорияләргә һәм тротуарларда һәм яшел зоналарда урнашкан тышкы яктырту баганалары территорияләргә кул белән җыештырган өчен-өлеге территорияләр урнашкан предприятиеләргә.

Коймалар, коймалар тоту, аларны вакытында буяу һәм игъланнар, реклама, листовкалар һәм граффити отчеты өчен җаваплылык үз милкәндә булган предприятие һәм оешмаларга йөкләнә.

Шөһәр пассажир транспортының утырту майданчыкларын - алар карамагында булган предприятиеләргә җыештырган өчен.

"Ракушка" һәм "пенал" кебек металл тентлар тирәсендә периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган радиуста (урам ягыннан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) тирә-юньне җыештырган өчен тимент хужасы җавап бирә.

Көнкүреш чүп - чарын, сәүдә предприятиеләре янындагы территориядән, автостоянкалар, гаражлар, түләүле парковкалар һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләүче вазифаи затлар алып чыккан өчен.

Бер бинада кулланучылар яки берничә кулланучы (арендатор) урнашкан булса, территорияне санитар карап тоту өчен җаваплылык бина хужасына яисә аның вәкаләтле вәкиленә йөкләнә. Бу очракта җаваплылык зоналарын чикләү шулай ук аренда килешүе яки бинаның барлык кулланучылары кул куйган килешү белән билгеләнергә мөмкин.

Чиктәш территорияләргә милекчеләре ризалыгы җитмәгән очракта килешү яктарның вәкаләтле вәкилләре кул куйган беркетмә белән рәсмиләштерелгән жирлек администрациясә карары буенча гамәлгә ашырыла.

Вакытлыча хокукый актлар белән беркетелмәгән территорияләргә карап тоту муниципаль ихтыяҗларны

тээмин итү өчен сатып алулар башкаруга контракт төзелгән оешмага йөкләнә.

Кисәк 2. ТЕРРИТОРИЯНЕ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ ЭЛЕМЕНТЛАРЫ

2.1. Территорияне инженерлык эзерләү һәм яклау элементлары

2.1.1. Территорияне инженерлык эзерләү һәм яклау элементлары территорияләрдән куркынычсыз һәм файдалануның уңайлылыгын, аны яңа төзелеш яки реконструкция белән бәйлә табигий һәм техноген йогынтыдан яклауны тээмин итә. Территорияне инженерлык эзерләү һәм яклау элементларын проектлау рельеф оештыру һәм өске суларның агынты буенча чаралар составында башкарыла.

2.1.2. Төзекләндерү проекткаганда рельеф оештыру бурычлары территориянең функциональ билгеләнешенә һәм аны үзгәртеп кору һәм реконструкцияләү максатларына бәйлә рәвештә билгеләнә. Реконструкцияләнгән торган территория рельефын оештыру, рельефны, туфрак катламын, булган яшел үсентеләрне максимал саклауга, өске су бүлү шартларын саклауга, төзелеш майданчыгында кысыла торган грунтлардан файдалануга юнәлдерү.

2.1.3. Рельефны оештырганда калыңлыгы 150-200 мм булган туфракның уңдырышлы катламын һәм аны вакытлыча саклау өчен урын жиһазландыруны күздә тотарга кирәк, ә анда теләсә нинди төрнең нормадан артык пычрану булмавы расланган очракта - пычрактан саклау чаралары. Территориядә грунтны чөчү вакытында минераль грунтлардан һәм туфракның югары уңдырышлы катламнарыннан гына файдаланырга мөмкин.

2.1.4. Террасировании рельефа проектировать подпорные диварлар һәм откослар. Максималь рөхсәт ителгән углов откослар күләме грунт төрләренә бәйлә рәвештә билгеләнә.

2.1.5. Үткөрү откосларын ныгыту. Материалны һәм ныгыту технологиясен сайлау откосның урнашу урынына бәйлә, ул склонга механик йөкләнеш дәрәжәсә, склонның круизлары һәм формалаша торган мохит.

Жирлек төзелешендә ачык русел откосларын ныгытуны, сулыкка өске стока элгүне һәм ярларны механик йөкләнешнең югары дәрәжәсә шартларында жимерүне булдырмый кала торган материаллар һәм кабул итүләр кулланып алып барырга: терәк диварларны, дивар блокларын кулланып, яр буйларын формалаштыру, плителәр белән тышлау һәм тегүләрне, тдп.

2.1.6. Подпорные диварлар проектировать белән аерманы исәпкә алып, высот сопрягаемых террас. Рельефның 0,4 метрдан ким булуы сәбәплә, бортлы таш яки табигий ташны окладка рәсмиләштерергә тәкъдим ителә. Рельефның 0,4 м артык төшүе вакытында терәк диварларны югары террасаның гравитацион (моноклит, массалы кладкадан) тотрыкчылыгын яки свай (юка анкерлы, свайные ротверки) төрләре белән терәү стогы буларак проектларга тәкъдим ителә.

2.1.7. Транспорт коммуникацияләрен урнаштырганда терәк диварларны һәм югары бровкаларны, ГОСТ Р 52289, ГОСТ 26804 нигезендә чикләргә. Шулай ук өлеге корылмалар буенда урнашкан жәяүлеләр сукачларын, терәк диварлар биеклегендә 1,0 м дан артык, ә чүкү - 2 м дан артык биеклектә урнаштыру 0,9 м дан да ким түгел.

2.1.8. Магистраль урамнар буенда урнашкан рельефның ясалма элементлары (терәк диварлар, жир өемнәре, умкалар) тавыш саклау экраннары буларак файдаланыла ала.

2.1.9. Өслек суларының агымын проекткаганда, СНиП 2.04.03 белән эш итәргә кирәк. Стока оештырганда рельеф оештыру һәм су бирү жайланмаларының ачык яки ябык системасын оештыру мәсьәләләрен комплексы хәл итүне тээмин итә: су-көнчыгыш торбалары (водостоклар), лотоклар, кюветлар, тизтоклар, яңгыр кирәк-яраклары коеларын. Өслекке су бүлешен жир эшләренә минималь күләме белән проекткаштыру һәм туфракның эрозиясә мөмкинлегә булмаган тизлек белән су стогын күздә тоту.

2.1.10. Ачык су бирү жайланмаларын куллану Парклар һәм урман парклары территорияләре чикләрендә рөхсәт ителә. Көн буена яки бөтен периметр буенча (одерновка, таш куәт, моноклит бетон, жыю тимер-бетон, керамика һ.б.) ачык лоткалар (канаулар, кюветлар), грунт төрләре белән бәйлә рәвештә кюветлар ташкыны кабул итәргә.

2.1.11. Су бирү элементларының өслегенә карап кабул ителә торган су тизлеген исәпкә алып минималь һәм максималь уклоннарны билгеләргә. Яңгыр сулары агымы мөмкин кадәр күбрәк булган рельеф участкаларында тизлекне (баскыч күчешләр) тээмин итү.

2.1.12. Рекреация объектлары территорияләрендә су бүлү лотоклары газонлы жәяүлеләр коммуникациясенә капламын тээмин итә алалар, аларны куәт элементларыннан (яссы булыжник, колот яки брусчатка, таш плитка һ.б.) башкарырга киңәш ителә, ялганлыктар югары сыйфатлы балчык эретмәсә белән катырырга рөхсәт ителә.

2.1.13. Яңгыр кирәк-яраклары өчен коелар яңгыр канализациясенә ябык системасы элементлары булып тора, проект рельефын киметү урыннарында билгеләнә: керү урыннарында һәм кварталлардан чыгу урыннарында, су керү ягыннан киселешләр алдыннан жәяүлеләр кичү зоналарына, урамнарның машиналар йөри торган өлешләре лоткаларында, урамнарның озынлыгына карап (өлеге кагыйдәгә 2 нче кушымтаның 1 нче таблицасы). Свияжск авыл жирлегә территориясендә коелар һәм испан майданчыктарын урнаштыру киңәш ителми.

2.1.14. Жәяүлеләр коммуникацияләрендә субүлгеч лоткалар яба торган рәшәткәләр урнаштырганда, ребра рәшәткәларның жәяүлеләр хәрәкәте юнәлешә буенча урнашмаска, ә кабыргалар арасында тишәкләрнең киңлегә 15 мм дан артмаска тиеш.

2.1.15. Кызыл линияләрдә урам киңлегә 30 м дан артык һәм 30 промиллә (3%) читендә яңгыр кирәк-яраклары арасындагы ераклыкны 60 м дан да артык түгел билгеләргә кирәк. Урамнарны, квартал эчендәгә юлларны, юлларны, бульварларны, елгаларга трасса торган скверларны яңгыр кирәк-яраклары арасындагы араны ике тапкыр арттырырга мөмкин. Канализация күләмен квартал эчендәгә территорияләр чикләрендә формалаштырганда аның чикләренә яңгыр канализациясен кертүне күз алдында тотарга кирәк, бу исәп-хисап белән нигезләргә кирәк.

2.2. Яшелләндерү

Санитар врачының " санпин 2.2.1. Агачлар һәм яшеллөндөрүнең төп төрләре: массивлар, төркемнәр, солитерлар, тере изгородлар, кулислар, бискетлар, шпалерлар, газоннар, чөчөк түтөлләре, төрле төр утыртмалар (аллея, гади, чөчөк бәйләмнәре һ.б.) булырга мөмкин. Агачлар төрләрән сайлауга бәйле рәвештә, үсемлекләрнең күләмле-пространстволы структурасы билгеләнә һәм үзара һәм торак пункт төзелештә белән яшеллөндөрү территорияләре участокларының визуаль-композицион һәм функциональ бәйлөнешләре тәэмин ителә.

2.1.2. Муниципаль берәмлек территориясендә яшеллөндөрүнең ике төре кулланылырга мөмкин: стационар - үсемлекләрне җиргә утырту һәм үсемлекләрне махсус күчмә савытларга утырту (контейнерлар, вазоннар һәм тдп.). Стационар һәм мобиль яшеллөндөрү табигый һәм ясалма рельеф элементларында архитектура-Ландшафт объектларын (газоннар, бакчалары, чөчөк түтөлләре, куаклар һәм агачлар белән майданчыклар һәм тдп.) төзү өчен файдаланыла.

2.3. Төзеклөндөрү объектының милек формасына бәйсез рәвештә яшеллөндөрү, яшеллөндөрү объекттын төзеклөндөрү эшләре бары тик проект буенча гына үткәрелә, муниципаль берәмлекнең башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән мәҗбүри төрлөктә үткәрелә. Яшеллөндөрүне проектлаштырганда исәпкә алырга: агачлар һәм куаклар утыртмаларының инженерлык челтәрләренә, биналар һәм корылмаларга минималь ераклыктары, ком, ямлар күләме һәм утыртмалар утырту өчен траншея (әлеге кагыйдәгә 2 нче кушымта). Торак пунктның төрле территорияләрендә мөмкин кадәр үсентеләр санын (әлеге кагыйдәгә карата 2 нче кушымтаның 3 нче таблицасын) үтәргә, төрле функциональ билгеләнештәге участокларда яшеллөндөрелә торган территорияләрнең яқынча процентын, утырту материалын сортировкалау өчен параметрларны һәм таләпләренә үтәргә (әлеге кагыйдәгә 2 нче кушымтаның 4-9 таблицаларын).

4.4. Муниципаль берәмлек территориясендә яшел үсентеләр системасын проектлау һәм формалаштыру жирлек экосистемасының үзрәгуляциягә сәләтлеләген югалту факторларын (теге яки бу дәрәҗәдә) исәпкә алып алып алып алып алып алып барырга. Үсентеләр һәм торак пунктның яшеллөндөрелә торган территорияләре яшәүгә сәләтлеләген тәэмин итү өчен кирәк:

- хужалык эшчәнлегенә билгеләнгән режимнары һәм норматив рәхсәт ителгән рекреацион йөкләнеш зурлыгы нигезендә жирле эһәмияттәге махсус сакланыла торган табигый территорияләре зоналарында территорияне төзеклөндөрүгә (әлеге кагыйдәгә 2 кушымтаның 10, 11 таблицалары));

- әйләнә - тирә территорияләрдән техноген йөкләнеш дәрәҗәсен исәпкә алу;

- утырту өчен, антропоген факторлар йогынтысына аларның тотрыкчылыгын исәпкә алып, җайлаштырылган утырту материалын сайлап алуны гамәлгә ашырырга.

1.2.5. Торак пунктның төрле территорияләрендә тискәре техноген һәм климатик факторлар йогынтысында саклагыч чыганақларны формалаштырырга; берничә фактор йогынтысында территорияне функциональ билгеләнештәге иң эһәмиятле булган интенсивлык һәм (яки) алып баручыны сайларга.

4.1.1. Яклау өчен Нче җил кулланырга киңәш ителә Яшел ятмаларны ажурной конструкцияләр белән вертикальной сомкнутостью погола 60-70%.

4.2. Тавыш ышыклау ятмалары бер йола яки күпъяллык гади агачлар рәвешендә 7 метрдан да ким булмаган проектларга тәкъдим ителә, алар арасында өлкән агач күсәләре арасында 8-10 метр (киң кырлы), 5 - 6 м (уртан куялы), 3 - 4 м (кроль тар), покрон киңлеген куаклар белән тутырырга тәкъдим ителә. Тавышны киметүнең көтелгән дәрәҗәсә 2 нче кушымтаның 7 нче таблицасында күрсәтелгән.

4.3. һаваның пычрану дәрәҗәсә югары булган шартларда күп кенә агач-куак утыртмаларын формалаштырырга киңәш ителә: Яхшы җилләтү режимында - ябык типтагы (кронны юарга), җилләтү Начар режимда - ачык, филтьрлаучы тибындагы (крон юдырмасын).

2.3. Каплама төрләре

2.3.1. Өслек капламнары муниципаль берәмлек территориясендә Куркынычсыз һәм уңайлы хәрәкәт шартларын тәэмин ителәр, шулай ук мохитнең архитектур-сәнгать йөзен формалаштыралар. Муниципаль берәмлек территориясен төзеклөндөрү максатларында түбәндәге капламалар билгеләнә:

- асфальтобетоннан, Оцементобетоннан, табигый ташлардан һәм тдп. материаллардан торган каты (капиталь) монолит яки жыелма командалар;

- йомшак (җайсыз) - табигый яки ясалма сыпучык материалларыннан (ком, вак таш, гранит высевкалар, керамзит, резин куян куян һ. б.) башкарыла торган, табигый халәттә, тыгызланган яки ныгытылган коры катнашмалар;

- үлән капламын өзәрләү һәм утырту буенча махсус технологияләр буенча башкарыла торган газонные;
- югарыда күрсәтелгән катламнарның катнаш, кушылмаларын тәкъдим итүче (мәсәлән, газонга һәм тдпга күмелгән плитка).

2.3.2. Проектта кулланыла торган каплам төре шууга юл куймый торган ныклы, ремонт үткәргече, экологик яктан эһәмиятле итеп билгеләргә тәкъдим ителә. Иң чик йөкләнешне, хәрәкәтнең характерын һәм составын, проектлау вакытында гамәлдә булган яңгынга каршы таләпләрне исәпкә алып, каплау төрләрән сайлап алырга; йомшак - аерым территорияләренә (балалар, спорт майданчыкларын, этләренә, йөрү юлларын һәм башка объектларны) төзеклөндөргәндә аларның специфик үзенчәлекләрен исәпкә алып.

2.3.3. Каты төр каплау киңәш ителә билгеләргә белән шероховатой өслеге белән коэффициент сцепления бу коры торышы кимендә 0,6, бу мокром-кимендә 0,4. Кафель, метлах плиткасы, урам коммуникацияләре территориясендә, жир өсте һәм жир асты кичүләрендә, баскычлар баскычларында, биналарның керү төркемнәре канатлы майданчыкларында ясалма һәм табигый таштан шома яки изоляцияләнгән плитәләр кулланыу рәхсәт ителми.

1.3.4. Җир асты суларын чыгаруны тәэмин итә торган каты катлам өслеге өстендә уклонны күздә тотарга кирәк - яңгыр канализациясе системасы булганда аны кимендә 4 промилле билгеләргә кирәк; яңгыр канализациясе системасы булмаганда-5 промилле. Максималь уклоннары Транспорт һәм җәяүлеләрнең хәрәкәте шартларына бәйле рәвештә билгеләргә кирәк.

2.3.5. Муниципаль берәмлекнең ижтимагый урыннары территориясендә барлык киртәләр (юл, баскычлар, пандуслар, агачлар, яктырту, мәгълүмати һәм урам техник жиһазлары, шулай ук жәмәгать транспорты тукталышлары һәм урам аша чыгу урыннары зоналарында тротуар крае) тактиль каплау полосалары белән бүлпә бирергә кирәк. Тактиль катламны кирегә кадәр 0,8 метр арага, урам якларына, куркыныч участок башына кадәр, хәрәкәт юнәлешен үзгәртү һәм тмпга кадәр башларга киңәш ителә. Өгәр тактиль катламында 15 мм киң һәм 6 мм тирәнлектә озын көпшәле бородкалар бар икән, аларны хәрәкәт юнәлеше буенча урнашырга киңәш ителми.

2.3.6. Куәтле, яклауның башка төрләре (көпшәле рәшәткәләр, бордюрлар, периметраль эскәмияләр һ.б.) булмаганда урнашкан агачлар өчен көүсәсеннән 1,5 метрдан да ким булмаган радиуста капламнарның саклагыч төрләрен үтәүне күз алдында тотарга киңәш ителә: газонлы вак таш, галечное, «соты». Защитное катлам булырга мөмкин үтәлгән бер дәрәжәдә яки югарырак каплау жәяүлеләр коммуникацияләре.

2.3.7. Кулланыла торган капламаның колористик карарын формалаштырыла торган мохитнең төсле чишелешен исәпкә алып, ә торак пунктның ижтимагый урыннары территорияләрендә - бу территорияләреннән чәчәк хәл итү концепциясенә туры килә торган итеп башкарырга тәкъдим ителә.

2.4. Каптыру

2.4.1. Өслекләренә сопряжения элементларына бортлы ташларның төрле төрләрен, пандуслар, баскычлар керте.

Борт ташлары

2.4.2. Тротуар һәм машиналар йөрү өлешендә, кагыйдә буларак, юл борт ташлары билгеләнә. Борт ташлары юл йөрү өлеше дәрәжәсеннән 150 мм ким булмаган күләмдә норматив артып китә, ул өслек өслеге ремонтлаганда да сакланырга тиеш. Газон белән каплау урыннарында автотранспорт керүне булдырмау өчен шөһәр һәм район әһәмиятендәге урамнарда, Шулай ук зур хезмәт күрсәтү объектлары каршындагы автостоянкалар майданчыкларында югары борт ташын куллану тәкъдим ителә.

2.4.3. Газон белән жәяүлеләр коммуникацияләрен каплауга бәйле рәвештә, газон дәрәжәсеннән кимендә 50 мм артучы бакча бортын урнаштырырга мөмкин, бу газонны саклый һәм аның хезмәт итү вакытын арттырып, пычракка һәм үсемлек Чүп-чарына элгүне булдырмый кала. Жәяүлеләр зоналары территориясендә төрле типтагы каплау өчен табигый материаллар (кирпеч, агач, валуны, керамик борт һәм тдп.) кулланырга мөмкин.

Баскычлар, баскычлар, пандуслар

4.4. Жәяүлеләр коммуникацияләреннән качып йөргәндә 60 промиллдан артык баскычлар урнаштыруны күздә тотарга кирәк. Сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм башка объектлар урнашкан урыннарда жәяүлеләр коммуникацияләрендә, инвалидлар һәм картлар йортларында баскычлар һәм баскычлар, баскычлар, баскычлар 50 промиллдан артык йөргәндә, аларны пандус белән озатып йөргәндә, һичшиксез, күз алдында тотарга кирәк. Проектлау өчен билгеләнгән юл юллары белән яки башка очрактарда жәяүлеләр коммуникацияләре чыкканда тротуарны каплап, юл катламы дәрәжәсенә төшерү өчен бордюрлы пандусны күздә тотарга кирәк.

2.4.5. Ачык баскычларны рельефның баскычларында проектлаганда баскычлар биеклегенә 120 мм дан да артмаска тиеш, киңлегенә - 400 мм дан да ким булмауска тиеш һәм чиккән баскычка таба 10-20 промилле. һәр 10-12 баскычтан соң 1,5 метрдан да ким булмаган озынлыктагы майданчыклар оештырырга киңәш ителә. Барлык баскычлары тышкы баскычлар чикләрендә бер марша билгеләргә кирәк одинаковыми буенча киңлегенә һәм биеклегенә подъём баскычлар. Торак пунктның барлыкка килгән территорияләрен реконструкцияләү шартларында баскычларның биеклегенә 150 мм ка кадәр артырга мөмкин, ә баскычларның киңлегенә һәм майданның озынлыгы 300 ммга кадәр һәм 1,0 метрга кадәр киметелергә мөмкин.

2.4.6. Пандус мәжбүри тәртиптә булырга тиеш үтәлгән берсе берничә материал белән шероховатой текстура өслегенә башка горизонталь канавок. Гражданныр өчен пандус конструкцияләр булмаса, мәжбүри рәвештә 75 мм биеклектәге Киртәле борттик һәм поручняны күздә тотарга кирәк. Подъем биеклегеннән пандус уклонуна бәйлелек өлесе кагыйдәләргә карата 12 нче кушымтаның таблицасы буенча кабул итергә киңәш ителә. Бордюрлы пандус уклонун, кагыйдә буларак, 1:12 кабул итергә кирәк.

2.4.7. Пандус борылганда яки аның озынлыгы 9 метрдан да ким булмаса тиеш һәр 9 метр саен 1,5 x 1,5 м үлчәмле горизонталь майданчыкларны күз алдында тотарга кирәк. Горизонталь участокларны пандус башында һәм ахырында тирә-юндәге өслекләрдән текстура һәм төс белән аерылып торган итеп башкарырга кирәк.

2.4.8. Ике як буенча да баскычлар яки пандусны мәжбүри тәртиптә 800 - 920 мм биеклектә түгәрәк яки турыпочмаклы чәчүне күздә тотарга кирәк, кул белән каплау өчен уңайлы һәм дивартан 40 мм. баскычлар киңлегенә белән 2,5 м һәм аннан да күбрәк аерым поручняларны күз алдында тотарга кирәк. Пандус яки баскычның озынлыгын һәр яктан кимендә 0,3 метрга, йомрыланып һәм шома концлары белән куярга. Проектлаганда кулның металл белән аралашуын тыя торган поручней конструкцияләрен күз алдында тоту.

2.4.9. Баскычны яки керү төркеме пандусын, крыльцны төзү, эксплуатацияләү, карап тоту бары тик муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән килештерелгән проект буенча гына гамәлгә ашырыла.

2.4.10. Баскычлар, пандуслар, терек диварлар, башка техник инженерлык корылмалары белән тыгыз бәйләнештә торган зоналарда 2.1.5 пункты нигезендә чаралар башкарырга. чын кагыйдәләр.

2.5. Коймалар

1.5.1. Муниципаль берәмлек территориясендә төзекләндерү максатларында төрле киртәләрен кулланыуны күздә тотарга: билгеләнеше (декоратив, саклагыч, аларның кушылуы), биеклегенә (Түбән - 0,3 - 1,0 м,

урта - 1,1 - 1,7 м, югары - 1,8 - 3,0 м), материал төре (тимер-бетон һәм башкалар), караш өчен үтә күренмәле, саңгыраулар), стационар дәрәжә (даими, вакытлыча, күчмә).

4.2. Киртәләрне проектлауны геолокацион урынга һәм ГОСТлар, сертификацияләнгән эшләнмәләр каталоглары, индивидуаль проектлау проектлары нигезендә билгеләргә кирәк.

1.5.2.1. Авыл жирлегенең мажистральләре һәм транспорт корылмалары коймаларын 2.1.7 пункты нигезендә проектларга кирәк. чын кагыйдәләр.

1.5.2.2. Тарихи-мәдәни мирас һәйкәлләре территорияләрен коймаларын өлеге территорияләр өчен билгеләнгән регламентлар нигезендә башкарырга кирәк.

1.5.2.3. Ижтимагый, торақ, рекреацион билгеләнеш территорияләрендә саңгыраулар һәм тиммер-бетон киртәләрне проектлау тыела. Декоратив металл коймалар куллану киңәш ителә.

2.5.3. Авто-мото транспорт чараларын газонга, Яшел үсентелерге участоклар, балалар, спорт майданчыклары һәм газон аша троп таптату ихтимал, аларнып юлларга, автотранспорт стоянкаларына тоташкан урыннарда 0,5 м дан да ким булмаган саклагыч металл коймалар урнаштыру зарур. Киртәләрне яқынча 0,2 - 0,3 метр ераклыкта газон территориясендә урнаштырырга кирәк. Саклагыч коймаларны тәзү, карап тоту, эксплуатацияләү өчен милекчеләр, баланс тотучылар, идарә итүче (хезмәт күрсәтүче) оешмалар, жир кишәрлекләрен, газоннардан, яшел үсентеләр булган участоклардан, балалар, спорт майданчыкларынан файдаланучылар һәм башкалар җаваплы.

4.4. Жир асты корылмалары белән кисешкән урыннарда Урта һәм югары киртәләрне проектлаганда ремонт яки тәзелеш эшләре башкарырга мөмкинлек бирә торган коймалар конструкцияләрен күздә тотарга кирәк.

2.5.5. Интенсив җәяүлеләр хәрәкәте зоналарында яисә тәзелеш һәм реконструкция эшләрен җитештерү зоналарында агачлар үскән очракта яклауның башка төрләре булмаганда, 0,9 һәм аннан күбрәк биеклектәге саклагыч киртәләрне, 0,8 м һәм аннан күбрәк диаметрлы, яше, агач тоқымыннан һәм башка характеристикаларга карап күздә тотарга кирәк.

2.5.6. Ишегалды территориясен законсыз урнаштырылган киртәләрдән (баганалар, чылбыр, коймалар һәм тдп.) арындрырга торақ фондка хезмәт күрсәтүче оешмалар бурычлы.

2.5.7. Барлык очрақларда да заводтан чыгарылмаган Материаллардан, куллану калдыкларының элементлары (автомобиль покрышкалары, шиналар, пластик һәм пыяла шешәләр һ. б.) тарафыннан эшләнган киртәләрне урнаштыру тыела, әгәр билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проект документлары белән башкача каралмаган булса;

2.6. Кече архитектура формалары

2.6.1. Кече архитектура формаларына (КАФ) түбәндәгеләр керә: монументаль-декоратив бизәү элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү җайланмалары, су җайланмалары, жирлек җиһазлары, коммуналь-көнкүреш һәм техник җиһазлар. Кече архитектура формаларын проектлаганда һәм сайлаганда сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларынан файдаланырга киңәш ителә. Тарихи тәзелеш зоналары, шәһәрнең күп функцияле үзәкләре һәм кече архитектура формалары зоналары өчен индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проект тәзергә тәкъдим ителә.

Яшелләндерү өчен җайланмалар

2.6.2. Рәсмиләштерү өчен, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү кулланырга түбәндәге төр җайланмалар: трейяжи, шпалеры, перголы, цветочницы, вазоны. Трельяж һәм шпалера-жиңел агач яки металл конструкцияләр рәвешендә решетка яшелләндерү өчен вьющимися яки опирающимся үсемлекләр, кулланылырга мөмкин оештыру өчен почмакларын тыныч ял итү, яшерергә нче кояш, коймалар майданчыклары, техник җайланмалар һәм корылмалар. Пергола - беседка, галерея яки навес рәвешендәге жиңел решетчатное корылма, ул «Яшел тоннель» буларак кулланыла, майданчыклар яки архитектура объектлары арасында күчү. Цветочницы, вазоны - зур булмаган емкость белән үсемлек грунтом, алар высаживаются чәчәк кибетләре үсемлекләр.

Су җайланмалары

2.6.3. Су җайланмаларына фонтаннар, эчәргә яраклы фонтаннар, бюветлар, чешмәләр, декоратив сулыклар керә. Су җайланмалары декоратив-эстетик функция башкара, микроклимат, һава һәм акустик мохитны яхшырта. Барлык төр су җайланмаларын дренаж челтәренә һәм яңгыр канализациясенә артык су бирә торган су сиптерү торбалары белән тәэмин итәргә кирәк.

2.6.3.1. Фонтаннар индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проектларга тәкъдим ителә.

2.6.3.2. Эчәргә яраклы фонтаннар типлаштырылган проект буенча да, махсус эшләнган проект буенча да үтәлгән булырга мөмкин, аларны ял итү зоналарында урнаштырырга кирәк һәм спорт майданчыкларында тәкъдим ителә. Эчәргә яраклы фонтанны урнаштыру урыны һәм аңа яқын килү каты өслек белән җиһазландырылырга тиеш, биеклегә өлкәннәр өчен 90 см дан да артмаска һәм балалар өчен 70 см дан да артмаска тиеш.

2.6.3.3. Декоратив сулыкларны рельеф кулланып яки тигез өслектә газон, плитка өслеге, чәчәк түтәлләре, агач-куак утыртмалары белән бергә тәзергә кирәк.

Муниципаль берәмлек җиһазлары

2.6.4. Муниципаль берәмлек җиһазларына түбәндәгеләр керә: җәмәгать урыннары, рекреация һәм ишегаллары территорияләрендә урнашкан ял чабышларының төрле төрләре; эскәмияләр һәм өстәлләр-өстәл уеннары өчен майданчыкларда, җәйге кафе һәм башкалар.

2.6.4.1. Урнаштыру скамей предусматривать бу каты төрләрән каплау яки фундамент. Ял итү зоналарында, урман паркларында, балалар майданчыларында йомшак өслеккә эскәмияләр урнаштыру рәхсәт ителә. Нигез булганда, аның бер өлеше үтәргә түгел чыгыш ясаучылар өстөндә Жир өслеге. Олкен кешенеп ял итү очен биеклек каплау дөреденнен алып утыргычлар яссылыгына кадәр 420-480 мм. чиклеренде кабул итерге.

2.6.4.2. Жирле эһәмияттәге махсус саклана торган табигат территорияләре территориясендә агач кисү, бүрәнөләр һәм коры почмаклар булмаган катламнардан эскәмияләр һәм өстәлләр үтәргә мөмкин.

2.6.4.3. Муниципаль берәмлек жиһазларының саны территориянең функциональ билгеләнүенә һәм бу территориядә килүчеләр санына бәйлә рәвештә билгеләнә.

Урам коммуналь-көнкүреш жиһазлары

2.6.5. Урам коммуналь-көнкүреш жиһазларына чүп жыюучылар-контейнерлар һәм чүп савытлары керә. Теге яки бу төр коммуналь-көнкүреш жиһазларын сайлаганда төп таләпләр: экологик яктан чиста булу, куркынычсызлык (кискен почмаклар булмау), кулланду уңайлылык, чистартуның жиңеллеге, жәлеп итәрлек тышкы кыяфәте булырга мөмкин.

2.6.5.1. Муниципаль берәмлек территориясендә көнкүреш чүп-чарын жыю өчен урамнарда, майданнарда, рекреация объектларында аз -абаритлы (кече) контейнерлар (0,5 куб.м дан да ким) һәм (яки) чүп савытларын, аларны жыеннарда билгеләп, сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектларына, жәмәгать билгеләнешендәге башка оешмаларга, жир асты кичүләре, торак йортлар һәм транспорт корылмаларына (вокзал, шәһәр яны электричкасы станцияләренә) кулланырга һәм урнаштырырга кирәк. Кече контейнерлар һәм урналар урнаштырганда (алда санап үтелгән объектларның мәжбүри билгеләнүен исәпкә алмыйча) Интервал түбәндәгечә булырга мөмкин: төп жәяүлеләр коммуникацияләрендә - 60 м дан артык түгел, муниципаль берәмлекнең башка территорияләрендә - 100 м дан да артык түгел. Шулай ук чүплекләргә жәмәгать транспорты тукталышларында куярга кирәк. Барлык очракларда да жәяүлеләргә йөртүгә, инвалид һәм балалар коляскаларын йөртүгә комачауламаучы раслауны күз алдында тотарга кирәк. Әлеге максатлар өчен билгеләнмәгән савыт һәм савытларны (пластик һәм металл көнкүреш чиләкләре, банклар, тартмалар, тартмалар, бочки һәм тд.) чүп-чар жыю өчен кулланду рәхсәт ителми.

2.6.5.2. Көнкүреш чүп-чарын жыю жиһазландырылган майданчыкта урнаштырылган төрле төрдәге контейнерларга һәм калдыкларны бетерүне тәэмин итә торган машина һәм механизмнарга карап башкарылырга тиеш. Майданчыкны, аның тирәсендәге территорияне пычрату, чүпләү рәхсәт ителми. Контейнерлар хужасы территориясендә, махсус жиһазландырылган майданчыкта саклана ала.

Урам техник жиһазлары

2.6.6. Урам техник жиһазларына таксофоннарны каплау, почта тартмалары, су сату автоматлары һ.б., сәүдә палаткалары, инженерлык жиһазлары элементлары (инвалид коляскалары өчен күтәрелеш майданчыклары, күзәтү люкалары, яңгыр кирәк-яраклары коелары рәшәтмәләре, жир асты коммуникацияләренә вентиляция шахталары, телефон элементәсе шкафлары һәм т.п.) керә.

2.6.6.1. Урам техник жиһазларын урнаштыру жиһазларга уңайлы якин килүне тәэмин итәргә һәм 35-01 СП 3 бүлегенә туры килергә тиеш.

2.6.6.2. Жәмәгать, торак, рекреацион билгеләнеш территорияләрендә таксофоннар урнаштырганда аларның электрошатуларын күз алдында тотарга кирәк. Таксофоннар урнаштыру урыннары канал (труба) телефон канализациясә һәм канал (труба) заклад жайланмаларын электроэлементә өчен мөмкин кадәр якынаюда проектларга тиеш.

2.6.7. Инженерлык жиһазлары элементларын рәсмиләштерү, карап тоту, файдалану формалаша торган мохитне төзекләндерү дәрәжәсен бозмый, хәрәкәт итү шартларын начарайта торган, техник шартларга каршы килә торган, шул исәптән:

- жәяүлеләр коммуникацияләре (шул исәптән урам аркылы чыгу юллары) территориясендә урнашкан күзәтү колодецларының люклары түбәләрен проектларга, монтажларга, монтажларга, якындагы өслеккә капланган бер дәрәжәдә тотарга кирәк, башка очракта тамганы 20 мм дан артмаган, ә люк һәм тротуар крайлары арасында зазорлар 15 мм артмаган;

- вентиляция шахталарын рәшәткә белән жиһазландырырга.

2.7. Уен һәм спорт жиһазлары

2.7.1. Муниципаль берәмлек территориясендә уен һәм спорт жиһазлары уен, физкультура-сәламәтләндерү жайланмалары, Корылмалар һәм (яки) аларның комплекслары белән тәкъдим ителгән. Балалар һәм яшүсмерләр өчен уен һәм спорт жиһазлары составын сайлаганда төрле яшь төркемнәренә анатомо-физиологик үзенчәлекләренә туры килүен тәэмин итәргә кирәк (әлеге кагыйдәгә 2 нче кушымтаның 13 нче таблицасы).

Уен жиһазлары

2.7.2. Уен жиһазлары санитар-гигиена нормалары, баланың гомерен һәм сәламәтлеген саклау таләпләренә туры килергә, техник кулланду уңайлы һәм куркынычсыз булырга, эстетик яктан жәлеп итәргә, қардан һәм боздан чистартылырга тиеш. Уен һәм спорт жиһазларын ремонтлауны таләп итә торган төзек булмаган һәм төзек булмаган килеш файдалану тыела. Уен һәм спорт жиһазлары белән шөгильләнүче территориядә төзелеш материаллары, калдыклары, қар, боз урнаштыру, урнаштыру тыела.

Тәкъдим ителә кулланду модульле жиһазлар тәэмин итүче вариантность сочетаний элементларын.

2.7.3. Уен жиһазлары материалына һәм аны эшкәртү шартларына таләпләр:

- су бетүне, усуну, януны, сколаны булдырмау өчен махсус эшкәртелгән каты агач токымыннан ясалган агач жиһаз; изоляцияләнгән, үткән почмаклар киселгән;
 - металлны күбесенчә жиһазларның житешми торган конструкцияләре өчен кулланырга, ышанычлы кушылмаларга һәм тиешле эшкәртүгә ия булырга (дым чыдам буяу, коррозиягә каршы катлам); металлопластик кулланырга киңәш ителә (зарарланмый, тутмый, салкынга чыдам));
 - бетон һәм тимер-бетон элементлары жиһазлар кирәк үтәргә берсе-бетон маркалы кимендә 300, морозостойкостью кимендә 150, ия шома өслекләре;
 - пластик һәм полимерлардан ясалган жиһазларны шома өслекле һәм ачык, чиста төсле төсле буяулар белән, климат факторларының йогынтысыннан чәчәк атмый торган итеп башкарырга кирәк.
- 2.7.4. Уен жиһазларының конструкцияләренә карата таләпләрдә кискен почмакларны төшереп калдырырга, баланың тән өлешләрен атарга, аларның хәрәкәт халәтендә жиһаз элементлары астына элөгүенә; жиһазларга йөкләмә тулысынча бала кулы белән капланырга тиеш; эчкә киңлектәге тирәнлектәге уен жиһазлары комплексына балаларга ашыгыч ярдәм күрсәтү өчен 500 мм ким булмаган диаметр белән эчкә тишек (икедән дә ким булмаган) керү мөмкинлеген күз алдында тотарга кирәк.
- 2.7.5. Балалар уен майданчыкларында уен жиһазларын урнаштырганда, әлеге кагыйдәләргә карата 15 нче кушымтаның п 2 нче таблицасы нигезендә минималь куркынычсызлык ераклыгын үтәргә кирәк. Әлеге ераклык чикләрендә майданчык территориясендә уен жиһазларының башка төрләрен, эскәмияләрен, урналарны, бортлы ташларны һәм каты өслек төрләрен, шулай ук ботакларны, кәүсәләрен, агач тамырларын урнаштыру рәхсәт ителми. Уен жиһазларының һәм аның аерым өлешләренең параметрларына карата таләпләр әлеге кагыйдәгә карата 14 нче кушымта нигезендә кабул итәргә.

Спорт жиһазлары

2.7.6. Спорт жиһазлары халыкның барлык яшь төркемнәре өчен билгеләнгән, спорт, физкультура майданчыкларында, яки рекреация составында махсус жиһазландырылган жәяүлеләр коммуникацияләрендә урнаштырыла. Махсус физкультура снарядлары һәм тренажерлар рәвешендәге спорт жиһазлары завод эшләп чыгару, шулай ук махсус эшкәртелгән өслекле бүрәнәдән һәм брусслардан эшләнгән булырга мөмкин (ярыклар, сколлар һәм тдп.булмау). Урнаштыру вакытында сертификацияләнгән жиһазлар каталогларына таянып эш итәргә.

2.7.7. Стационар булмаган уен, спорт, күңел ачу жиһазларын (батутлар, надув конструкцияләре, уен аттракционнары һ. б.) кулланган вакытта куркынычсыз эксплуатацияләү кагыйдәләре, шул исәптән ышанычлы ныгытылу һ. б. мөһүрү тәртиптә үтәргә тиеш.

2.7.8. Уен, спорт, күңел ачу жиһазларын (батутлар, кабартылган конструкцияләр, уен аттракционнары һ.б.) урнаштыру һәм сезонлы эксплуатацияләү муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән рәхсәт булганда (Килештерү), срокларны күрсәтеп рәхсәт ителә. Жиһазларны эксплуатацияләгәндә мөһүрү тәртиптә жайланмалардан куркынычсыз файдалану һәм эксплуатацияләү кагыйдәләре урнаштырылган булырга тиеш (танышу өчен уңайлы һәм аңлаешлы итеп).

2.8. Яктырту һәм яктырту жиһазлары

2.8.1. Төрле шәһәр төзелеше шартларында муниципаль берәмлек территорияләрен ямьле зоналаштыру һәм светокомпозицион бурычларны хәл итү, шул исәптән кирәккә булган очракта, коммуналь, яктырту, архитектура һәм мәгълүмати яктыртуны күз алдында тотарга кирәк.

2.8.2. Төп өч төркемне проектлаганда яктырту жайланмаларының һәрберсен (функциональ, архитектур яктырту, яктылык мәгълүматы) тәэмин итәргә кирәк:

- селитеб территорияләрен ясалма яктырту һәм тышкы архитектур яктырту нормаларында каралган күләм һәм сыйфатлы күрсәткечләр (СНИП 23-05);
- электр жайланмалары урнаштыру кагыйдәләре (ПУЭ) буенча жайланмалар эшенең ышанычлылыгы, халыкка хезмәт күрсәтүче персоналның иминлеге һәм кирәкле очракларда, вандализм аркасында саклану;
- кулланыла торган жайланмаларның экономиялелеге һәм энергоэффективлыгы, электр энергиясен рациональ бүлү һәм куллану;
- яктырту жайланмалары элементлары эстетикасы, аларның дизайны, материалларның һәм эшләнмәләренең сыйфаты, көндөзгә һәм төнгә вакытта кабул итүне исәпкә алып;
- жайланмаларның төрле режимнарында хезмәт күрсәтү һәм идарә итү уңайлылыгы.

Функциональ яктырту

2.8.3. Функциональ яктырту (ФО) Транспорт һәм жәяүлеләр зоналарында юл катламнарын һәм киңлекләренә стационар яктырту жайланмалары белән гәмәлгә ашырыла. ФО урнаштыру, кагыйдә буларак, подразделяют бу гадәти, высомачтовые, парпетные, газонные һәм встроенные.

2.8.3.1. Гап-гади установках светильники располагать бу опорах (венчающие, консольные), подвесах яки фасадах (бра, плафоннар) биекләктә 3 кадәр 15 м.аларны кулланырга киңәш ителә Транспорт һәм жәяүлеләр зоналарында буларак, иң традицион.

2.8.3.2. Югары сортлы жайланмаларда яктырту приборлары (прожекторлар яки яктырткычлар) 20 метрдан артык биекләктәге баганаларда урнашырга кирәк. Бу жайланмаларны киң киң киң киң киңлекләренә, транспорт чилешләрен һәм магистральләренә, ачык паркингларны яктырту өчен файдаланырга киңәш ителә.

2.8.3.3. Парпет жайланмаларында яктырткычларны, сынык сызык ясап, яки пунтир белән 1,2 метрга кадәр биекләктә, юлүткәргечләренә, күперләренә, эстакадаларның, пандусларның, чилешләренә машиналар йөрү өлешен киртәләүче, шулай ук тротуарлар һәм майданчыкларны көйләргә кирәк. Аларны куллануны техник-икътисадый һәм (яки) сәнгать аргументлары белән нигезләргә кирәк.

1.8.3.4. Газон яктырткычлар, гадәттә, хезмәт итә яктырту өчен газонов, цветников, жәяүлеләр юллары һәм майданчыклары. Алар жәмәгать урыннары һәм рекреация объектлары территорияләрендә минималь вандализм зоналарында каралырга мөмкин.

2.8.3.5. Баскычларда урнаштырылган яктырткычлар, терәк диварлар, коймалар, биналар һәм корылмалар цоколлары, МАФ, жәмәгать билгеләнешендәге территорияләрнең жәяүлеләр зоналарын яктырту өчен файдаланырга киңәш ителә.

Архитектура яктырту

2.8.4. Архитектур яктырту (АЖ) кичке жирлектә сәнгатьчә чагылышлы визуаль мохит формалаштыру, архитектура, тарих һәм мәдәният һәйкәлләрен, инженерлык һәм монументаль сәнгать һәйкәлләрен, МАФ, доминант һәм истәлекле объектларны, Ландшафт композицияләрен ачыклау, яктылык ансамбльләре тәзү өчен кулланыла. Ул, гадәттә, объектларны стационар яки вакытлы яктырту жайланмалары белән, нигездә, алгы өслекләрен тышкы яктырту белән башкарыла.

2.8.4.1. АЖ вакытлы жайланмаларына бәйрәм иллюминациясе керә: яктылык гирляндалары, челтәрләр, контур обтяжкалар, яктылык -ография элементлары, кыздыру лампаларынан панно һәм күлмәле композицияләр, разрядлы, светодиодлар, яктылык үткәргечләр, яктылык проекцияләре, лазерлы рәсемнәр һәм т.п.

2.8.5. Архитектур яктырту максатларында шулай ук биналар, корылмалар, яшел үсентеләр фасадларына салына торган прожекторларны монтажлау өчен ФО - жайланмалары, иллюминация, яктылык һәм реклама өчен кулланыла ала.

Дөнъяви мәгълүмат

2.8.6. Дөнъяви мәгълүмат (СИ), шул исәптән дөнъяви реклама, жирлек киңлегендә жәяүлеләргә һәм автотранспорт йөртүчеләренә юнәлеш бирергә һәм авиакомпозицион бурычларны хәл итүдә катнашырга тиеш. Халык яшәше уңайлылыгын бозмый торган гамәлдәге юл хәрәкәте кагыйдәләренә каршы килми торган, ут ансамбленең расчәт арасыннан төгәл кабул итүен һәм гармониялелеген тәэмин итә торган мондый мәгълүмат элементларының урнаштырылуын, габаритларын, формасын һәм төсле параметрларын исәпкә алырга.

Чыганаclar света

2.8.7. ФО һәм АО стационар жайланмаларында энергоэффектив яктылык чыганаclarы, эффектив яктырту приборлары һәм системалары, дизайн һәм эксплуатация характеристикалары буенча сыйфатлы эшләнмәләр һәм материаллар: терәкләр, кронштейннар, саклагыч рәшәткәләр, экраннар һәм гамәлдәге милли стандартлар таләпләренә жавап бирә торган конструктив элементлар кулланырга кирәк.

2.8. Чыганаclar света бу установках ФО сайларга, таләпләренә исәпкә алып, яхшырту юнәлеш бирү, формалаштыру уңайлы күрү шартлары, шулай ук, кирәк булган очракта, светоцветового зоналаштыру.

2.8.9. АО һәм СИ жайланмаларында барлыкка килгән яктылык һәм төсле адаптация шартларын исәпкә алып, ак яисә төсле ут чыганаclarын һәм барлык төркемнәрнең яктырту жайланмалары уртак гамәлләре белән барлыкка килә торган суммар күрү эффекттын исәпкә алып, бигрәк тә торақ пунктның яисә яктылык ансамбленең конкрет киңлегендә эшләүче хроматик уты белән куллануга тәкъдим ителә.

Транспорт һәм жәяүлеләр зоналарын яктырту

2.8.10. Транспорт һәм жәяүлеләр зоналары ФО установкаларында турыдан-туры, таркалган яки чагылдырылган утның Түбән полусферына юнәлдерелгән яктырткыч приборларны куллану. Чикләнгән яктылык бүлү белән яктырткычларны (үтә күренмәле яки яктылыкны чагылдыручы материалдан шарлар тибындагы) куллану газон, фасадларда (бра һәм плафоннар тибындагы) һәм венчающими һәм консолье приборлар белән баганаларда рәхсәт ителә.

2.8.11. Урамнарның машиналар йөри торган өлешен һәм интенсив жәяүлеләр хәрәкәте зоналарында тротуарларны яктырту өчен төрле биеклектә яктырткычлы икеконсоль баганалар кулланырга кирәк.

2.8.12. ФО яктырткычлары Транспорт һәм жәяүлеләр зоналары тибын, урнашуну һәм аларны урнаштыру ысулын сайлау булдырыла торган масштабны исәпкә алып тормышка ашырырга. Жәяүлеләр зоналарында яктырткычлар урнаштыру биеклегә, кагыйдә буларак, 3,5 метрдан да ким булмаган һәм 5,5 метрдан да артмаган Яктырткычлар (бра, плафоннар) биналарда урнашкан юлларны, тротуарларны һәм майданчыкларны яктырту өчен 3 метрдан да ким булмаган биеклектә билгеләнә ала.

2.8.13. Магистраль урамнарның машиналар йөри торган өлешен яктырту өчен урам яктырткычларының баганалары борт ташының лицевой чигендә баганәгә кадәр 0,6 метрдан да ким булмага мөмкин, жирле өһәмияттәге урам челтәрендә бу араны автобус хәрәкәте, шулай ук йөк машиналарының даими хәрәкәте булмаган очракта 0,3 метрга кадәр киметү рәхсәт ителә. Янғын гидранты, урам һәм юлларның бер өлешен арасында таяныч булырга тиеш түгел.

2.8.14. Магистраль урамнар һәм юллар кисешкән урыннарда терәкләр тротуарларны яба башлаганчы һәм аларны урнаштыру линиясенә бердәм юлын бозмыйча, төрле керемнәрдән 1,5 м га яқын булмага тиеш.

Яктырту жайланмаларының эш режимнары

2.8.15. Электр энергиясен рациональ файдалану һәм торақ пункт мохитенең визуаль төрлелеген тәэмин итү максатларында барлык өч төркем яктырту жайланмаларын (ФО, АЖ, СИ) проектлаганда аларның түбәндәге эш режимнарын күздә тотарга кирәк:

- кичке будничный режим, анда барлык стационар жайланмалар ФО, АЖ һәм СИ эшли, моннан тыш, бәйрәм яктырту системаларыннан тыш;

- төнге дежур режим, ФО, АО һәм СИ жайланмаларында Свияжск (Зөя) авыл жирлеге башкарма комитеты боерыклары һәм яктырту нормалары белән рөхсәт ителә торган яктырту приборларының бер өлеше сүндерелергә мөмкин;

- бәйрәм режимы, тәүлек сәгатъләре һәм Свияжск (Зөя) авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән атна көннөрөндә өч төркемгә стационар һәм вакытлы яктырту жайланмалары эшли;

- ФО һәм АОның стационар һәм вакытлы жайланмалары өчен рекреацион зоналарда (кышын, көзен) күздә тотылган сезонлы режим.

2.8.16. Яктырту жайланмаларының барлык төркемнәрен дә, ведомствога карамыйча, кертү кич белән табигый яктырту дәрәжәсен 20 лк кадәр киметкәндә башкарыла ала. Отключение житештерергә:

- иртәнге 10 лк кадәр яктыртылыкны арттырганда ФО-жайланмалары; кичке режимга күчкәндә урам яктырткычларының бер өлешен өзеп кую вакыты Свияжск авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә, көндөзгә һәм төнге режимга жәяүлеләр тоннельләрен яктыртуны яңадан тоташтыра, шулай ук төнлө төнлө урам утларын кабызып һәм өзеп куярга кирәк;

- жайланмалар Свияжск (Зөя) авыл жирлеге башкарма комитеты карары нигезендә, күпчелек яктыртыла торган объектлар өчен кышкы һәм жәйгә яртыеллыкка кичке режимны төн уртасына кадәр билгели, ә кайбер объектларда (вокзаллар, шәһәр төзелеше доминантлары, жирлекләргә һәм т.п. га керү урыннары) жайланмалар закаттан алып таңга кадәр эшли ала;

- СИ жайланмалары тиешле ведомство яки хужаларны хәл итү буенча.

2.9. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары

2.9.1. Реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру, эксплуатацияләү, карап тоту һәм демонтажлау, муниципаль берәмлек территориясендә Реклама турында Россия Федерациясе законнары, Зеленодол муниципаль районы Советы карары белән расланган Зеленодол муниципаль районы территориясендә реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру тәртибе турындагы Нигезләмә һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә башкарыла. Нигезләмә белән реклама конструкцияләренә һәм тышкы мәгълүмат чараларына бердәм таләпләр билгеләнә. Нигезләмә таләпләрен бозып һәм каралмаган реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру, эксплуатацияләү, карап тоту рөхсәт ителми.

2.9.2. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары техник яктан тәзек һәм эстетик яктан ухоженными булырга тиеш.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары хужалары аларның тиешле торышын күзәтеп торырга, аларны вакытында ремонтларга һәм тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыру урыннарын жыештырырга тиеш.

2.9.3. Рөхсәт ителми кулланы тышкы реклама һәм мәгълүмат белән испорченным сурәте яки башка сурәтләре.

Реклама конструкциясендәгә мәгълүматны бетергәндә реклама кыры баннер тукумасы якты тоннар белән алмаштырылырга тиеш.

Автотранспортны газоннарга илтүче реклама конструкцияләрендә сурәтләргә (плакатлар) алыштыру тыела.

Биналарда, корылмаларда, жир кишәрлекләрендә аларны урнаштырганда реклама конструкцияләре һәм тышкы мәгълүмат чаралары бинаның, корылмаларның архитектурасына туры килергә тиеш һәм жирлекнең, майданнарның, биналарның, төзелмәләренә һәм корылмаларның бердәм архитектур-сәнгати йөзен бозмаска тиеш.

Билгеләнгән бушыклардан һәм режимлы табличклардан тыш, реклама конструкцияләре, тышкы мәгълүмат чаралары вәкаләтле орган белән килештерелгән килешү, рөхсәт нигезендә урнаштырыла, эчтәлегә кулланыла һәм аның нигезендә тулысынча кулланыла.

Тышкы реклама һәм мәгълүматны аларга реклама яки мәгълүмати хәбәр урнаштырмыйча урнаштыру чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, мәгълүмат кырына зыян китерү, шулай ук тышкы реклама чараларын һәм мәгълүматны полиэтилен пленка һәм башка материаллар белән каплау рөхсәт ителми.

4.4. Реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын монтажлаганнан (демонтаждан) соң реклама конструкцияләре һәм (яки) тышкы мәгълүмат чаралары хужасы бозылган төзекләндерүне, урнаштыру урыннарын, шул исәптән электр жиһазларын, өч тәүлек эчендә торгызуны гамәлгә ашырырга тиеш.

2.9.5. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын тиешенчә тотмаган, жир кишәрлеген жыештырган һәм санитар тәртиптә тоту, аларны урнаштыру (монтажлау) һәм демонтаж өчен тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары хужалары жаваплы.

2.9.6. Кибетләр, жәмәгать туклануы предприятиеләре, көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм мәдәни-тамаша предприятиеләре өчен яктылык элмәүләре һәм реклама урнаштыру Башкарма комитет органнары белән килештерелгән күрсәтмәләр һәм эскизлар буенча башкарыла.

2.9.7. Дөньяви реклама һәм элмә такталардан файдаланучы предприятиеләр аларны көн саен караңгы төшкөч кертәргә һәм янган газосвет торбаларын һәм электролампларын вакытында алмаштыруны тәэмин итәргә тиеш.

Шәһәр пассажир транспортының биналарында, койма, тукталышларында, яктырту баганаларында, агачларда нинди дә булса игъланнар һәм башка мәгълүмати хәбәрләргә ябыштыру һәм урнаштыру тыела.

2.9.8. Үз белдегә белән урнаштырылган реклама яки башка игъланнар, барлык объектларның (биналарның һәм корылмаларның фасадлары, кибетләргә, тышкы яктырту баганалары һәм т.д.) исемлекләрен һәм сурәтләргә бетерү буенча эшләргә оештыру, нинди ведомство булуга карамастан, торак предприятиеләренә, шулай ук әлеге объектларның милекчеләренә яки арендаторларына йөкләнә.

2.9.9. Милекчеләр, арендаторлар башка биналар, корылмалар, төзелгән биналар, киосклар, павильоннар, реклама конструкцияләре, тышкы мәгълүмат чаралары һәм тиешле бурчылар йөкләнгән башка затлар хокукка ия булырга тиеш, :

- әгәр мондый элмә, тышкы мәгълүмат, реклама эксплуатацияләnmәсә, зыян күрүчегә (арендатор (субарендатор) һәм башка очракларга ия булса, тышкы мәгълүматны, реклама урнаштыру чарасын демонтажлау.

-фасадларда афишаларны, игъланнар, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукцияне, ут-техник жайланмаларны, тәрәзәләрне (шул исәптән тәрәзә чокырының эчке ягыннан), калган ишекләрдәге (шул исәптән эчке яктан: тышкы якка авышкан ишек өслегенә, пыяласы куелмаган ишекләргә (тышкы якка) кулланыу максатларында урнаштыру, файдалануга юл куймаска;

- тәртип таблицаларыннан тыш, реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыруны, урнаштыруны, монтажлауны, карап тотуны, эксплуатацияләүне, бинаның стенасы, элементлары өслегенә, яшерен металл каркас кулланымчы гына рәхсәт итмәскә.

2.9.10. Дәнъяви реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат, элмә такталарын кулланы торган предприятиеләр көн саен аларны тәүлекнең караңгы вакыты жиктөч кертәргә һәм янган газосвет трубкаларын һәм электролампларын һәм башка электр-техник жайланмаларны алмаштыруны тәэмин итәргә тиеш.

2.9.11. Яшел Үзән муниципаль районы Советы карары белән расланган «Яшел Үзән муниципаль районы территориясендә реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру тәртибе турында Нигезләмә» таләпләрен бозып тышкы мәгълүмат чараларын, реклама конструкцияләрен урнаштыру, эксплуатацияләү, карап тоту рәхсәт ителми.

2.9.12. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын кысырыклаганда корылмаларга һәм корылмаларга зыян китерү, шулай ук аларның бөтенлеген, ныклыгын һәм тотрыкылыгын киметү рәхсәт ителми.

2.9.13. Шулай ук биналар фасадларында, корылмаларның тышкы стеналарында һәм киоскларда, коймаларда, павильоннарда, яктырту баганаларында, реклама конструкцияләрендә һәм тышкы мәгълүмат чараларында, авылларда һәм асфальтта һәм башка шундый максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда язмалар һәм сурәтләргә, граффити (урнаштыру ысулына карамастан) урнаштыру тыела.

Реклама конструкцияләр һәм тышкы мәгълүмат чаралары булырга тиеш техник яктан исправными һәм эстетически ухоженными. Хужалары реклама конструкцияләре һәм тышкы мәгълүмат чаралары тиеш күзәтә торырга, аларны тиешле торышы, житештерергә, аларны ремонтлау.

2.9.14. Рәхсәт ителми кулланыу реклама конструкцияләр һәм тышкы мәгълүмат чаралары белән испорченным сурәте яки башка сурәтләргә.

Реклама конструкциясендәгә мәгълүматны бетергәндә реклама кыры баннер тукумасы якты тоннар белән алмаштырылырга тиеш.

2.10. Сыйфатсыз стационар булмаган корылмалар

2.10.1. Алар-вакляп сату, көнкүреш хезмәтә күрсәтү һәм туклану объектлары, тукталыш павильоннары, жир өсте бәдрәф кабиналары, бокс гаражлар, башка төрлө дәрәжәдәгә объектлар. Корылмаларның бизәкләү материаллары санитар-гигиена таләпләренә, янган куркынычсызлыгы нормаларына, жирлек дизайны һәм яктырту таләпләренә, жирлек мохитенәң характерына һәм озак вакытка эксплуатацияләү шартларына жавап бирергә тиеш. Шул остеклени витрин кулланырга кирәк безосколочные, ударостойкие материаллар, куркынычсыз упрочняющие многослойные пленочные катламнары, поликарбонатные пыяла. Мини-маркетларны, мини-базларны, сәүдә рәтләрен проектлаганда тиз төзелә торган модульлә комплексларны кулланырга кирәк.

2.10.2. Муниципаль берәмлек территориясендә некапиталь, стационар булмаган корылмаларны урнаштыру һәм эксплуатацияләү муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтлә органнары белән төзекләндерү проекты (тышкы бизәлешнең эскиз проекты) нигезендә гамәлгә ашырыла һәм жәяүлеләр хәрәкәтенә комачауламаска, янганга каршы таләпләргә бозмаска, алар урнашкан территорияне һәм бүлмәләргә инсоляцияләү шартларын, торак пункт мохитен начарайтырга һәм территорияне һәм төзөлешләргә төзекләндерергә тиеш. Теркәлгән мәдәни мирас (табигать) һәйкәлләргә саклау зоналары чикләрендә һәм жирлө өһәмияттәгә махсус сакланыла торган табигать территориялә зоналарында корылмаларны урнаштырганда Корылмалар параметрлары (биеклегә, Киңлегә, Озынлыгы) функциональ билгеләнеше һәм аларны урнаштыруның башка шартлары һәйкәлләргә саклау, табигатьтән файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау буенча вәкаләтлә органнар белән килештерелергә тиеш.

2.10.2.1. Вестибюль козырьлары, биналар аркаларында, газоннарында, майданчыкларда (балалар, ял итү, спорт, транспорт стоянкаларында), шөһәр пассажир транспортының утырту майданчыкларында, яңгыр сулары, су үткөрү һәм канализация чөлтәрләренә, торбаүткәргечләргә сак зонасында, шулай ук тукталыш павильоннарыннан 10 м якына, 25 м - вентиляцион шахтадан, 20 м - торак урыннар төзөлешләреннән, сәүдә предприятиеләргә витриналары каршында, 3 м – агачның

2.10.2.2. «Пик» сәгатенә ике юнәлештә жәяүлеләр хәрәкәтенәң фактик интенсивлыгы 700 пештан артмаган очракта, 4,5 м дан артык (шөһәр өһәмиятендәгә урамнар) һәм 3 м дан артык (район һәм жирлө өһәмияттәгә урамнар) тротуарларда корылмалар урнаштыру мөмкин./Фәрит Мөхәмәтшин: "Телебөз яшәсә, бөз дә яшәрбөз!"

2.10.3. Вакляп сату, көнкүреш хезмәтә күрсәтү һәм туклану предприятиеләргә корылмаларын жәяүлеләр зоналары территорияләрендә, паркларда, торак пункт бакчаларында урнаштырырга тәкъдим ителә. Корылмалар каты өслөк төрләргә билгеләнергә, яктырту жиһазлары, чүп - чар өчен кече контейнерлар, туклану корылмалары-бәдрәф кабиналары белән жиһазландырылырга тиеш (200 м майданлы жәмәгәт бәдрәфләргә булмаганда).

2.10.4. Тукталыш павильоннары урнаштыру урыннарда жир өсте пассажир транспорты тукталышларын күз алдында тотарга. Павильонны урнаштыру өчен 2,0 x 5,0 м һәм аннан да күбрәк үлчәмлә каты өслөккә майданчыкны күз алдында тотарга. Машиналар йөрү өлешә кырыннан якындагы павильонның конструкциясенә кадәр ераклыкны кимендә 3,0 м, павильонның Ян конструкцияләреннән алып агач кәүсәсенә кадәр ераклыкны

компактлы куянлы агачлар өчен кимендә 2,0 м билгеләргә кирәк. Тукталыш пунктларын проектлаганда һәм тукталыш майданчылары коймаларын урнаштырганда тиешле ГОСТ һәм СНиП белән эш итәргә кирәк.

2.10.5. Бәдрәф кабиналарын мәжбүри урнаштыру жәмәгать бәдрәфләренең үткәрүчәнлек мөмкинлегенә булмаган яисә житәрлек булмаган очракта торак пункт территорияләрендә актив йөрүне күздә тотарга кирәк: массакүләм чаралар үткөрү урыннарында, эре сүздә һәм хезмәт күрсәтү объектларында, рекреация объектлары территориясендә (паркларда, бакчаларында), жирлекләрнең АЗС урнаштыру урыннарында, автостоянкаларда, шулай ук сүздә һәм туклану биналарында. Бәдрәф кабиналарын йорт яны территориясендә урнаштыру рөхсәт ителми, шул ук вакытта торак һәм жәмәгать биналарына кадәр ераклык 20 метрдан да ким булмаска тиеш. Бәдрәф кабиналарын эксплуатацияләгәннән соң территорияне башта төзекләндерүне торгызырга кирәк.

2.11. Биналар, төзелмәләрне һәм корылмаларны рәсмиләштерү һәм жиһазлау

2.11.1. Бина жиһазларын проектлау һәм эксплуатацияләү бинаның проект колернасы паспорты (фасадларны төсле чишү) һәм муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты вәкаләтле органнары белән килештерелгән корылмаларның нигезендә гамәлгә ашырыла, үз эченә түбәндәгеләр керә: диварларның тышкы өслеген тезористик хәл итү, түбә бизәкләү, бинаның конструктив элементлары жиһазларының кайбер мәсьәләләре (керү төркемнәре, крыльцо, цоколи һ.б.), антенналар, су Көнчыгыш торбалары, отмоствалар, йорт билгеләре, саклагыч челтәрләр һәм т.п.

2.11.2. Биналарның һәм корылмаларның колористик чишелешен муниципаль берәмлек урамнары һәм территорияләре төзелешенең гомуми төсле хәл итү концепциясен исәпкә алып проектларга кирәк.

2.11.2.1. Көймәләр һәм балконнар остекления, рамнарны алыштыру, торак пунктларның тарихи үзгәләрнең диварларны буяу шәһәр төзелешнең регламенты составында урнаштыру мөмкинлегенә.

2.11.2.2. Торак пунктның магистраль урамнары буйлап урнашкан биналарда тышкы кондиционерлар һәм антенналар-«тәлинкә» урнаштыру ишегалды фасадларын күз алдында тотарга.

2.11.3. Жирлек биналарында һәм корылмаларында Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә түбәндәге йорт билгеләре, табличкалар мәжбүри рәвештә урнаштырылырга тиеш: урамның, майданы, проспектның исеме күрсәткече, йорт һәм корпусның номерын күрсәткече, подъезд һәм фатирларның номеры күрсәткече, инвалидларның үтмелеләгән халыкара символы, флагны төшерүчеләр, истәлекле такталар, полигонометрик билге, янғын гидрантының күрсәткече, грунт геодезик билгеләр күрсәткече, магистраль камералары һәм суүткәргеч челтәр коелары күрсәткечләре, жирлек канализациясенә канализация күрсәткече, жир асты газүткәргеч корылмаларының күрсәткече. Конкрет бинада йорт билгеләре составы һәм аларны урнаштыру шартлары биналарның урам-юл челтәренә бәйле функциональ билгеләнеше һәм урыннары белән билгеләнә.

Жирлек биналары, корылмалары һәм торак йортлары Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә урам күрсәткечләре белән жиһазландырылырга тиеш.

2 бүлек. Биналардан һәм корылмалардан өске су бүлүне тәэмин итү өчен алар периметры буенча ышанычлы гидроизоляцияле отмоствалар урнаштыруны күздә тотарга. Отмостваның уклонун бинадан читкә кимендә 10 промилле кабул итәргә. Бина һәм корылмалар өчен отмоствалар киңлегенә - 0,8 - 1,2 м, катлаулы геологик шартларда (карсталы грунтлар) - 1,5-3 м. бина жәяүлеләр коммуникациясенә кушылган очракта, отмостваның ролен гадәттә каты өслекле тротуар башкара.

2.11.5. Оештырганда су белән скатные түбәләр аша водосточные торбалар:

- бина стеналарында торбалар урнаштырганда фасадлар пластикасын бозмаска, ялган кушылмаларның герметиклыгын тәэмин итәргә һәм су агымының исәп-хисап күләмнәреннән чыгып, кирәкле үткәрү мөмкинлеген тәэмин итәргә;

- 200 мм дан артык торбадан чыга торган судагы ирекле рәвештә егылу биеклегенә юл куймаска;

- урыннарда торбадан төп жәяүле коммуникацияләренә су агымын киредән ким булмаган каты катлам булуын, яки бу Кагыйдәләрнең 2.1.14 пункты нигезендә ябылган яки ябылган рәшәткәләр белән капланган лотоклар урнаштыруны күздә тотарга);

- күздә тотарга дренаж урнаштыру урыннарында су стока берсе труба бу газон яки башка йомшак төрләрне каплау.

2.11.6. Торак, сүздә һәм жәмәгать билгеләнешендәге биналарның керү төркемнәре яктырту жиһазлары, элмә такталары (козыряк), өслекләренә сопряжения элементлары (баскычлар һәм ТМП.), инвалидлар һәм аз хәрәкәтләнүче халык төркемнәре (пандуслар, перила) һәм башка кирәкле элементлар белән жиһазландырылырга тиеш.

2.11.6.1. Керү төркемнәре булганда каты өслекле майданчылар һәм яшелләндерү буенча төрле кабул итүләр булырга тиеш. Керү урыннарында майданчыларны оештыру участок территориясенең чикләрендә дә, килешү нигезендә урнаштырылган һәм эксплуатацияләнгән торган жирлекнең ижтимагый территорияләрендә дә каралырга мөмкин.

2.11.6.2. Жиңгел транспортны вакытлыча парклау өчен керү төркемнәре каршындагы майданның бер өлешен куллануны рөхсәт итәргә, шул ук вакытта жәяүлеләр агымын үткәрү өчен кирәкле узун киңлегенә тәэмин ителсә, бу исәп-хисап (әлегә кагыйдәгә 3 нче кушымта) белән расланырга тиеш. Бу очракта аеручы элементлар (стационар яки күчмә коймалар), контейнер яшелләндерүне күздә тотарга кирәк.

2.11.6.3. Тротуарлар зонасында керү төркемнәре минималь норматив киң тротуарлы урам-юл челтәре булган очракта керү төркеме элементлары (баскычлар, пандуслар, крыльцо, яшелләндерү) яндагы тротуарларга 0,5 метрдан да артмаска тиеш.

2.11.7. Жәяүлеләрне һәм чыгыш ясаучы пыяла витриналар түбәдән кар катламы һәм боз сөңгеләре кимүдән саклау өчен, шулай ук боз сөңгеләре барлыкка килүне булдырмау өчен түбәнең тышкы периметры буенча электр контурын кулланырга кирәк.

2.11.8. Техник идәнгә керү ишекләре, подваллар, чарлактар, биналарның һәм корылмаларның түбәләре йозакка ябылырга тиеш.

2.11.9. Кибетләр, жәмәгать туклануы һәм халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү оешмалары витриналары яктырту жайланмалары белән жиһазландырылырга тиеш.

Витриналарны яктырту тәүлекнең караңгы вакыты житү белән көн саен мәжбүри рәвештә башкарылырга тиеш.

2.11.10. Керү урыннары, биналар, корылмалар, витриналар, иллюминацияләр, элмә такталар, тышкы реклама һәм мәгълүмат объектлары, телевизион антенналар, кече архитектура формалары, шулай ук киосклар, павильоннар һәм лотоклар һ.б. булырга тиеш.

Яраксызга килгән, зарарланган, шулай ук ремонт таләп итүче керү төркемнәре, баскычлар, баскычлар, поручнялар, пандуслар, биналар һәм корылмаларның витражлары, витриналар, иллюминация, элмә такталар, тышкы реклама һәм мәгълүмат объектлары, телевизион антенна жайланмалары, шулай ук аларның конструктив элементлары, кече архитектура формалары, киосклар, павильоннар һәм лотоклар һ.б., аларны куркынычсыз эксплуатацияләү максатларында алыштырылырга яки ремонтланырга тиеш.

2.11.11. Керү төркемнәре булганда каты өслекле майданчыктар һәм яшелләндерү буенча төрле кабул итүләр булырга тиеш. Керү урыннарында майданчыктарны оештыру участок территориясә чикләрендә дә, килешү нигезендә урнаштырылган һәм эксплуатацияләнә торган жирлекнең ижтимагый территорияләрендә дә каралырга мөмкин.

2.11.12. Тью:

- күпфатирлы йортта биналарның милекчеләренә ризалыгы булмаса күпфатирлы йортта керү группасын урнаштыру;

- торак бина милекчеләренә ризалыгы булмаса керү группасын урнаштыру өчен балкон куллану;

- күпфатирлы йортларда урнашкан торак булмаган биналарның керү төркемнәрен вәкаләтле орган белән килештермичә үз белдегә белән урнаштыру.

2.12. Майданчык

2.12.1. Жирлек территориясендә балалар уеннары, өлкәннәр өчен ял итү, спорт белән шөгыльләнү, чүп жыючылар урнаштыру, этләрне урамда йөртү һәм дрессировкалау, автомобиль стоянкалары кебек майданчыктарның түбәндәге төрләрен проектларга тәкъдим ителә. Жирле эһәмияттәге махсус саклана торган табигый территорияләренә теркәлгән мәдәни мирас һәйкәлләре һәм зоналары чикләрендә майданчыктарны урнаштыру һәйкәлләрне саклау, табигатьтән файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау буенча вәкаләтле органнар белән килештерелергә тиеш.

Балалар майданчыктары

2.12.2. Балалар майданчыктары төрле яшьтәге балаларның уеннары һәм актив ялы өчен билгеләнгән: мәктәп алды (3 яшькә кадәр), мәктәпкәчә (7 яшькә кадәр), кече һәм урта мәктәп яшендәге (7-12 яшь). Майданчыктар төрле яшь төркемнәре өчен аерым майданчыктар рәвешендә яки яшь кызыксынулары буенча зоналаштырылган комплекслы уен майданчыктары буларак оештырыла ала. Балалар һәм яшүсмерләр өчен (12-16 яшь) спорт-уен комплекслары (микроскалодром, Велодром һәм тдп.) һәм самокат, ролик такталарында һәм тимеракта шуу өчен махсус урыннар булдыру тәкъдим ителә.

2.12.3. Торак йортлар һәм жәмәгать биналары тәрәзәләреннән мәктәпкәчә яшьтәге балалар майданчыктары чикләренә кадәр ераклык 10 метрдан да ким түгел, кече һәм урта мәктәп яшендәге - 20 метрдан да ким булмаган, комплекслы уен майданчыктары - 40 метрдан да ким булмаган, спорт-уен комплекслары - 100 метрдан да ким булмаган. Мәктәпкәчә һәм мәктәп алды яшьтәге балалар майданчыктарын торак төзелеш участкасында, кече һәм урта мәктәп укучылары өчен майданчыктар урнаштырырга киңәш ителә, комплекслы уен майданчыктары төркем яки микрорайонның яшелләндерелгән Территорияләрендә, спорт-уен комплексларын һәм шуу урыннарын торак район паркларында урнаштырырга киңәш ителә.

2.12.4. Торак билгеләнешле территорияләрдә балалар уеннары өчен майданчыктар 1 кешегә 0,5-0,7 кв. м исәбеннән проектларга тиеш. Майданчыктарны урнаштыру күләме һәм шартлары балаларның яшь төркемнәренә һәм жирлектә торак төзелеш урыннарына бәйле проектларга тәкъдим ителә.

2.12.4.1. Мәктәп алды яшендәге балалар майданчыктары аз күләмдә булырга мөмкин (50 - 75 кв. м), аерым урнашырга яки өлкәннәр тыныч ял итү майданчыктары белән бергә булырга мөмкин - бу очракта майданчыкның гомуи майданы 80 кв. метрдан да ким булмашка тиеш.

2.12.4.2. Уен майданчыктарының оптималь күләмен мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен - 70 - 150 кв.м, мәктәп яшендәге балалар өчен - 100 - 300 кв. м, комплекслы уен майданчыктары - 900 - 1600 кв. м. билгеләргә тәкъдим ителә. Күрше балалар һәм өлкәннәр майданчыктарын куе яшел үсентеләр һәм (яки) декоратив диварлар белән аерырга киңәш ителә.

2.12.4.3. Тарихи яки югары тыгыз төзелеш шартларында майданчыктарның күләме гамәлдәге территорияль мөмкинлекләрдән чыгып, муниципаль берәмлекнең якин-тирә территорияләрендә яки әлегә Кагыйдәләренә 4.3.4 пункты нигезендә төзелеш составында норматив күрсәткелләренә компенсацияләү белән кабул ителергә мөмкин.

2.12.5. Балалар майданчылары жаяүлөлөр өчен транзит хэрэкэтеннөн, юллардан, борылу майданчыларыннан, кунак тукталышларыннан, чүп жыючыларны урнаштыру өчен майданчылардан, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участкаларыннан киртэ булырга тиеш. Балалар майданнарына карашны юл йөрүдөн һәм урамнардан оештырырга кирек түгел. Балалар майданчыларын яшел үсентелер (агачлар, куаклар) изоляцияләү шарты белән, балалар майданчылары чикләреннөн кунак стоянчаларына һәм автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участкаларына кадәр – СанПиН, чүп жыючы майданнарны 20 метрдан 100 метрга кадәр кабул итөргө кирек., шөһөр пассажир транспорты маршрутларының соңгы тукталышларында (50 м дан да ким түгел) туктаусыз-аермалы майданчыларда.

2.12.6. Травматизм булмасын өчен балалар майданчыларын үзгөртөп корганда территориядә чыгыш ясаучы төп яки аскы ботакларның, Жир өслеге өстендәге иске, киселгән жиһазларның (стойкалар, фундаментларның), жиргә зыян күрмөгән металл чокырларның (кагыйдә буларак, турникларның һәм качельларның) булуын булдырмый калырга кирек. Якын-тирә территорияләрне реконструкцияләгәндә балалар майданчыларын эшләр алып бару һәм төзелеш материалларын складлау урыннарыннан изоляцияләргө кирек.

2.12.7. Балалар майданчыгында территорияне төзөклөндөрү элементларының мәжбүри исемлеге түбөндөгеләрне үз эченә ала: йомшак өслек төрлөрө, газонлы майданчык өслеген тоташтыру элементлары, яшеллөндөрү, уен жиһазлары, эскәмияләр һәм урналар, яктырту жиһазлары.

2.12.7.1. Йомшак өслек төрлөрөн (ком, уплотненное ком грунтовой нигезендә яки гравий крошке, йомшак резина яки йомшак синтетик синтетик) балалар майданчыгында уен жиһазлары урнашкан урыннарда һәм балалар эгылу мөмкинлеге белән бөйлө башка төрлөрне күздә тотарга. Эскәмияләр урнаштыру урыннарын каты өслек төрлөрө яки нигез итеп өлөгө Кагыйдөлөрнең 2.6.4.1 пункты нигезендә жиһазландырырга төкьдим ителә. Майданчыкларны үлөн каплаган вакытта каты, йомшак һәм катнаш капламнар белән жиһазлауга жаяүлөлөр юлларын күз алдында тотарга кирек.

2.12.7.2. Өчен сопряжения майданы һәм газон кулланьрга садовые бортовые тырышучы белән скошенными яки закругленными краями.

2.12.7.3. Балалар майданчыкларын агач һәм куак утыртмалары белән яшеллөндөрөргө, аларның инсоляциясен исәпкә алып, 5 сәгать ут көне эчендә. Майданның Көнчыгыш һәм төньяк ягынан агачлар көньяк һәм Көнбатыш якларынан 1 метрдан да ким булмаска тиеш. Мөктөпкөчө яшътөгө майданчыкларда көпчөккө үсемлекләр төрлөрөн куллану рөхсәт ителми. Балалар майданчыкларының барлык төрлөрөндө дә агулы жылөк-жимешләр белән үсемлекләр куллану рөхсәт ителми.

2.12.7.4. Уен жиһазларын урнаштыру 14 нче таблицада күрсәтелгән куркынычсызлыкның норматив параметрларын исәпкә алып, өлөгө кагыйдөгө 2 нче кушымта проектын эшлөү. Спорт-уен комплекслары майданчыклары майданчыгында үз-үзеңне тоту һәм спорт-уен жиһазлары куллану кагыйдөлөрө белән стенд ясарга киңөш ителә.

2.12.7.5. Яктырту жиһазлары майданчык урнашкан территорияне яктырту режимында эшлөргө тиеш. Яктырту жиһазларын 2,5 метрдан ким биеклектә урнаштыру рөхсәт ителми.

Ял майданчыклары

2.12.8. Ял майданчыклары өлкөннөр өчен тыныч ял итү һәм өстөл уеннары өчен каралган, аларны торак төзелеше участкаларында, торак төркеме һәм микрорайонның яшеллөндөрелгән территорияләрендө, паркларда һәм урман паркларында урнаштырырга кирек. Ял майданчыкларын үткөрү өчен урыннар билгелөргө, тукталышлар, борылу майданчыклары белән танышырга киңөш ителә - алар арасында һәм ял итү майданчыгы арасында яшеллөндөрү полосасын (куаклар, агачлар) кимендө 3 м. каралырга кирек. Ял итү майданчыгы чикләреннөн автомобиль саклау урыннарына кадәр ераклыкны СанПиН 2.2.1/2.1.1200, шөһөр пассажир транспорты маршрутларының соңгы тукталышларында туктаусыз-борылма майданчыклардан кабул итөргө кирек.

2.12.9. Торак территорияләрдө ял итү майданчыкларын жан башына 0,1-0,2 кв. м исәбеннөн проектларга кирек. Майданчыкның оптималь күлөме 50-100 кв.м, ял майданының минималь күлөме - 15-20 кв. метрдан да ким булмаска тиеш. Бер майданчыкта тыныч ял һәм шау-шу өстөл уеннары берлөшергө киңөш ителми. Парклар территорияләрендө үлөндө ял итү өчен күллек майданчыклары оештыру киңөш ителә.

2.12.10. Ял майданчыгында төзөклөндөрү элементларының мәжбүри исемлеге гадөттө үз эченә ала: каты өслек төрлөрө, газонлы майданчык өслеген тоташтыру элементлары, яшеллөндөрү, ял итү өчен эскәмияләр, эскәмияләр һәм өстөлләр, урналар (ким дигөндө, һәр эскәмиядө берөр), яктырту жиһазлары.

2.12.10.1. Майданчыкны каплау плитка куөтлөрө рөвешендө проектларга кирек. Ял итү майданчыклары һәм балалар майданчыклары белән бергө балалар уеннары зонасында каты өслек урнаштырылуга юл куярга киңөш ителми.

2.12.10.2. Периметраль яшеллөндөрү, агачлар һәм куаклар утырту, чөчөк түтөллөрө, вертикаль һәм мобиль яшеллөндөрү кулланьрга кирек. Лужайки майданчыклары агач һәм куаклар төркемнөрө белән өйлөндөрөп алынган булырга тиеш. Инсоляцию һәм затенение майданчыклары ял итөргө киңөш ителә пункты нигезендө 2.12.7.3 өлөгө кагыйдөлөр. Агулы жылөк-жимешләр белән үсемлекләр куллану рөхсәт ителми.

2.12.10.3. Яктырту жиһазларының эшлөвен майданчык урнашкан территорияне яктырту режимында тээмин итөргө кирек.

2.12.10.4. Өстөл уеннары өчен эскәмияләр куелган майданның минималь күлөмен 12-15 кв. м. күлөмендө билгелөргө төкьдим ителә.

Спорт майданчыклары

2.12.11. Спорт майданчыклары халыкның барлык яшь төркемнөрө өчен физкультура һәм спорт белән шөгильлөнү өчен каралган, аларны торак һәм рекреацион билгелөнөштөгө территорияләр, спорт корьлмалары участкалары, гомуми белем бирү мөктөплөрө участкалары составында проектларга кирек. Спорт майданчыкларын проектлауны майданчык специализациясенө бөйлө рөвештө алып барьрга киңөш ителә.

жыюны көн саен башкарырга кирәк. Бинаны атнага бер тапкыр дезинфекция чаралары белән кайнар су белән юарга кирәк.

2.12.14.5. Азык-төлек калдыкларын махсус билгеләнгән «азык калдыклары» дип язылган жыентыкларга жыярга рөхсәт ителә. Махсуслаштырылган азык-төлек хужалыклары белән килешүләр булмаган очракта, каты көнкүреш калдыклары белән бергә азык-төлек калдыкларын жыю рөхсәт ителә. Сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектларында азык-төлек калдыкларын вакытлыча саклау, аларның милек рәвешләренә карамастан, бары суытыла торган биналарда гына башкарылырга тиеш.

2.12.14.6. Жәйге чорда калдыкларның металл жыентыкларын (контейнерлар) юарга («алыштырылмый торган» системада 10 көнгә бер тапкырдан да ким булмаган очракта, «алыштырыла торган» очракта — калдыклардан соң), агач жыентыкларны — дезинфекцияләргә (һәр төрмәдән соң) кирәк.

2.12.14.7. Контейнерларның техник һәм санитар торышы, контейнер майданчыкларының, чүп үткөргечләренә, чүп кабул итү камераларының, урамдагы чокырлар, аларның тирә-якларындагы чисталык һәм төртип өчен җаваплылык аларның хужалары җаваплы.

Күп катлы, йорт яны территорияләре һәм шәхси торак төзелеше территориясендә контейнер майданчыкларын урнаштыру, карап тоту, урнаштыру урыннары өчен җаваплылык теләсә кайсы милек формасын, оештыру-хокукый рәвешне, әлеге торак фондына хезмәт күрсәтүче шәхси эшкүарга йөкләнә.

Контейнер майданчыкларын һәм жыелган бункерларны урнаштыру урыннарын карап тоту өчен, башка территорияләрдә, шул исәптән милек хокуклары, биләмәләре һәм файдалану хокукында булган затларга җаваплылык йөкләнә.

2.12.15. Майданчыкларны торак бина тәрәзәсеннән, балалар учреждениеләре участоклары чикләреннән ерак түгел, ял итү урыннарын 20 метрдан да ким булмаган ераклыкта, торак төзелеше участкаларында урнаштырырга кирәк-ерак подъезддан жәяүлеләр сукмаклары буенча 100 м юллардан да ерак түгел, шул ук вакытта майданчык территориясе юл йөрүгә комачауларга тиеш, әмма транспорт йөртүгә комачауламаска тиеш. Майданчыкны аерым урнаштырганда (транспортта йөрүдән тыш) контейнерлар чистарту һәм борылу майданчыклары булу өчен транспортның уңайлы керү мөмкинлеген күздә тотарга (12 м x 12 м). Майданчыкларны транзит Транспорт һәм жәяүлеләр коммуникацияләреннән тыш, биналарның урам фасадларынан читтә урнаштыру кирәк ителә. Майданчык территориясен су басу зонасында (янәшәсендәгә төзелеш, асылмалы яки яшел үсентеләр утырту) урнаштырга киңәш ителә.

Контейнер майданчыклары, контейнер һәм туплаучы бункерлар урнаштыру урыннары көнкүреш һәм зур габаритлы чүп-чарлардан даими чистартылып торырга, чисталыкта һәм төртиптә булырга, матурланырга һәм ремонтланырга тиеш. Контейнер һәм бункер-торгызу төзекләндерелергә тиеш булмаган тупланмалар алыштырылырга, урнаштыру урыннарыннан бетерелергә тиеш.

Предприятие, оешма, торак төзелеш һ.б. территориясендә контейнерлар һәм бункерлар техник яктан төзек хәлдә булырга, хужасы, подрядчы оешма реквизиитларын күрсәтеп, каты көнкүреш калдыклары чыгаручы, калдыкларны чыгару вакытын күрсәтеп маркировкага ия булырга тиеш.

2.12.16. Торак билгеләнеше территориясендә 1 кешегә 0,03 кв. м яки чүп үткөргечләре булган торак йортларның 6 - 8 подъездына 1 майданчык проектлы; әгәр подъездлар азрак булса - һәр йорт каршындагы бер майданчык.

2.12.17. Чүп жыючыларны урнаштыру майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләре үз эченә ала: каты өслек төрләре, тирә-юнь территорияләре белән майданчык өслеген тоташтыру элементлары, каты көнкүреш калдыклары жыю өчен контейнерлар, яктырту жиһазлары. Майданчыкны яшелләндерү проектын эшләргә киңәш ителә. Контейнер майданчыгында чүп чыгару графигы күрсәтелергә тиеш

оешма чүп-чарны ташучы телефоннарның исемнәре һәм контакт телефоннарының исемнәре.

2.12.17.1. Майданчыкны транспорт йөртүнең шундый ук капламасын билгеләргә кирәк. Майданчыкның капламын, суны туңдыруга һәм контейнерны туктатуга юл куймас өчен, машиналар йөрү өлешендә 5-10% тәшкил итүче билгеләргә кирәк.

2.12.17.2. Якын - тирә юл янындагы майданчыкка, кагыйдә буларак, бер дәрәжәдә, бордюр ташын, газон - бакча борты яки 1,0-1,2 метр биеклектәгә декоратив дивар урнаштырмыйча гына туры килә.

2.12.17.3. Яктырту жиһазларының эшләвен терәк биеккә 3 метрдан да ким булмаган территорияне яктырту режимында билгеләргә.

2.12.17.4. Яшелләндерү киңәш ителә житештерергә агачлар белән югары дәрәжәдәгә фитонцидности, густой һәм плотной крона. Майданчыкларны визуаль изоляцияләү өчен декоратив стенкалар, трельяжлар яки жыләк-жимешсез югары куаклар рәвешендәгә периметраль тере шәһәрчәкләр кулланы рөхсәт ителә.

Этләр өчен майданчыклар

2.12.18. Этләрне йөртү өчен майданчыклар микрорайоннан һәм торак районның гомуми файдалану территорияләрендә, Яшел утыртмалардан буш урыннар, 1 нче сыйныф магистральләренә техник зоналарында, 110 кВттан артык көчәнәшле электр тапшыру линияләре астында, беренче һәм икенче поясларның су белән тәэмин итү чыганакларының санитар зонасынан читтә урнаштырырга киңәш ителә. Майданчыкны табигый комплекс территорияләрендә урнаштыру табигаттән файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау органнары белән килештерергә киңәш ителә.

2.12.19. Торак билгеләнешендәгә территорияләрдә урнашкан этләрне урамда йөртү өчен майданчыклар күләме 400 - 600 кв.м, башка территорияләрдә 800 кв. м. га кадәр кабул итәргә киңәш ителә, гамәлдәгә төзелеш шартларында, территориялә мөмкинлекләрдән чыгып, майданчыкларның киметелгән күләмен кабул итәргә мөмкин. Майданчыкларның үтемлелеген 400дән артык түгел. территориядә һәм тыгыз торак төзелеш булган микрорайоннарда 600 м дан да артмаска киңәш ителә. Майдан чигеннән торак һәм жәмәгать биналары тәрәзәләренә кадәр ераклык 25 метрдан да ким түгел, ә балалар учреждениеләре, мәктәпләр, балалар, спорт майданчыклары, ял майданчыклары участкаларына кадәр - 40 метрдан да ким түгел.

2.12.20. Этләрне урамда йөртү өчен майданчык территориясендә төзекләндерү элементлары исемлеген төрле каплау, коймалар, эскәмияләр (ким дигәндә), урналар (ким дигәндә), яктырту һәм мәгълүмати жайланмалар үз эченә ала. Тәкъдим ителә предусматривать периметральное яшелләндерү.

2.12.20.1. Этләрне урамда йөртү өчен билгеләнгән майданның бер өлешен каплау өчен, хайваннарның азыгын жәрәхәтләнәдерми торган яхшы дренаж тәэмин итүче тигез өслекне (газон, Комлы, комлы-жир), шулай ук даими жыештыру һәм яңарту өчен уңайлы булуны күздә тотарга киңеш ителә. Майданы поверхностей өчен билгеләнгән хужалары эт, киңеш ителә проектировать белән твердым яки комбинированным Төре каплау (плитка, утопленная бу газон һәм башкалар). Майданга якин килү каты өслек белән жиһазландырылырга тәкъдим ителә.

2.12.20.2. Шулай ук вакытта элементлар һәм коймалар секцияләре арасындагы ераклык, аның түбән ягы һәм жире арасында хайваннар өчен майданчыктан чыгып китергә яки үзенә травма ясарга мөмкинлек бирмәвен исәпкә алырга киңеш ителә.

2.12.20.3. Майданчык территориясендә майданчыктан файдалану кагыйдәләре белән мәгълүмати стенды карарга киңеш ителә.

2.12.20.4. Яшелләндерү тәкъдим ителә проектировать берсе периметральных плотных утырту Югары куаклар рәвешендә тере изгороди яки вертикаль яшелләндерү.

Этләр өчен майданчыклар дрессировки

2.12.21. Этләрне өйрәтү өчен майданчыклар торак һәм ижтимагый билгеләнештәге төзелешләрдән 50 метрдан да ким булмаган ераклыкта урнаштырырга киңеш ителә.

2.12.22. Этләрне дрессировкалау майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеген йомшак яки газон каплау, коймалар, эскәмияләр һәм урналар (майданчыкка кимендә 2 ел), мәгълүмат стенды, яктырту жиһазлары, махсус тренировкалар жиһазлары үз эченә ала.

2.12.22.1. Майданчыкны каплау малларның азыгын (газон, ком, ком-жир) түгел, шулай ук даими жыештыру һәм яңарту өчен уңайлы дренаж тәэмин итүче тигез өслеккә ия булуны күздә тотарга киңеш ителә.

2.12.22.2. Койма, кагыйдә буларак, 2,0 метрдан да ким булмаган биеклектәге койма (металл чөлтәр) күрсәтелергә тиеш.

2.12.22.3. Этләрне дрессировкалау өчен майданчыклар уку, күнегүләр, спорт кирәк-яраклары һәм корылмалар, яңгырдан элөп куелган, инвентарь, жиһазлар һәм ял итү өчен көнкүреш бинасы белән жиһазландырырга тәкъдим ителә.

Автостоянкалар майданчыклары

2.12.23. Муниципаль берәмлек территориясендә түбәндәге автостоянкаларны күз алдында тотарга кирәк: автомобильләренә, урамнарны (йөрү өлешендә парковка рәвешендә), әдәпсез («карманов» рәвешендә һәм машиналар йөрү өлешеннән чигенергә), кунак (торак төзелеше участогында), халык автомобильләрен саклау өчен (микрорайон, район), ыктлы (объект яки объектларның төркемнән), башка (йөк, күчүче һ.б.).

2.12.24. Исәпкә алырга кирәк, дип ераклык чикләре автостоянски кадәр тәрәзәләр торак һәм ижтимагый биналар кабул ителә нигезендә СанПиН 2.2.1/2.1.1200. Приобъект автостоянкалары майданчыкларында инвалидлар автомобильләре өлешен СНиП 35-01 нигезендә проектларга, киң катлам бүлекләгечләр булмаса, ике яки аннан да күбрәк урынны блокларга, ө бары тик үтә күрәнмәле сары тамгалар ярдәмендә генә.

2.12.25. Шөһәр пассажир транспорты тукталышлары зонасында автостоянкалар майданчыкларын урнаштыру рөхсәт ителми, автостоянкага керү урыннары оештыру ахырыннан 15 метрдан да ким булмашка тиеш.

2.12.26. Автостоянкалар майданчыкларында территорияне төзекләндерү элементларын кирәкле урнаштыру һәм эксплуатацияләү өчен мәжбүри рәвештә каплау элементлары исемлеген, өслекләренә сопряжения элементлары, бүлү элементлары, яктырту һәм мәгълүмати жиһазлар үз эченә ала. Автомобильләренә озаклап саклау өчен майданчыклар асылмалы, боксларның жиңел үсентеләре, күзәтү эстакадалары белән жиһазландырылырга мөмкин.

2.12.26.1. Майданчыкларны каплатып, транспорт юлларының шундый ук капламасын проектларга тәкъдим ителә.

2.12.26.2. Юл хәрәкәте белән майданчыкның каплануына борт ташын салмыйча, газон белән бәйлә - өлеге Кагыйдәләрнең 2.4.3 пункты нигезендә.

2.12.26.3. Майданчыкларда бүлү элементлары тамгалар (ак полосалар), яшелләнделергән полосалар (газоннар), контейнер яшелләндерү рәвешендә башкарылырга мөмкин.

2.13. Жәяүлеләр коммуникацияләре

2.13.1. Жәяүлеләр коммуникацияләрен муниципаль берәмлек территориясендә жәяүлеләр өчен элемент һәм хәрәкәт итү тәэмин итә. Жәяүлеләр коммуникациясенә тротуарлар, аллеялар, юллар, сукмаклар керә. Торак пункт территориясендә жәяүлеләр коммуникацияләрен проектлаганда транспорт коммуникацияләре белән кисешүнең минималь күләмен, жәяүлеләр коммуникацияләре системасының өзлексез эшләвен, инвалидлар һәм халыкның аз хәрәкәт итүләре өчен куркынычсыз, тоткарлыксыз һәм уңайсыз хәрәкәт итү мөмкинлеген тәэмин итәргә кирәк. Жәяүлеләр коммуникацияләре системасында төп һәм икенче дәрәжәдәге жәяүлеләр элементәсе бүлөп бирү.

2.13.2. Жәяүлеләр коммуникацияләрен проектлаганда озын буйлы уклонны 60 промилле, поперечный уклон (берлекле яки двускатный) - оптималь 20 промилле, минималь - 5 промилле, максималь - 30 промилле кабул итәргә киңеш ителә. Инвалид коляскаларның хәрәкәт итүен исәпкә алып, жәяүлеләр коммуникацияләре клоннары артмаска киңеш ителә: озын - 50 промилле, поперечный - 20 промилле. 30-60 промилле тайпылышлары булган жәяүлеләр коммуникацияләрендә 100 м дан ким булмаган 5 м озынлыктагы горизонталь участкалар оештырырга киңеш ителә. Рельеф шартлары буенча югарыда күрсәтелгән уклоннарны тәэмин итөп булмый торган очракларда баскычлар һәм пандуслар урнаштыруны күздә тотарга тәкъдим ителә.

2.13.3. Тротуарларны киңәйтү кирәк булган очракта яқындагы төзелеш составында жәяүлеләр галереялары оештырырга мөмкин.

Төп жәяүлеләр коммуникацияләре

2.13.4. Төп жәяүлеләр коммуникацияләре торак, жәмәгать транспорты тукталышлары, мәдени-көнкүреш хезмәтә күрсәтү учреждениеләре, рекреацион территорияләр белән элемтәне, шулай ук жәмәгать зоналары һәм рекреация объектлары составында тарту корылмаларының төп пунктлары арасында элемтәне тәэмин итә.

2.13.5. Төп жәяүлеләр коммуникацияләрен трассацияләү урамнар һәм юллар буенда (тротуарлар) яисә аларның бәйсез рәвештә башкарылырга мөмкин. Төп жәяүлеләр коммуникацияләренәң киңлегә «пик» сәгатьләрендә жәяүлеләр хәрәкәте интенсивлыгына һәм әлегә кагыйдәгә 3 нче кушымта нигезендә бер хәрәкәт полосасының үткөрүчәнлегенә бәйле рәвештә исәп тотат. Тарту пунктлары арасында яки бу юнәлешкә почмак белән кыска юнәлешләр буенча жәяүлеләр коммуникацияләрен трассировкалау (рекреацион юллардан тыш) 30.°

2.13.6. Транспорт юллары белән төп жәяүлеләр коммуникацияләре кисешкән очракта да бордюрлы пандуслар урнаштыру тәкъдим ителә. Жәяүлеләр коммуникацияләрендә баскычлар, пандуслар, күперләр урнаштырганда әлегә элементларның үткөрүчәнлек сәләтен тигезләп булдыруны тәэмин итәргә киңәш ителә. Автотранспорт чараларын тукталыш һәм кую өчен гамәлдәгә жәяүлеләр коммуникацияләрен һәм алар янындагы газоннарны куллану рөхсәт ителми.

2.13.7. Шуны да күздә тотарга кирәк: төп жәяүлеләр коммуникацияләре буенда урнашкан биналар элементлары һәм техник җайланмалар юл киңлегә кимергә тиеш түгел, шулай ук юл өслегә тигез 2 м.төп жәяүлеләр коммуникацияләре киңлегә белән 1,5 м саен 30 м. аша хәрәкәт итү өчен киңлекләренә (разъезд майданчыкларын), инвалидларны каршы юнәлешләрдә кресло - коляскаларда хәрәкәт итүне тәэмин итү өчен, киңлекләренә (разъезд майданчыкларын) киметергә киңәш ителә.

2.13.8. Анда урнаштырылмаган стационар булмаган корылмалар, кагыйдә буларак, жәяүлеләр өлеше, корылманы урнаштыру өчен бүлеп бирелә торган участок киңлегә һәм килүчеләр һәм сатып алуучылар өчен билгеләнгән буфер зонасы киңлегә (0,75 м дан да ким түгел) тәшкил итә. Кресло-коляскаларда инвалидлар хәрәкәте мөмкин булган участкаларда жәяүлеләр коммуникацияләре киңлегә 1,8 метрдан да ким булмаска тиеш.

2.13.9. Рекреация объектлары составындагы төп жәяүлеләр коммуникацияләре 100 кеше/га артык кешегә, һәр 100 метрдан ким булмаган саен, эскәмияләр һәм урналар урнаштыру өчен майданчыклар белән җиһазландырырга тәкъдим ителә. Майданчык озынлыгына, ким дигәндә, бер тапкыр, ике урна (чүп - чар өчен кече контейнерлар), шулай ук коляскалы инвалидлар өчен (эскәмия янында 85 см дан да ким булмаган буш киңлек) урнашуга исәп тотарга киңәш ителә.

2.13.10. Кагыйдә буларак, төп жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендә Территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегә түбәндәгелә үз эченә ала: каты каплау төрләре, өслекләренә соприжения элементлары, чүп-чар өчен урналар яки кече контейнерлар, яктырту җиһазлары, эскәмияләр (рекреация территориясендә).

2.13.10.1. Төп жәяүлеләр коммуникацияләрен каплау һәм конструкцияләренә карата таләпләренә аларны бөтенсез эксплуатацияләү мөмкинлегә белән, ә 2,25 м һәм аннан күбрәк булган очракта махсус транспорт чараларын эпизодик яктан йөртү мөмкинлегә белән билгеләргә тәкъдим ителә. Киңәш ителә предусматривать мощение плиткой. Югары бровкаларда урнашкан жәяүлеләр коммуникацияләре киртәләрен соколлар һәм террас проектлау, әлегә Кагыйдәләренәң 2.1.7 пункты нигезендә җитештерергә.

2.13.10.2. Билгеле булмаган стационар булмаган корылмалар урнаштыру мөмкин.

Икенче дәрәжәдәгә жәяүлеләр коммуникацияләре

2.13.11. Икенче дәрәжәдәгә жәяүлеләр коммуникацияләре, кагыйдә буларак, территория чикләрендә төзелеш һәм төзекләндерү элементлары (майданчыклар) арасында, шулай ук рекреация объектлары (сквер, бульвар, парк, урман паркы) территориясендә хәрәкәт итүне тәэмин итә. Икенче дәрәжәдәгә жәяүлеләр коммуникацияләре киңлегә, гадәттә, яқынча 1,0 - 1,5 м кабул ителә.

2.13.12. Икенче дәрәжәдәгә жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегә, гадәттә, төрле каплау төрләрен үз эченә ала.

2.13.12.1. Скверлар, бульварлар, торак пункт бакчалары юлларындагы каты өслек төрләре каралырга тиеш. Киңәш ителә мощение плиткой.

2.13.12.2. Эре рекреация объектлары (парклар, урман парклары) юлларында йомшак яки катнаш капламаларның төрле төрләрен, табигый грунт өслекләре жәяүлеләр сукмакларын күздә тотарга киңәш ителә.

2.14. Транспорт юллары

2.14.1. Транспорт юллары-кварталлар, зур рекреация объектлары, җитештерү һәм жәмәгать зоналары территорияләре арасында транспорт элемтәсе тәэмин итүче транспорт коммуникацияләре системасы элементлары, шулай ук торак пунктның урам-юл челтәре белән элемтә.

2.14.2. Транспорт йөрешен проектлау [СНиП 2.05.02](#) исәпкә алып алып алып алып алып алып алып алып алып бара 2.05.02. Юлларны проектлаганда ландшафтның сакланышын һәм әйләнә-тирә территорияләренәң экологик торышын тәэмин итү.

2.14.3. Велосипед юлларын комплекслы төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегә үз эченә ала: каты өслек тиби, яқын-тирә территорияләр белән велосипед юллары өслеген тоташтыру элементлары.

2.14.3.1. Урам һәм юллар буенда урнашкан велосипедларда яктылыкны, рекреацион территорияләрдә - велосипед юллары буенда яшелләндерү күздә тотарга кирәк.

2.14.3.2. Юл буйларында ятмалар габаритларны киметүгә китерергә тиеш түгел, юл өслеген каплау дәрәжәсе буенча иреккә киңлекнең биеклегә 2,5 метрдан да ким булмаска тиеш.

Кисәк 3. ТЕРРИТОРИЯЛӘРДӘ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ ИҖТИМАГЫЙ БИЛГЕЛӘНЭШ

3.1. Гомуми нигезләмәләр

3.1.1. ИҖтимагый билгеләнештәге территорияләрдә төзекләндерү нормалаштыру объектлары булып түбәндәгеләр тора: торақ пунктның иҖтимагый киңлекләре, участкалар һәм иҖтимагый төзелеш зоналары тора, алар төрле ярашларда муниципаль берәмлекнең иҖтимагый территорияләренең барлык төрләрән формалаштыралар: шәһәр һәм җирле әһәмияттәге үзәкләр, күп функцияле, магнитистраль һәм махсус иҖтимагый зоналар.

3.1.2. ИҖтимагый билгеләнеш территорияләрендә төзекләндергәндә түбәндәгеләрне тәэмин итәргә киңәш ителә: күз күреме өчен территорияләренең ачыклығын һәм үтүен (чүкрәклар булмау), халыкның тоткарлыксыз хәрәкәт итү шартлары (кече шилле төркемнәрне дә кертеп), тарихи барлыкка килгән планлаштыру структурасына һәм төзелеш масштабына ярдәм итү алымнарын, әйләнә-тирә мохиттән төзекләндерү элементларының стиль бердәмлегенә ирешүне.

3.2. ИҖтимагый киңлекләр

3.2.1. Муниципаль берәмлекнең иҖтимагый киңлекләрен җәяүлеләр коммуникацияләре, җәяүлеләр зоналары, актив йөри торган иҖтимагый төзелеш участкалары, торақ пункт составында урнашкан яшелләндерү участкалары, примагистраль һәм күп функцияле зоналар, шәһәр һәм җирле әһәмияттәге үзәкләр үз эченә ала.

3.2.1.1. Җәяүлеләр коммуникацияләре һәм җәяүлеләр зоналары торақ пункт территориясе буенча җәяүлеләр өчен элемент һәм хәрәкәт итүне тәэмин итә (2.13, 7.2 һәм 7.3 пунктлар өлеге кагыйдә).

3.2.1.2. Приобо - шәһәр әһәмиятендәге сәүдә, мәдәният, сәнгать, мөгариф һәм башка объектлар; алар территория бүлеп бирү белән оештырылырга мөмкин, йә аннан башка, бу очракта участок чикләре биналар һәм корылмалар төзелешенең тышкы контурына туры килә торган урыннар билгеләргә мөмкин.

3.2.1.3. Муниципаль берәмлекнең иҖтимагый киңлекләр территориясендә яшелләндерү участкаларын чәчәк түтәлләре, газоннар, ялгыз, төркемләп, гади агачлар, вертикаль, күптәруслы, яшелләндерүнең мобиль формалары рәвешендә проектларга.

3.2.2. Кагыйдә буларак, муниципаль берәмлекнең иҖтимагый киңлекләрен төзекләндерү элементларының мәҗбүри исемлеге: плитка егәрлеге рәвешендәге каты өслекләрдән каплау төрләре, өслекләрне сопряжения элементлары, яшелләндерү, эскәмияләр, чүп-чар өчен урналар һәм кече контейнерлар, урам техник җиһазлары, яктырту җиһазлары, архитектура-декоратив яктырту җиһазлары, җирлек мөгълүмат чыганақлары, яшелләндерү участкаларын саклау элементлары (металл коймалар, махсус капламалар һәм т .п.).

3.2.2.1. Җәмәгать урыннары территориясендә декоратив-гамәли сәнгать әсәрләре, декоратив су җиһазлары урнаштыру тәкъдим ителә.

3.2.2.2. Җәяүлеләр зоналары һәм коммуникацияләр территориясендә тышкы реклама чараларын, ваклап сату, көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм туклану, тукталыш павильоннары, бәдрәф кабиналары урнаштыру мөмкин.

3.2.2.3. Приобъект территорияләре булган очракта, ИҖтимагый төзелеш участкалары территориясендә коймалар һәм тышкы реклама чаралары урнаштырылырга мөмкин. Тарихи, килеп туган төзелешләр, муниципаль берәмлекнең иҖтимагый үзәкләре составында участкаларны урнаштырганда стационар яшелләндерүнең булмавы мөмкин.

3.3. Җир кишәрлекләре һәм махсус зоналар иҖтимагый төзелеш

3.3.1. ИҖтимагый төзелеш участкалары (өлеге Кагыйдәләрнең 3.2.1.2 пунктында каралган кагыйдәләрден тыш) - ул чикләнгән яки ябык режимлы җәмәгать учреждениеләре участкалары: хакимият һәм идарә органнары, хастаханә һәм тдп.объектлар. Алар приобъект территориясе бүлеп бирү яки аннан башка оештырылырга мөмкин-бу очракта участок чикләре биналар һәм корылмалар төзелешенең тышкы контурына туры килә торган итеп билгеләнә. Махсус иҖтимагый төзелеш зоналары (хастаханә, студентлар шәһәрчеге һәм тдп.) участкалар Төркеме рәвешендә формалаша.

3.3.1.1. Участокларны һәм җәмәгать төзелешендәге махсус зоналарны төзекләндерү проекткага һәм тармак белгечлегенә бирем нигезендә проектлана.

3.3.2. ИҖтимагый төзелеш участкаларында (приобъект территорияләре булган очракта) һәм иҖтимагый төзелешнең махсус зоналары территорияләрендә территорияне төзекләндерүнең мәҗбүри элементлары исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслекләрне тоташтыру элементлары, яшелләндерү, чүп-чар өчен урналар яки контейнерлар, яктырту җиһазлары, учреждениеләрне мөгълүмати рәсмиләштерү чыганақлары. Килүчеләрне кабул итү белән бәйлә учреждениеләр өчен эскәмияләр мәҗбүри урнаштыруны күз алдында тотарга.

3.3.2.1. Киртәләрне, тышкы реклама чараларын урнаштыру мөмкин; тарихи, килеп туган төзелешләр, торақ пунктның иҖтимагый үзәкләре составында участкаларны урнаштырганда стационар яшелләндерүнең булмавы рөхсәт ителә.

Кисәк 4. ТОРАК БИЛГЕЛӘНЭШЕНДӘГЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРДӘ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ

4.1. Гомуми нигезләмәләр

4.1.1. Торак билгеләнешендәге территорияләрдә төзекләндерү нормалаштыру объектлары булып, гадәттә, жәмәгать киңлекләре, торак төзелеш участкалары, балалар бакчалары, мәктәпләр, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау тора, алар төрле кушылмаларда торак төркемнәр, микрорайоннар, торак районнар формалаштыра.

4.2. Ижтимагый киңлекләр

4.2.1. Торак билгеләнешле территорияләрдә жәмәгать киңлекләрен жәяүлеләр коммуникацияләре системасы, торак группаларга, микрорайоннарга, торак районнарга хезмәт күрсәтү учреждениеләре участкалары һәм гомуми файдаланудагы яшелләнделгән территорияләр формалаштырырга киңеш ителә.

4.2.2. Торак группаларга, микрорайоннарга, торак районнарга хезмәт күрсәтү учреждениеләрен керү урыннары белән жиһазландырырга тәкъдим ителә. Халык саны күп булган хезмәт күрсәтү учреждениеләре өчен (сәүдә үзәкләре, базарлар, сырхауханәләр, полиция бүлекләре) автостоянкалар урнаштыруны күздә тотарга. Полиция бүлеге, янғын депосы, ашыгыч ярдәм подстанцияләре, базарларның, шәһәр әһәмиятендәге объектларның торак билгеләнештәге территорияләрендә урнашкан участкаларында тимер коймалар булырга мөмкин.

4.2.3. Жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендә һәм хезмәт күрсәтү учреждениеләре участкаларында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрдән гыйбарәт: каты өслек төрләре, өслекне сопряжения элементлары, чүп-чар өчен кече контейнерлар, яктырту жиһазлары, мәгълүмат йөртүчеләр.

4.2.3.1. Плитка егәрлеге рәвешендә каты өслек, шулай ук мобиль яшелләнделерү, урам техник жиһазлары, эскәмияләр урнаштыру тәкъдим ителә.

4.2.3.2. Тышкы реклама, неапиталь булмаган корылмалар урнаштыру мөмкин.

4.2.4. Гомуми файдаланудагы яшелләнделгән территорияләр, гадәттә, торак төркемнәрне, микрорайоннарны, торак районнарны яшелләнделерүнең бердәм системасы рәвешендә формалаштырыла. Яшелләнделерү системасы жәяүлеләр һәм транспорт коммуникацияләре (газоннар, гади агач һәм куаклар утыртмалары), торак төзелеш участкаларынан читтә яшелләнделгән майданчыклар (спорт, спорт-уен, этләренә йөртү өчен һ.б.), рекреация объектлары (скверлар, бульварлар, микрорайон бакчалары, торак район парклары) үз эченә ала.

4.3. Торак төзелеш участкалары

4.3.1. Торак төзелеш участкаларын проектлаштыру, карап тоту объектларын йорт яны территориясеннән күмәк яки индивидуаль файдалану характерын исәпкә алып башкарырга кирәк. Моннан тыш, тарихи төзелеш составында, төзелешнең тыгызлыгы югары булган территорияләрдә, магистральләр буенда, төзекләндерелә торган территорияләрдә аларны урнаштырганда торак төзелеш участкаларын төзекләндерү үзгәрткәнлекләрен исәпкә алырга кирәк.

4.3.2. Йорт яны территорияләреннән (күпфатирлы төзелеш) күмәк файдалану белән торак төзелеш участкасы территориясендә мәжбүри тәртиптә транспорт белән йөрү (йөрү), жәяүлеләр коммуникацияләре (төп, икенче), майданчыклар (мәктәпкәчә яштәге балалар өчен уеннар өчен, өлкәннәр өчен ял итү, чүп жыючылар, кунак автостоянкалары) урнаштыру, керү төркемнәре каршында), яңгыр канализацияләре урнаштыру, яшелләнделгән территорияләр күздә тотарга кирәк. Әгәр территориянең күләме мөмкинлек бирә икән, участок чикләрендә спорт майданчыклары һәм мәктәп яшендәге балалар өчен майданчыклар, этләренә урамда йөртү өчен майданчыклар урнаштыру тәкъдим ителә.

4.3.3. Кагыйдә буларак, коллектив файдаланудагы торак төзелеш участкасы территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге: юл катламының каты төрләре, майданчыкларны каплауның төрле төрләре (әлеге Кагыйдәләрнең 2.12 бүлекчәсе), өслекләренә сопряжения элементлары, майданчыкларны жиһазлау, яшелләнделерү, яктырту жиһазлары, яңгыр сулары канализациясе булу.

4.3.3.1. Торак кишәрлекне яшелләнделерүне торак йортның отмыскасы һәм керү юлы (йорт яны яшелләнделерү полосалары), юлның һәм тышкы чикләре арасында формалаштырырга киңеш ителә: йорт яны полосаларында - чәчәк түтәлләре, газоннар, вьющиеся үсемлекләр, куакларның компакт төркемнәре, аерым зур булмаган агачлар; участканың калган территориясендә - ирекле композицияләр һәм яшелләнделерү алымнары.

4.3.3.2. Әгәр ул магистраль урамнар буенда торак кишәрлекләрен әлеге Кагыйдәләрнең 4.3.4.3 пункты нигезендә урнаштыру шартларына каршы килми икән, торак төзелеш участкасын койма белән әйләндереп алу мөмкин.

4.3.4. Тарихи төзелеш составында, төзелешнең тыгызлыгы югары булган территорияләрдә, магистральләр буенда урнашкан торак урыннарны төзекләндерү эшләре шәһәр төзелеш шартларын һәм аларны урнаштыру таләпләрен исәпкә алып проектлана.

4.3.4.1. Саклау зоналары территорияләрендә һәйкәлләренә төзекләндерү проектларын саклау зоналары режимнары һәм төзелешнең типологик характеристикалары нигезендә алып барырга тәкъдим ителә.

4.3.4.2. Төзелеш тыгызлыгы югары булган торак участкаларда (20 мең кв. метрдан артык) төзекләндерү алымнарын куллану кирәк, шул ук вакытта участок территориясенә норматив күрсәткечләре хисабына тәэмин ителә:

- гадәттә торак төзелеш участкасы территориясендә тормышка ашырыла торган кайбер функцияләрен (өлкәннәр ялы, спорт һәм балалар уеннары, кунак стоянкалары) һәм төзекләндерү элементлары (яшелләнделерү һәм башкалар) торак төзелеш составына күчерү.

- спорт, балалар майданчыклары (Кече уен жайланмалары) урнаштыру өчен жир асты һәм жир асты корылмалары түбәләрен куллану һәм яшелләнделерү (газон, вак тамыр системалы куаклар)-шул ук вакытта югарыда күрсәтелгән майданчыклардан чыгу-чыгу һәм гаражларның вентиляция шахталарына кадәр ераклык 15 метрдан да ким булмаска тиеш.

4.3.4.3. Магистраль урамнар буенда торак участкаларын урнаштырганда, аларны тоташ койма белән әйләндереп алу һәм майданчыклар (балалар, спорт майданчыклары, чүп жыючылар урнаштыру өчен) урнаштыру рәхсәт ителми.

4.3.4.4. Реконструкцияләнгән торган торак йортлар территорияләрендә авыру һәм зәгыйфьләнгән агачларны бетерүне, сәламәт агачларны саклауны һәм декоратив рәсмиләштерүне, ялланмаган төзелешләренә (складлар, сарайлар, табигий барлыкка килгән гаражлар, шул исәптән «Ракушка» тибындагы урыннары) юк итүне, төзекләндерүнең мораль һәм физик яктан искергән элементларын алыштыруны күздә тотарга.

4.4. Балалар бакчалары һәм мәктәпләр участкалары

4.4.1. Балалар бакчалары һәм мәктәпләр территорияләрендә транспорт белән йөрү (йөрү), жәяүлеләр коммуникацияләре (төп, икенче), керү урыннары (баш, хужалык), балалар уеннары өчен майданчыклар, спорт белән шөгыйләнү (мәктәпләр участкаларында - спортдро), яшелләндерелгән һәм башка территорияләр һәм корылмалар күздә тотарга кирәк.

4.4.2. Балалар бакчасы һәм мәктәп территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге: юл йөрү билетларының каты өслеге, төп жәяүлеләр коммуникацияләре, майданчыкларның (балалар уен майданчыкларыннан тыш) каты өслекләрен тоташтыру элементлары, яшелләндерү, коймалар, майданчыкларны жиһазлау, эскәмияләр, урналар, яктырту жиһазлары, мөгълүмати бизәлеш ташучылар, яңгыр сулары канализациясен урнаштыру.

4.4.2.1. Сыйфатында каты төрләре покрывий кулланырга цементобетон һәм плиточное мощение.

4.4.2.2. Балалар бакчалары һәм мәктәпләр территорияләрен яшелләндергәндә, агулы жиләк-жимешләр белән үсемлекләр куллану рәхсәт ителми.

4.4.3. Кварталның инженерлык коммуникацияләрен проектлаганда аларны балалар бакчасы һәм мәктәп территориясә аша трассаларга күчерү рәхсәт ителми. Балалар бакчасы һәм мәктәпнең үз инженерлык чөлтәрләре, уен һәм спорт майданчыклары аша узун күздә тотып, су асты инженер чөлтәрләреннән бинага кадәр кыска ара буенча проектларга тәкъдим ителә (хужалык зонасы ягыннан сузарга киңәш ителә). Майданчыклар, юллар, проходлар территорияләрендә күзәтү коеларын урнаштыру рәхсәт ителми. Аларны участок чикләрендә башка территорияләрдә урнаштыру урыннарын тотып алырга яки куркыныч турында кисәтүчә билгеләр белән бүлөп бирергә тәкъдим ителә.

4.4.4. Балалар бакчалары һәм мәктәпләр биналарының яссы түбәсә, күп катлы торак төзелешә чолганышында урнашкан очракта, жөлеп итерлек тышкы кыяфәтен күз алдында тотарга киңәш ителә.

4.5. Озак вакытлы һәм кыска вакытлы саклау участкалары автотранспорт чаралары

4.5.1. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы Саклау участогында гараж яки машина кую урыннары, майданчык (туплану), чыгу һәм керү урыннары, жәяүлеләр юллары каралган. Автотранспорт чараларын даими һәм кыска вакыт эчендә саклау участкаларына килү юлларын жәяүлеләр юлларының төп юнөлешләре белән кисешми торган итеп билгеләргә. Автотранспорт чараларын озак вакыт һәм кыска вакытлы саклау участогы аша транзит жәяүлеләр юлларын оештыру рәхсәт ителми. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогын калган территориядән 3 метрдан да ким булмаган яшел үсентеләр полосасыннан арындырырга кирәк.

4.5.2. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы Саклау участогында урнаштыру өчен кирәк булган төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгәнә үз эченә ала: каты өслек төрләре, өслекләренә сопряжения элементлары, коймалар, чүп-чар өчен урналар яки кече контейнерлар, яктырту жиһазлары, мөгълүмат жиһазлары (күрсәткөчләр).

4.5.2.1. Жәяүлеләр сукмакларында съезд - бордюру пандусны - юл йөрү дәрәжәсенә (участокка кимендә бер) күз алдында тотарга.

4.5.2.2. Участок чикләре буйлап күп үсүчә куаклар утырту һәм агачлар утырту зарур.

4.5.3. Күп катлы торак һәм ижтимагий төзелешләргә урнаштырылган яссы һәм аз авыш түбәсә булган автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау өчен корылмаларда түбәсә яшелләндерү каралырга мөмкин. Түбәсендә яшелләндерү эшләре алып бару тәкъдим ителә, аның майданы түбәсә яшелләндерү майданының 10% тан да ким булмашка тиеш, яссы тамыр системалы агачлар һәм куаклар утыртырга тиеш.

4.5.4. Стационар булмаган гараж корылмаларында автомобильләр саклау өчен билгеләнгән территорияне төзекләндерү юлларны һәм юл буйларын каты каплау төре, яктырту жиһазлары белән таныштырырга тәкъдим ителә. Гараж корылмалары яки отсеклар унификацияләнгән, яшелләндерү элементлары һәм коймалар урнаштыру белән күздә тотарга.

4.5.5. Парковкалар һәм стоянкалар территорияләрен карап тоту. Парковкалар, стоянкалар һәм аның янәшәсендәгә территорияләренә карап тоту СНиП 2.05.02 нигезендә башкарыла.-85, шулай ук чын кагыйдәләр белән.

Парковкаларны һәм тукталышларны оештыру, эксплуатацияләү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыручы затлар милек формаларының бәйсезлегенә бурычлы:

- парковка һәм стоянкаларның техник торышын, аларның чисталыгын, пычрактан, кардан, боздан вакытында чистартуны, шулай ук мөгълүмати-басма продукция һәм тд.;

- парковкалар һәм стоянкалар территориясендә материаллар, төрле конструкцияләренә һәм парковкалар янындагы территорияләрдә, төрле конструкцияләренә туплауга юл куймаска;

- парковка һәм тышкы яктырткычлар территориясен, утның тигез бүленешен тәэмин итүчә, СаНПиН 42-128-4690-88 таләпләренә туры килә торган, әлегә кагыйдә таләпләренә туры килә торган итеп жиһазландырырга;

- парковка һәм стоянкалар территориясендә башка капитал һәм вакытлыча биналар, корылмалар, сәүдә павильоннары, киосклар, тиресләр төзүгә юл куймаска;
- машина кую урыннары һәм машина кую урыннары территориясендә автомобиль юу һәм ягулык-майлау материаллары агулы автомобильләренә кую тыела;
- янғын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен үтәү белән парковкалар һәм стоянкалар территориясен карап тотарга. Даими рәвештә территорияне санитар эшкәртеп, чистартып торырга, чүп контейнерлары (урналар) куярга, каты көнкүреш калдыкларын, карны даими чыгаруны тәэмин итәргә, контейнерлар (чүп савытлары) тулып тормый);
- билгеләнгән территориядә булган корылмаларны, корылмаларны вакытында ремонтлау һәм буяу;
- транспорт чараларының һәр тукталышында (тукталышында), шул исәптән социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектлары янында (физкультура-спорт оешмалары, мәдәният оешмалары һәм башка оешмалар урнашкан йортларны да кертеп), ял урыннарын 10 проценттан да ким булмаган (ләкин бер урыннан да ким булмаган), I, II группа инвалидлары, шулай ук III төркем инвалидлары, транспорт чаралары һәм инвалидларга (яисә) хезмәт күрсәтүче транспорт чаралары белән тәэмин итү. Күрсәтелгән транспорт чараларында "Инвалид" дигән опознавка билгесе куелырга тиеш.

Кисәк 5. ТЕРРИТОРИЯЛӘРДӘ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ РЕКРЕАЦИОН БИЛГЕЛӘНЭШТӨГЕ

5.1. Гомуми нигезләмәләр

- 5.1.1. Рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә төзекләндерү нормалаштыру объектлары булып, гадәттә, рекреация объектлары - жирле әһәмияттәге аеруча саклаулы табигать территорияләре зоналары территорияләре: ял итү зоналары, парклар, бакчалар, бульварлар, скверлар тора. Рекреация объектларын төзекләндерү жирле әһәмияттәге махсус сакланыла торган табигать территорияләре территорияләре территорияләре территорияләре өчен хужалык эшчәнлегенә билгеләнгән режимнарына туры китереп башкарылырга тиеш.
- 5.1.2. Бакча-парк сәнгате, тарих һәм архитектура һәйкәлләрен төзекләндерү, кагыйдә буларак, аларның тарихи йөзе, планировкасы, яшелләндерү, үсемлекләр ассортиментын торгызуны үз эченә ала. Парк территориясен төзекләндерү элементлары белән жиһазлауны һәм жиһазландыруны ул урнашкан территориянең тарихи-мәдәни регламенты (булган очракта) нигезендә проектларга кирәк.
- 5.1.3. Рекреация объектларының планлаштыру структурасы, кагыйдә буларак, территориянең шәһәр төзелеше, функциональ һәм табигый үзенчәлекләренә туры килергә тиеш. Төзекләндерүне проектлаганда табигать саклау факторларының өстенлекле якларын тәэмин итә: зур рекреация объектлары өчен - табигый, табигый характердагы ландшафтны зарарсызландыру; кече рекреация объектлары өчен (скверлар, бульварлар, бакчалар) - утыртылган агачларны актив карау; рекреация объектлары өчен - торақ пунктның югары техноген һәм рекреация йөкләмәләреннән саклау.
- 5.1.4. Рекреация объектларын реконструкцияләгәндә каралырга:
- урман парклары өчен: тотрыклы эшләргә сәләтле экосистемалар булдыру, чик рекреацион йөкләнеш урнаштырып, ландшафтлар һәм агачлар кыйммәтләренә бәйле рәвештә территорияне функциональ зоналаштыруны үткөрү, урман паркының төрле зоналары өчен куллану режимнары һәм төзекләндерү чаралары үткөрү;
 - Парклар һәм бакчалар өчен: планлаштыру структурасын реконструкцияләү (мәсәлән, юл-сукмак челтәренә тыгызлыгын үзгәртү), агачлар тыгызлыгы югары булган участкаларны кисү, авыруларны, Иске, законсыз агач һәм үсемлекләрне бетерү, аларны декоратив-яфраклы һәм буяулы формаларга алмаштыру, ял итү майданчыкларын, балалар майданчыкларын оештыру;
 - бульварлар һәм скверлар өчен: катлаулы вертикаль структура булган төркемнәр һәм куртин формалаштыру, авыруларны, иске һәм житез булмаган агачларны бетерү, юллар һәм якын-тирәдәге агачлар арасындагы араны булдыру һәм арттыру, аеруча куркыныч зонадан читтә утырту материалы утырту, утырту һәм карап тоту буенча махсус технологияләр кулланып, утырту материалы утырту.
- 5.1.5. Рекреацион билгеләнеш территорияләрендә инженерлык коммуникацияләрен проектлау территориянең, нигездә, проход коллекторларында яки рекреация объектның урап узганда, алып барырга.

5.2. Ял зоналары

- 5.2.1. Ял итү зоналары-актив күпләп ял итүне, коену һәм рекреацияне оештыру өчен билгеләнгән һәм жиһазландырылган территорияләр.
- 5.2.2. Сулыкның яр биеклегендә ял итү зоналарын проектлаганда Пляж майданы һәм пляжларның яр биеклегендә озынлыгын килүчеләр санын исәпләү буенча кабул итәргә кирәк.
- 5.2.3. Ял зонасы территориясендә урнаштыру киңәш ителә: юл йөрү мөмкинлеге булган медицина хезмәте күрсәтү пункты, коткару станциясен, жәяүлеләр юлларын, инженерлык жиһазларын (эчәргә яраклы су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агу, суларга пычранган өслек сулары керүдән саклау). Медицина пункты, гадәттә, коткару станциясе янында урнашкан һәм «Медпункт» язуы яки ак фондагы Кызыл Хач сурәте белән, шулай ук ашыгыч ярдәм машинасының тоткарлыксыз күтәрелү мөмкинлеге булган санитар транспорт парковкасы урынына жиһазландырыла. Медпункт бинасын 12 кв.метрдан да ким булмаган майданда урнаштырырга тәкъдим ителә, алар Табигый һәм ясалма яктыртылган, суүткәргеч һәм бәдрәфкә ия.
- 5.2.4. Ял зонасы территориясендә төзекләндерү элементларының мөһүрү исемигә: юл катламының каты төрләре, катнаш юллар (плитка, газонга баткан плитка), яшелләндерү, эчәргә яраклы фонтаннар, эскәмияләр, чүп - чар өчен кече контейнерлар, Пляж жиһазлары (Кояштан, ятаклардан, чишенү кабиналары), бәдрәф кабиналары.
- 5.2.4.1. Проектлаганда яшелләндерү белән тәэмин итү:

-үлән капламын, агач-куак һәм яр буге үсемлекләрен саклау ял зонасының гомуми мәйданының 80% ка ким түгел;

- сулык ярларын яшеллөндөрү һәм формалаштыру (оползневых һәм эродирүемых склонах ка яр ныгыту поясы, склоновые водозадерживающие поясы - баш дренаж һ. б.);

- башка максатлар өчен ял зонасы территориясеннән файдаланмауга юл куймау (этләрне урамда йөртү, уен шөһәрчәкләре, аттракционнар һәм тдп.).

5.2.4.2. Коймалар, урам техник жиһазлары («су», «туңдырма» сәүдә арбалары) урнаштыру мөмкин.

5.3. Парклар

5.3.1. Муниципаль берәмлек территориясендә паркларның түбәндәге төрләре проектлана: күп функцияле, махсуслаштырылган, торак районнар парклары. Паркны төзекләндерү аның функциональ билгеләнешенә бәйле. Парк территориясендә 10 гектардан артык тукталыш павильоннары белән жиһазландырылган мини-транспорт эшчәнлеген өчен жирле юллар системасын (яңгырдан, эскәмиядән, урнадан элгечләр, транспорт хәрәкәте расписаниесен) күз алдында тотарга кирәк.

Күпфункцияле парк

5.3.2. Күпфункцияле парк даими рәвештә ял итү, күңел ачу, актив һәм тыныч ял итү, өлкәннәр һәм балалар өчен аттракционнар урнаштыру өчен билгеләнгән.

5.3.3. Күпфункцияле парк территориясендә аллея системасы, юллар һәм мәйданчыклар, парк корылмалары (аттракционнар, беседкалар, павильоннар, бәдрәфләр һ.б.) күздә тотыла. Төзекләндерү чаралары һәм юлларның тыгызлыгы паркның төрле зоналарында рөхсәт ителгән рекреацион йөкләнешкә туры килергә тиеш (әлеге кагыйдәгә карата 10, 11 нче кушымтаның таблицалары). Мәйданчыкларның билгеләнеше һәм күләме, парк корылмаларының сыйдырышлыгы әлеге кагыйдәләргә карата 5 кушымтаны исәпкә алып проектларга тиеш.

5.3.4. Күпфункцияле парк территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә: каты өслек төрләре (плитка егәрлеге) төп Сукмаклар һәм мәйданчыклардан (спорт һәм балалар бакчаларыннан тыш), өслекләргә тыгызлау элементлары, яшеллөндерү, декоратив-гамәли рәсмиләштерү элементлары, су жайланмалары (сулыклар, фонтаннар), эскәмияләр, чүп-чар өчен урналар һәм кече контейнерлар, коймалар (парк, аттракционнар зоналары, аерым мәйданчыклар һәм утыртмалар), мәйданчыклар жиһазлары, урам техник жиһазлары («су» арбалары, «туңдырма»), яктырткыч жайланмалар, архитектура-декоратив яктырту жиһазлары, парк зонасы яки гомумән парк турында мәгълүмат йөртүчеләре.

5.3.4.1. Яшеллөндерү буенча төрле төр һәм алымнарны куллану киңәш ителә: вертикаль (Пергола, трельяжи, шпалеры), мобиль (контейнерлар, вазоннар), агачлардан, куаклардан декоратив композицияләр, чөчәк бизәлеше, экзотик үсемлекләрдән декоратив композицияләр булдыру.

5.3.4.2. Мелкозничной сәүдә һәм туклану, бәдрәф кабиналары урнаштыру мөмкин.

Махсуслаштырылган парклар

5.3.5. Муниципаль берәмлекнең махсуслаштырылган парклары махсус ял төрләрен оештыру өчен билгеләнгән. Парк корылмаларының составы һәм саны, төзекләндерү элементлары, кагыйдә буларак, паркның тематик юнәлешенә бәйле, проектлау һәм проект карары белән билгеләнә.

5.3.6. Кагыйдә буларак, махсуслаштырылган парклар территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә төп юлларны каплауның каты төрләре, өслекләргә чагыштыру элементлары, эскәмияләр, урналар, мәгълүмат жиһазлары (парк схемасы) үз эченә ала. Коймалар, бәдрәф кабиналары урнаштыру рөхсәт ителә.

Торак район паркы

5.3.7. Торак район паркы торак район халкының актив һәм тыныч ялын оештыру өчен билгеләнгән. Парк территориясендә аллея һәм сукмаклар системасы, мәйданчыклар (балалар, тыныч һәм актив ял итү, спорт) каралырга тиеш. Парк территориясенең яки аның составында торак районның спорт комплексы, балалар спорт-уен комплекслары, роликларда шуу урыннары булырга мөмкин.

5.3.8. Торак район паркы территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә төп юлларны каплауның каты төрләре, өслекләргә тыгызлау элементлары, яшеллөндерү, эскәмияләр, чүп-чар өчен урналар һәм кече контейнерлар, мәйданчыкларны жиһазлау, яктырту жиһазлары үз эченә ала.

5.3.8.1. Торак район паркын яшеллөндергәндә әлеге климат зонасы өчен хас булган үсемлекләр төрләрен кулланып чөчәк бизәүне күз алдында тотарга.

5.3.8.2. Парк территориясен коймалауны, урам техник жиһазларын («су», «туңдырма» сәүдә арбаларын) һәм азык-төлек булмаган стационар булмаган туклану корылмаларын (жәйге кафе) урнаштыруны күздә тотарга мөмкин.

5.4. Бакча

5.4.1. Торак пункт территориясендә түбәндәге төр бакчаларны формалаштырырга киңәш ителә: ял бакчалары, Корылмалар каршындагы бакчалар, бакча-күргәзмәләр.

Ял һәм ял бакчасы

5.4.2. Ял һәм ял итү бакчасы халыкның кыска вакытлы ялын оештыру өчен билгеләнгән. Бакча территориясе буенча транзит жәяүлеләр хәрәкәте рөхсәт ителә.

5.4.3. Ял һәм йөрү бакчасы территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге: плитка егәрлеге рәвешендәге юллардагы каты каплау төрләре, өслекләрне сопряжения элементлары, яшелләндерү, эскәмияләр, урналар, урам техник жиһазлары («су» арбалары, «туңдырма»), яктырту жиһазлары.

5.4.3.1. Шулай ук каплауның колористик чिशелешен, су җайланмаларын, декоратив-гамәли бизәлеш элементларын, архитектура-декоратив яктырту жиһазларын урнаштыруны, яшелләндерү пейзаж характерын формалаштыруны күздә тотарга киңәш ителә.

5.4.3.2. Коймалар, ашамлыксыз Корылмалар (жәйге кафе) урнаштыруны күздә тотарга мөмкин.

Биналар һәм корылмалар каршындагы бакчалар

5.4.4. Биналар һәм корылмалар каршындагы бакчалар ижтимагый оешмалар биналарында, тамаша учреждениеләре һәм башка биналарда һәм жәмәгать билгеләнешендәге корылмаларда формалаша. Бакчаның планлаштыру структурасы, кагыйдә буларак, объектка рациональ якин килүне һәм килүчеләрне эвакуацияләүне тиз тәэмин итәргә тиеш.

5.4.5. Бакчаны төзекләндерү элементлары исемлеген әлеге Кагыйдәләрнең 5.4.3 пункты нигезендә кабул итәргә кирәк. Яшелләндерү һәм чәчәк бизәү алымнарын биналарның һәм корылмаларның функциональ билгеләнешенә карап кулланарга: партерлар (репрезентатив, парад бакчасы), интерьерлар - ял майданчыклары, кулис, беседкалар, Ландшафт чәчәкләре (тамаша учреждениеләре каршындагы бакча).

Бакча-күргәзмә

5.4.6. Бакча-күргәзмә (скульптуралар, чәчәкләр, декоратив - гамәли сәнгать әсәрләре һ.б.), кагыйдә буларак, мәстәкыйль объект яки паркның бер өлеше буларак эшли торган экспозиция территориясе. Бакча-күргәзмә оештыру экспозицияне отышлы күзаллауга һәм аны караганда уңайлы хәрәкәт булдыруга юнәлдерелгә тиеш.

5.4.7. Корылмаларда бакча төзекләндерүнең тәкъдим ителә һәм рөхсәт ителә торган элементлары исемлеген әлеге Кагыйдәләрнең 5.4.3 пункты нигезендә кабул итәргә киңәш ителә. Моннан тыш, оешма схемалары һәм экспозиция исемнәре булган мәгълүмат жиһазларын урнаштырырга тәкъдим ителә. Яшелләндерү алымнарын экспозицияне карау өчен яхшы шартлар тудыруга юнәлдерелгә: газон партерлары, Яшел кулислар һәм боскетлар.

5.5. Шулла, скверлар

5.5.1. Бульварлар һәм скверлар кыска вакытлы ял итү, йөрү, жәяүлеләр өчен транзит хәрәкәтләр өн оештыру өчен билгеләнгән.

5.5.2. Бульвар һәм скверлар территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге юллар һәм майданчыкларны каплауның каты төрләре, өслекләрне тыгызлау элементлары, яшелләндерү, эскәмияләр, чүп-чар өчен урналар яки кече контейнерлар, яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту жиһазлары үз эченә ала.

5.5.2.1. Юллардагы өслекләрне каплау нигездә плитка егәрлеге рәвешендә проектларга, капламның колористик чिशелешен, декоратив-гамәли бизәлеш элементларын, Түбән декоратив киртәләрне урнаштыруны күздә тотарга.

5.5.2.2. Бульварларны яшелләндергәндә, эчке территорияләрне урамнардан бульварда, эре жәмәгать биналары каршында фонтаннар урнаштырып, чәчәк түтәлләре ватып, яр буенда бульварларда су көзгесенә мөрәжәгать иткән ял майданчыклары булдырырга киңәш ителә. Скверларны яшелләндергәндә, яшелләндерү киңлеген күрү алымнарын куллану.

5.5.2.3. Техник жиһазлар («су», «туңдырма» арбалары) урнаштыру мөмкин.

Кисәк 6. ТЕРРИТОРИЯЛӘРДӘ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ ЖИТЕШТЕРҮ БИЛГЕЛӘНЕШЕ

6.1. Гомуми нигезләмәләр

6.1.1. Житештерү билгеләнешендәге территорияләрдә төзекләндерү эшләрен проектлауга карата таләпләр ведомство нормативлары белән билгеләнә. Житештерү билгеләнешендәге территорияләрдә төзекләндерү нормалаштыру объектары булып, кагыйдә буларак, житештерү төзелеше зоналарында һәм санитар-сак зоналары яшелләндерелгән территорияләрендә ижтимагый киңлекләр тора. Төзекләндерү һәм яшелләндерү алымнарын житештерүнең тармак юнәлешенә карап, әлеге Кагыйдәләргә 6 нчы кушымта нигезендә кулланарга кирәк.

6.2. Санитар-саклау зоналарының яшелләндерелгән территорияләре

6.2.1. Житештерү билгеләнешендәге санитар-яклау зоналарын (ТКЗ) яшелләндерүнең майданы СанПиН 2.2.1/2.1.1200 таләпләренә туры китереп проект карары белән билгеләнергә тиеш.

6.2.2. СЗЗЗЗ-яшелләндерелгән территорияләрне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге үз эченә ала: якин-тирә территорияләр белән яшелләндерелгән участокны (борт ташы, терәк стена, башкалар) тоташтыру элементлары, утыртмаларны һәм яшелләндерү участокларын яклау элементлары.

6.2.2.1. Яшеллэндерүне бертөрлелек һәм монотонлыкны төшереп торучы матур композицияләр рәвешендә формалаштырырга.

Кисәк 7. ТӨЗЕКЛӨНДЕРҮ ОБЪЕКТЛАРЫ ТРАНСПОРТ ҺӘМ ИНЖЕНЕРЛЫК КОММУНИКАЦИЯЛӘРЕ ТЕРРИТОРИЯЛӨРЕНДӨ МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ БАШЛЫГЫ

7.1. Гомуми нигезләмәләр

7.1.1. Муниципаль берәмлекнең транспорт коммуникацияләре территорияләрендә төзекләндерү объектларын нормалаштыру, карап тоту объектлары булып кызыл линияләр чикләрендә торак пунктның урам-юл челтәре, төрле типтагы жәяүлеләр кичү урыннары тора. Төзекләндерү эшләрен билгеле бер категорияле урамнар челтәренә, аерым урам яки мәйдан, урам яки мәйданның бер өлешен, транспорт корылмасын проектларга мөмкин.

7.1.2. Инженерлык коммуникацияләре территорияләрендә төзекләндерү объектлары булып, магистраль челтәрләренң сак-эксплуатация зоналары, ЛЭП һ.б. тора., жир өсте, инженерлык коммуникацияләре, аларның элементлары, конструкцияләре, шул исәптән биналар, корылмалар һәм башкалар, аларны тиешенчә карап тоту, ремонтлау һәм куркынычсыз эксплуатацияләү максаты белән.

Инженерлык челтәрләре, шул исәптән электр белән тәмин итү, яктырту, элемент, телекоммуникацияләр һ.б. проект документлары нигезендә үтәлгә һәм кулланылырга тиеш.

7.1.3. Жирлекнең Транспорт һәм инженерлык коммуникацияләре территорияләрендә комплексы төзекләндерү эшләрен проектлаштыру һәм эксплуатацияләүне, СНиП-35-01, СНиП-2.05.02, ГОСТ Р 52289, ГОСТ Р 52290-2004, ГОСТ Р 51256 исәпкә алып, халыкның куркынычсызлык шартларын һәм транспорт һәм инженерлык коммуникацияләре тәсиреннән әйләнә-тирә территорияләренә яклауны тәмин итеп алып алып алып алып алып алып алып алып алып алып барырга.

7.1.4. Муниципаль берәмлек территориясендә жир асты инженер челтәрләрен урнаштыру, монтажлау, эксплуатацияләү, шулай ук урам челтәре чикләрендә проект нигезендә, баланс тотучы һәм башка килештерү оешмалары белән мәжбүри килештереп, үтә торган коллекторларда алып барырга кирәк.

7.1.5. Инженер-техник тәмин итү челтәрләре ревизия люклары белән жиһазландырылган яшерен яисә ябык тартмаларда яисә проект документлары нигезендә жир асты вариантында салынырга, тиешле хәлдә булырга һәм кулланылырга тиеш.

7.2. Юллар һәм урамнар

7.2.1. Транспорт характеристикалары һәм билгеләнеше буенча торак пункт территориясендә урамнар һәм юллар шәһәр һәм район әһәмиятендәге магистраль урамнарда, жирле әһәмияттәге юлларга бүленә.

4.2.2. Урам һәм юллар территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге: юл өслеген һәм тротуарларны каплауның каты төрләре, өслекләргә тыгызлау элементлары, урам һәм юллар буенда яшеллэндерү, куркыныч урыннар коймалары, яктырту жиһазлары, юл хәрәкәте мәгълүмат йөртүчеләре (юл билгеләре, тамгалар, светофор жайланмалары).

7.2.2.1. Юл катламының төрләре һәм конструкцияләре урам категориясе һәм хәрәкәт иминлеген тәмин итү буенча проектлана. Урамнарны һәм юлларны каплау өчен материаллар өлгә кагыйдәнең 7 нче кушымтасында китерелгән.

7.2.2.2. Для проектирования озеленения улиц и дорог устанавливать минимальные расстояния от посадок до сетей подземных коммуникаций и прочих сооружений улично-дорожной сети в соответствии со СНиПами. Возможно размещение деревьев в мощении. Размещение зеленых насаждений у поворотов и остановок при нерегулируемом движении проектировать согласно [пункту 7.4.2](#) настоящих Правил. Рекомендуется предусматривать увеличение буферных зон между краем проезжей части и ближайшим рядом деревьев - за пределами зоны риска высаживать специально выращиваемые для таких объектов растения ([таблица 16](#) Приложения №2 к настоящим Правилам).

7.2.2.3. Транспорт коммуникацияләре территориясендә коймалар, гадәттә, транспорт чаралары һәм жәяүлеләрнең хәрәкәт иминлеген оештыру өчен билгеләнгән. Урам-юл челтәре һәм ясалма корылмалар (эстакадалар, юлтүкәргечләр, күперләр, башкалар) коймаларын яраштырып проектларга [ГОСТ Р 52289](#), [ГОСТ 26804](#).

7.2.2.4. Урам-юл челтәре һәм ясалма корылмалар (эстакадалар, юл үткәргечләре, күперләр), шулай ук юл билгеләре, светофорлар, күрсәткечләр, ЛЭП, яктырту баганалары һ.б. тиешле хәлдә булырга, Мәгълүмати-басма продукциядән чистартылырга, граффити, ржавчиннар, буюрга һәм кирәк булганда ремонтланырга тиеш. Ремонт таләп итүче зыян күргән мәгълүмати күрсәткечләр ремонтланырга яки алмаштырылырга тиеш (сүтелгә). Барлык язулар да күрсәткечләр булырга тиеш төгәл различимы һәм жиңел укаемы.

7.2.2.5. Инженерлык коммуникацияләрен, корылмаларны куркынычсыз эксплуатацияләү, аларның конструктив элементларын мәжбүри тәртиптә эксплуатацияләү максаты белән:

- Кара кое люклары ГОСТ 3634 таләпләренә туры килгә тиеш.
- муниципаль берәмлек урамнарында машиналар йөрү өлешендә, тротуарларда, юлларда, урамнарда люк капкачын каплау дәрәжәсенә карата 2,0 см. дан артык катламга кире кагу рәхсәт ителми.
- жиңерелгән Люк, колодец, рәшәткә түбәләре, шулай ук алар булмаганда кичекмәстән киртәләнергә һәм тиешле юл билгеләре белән билгеләнергә тиеш. Аларны алыштыру 3 сәгатъән дө артмаска тиеш.
- башка территорияләрдә өлгә житешсезлекләргә бетерү, өлгә Кагыйдәләр таләпләре нигезендә, куркынычсызлыкны тәмин итү максатыннан, алар табылган вакыттан алып, 2 тәүлек эчендә башкарылырга тиеш.

7.2.6. Инженерлык коммуникацияларендә, корылмаларында ремонт, монтаж эшләре башкарганда, аларның конструктив элементларында, люкларны, коеларны ачкан вакытта, машиналар йөрү өлешендә, тротуарларда, юлларда, муниципаль берәмлек урамнарында әлеге Кагыйдәләрнең таләпләре мәжбүри рәвештә үтәлгә тиеш.

7.2.7. Магистраль урамнары кисешкән урыннарда, эстакадаларда, күперләрдә һәм юл үткәргечләрендә яктырту өчен яктырткычлар ике яклы (симметрияле яки шахмат тәртибендә), бүлгеч полосаның аскы өлешендә, шулай ук трослардагы биек баганалар арасындагы подвескалы яктырткычлардан урнашырга кирәк. Ераклык арасында кредиторлар билгеләргә карап тибындагы светильников, чыганакалары света һәм үрләр аларны урнаштыру, әмма артык түгел 50 м. бәлки урнаштыру жиһазлар декоративно-сәнгать (бәйрәм) яктырту.

7.3. Майдан

7.3.1. Функциональ билгеләнеше буенча, гадәттә, төп (хакимият органнары, иҗтимагый оешмалар биналарында), объект (һәйкәлләр, музейлар, сәүдә үзәкләре, стадионнар, парклар, базарлар һ.б.), иҗтимагый-транспорт (вокзаллар янында, керү урыннарында), мемориаль (истәлекле объектлар яки урыннар янында), транспорт чышелешләре майданнары билгеләнә. Төзекләндерү эшләрен проектлаганда жәяүлеләр һәм транспорт хәрәкәтен, төп һәм жириле транспорт агымнарын Максималь Дәрәжәдә бүлүнә тәмин итә.

7.3.2. Майдан территориясе үз эченә: машиналар йөрү өлеше, жәяүлеләр өлеше, участкалар һәм яшелләндерү территорияләре. Киңлекләренә күп катлы оештырганда жәяүлеләр өлеше өлешчә яки тулысынча көндәзгә өслек белән бергә алып барырга, ә жири асты дәрәжәсендә жәяүлеләр өчен юл аркылы чыгу урыннары зонасында шәһәр массакуләм транспорты тукталышларын һәм станцияләрен, жиңел автомобильләрен парковкалау урыннарын, инженерлык жиһазлары һәм коммуникацияләрен, төяү-бушату майданчыклары, бәдрәфләр, чүп жыю өчен контейнерлар белән майданчыклар урнаштырырга кирәк.

7.3.3. Майдан территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеген әлеге Кагыйдәләрнең 7.2.2 пункты нигезендә кабул итәргә. Майданның функциональ билгеләнешенә карап түбәндәге өстәмә төзекләндерү элементларын урнаштыру тәкъдим ителә:

- төп, объект, мемориаль майданнарда-монументаль-декоратив сәнгать әсәрләре, су жайланмалары (фонтаннар);

- иҗтимагый-транспорт майданчыкларында тукталыш павильоннары, ваклап сату, туклану, көнкүреш хезмәтә күрсәтү, тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары бар.

7.3.3.1. Майданының жәяүлеләр өлешен каплау төрләре, гадәттә, махсус билгеләнештәге автомобильләр (янгын сүндерүчеләр, авария хәлендәге, урып-жыю һ.б.), жиңел автомобильләренә вакытлыча парковкалау мөмкинлеген күз алдында тотарга тиеш.

7.3.3.2. Жәяүлеләр өчен майданындагы автомобильләренә вакытлыча калдыру урыннарын төс яки каплау фактурасы, мобиль яшелләндерү (контейнерлар, вазоннар), күчерелмә киртәләре белән бүлеп бирү мөмкинлегә бар. Керү киңлегә әлеге кагыйдәгә 3 нче кушымта нигезендә проектларга.

7.3.3.3. Яшелләндерү майданын кулланырга периметральное яшелләндерү, насаждения үзәгендә майданы (сквер яки куркынычсызлык утраучыклары), шулай ук совмещение бу кабул итүләр. Торак пунктның тарихи мохите яки килеп туган төзелеш шартларында компакт һәм (яки) яшелләндерүнең мобиль алымнарын куллану тәкъдим ителә. Куркынычсызлык утраучыгын майданда яшелләндерүне парта яшелләндерүе яки югары утыртмалар рәвешендә, машина йөртүчеләр өчен әлеге Кагыйдәләрнең 7.4.2 пункты нигезендә, тормышка ашырырга кирәк.

4.4. Жәяүлеләр кичү юллары. Велосипед инфраструктурасы.

Жирилекнең әйләнә-тирә мохиткә үтемлелегенә аерым таләпләр.

7.4.1. Жәяүлеләр кичү урыннарын жирилек урамнары һәм юллары белән төп жәяүлеләр коммуникацияләре кисешкән урыннарда урнаштыру. Жәяүлеләр кичү урыннарын урамның бер өлеше (жири өсте) белән бер дәрәжәдә, йә урамның машиналар йөрү өлешеннән тыш (жири өсте һәм жири асты юллары) проектларга.

7.4.2. Сакланыла торган хәрәкәт урамнарындагы жири өсте жәяүлеләр кичү урынын урнаштырганда, зонада биналар, неапиталь булмаган корылмалар, реклама щитлары, 0,5 м дан артык яшел үсентеләр урнаштыру рәхсәт ителми торган өчпочмакны тәмин итәргә киңәш ителә.

7.4.3. Жири өсте жәяүлеләр кичү урыннарын төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге: юл тамгасы, сьезд өчен тротуар дәрәжәсеннән пандуслар, яктырту жиһазлары.

4.4. Велосипед юлларын жирилекнең барлык өлешләрен, велосипедта тоткарлыксыз йөрү өчен шартлар тудырып, бәйләргә тиеш.

7.4.5. Велосипед инфраструктурасы объектларына түбәндәге төп таләпләр куела: Куркынычсызлык, Элемтә, туры линиялелек һәм уңайлылык. Куркынычсызлык интенсив транспорт һәм жәяүлеләр агымнарыннан велосипед хәрәкәтә изоляциясен һәм «машина йөртүче - велосипедчы» күренешен тәмин итүнә күздә тотта. Бәйлелек һәм туры линиялелек велосипедка пункттан ә пункттан б пунктка кыска юл белән барып житү мөмкинлеген тәмин итә. Комфортлы үз эченә түбәндәге характеристикаларны ала: хәрәкәт полосасының киңлегә, каплау материалы, кискен өемнәр булмау, яктырту һ. б.

7.4.6. Велосипед хәрәкәтеннән нәтижәле файдалану өчен түбәндәге чараларны күздә тотарга кирәк:

- 1) Бердәм ябык системага интеграцияләнгән велосипед юллары маршрутлары;
- 2) жәяүлеләр һәм автомобиль хәрәкәтә тыкрыгында веломаршрутларның уңайлы һәм куркынычсыз кисешүләре (мәсәлән, интенсив йөрү автомобиль чормалары);
- 3) районда автомобиль транспорты хәрәкәтенә гомуми тизлеген киметү, велосипедчылар юл йөрү өлешеннән имин файдалана алсын өчен (бу яңа велосипед юллары төземичә генә велосипед маршрутлары чөлтәрен киңәйтәргә мөмкинлек бирәчәк);

- 4) маршрутта биеклеке бытбылдык зоналарында киртәсез мохит оештыру;
- 5) велосипед юлларын йөрү зоналарында гына түгел, ТПУ зоналарына һәм юлдан тыш транспорт тукталышларына алып баручы маршрутларда да оештыру;
- 6) ТПУ һәм тышкы транспорт тукталышлары зоналарында, шулай ук район активлык үзәкләрендә жаваплы саклау белән куркынычсыз велопарковкалар.

7.4.7. Велосипедны ел әйләнәсендә куллану өчен түбәндәге чараларны күздә тотарга кирәк:

- 1) параллель рәвештә машиналар үтеп баручы велосипед юллары кышкы чорда кар чистарту өчен файдаланылчак Яшел полосаны бизәү;
- 2) кышкы чорда велосипедчыларга машиналар йөрү өлешендә хезмәт күрсәтүдә өстенлекле юнәлеш биру;
- 3) кышын велоюлларга хезмәт күрсәтү өчен заманча технологик чишелешләрне, мәсәлән, өслекләрне жылыту өчен кулланьрга;
- 4) Барлык велодорожки булырга тиеш яктыртылган;
- 5) иң загрузенные веломаршруты булырга мөмкин кытыми;
- 6) велопарковки зур сыйдырышлы проектировать кытыми;
- 7) кышкы чорда велосипедлар өчен шипованные резина куллану.

7.4.8. Торак мохитне, урамнарны һәм юлларны, мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын проектлаштырганда һәм эксплуатацияләгәндә өлкән яшьтәге затлар һәм инвалидлар өчен жирлекнең әйләнә-тирә мохитеннән файдалану мөмкинлеген, әлеге объектларны өлкән яшьтәге затлар һәм инвалидларның йөртүенә ярдәм итүче элементлар һәм техник чаралар белән жиһазландыру, мәжбүри тәртиптә пандус, поручней рәвешендәге жиһазларны урнаштыру, персоналны чакыру төймәсе белән тәэмин итүне күздә тотарга кирәк.

7.4.9. Өлкән яшьтәге затларны һәм инвалидларны йөртүгә ярдәм итүче техник чаралар һәм жиһазларны проектлау, төзү, урнаштыру, расланган проект документациясе нигезендә, яңа төзелеш вакытында мәжбүри рәвештә гамәлгә ашырырга кирәк.

7.5. Транспорт, инженерлык техник зоналары коммуникацияләр, су саклау зоналары

7.5.1. Жирлек территориясендә шәһәр төзелешен жайга салу линияләре белән бүлеп бирелә торган техник (сак-эксплуатация) зоналарның түбәндәге төрләрен күздә тотарга: магистраль коллекторлар һәм торба үткәргечләр, югары һәм түбән көчәнеш кабельләре, Түбән токлар, югары вольтлы тапшырулар линияләрен, метрополитенны, шул исәптән вак салыну һәм тд.

7.5.2. Магистраль коллекторлар һәм торба үткәргечләр, югары, түбән көчәнеш кабельләре һәм йомшак токлар, югары вольтлы тапшырулар линияләре, кагыйдә буларак, каты өслекле транспорт-жәяүлеләр коммуникацияләрен урнаштыру, яктырту жиһазлары, тышкы реклама һәм мөгълүмат чаралары урнаштыру, майданчыклар (балалар, ял итү, автомобиль стоянкалары, чүп жыючылар урнаштыру) урнаштыру, теләсә нинди төр корылмалар төзү рәхсәт ителми. коммуникацияләрнең техник зонасында узучы техникдан тыш, анык булмаган стационар булмаган.

7.5.3. 110 кВт ким көчәнеш белән югары вольтлы тапшырулар линияләре зонасында этләрне йөртү һәм өйрәтү өчен майданчыклар урнаштыру мөмкинлеге бар. Яшелләндерүне зонаның тышкы ягы буенча чәчәк түгәлләре һәм газоннар рәвешендә проекткага тәкъдим ителә, алга таба - куаклар һәм Түбән үсүче агачлар белән өске (неглубокой) тамыр системалы утырту.

7.5.4. Тимер юлга бүлеп бирелгән полосаларны тәзекләндерү проектын исәпкә алып проекткага [СНИП 32-01](#).

7.5.5. Су саклау зоналары территорияләрен тәзекләндерү су законнары нигезендә проектлана.

Кисәк 8. ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ ОБЪЕКТЛАРЫН ЭКСПЛУАТАЦИЯЛӘУ

8.1. Гомуми нигезләмәләр

8.1.1. Кагыйдәләрнең әлеге бүлегендә куллану кагыйдәләре структурасы һәм эчтәлегенә буенча төп принциплар һәм тәкъдимнәр тупланган.

8.1.2. Тәзекләндерү объектларын эксплуатацияләү кагыйдәләре түбәндәге бүлекчәләр бар: территорияләренә жыештыру, тәзекләндерү элементларын тоту тәртибе, территорияләренә яшелләндерү һәм яшел үсентеләренә карап тоту эшләре, юлларны карап тоту һәм эксплуатацияләү, территорияне яктырту, коммуникацияләренә тәзегәндә, ремонтлаганда һәм реконструкцияләүдә эшләр башкару, хайваннарны тоту, жирлекнең әйләнә-тирә мохитеннән һәркем файдалана алырлык булуына аерым таләпләр, жирлекнең бәйрәмчә бизәлеше, тәзекләндерү объектларын эксплуатацияләүне контрольдә тоту турында төп нигезләмәләр.

8.1.3. Якын-тирә территорияне ныгыту һәм билгеләү тәртибе:

8.1.3.1. Муниципаль берәмлекнең барлык территориясә жаваплы затларга беркетелә.

8.1.3.2. Территорияне ныгыту һәм аның чикләрен билгеләү территорияләренә жыештыру һәм карап тотуның схематик карталарын төзү нигезендә башкарыла һәм Свияжск башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан раслана. Свияжск муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе үзенә беркетелгән территория турында мөгълүматны жаваплы затларга житкерү, шулай ук беркетелгән территориянең эчтәлеген һәм санитар чистартуын контрольдә тоту системасын билгели.

8.1.4. Әйләнә-тирә территория билгеләнә:

8.1.4.1. Жир биләмәләреннән файдалану, шулай ук аерым торучы биналар, корылмалар өчен:

- периметр буенча 50 метр киңлеккә (сәүдә павильоннары һәм киосклар өчен — периметр буенча 10 м киңлеккә);
- әгәр жирдән файдалану территориясенә периметр буенча — санитар-сак зонасы чикләрендә 50 метрдан артыграк санитар-сак зонасы бар икән;

-ике күрше жирден байдалану территориясе, йә биналар, корылмалар белән аерым төзелә торган биналар, корылмалар арасында 50 метрдан кимрәк ара булганда-алар арасында урнашкан участок уртасына кадәр;
- жирден байдалануның ике күрше территориясе, яки аерым торучы биналар, корылмалар арасында 50 метрдан артык ара булганда, алар арасында урнашкан участок уртасына кадәр, әмма 55 метрдан да артмаска тиеш.;
- аерым биналарда, корылмаларда урнашкан биналар өчен-периметр буенча бина участогының җаваплы заты белән шөгылләнә торган озынлыгы буенча 10 метр кинлеккә.

8.1.4.2. Урамның машиналар йәри торган өлешендә тоташ төзелеш урыннарында урнашкан биналар, корылмалар һәм биналар өчен:

1 — ике яклы һәм берьяклы төзелеш алып барган урамнарда-бина буенда җаваплы зат биләгән участок озынлыгы буенча һәм тротуар һәм Яшел зонаның кинлегенә кадәр.

8.2. Территорияне җыештыру

8.2.1. Физик һәм юридик затлар, аларның оештыру - хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә, милек хокукында яки башка төрдәге җир кишәрлекләрендә урып-жыю эшләрен оештыруны һәм житештерүне тәэмин итәргә, шулай ук үз вакытында һәм сыйфатлы итеп тәэмин итәргә тиеш гамәлдәге җир законнары, торақ урыннар территорияләрен карап тоту буенча санитар кагыйдәләр (СанПиН 42-128-4690-88) нигезендә даими чисталыкны тәэмин итүче санитар чистарту һәм җыештыру (СанПиН 42-128-4690-88), әлеге Кагыйдәләр нигезендә башкарыла.

8.2.1. Жирлек территориясендә эшчәнлек алып баручы юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, шәхси домовладельцы, бакча ширкәтләре һәм башка хужалык субъектлары жылышка, саклауга һәм чыгаруга тиешле килешүләр төзү юлы белән каты көнкүреш калдыклары белән мөрәҗәгать итүне тәэмин итәргә тиеш.

8.2.1.2. Территорияне җыештыруга, шул исәптән беркетелгән территория һәм калдыкларны һәм кар чыгару өчен башкаручылар белән килешүләр төзегән җаваплы затлар контрольдә тотуны тәэмин итәргә һәм башкаручылардан башкарылучы эшнең вакытында һәм сыйфатын таләп итәргә тиеш.

8.2.1.3. Муниципаль берәмлек территориясендә эшчәнлек алып баручы юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, бакча ширкәтләре һәм башка хужалык субъектлары бурычлы:

чүп савытлары, контейнерлар булуны тәэмин итү ,

каты көнкүреш калдыкларын, контейнер майданчыкларын, ә яраксыз биналарда жыю өчен ,

корылмаларда һәм корылмаларда сыек калдыклар өчен җыентыклар (жылыткычлар) булдыру ;

контейнерларга, контейнер майданчыкларына ирекле керү мөмкинлеген тәэмин итү ;

аларны исраф итүче чүп савытлары, контейнерлар тотуны тәэмин итү

жирлек территорияләрен чүп-чардан арындыру ;

айга бер тапкырдан да ким булмаган вакытында чүплекләренә чистарту һәм дезинфекция белән тәэмин итү ,

сыек калдыклар өчен контейнерлар, контейнер майданчыклары, җыентыклар (кугычлар) ;

житештерү һәм куллану калдыкларын чыгаруны оештыруны һәм аларның үтәлешен контрольдә тотуны тәэмин итә

аларны бетерү графигын үтәү ;

* контейнер майданчыкларын үз вакытында буяу һәм юу.

Каты көнкүреш калдыкларын жыю, саклау һәм чыгару турында шартнамә эшчәнлекне гамәлгә ашыру урынында сакларга һәм кагыйдәләренә үтәүне (күзәтчелек) гамәлгә ашыручы затларның беренче таләбе буенча территориядә юридик зат яки шәхси эшмәкәр урнашкан ИК, ТМШ язмача таләбе буенча тапшырырга кирәк.

4.2. Сәнәгать оешмалары саклагыч яшел полосалар булдырырга, торақ кварталларны житештерү корылмаларынан киртәләргә, төзеклектә һәм чисталыкта булырга тиеш.

8.2.3. Муниципаль берәмлек территориясендә житештерү һәм куллану калдыкларын санкцияләнмәгән урыннарда урнаштыру, төзелеш материаллары, утын, печән, ашламалар һәм башкалар урнаштыру тыела; вакытлыча складлау Свяжск башкарма комитеты рөхсәте рәсмиләштергәндә ике айдан да артмаска рөхсәт ителә.

Рөхсәтсез урыннарда житештерү һәм куллану калдыкларын урнаштырган затлар үз хисабына әлеге территорияне җыештырырга һәм чистартырга тиеш.

Жир кишәрлекләре хужалары, кулланучылар яки милекчеләр үз территорияләрендә рөхсәтсез калдыклар урнаштырудан юл куймаска тиеш.

8.4. Санитар карап тоту максатларында муниципаль берәмлек территориясендә тыела:

8.4.1. чүп-чар кабул итү камераларына автотранспорт чаралары белән керү юлларын ябу.

4.2. сәнәгать, көнкүреш һәм коммуналь калдыкларны, чүп-чарны, яфракларны, агач кисүләренә һәм башкаларны, шул исәптән контейнерлар һәм урналарда, махсус җайланмалар кулланмыйча, яндыру. Муниципаль берәмлек территориясендә сәнәгать һәм көнкүреш калдыкларын, әлеге максатлар өчен махсус билгеләнгән урыннардан тыш, заказларга;

8.4.3. переполнять контейнерлар-жыючылар белән көнкүреш һәм коммуналь калдыклар һәм пычрату территориясен алар тирәсендә;

4.4. муниципаль берәмлек территориясендә калдыкларны һәм чүп-чарны контейнерлар һәм чүп-чарлардан башка ташларга, рөхсәтсез калдыклар һәм чүп-чар ташлау урыннары булдырырга;

8.4.5. чүп-чарны, чүп-чарны турыдан-туры кырларга, бакчаларга, урманнарда, болотларга, паркларга, газоннарда, су объектларына һәм аларның яр буе саклау полосаларына һәм башка урыннарны чыгарырга һәм ташларга. Калдыкларны ташганда машина йөртүче үзе белән, хәрәкәт маршрутын һәм калдыкларны тапшыру урынын күрсәтеп, документларга ия булырга тиеш. Маршруттан тайпылышлар рөхсәт ителми.

8.4.6. азык-төлек калдыкларын һәм икенчел чималны (текстиль, банклар, шешәләр, кәгазь, полиэтилен пакетлар һ. б.) чүп үткәргечләрдән һәм чүп жыючылардан сайларга;

8.4.7. бу максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда азык калдыклары өчен савытларны юарга;

8.4.8. территорияләренә пычратуга китерүче ачык ысул белән чүп-чар, оча торган, чи-чи һәм тузан ташу;

8.4.9. ишегалларында һәм урамнарда сыек калдыклар ағызырга, шулай ук моның өчен яңгыр сулары канализациясенә коеларын һәм су агымнарын кулланырга кирәк;

8.4.10. бер ишегалдында берничә тигез санитар жайланма (бәдрәфләр, Загреб ям һәм тд.);

8.4.11. канализацияләнмәгән торак йортларның һәм башка корылмалардан, яңгыр канализациясенә, рельефка, юветка һәм су объектларына агынты һәм канализация суларын чыгаруны оештырырга. Йорт биләмәләре өчен чокырлар урнаштыру тыела.

8.4.12. чүп-чарны машиналар йөрү өлешенә һәм яңгыр сулары канализациясе коеларына салырга;

8.4.13. кышкы урып-жыю эшләрен үткөрү өчен транспорт чаралары, башка механизмнар яки башка ысул белән тоткарлану.

8.4.14. Торак фондына хезмәт күрсәтү оешмалары тәэмин итәргә тиеш:

хезмәт күрсәтелә торган территориядә каты калдыклар өчен жыентыклар урнаштыру, ә анализланмаган биналарда сыек калдыклар өчен жыентыклар (эретмәләр) булу мөмкинлеге бар □ ;

территорияне вакытында жыештыру һәм аның санитар торышын даими күзәтү □ ;

калдыкларны чыгаруны оештыру һәм калдыкларны чыгару графигының үтөлешен контрольдә тоту □ ;

контейнерлар һәм чүп жыючылар урнаштыру өчен майданчыклар янында ирекле подъезд һәм яктырту □ ;

чүп-чар өчен контейнерлар һәм чүп жыючыларның төзек хәлдә булуы (башка оешмалар балансында булган контейнерлар һәм бункерлардан тыш) территорияне чүп-чардан һәм пычрактан башка □ ;

халык арасында территорияне жыештыруны оештыру буенча киң аңлату эшләре алып бару. □

8.2.5. Муниципаль берәмлек территориясендә житештерү һәм куллану калдыкларын махсус жайланмалар кулланмыйча яндыру тыела.

8.2.6. Торак йортлардан, сәүдә һәм жәмәгать туклануы оешмаларынан, Мәденият, балалар һәм дөвәлә оешмаларынан көнкүреш калдыкларын чыгару өлеге оешмалар һәм торак милекчеләре, шулай ук көнкүреш калдыкларын чыгару буенча махсуслаштырылган оешма белән килешүләр нигезендә башкарыла.

8.2.7 ремонт вакытында барлыкка килгән калдыкларны чыгару гамәлгә ашырыла

төзелеш калдыкларын һәм чүп-чарны чыгару буенча махсус оешма белән килешүләр нигезендә өлеге урынга махсус билгеләнгән урыннарда куллану ремонты башкарган затлар тарафыннан.

Ремонт вакытында барлыкка килгән калдыкларны каты көнкүреш калдыклары һәм КГМ калдыкларын вакытлыча саклау урыннарына урнаштыру тыела.

8.2.8. Урамнарны, майданнарны, скверларны һәм башка жәмәгать урыннарын житештерү һәм куллану калдыклары белән чүп-чардан арындыруны булдырмау өчен ишек төбөндә, канатлы, үтәли торган һ.б. чүп-чарларны вакытлыча саклау өчен махсус билгеләнгән (чүп савытлары, бакалар) куелырга тиеш.

Житештерү һәм куллану калдыкларын вакытлыча саклау өчен савытлар урнаштыруны һәм аларны вакытында чистартуны тиешле территорияләргә жыештыру өчен җаваплы затлар башкара. чын кагыйдәләр.

Чүп савытларын (бакларны) төзек һәм пөхтә тотарга, чүп-чар жыелган саен чистартырга, ремонтларга, матурларга кирәк.

Чүпләрне карап тоту, чистарту аларны тутыру буенча милекчеләр, арендаторлар тарафыннан үз көче белән яки жыештыручы оешма белән килешү нигезендә башкарыла. Чүп савытларын юу, ремонтлау, буяу мәжбүри тәртиптә хәл, пычрануга карап башкарыла .

Өлеге Кагыйдәләрдә күрсәтелгән җаваплы затлар бурычлы:

1) каты коммуналь калдыкларны, зур габаритлы, төзелеш чүп-чарын һәм башка калдыкларны өлеге кагыйдәләр таләпләренә туры китереп жыюны, жыюны, жыюны, чыгаруны оештырырга;

2) каты коммуналь калдыклар жыю өчен уралар, контейнер майданчыклары һәм контейнерлар, бункер-туплаучылар һ. б. булуны тәэмин итәргә, ә яраклаштырылмаган биналарда, корылмаларда сыек калдыклар өчен жыентыклар (жылыткычлар) жиһазландырырга;

3) контейнерларга, бункерларга-туплаучыларга һәм контейнер майданчыкларына ирекле керү мөмкинлеген тәэмин итү;

4) Каты коммуналь калдыклар жыю өчен контейнерлар, чүп савытлары, бункер-жыелмалар төзек хәлдә тотуны тәэмин итү;

5) сыек калдыклар өчен чүпләрне, контейнерлар, бункерларны һәм контейнер майданчыкларын, жыентыкларны (выгребларны) вакытында чистартуны һәм дезинфекцияне тәэмин итәргә;

6) житештерү һәм куллану калдыкларын чыгаруны оештыруны һәм аларны бетерү графигының үтөлешен тикшереп торуну тәэмин итә;

7) каты коммуналь һәм башка калдыкларны вакытында чыгару;

8) контейнерларны, бункерларны һәм контейнер майданчыкларын үз вакытында буяу һәм юу.

Чүп савытын чүп белән шыплап тутыруы рөхсәт ителми, чүп савытыннан 3 метр радиуста территория чиста булырга тиеш.

8.2.9. Житештерү һәм куллану калдыкларының контейнер майданчыгынан 1(бер) метр ераклыкта киртәләрдән, шулай ук чүп-чар транспортына контейнерлардан чыгарылган вакытта калдыкларны чыгаруны гамәлгә ашыручы оешма хезмәткәрләре башкара.

8.2.10. Житештерү һәм куллану калдыкларын контейнер майданчыгынан һәм территориядән чыгару һәм чыгару, 1(бер) метр ераклыгында, шулай ук контейнерлардан калдыкларны транспортлауны гамәлгә ашыручы транспортка төшәп калган вакытта калдыкларны чыгаруны гамәлгә ашыручы оешма хезмәткәрләре тарафыннан башкарыла. Калдыкларны ташу, авария килеп чыгу, транспортлана торган калдыклар белән кешеләр сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян китерү мөмкинлеген юкка чыгара торган ысуллар белән чыгару зарур.

8.2.11. Төнлә урып-жыю вакытында алдан кисәтүче тавыш бирү чаралары күрергә кирәк.

8.2.12. Автобус тукталышларын жыештыру һәм чистарту өлеге тукталышлар урнашкан урамнарны жыештыру бурычы булган оешмалар тарафыннан башкарыла.

8.2.12.1. Соңгы автобус тукталышларын, диспетчерлык пунктлары территорияләрен жыештыруны һәм чистартуны өлеге объектларны файдаланучы оешмалар тәэмин итә.

Әгәр объектны, жир кишәрлеген, жир кишәрлеген арендау килешүләре, жир кишәрлегеннән түләүсез файдалану, гомерлек мирас итеп файдалану килешмәләре белән башкасы билгеләнмәгән булса, әлеге объектларның хужалары сәүдә, туклану, көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары урнашкан тукталышларны жыештыруны һәм чистартуны гамәлгә ашыра.

8.2.13. Әлеге максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда автотранспорт чараларын юу тыела.

8.2.14. Су колонкаларының тиешле санитар-техник торышы, шул исәптән аларны чүп-чардан, боздан һәм кардан чистартып тору, шулай ук аларга имин якин килүне тәмин итү колонкалар урнашкан оешмалар башкара.

8.2.15. Базарлар территориясен чистарту һәм жыештыру эшләрен оештыру базар администрациясенә әлеге кагыйдәләр, гамәлдәге санитар нормалар һәм базарларда сәүдә кагыйдәләре нигезендә йөкләнә.

8.2.16. Скверларны һәм алар янындагы тротуарларны, юлларны һәм газоннарны карап тоту һәм жыештыру Свияжск авыл жирлеге бюджетында бу максатларга тиешле финанс елына каралган акчалар хисабына тормышка ашырыла.

8.2.17. Сәүдә, жәмәгать туклануы объектлары, автозаправка станцияләре, автостоянкалар, автомоек, автомобильләргә техник хезмәт күрсәтү станцияләре, коммуналь-көнкүреш объектлары хужалары, күпләп, ваклап сату, вак-төяк, киём-салым, азык-төлек базарлары һәм складлар, объектлар, ял итү һәм пляжлар төзелеш чорында төзелеш майданчыклары, мәдәният һәм ял парклары администрацияләре һ. б. булырга тиеш.:

- хезмәткәрләр өчен дә, килүчеләр өчен дә стационар бәдрәфләр (канализация булмаганда биотуалетлар) булуны тәмин итәргә.

- Әлеге объектларда пычрак чокырлар урнаштыру тыела. Бәдрәфләр (биотуалетлар) махсус жиһазландырылган биналарда яки жирле үзидарә органнары белән килешү буенча бүлөп бирелгән майданчыкларда урнаштырыла.

- Биотуалетлар урнаштыру өчен майданчыклар тигез булырга, хезмәт күрсәтү максатларында махсус транспорт өчен керү юллары булырга тиеш.

- Бәдрәфләр техник яктан төзек булырга тиеш.

- Бәдрәфләрне жыештыру тәүлегенә бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә башкарыла, биотуалетларны чистарту атнага бер тапкырдан да ким түгел.

8.2.18. Күперләрен, юл үткәргечләрен, жәяүлеләр кичү юлларын кардан һәм чүп-чардан чистарту, шулай ук коллекторларны, яңгыр сулары канализациясе торбаларын һәм яңгыр кирәк-яракалары коеларын һәм башка инженер-техник корылмаларны карап тоту әлеге объектларга хезмәт күрсәтүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

8.2.19. Канализацияләре булмаган торак биналарда, жиңел булмаган төтен, диварлары һәм түбәләр белән уртак жыю өчен, ямага эре әйберләргә эләгергә комачаулаучы рәшәткәләр белән жылытылган чокырлар каралырга тиеш.

Йорт биләмәләре өчен су сибү, ташландык чокырлар һәм пычрак чокырлар урнаштыру, житештерү һәм куллану калдыкларын урамда йөрүгә чыгару, шул максатлар өчен билгеләнмәгән урыннар урнаштыру тыела.

4.20. Махсус транспорт булган оешмаларга килешүләр яки бер тапкыр бирелә торган гаризалар буенча сыек нечистотлар чыгарырга. Алга таба утильләштерү өчен сыек калдыкларны, агынты суларны чыгару билгеләнгән төртиптә жиһазландырылган чистарту станцияләренә генә башкарыла. Урам чокырларын вакытында чистартмаган өчен йорт хужалары һәм объектларның милекчеләре җаваплы.

4.21. Милекчеләр, биналарны, биналарны, корылмаларны кулланучылар, шул исәптән калдыкларны вакытлыча урнаштыру урыннарын эксплуатацияләүче урыннар турыдан-туры чүп жыючыларга һәм чокырларга подъездларны тәмин итәргә тиеш.

8.22. Ишегалды, Оешма, предприятие территорияләреннән өске һәм грунт суларына бүлөп бирелгән су канатларын, лоткларны, торбаларны, дренажларны чистарту һәм жыештыру зарур.

8.23. Су, сыек калдыклар, яңгыр суларын тротуарларга, газоннарга, юлның машиналар йөрү өлешенә, жирлек рельефына агызырга ярамай, ә авария эшләре башкарылганда суны агызганда коммуникацияләр хужалары белән килештереп, якындагы фекаль яки яңгыр сулары канализациясенә махсус отводлары яки шланглары буенча гына рәхсәт ителә.

8.24. Житештерү һәм куллану калдыкларын саклау һәм утильләштерү санкцияләнгән урыннарны карап тоту һәм файдалану билгеләнгән төртиптә гамәлгә ашырырга.

Инженерлык-техник коммуникацияләрен эксплуатацияләгәндә, кар коеларын, жир асты коммуникацияләрен чистартканда, чүп-чарны, чистарту эшләре белән шөгыйльәнүче оешмалар көче белән кичекмәстән чыгарылган махсус тарага куярга кирәк.

Урамнарның машиналар йөри торган өлешенә, тротуарларга һәм газоннарга чиста булмаган чүп-чар ташлау тыела.

8.25. Свияжск авыл жирлеге чигендә уза торган тимер юл (откослар уемка һәм өем, тимер юллар аша чыгу) әлеге корылмалардан файдаланучы тимер юл оешмалары көчләре һәм чаралары белән жыештырырга һәм карап торырга тиеш.

8.26. Электр тапшыру линияләрен, газ, суүткәргеч һәм жылылык челтәрләрен урнаштыру һәм эксплуатацияләү өчен билгеләнгән территорияләрен жыештыру һәм чистарту әлеге челтәрләренә һәм электр тапшыру линияләрен файдаланучы оешмалар көче һәм чаралары белән башкарыла. Әгәр әлеге пунктта күрсәтелгән челтәрләр хужалыксыз булса, территорияне жыештыру һәм чистарту эшләре алып барылырга тиеш, аның белән хужасыз милекне саклауны һәм эксплуатацияләүне тәмин итү турында килешү төзелгән оешма төзелгән.

8.2.27. Тикшерү коеларын, жир асты коммуникацияләрен чистартканда туфрак, чүп-чарны, чистартылмаган урыннарны чистарту эшләре белән шөгыйльәнүче оешмалар көче белән кичекмәстән махсус тарага куярга кирәк. Урамнарның машиналар йөри торган өлешенә, тротуарларга һәм газоннарга чиста булмаган чүп-чар ташлау тыела.

8.2.28. Урамнарда юл хәрәкәтенә комачаулык тудыручы предметларны жыю әлеге объектларга хезмәт күрсәтүче оешмаларга йөкләнә.

8.29. Жирле үзидарә органнары ирекле нигездә муниципаль берәмлек территориясен жыештыру, төзекләндерү һәм яшәлләндерү эшләрен башкару өчен гражданның жөлеп итә ала.

Муниципаль берәмлек территориясен жыештыру, төзекләндерү һәм яшелләндерү эшләрен башкаруга гражданның жөлеп итү Свияжск башкарма комитеты карары нигезендә башкарыла.

8.20.30. Күп катлы торак төзелеше йорт яны территориясендә тыела:

- Торак пунктлар чикләрендә (газоннарны, чөчәк түтәлләрен һәм үләннәр белән шөгылләнүче башка территорияләргә дә кертеп), балалар һәм спорт майданчыларында, хайваннарны йөртү өчен майданчыларда, шулай ук йорт яны территориясендә урнашкан хужалык майданчыларында транспорт чараларын урнаштыру,
- транспорт чараларын юу. Бу максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда автомобиль-мото транспорт чаралары, тракторлар, тагылма һәм башка механизмнар юу тыела;
- яфрактарны, калдыктарның теләсә нинди төрләрен һәм чүп-чарны яндыру;
- контейнер майданчыларына керү юлларын бушатырга;
- Башкарма комитет һәм әлеге йорт милекчеләренең гомуми жыелышы карарынан башка йорт яны территорияләренә коймаларын Россия Федерациясе Торак кодексы нигезендә билгеләргә;
- Башкарма комитетның тиешле рәхсәтә һәм Россия Федерациясе Торак кодексы нигезендә әлеге йорт милекчеләренең гомуми жыелышы карарынан башка вак хужалык һәм ярдәмче ишегалды корылмаларын (утын сарайлары, будкалар, гаражлар, Күгәрчен, теплица, бәдрәфләр) үз белдекләп төзәргә;
- йорт яны территорияләрен металл лома, төзелеш һәм көнкүреш чүп-чары, йорт кирәк-яраклары, шлак, көл һәм башка житештерү һәм куллану калдыктары белән бутарга;
- чүп-чарны һәм чүп-чарны юарга;
- тиешсез урыннарда савытларны һәм башка калдыктарны складларга һәм сакларга;
- балалар, спорт һәм башка шундый ук майданчыларда, газоннарда, яшел үсентеләр булган территорияләрдә, ел фасылына карамастан, транспорт чараларын кую яки куюны тормышка ашырырга;
- тиешле хокук билгеләүче документлардан башка автотранспорт чараларын түләүле стоянкалар оештыруны гамәлгә ашырырга;
- тимер-бетон блоктар, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, объектлар, корылмалар һәм башка жайланмалар урнаштыру юлы белән квартал эчендәге юлларны үз белдекләп ябарга;
- ишегалды территорияләрен механик рәвештә жыештыруга һәм житештерү һәм куллану калдыктарын чыгаруга киртә тудырырга;
- эскәмияләргә пычрату.

8.31. Сәүдә, туклану, көнкүреш хезмәтә күрсәтү объектлары янында һәм башкалар тыела.:

- товарның савытын һәм запасларын сакларга, складларга, объект бинасынан читтә сәүдә жиһазларын сакларга, складларга, аның өчен билгеләнгән урыннарда, газон, түбәдә;
- сәүдә чөтәренең стационар һәм стационар булмаган объектлары янында сәүдә-суыткыч жиһазларын һәм башкаларны куярга.

1.2.32. Муципаль белем биру территориясендә юлларны кардан һәм боздан, автототранспорт чараларын калдырып 12 сәгәткә артык вакыт эчендә, шулай ук 22 сәгәткә кадәр булган чорда, шулай ук кар яву вакытында автототранспорт чараларын калдыруда чагылган юлларны кардан һәм боздан чистарту һәм жыештыру буенча махсус техника белән каршылау тыела.

1.3. Язгы-жәйгә чорда территорияне жыештыру үзенчәлекләре

8.3.1. Территорияне язгы-жәйгә жыештыру 15 апрельдән 15 октябрьгә кадәр башкарыла һәм урамнарны, тротуарларны, майданнарны юу, су сибү һәм юу күздә тотыла.

Климат шартларына бәйле рәвештә, Свияжск башкарма комитеты карары белән язгы-жәйгә жыештыру чоры үзгәртеләргә мөмкин.

8.3.2. Юешке урам һәм майданнардагы юл кичкеләргә дучар ителәргә тиеш.

8.3.3. Лотоклар һәм ком, тузан, чүп-чар жыештыруны юу эшләреннән соң иртәнгә сәгәт 7гә тәмамларга кирәк.

4.4. Тротуарларны һәм ишегалды территорияләрен, яшел үсентеләргә һәм газоннарны юу һәм су сибү оешмалар һәм биналарның милекчеләргә көчә белән башкарыла.

1.3.5. Юл өслекләрен һәм тротуарларны юу, шулай ук тротуарларны билгеләү эшен иртәнгә сәгәт 23дән 7 сәгәткә кадәр башкарырга, ә урамнарның йөрү өлешен юешләп, иртәнгә сәгәт 9дан 21 сәгәткә кадәр башкарырга кирәк.

8.4. Көзгә-кышкы чорда территорияне жыештыру үзенчәлекләре

8.4.1. Көзгә-кышкы жыештыру эшләре 15 октябрьдән 15 апрельгә кадәр үткәрелә һәм чүп-чар, кар һәм боз, пычрак, ком, бозлавыкка каршы реагентлар белән урамнарны чүп-чардан арындыруны күздә тоту.

Климат шартларына бәйле рәвештә Свияжск башкарма комитеты карары белән көзгә-кышкы жыештыру чоры үзгәргә мөмкин.

Кар, боздан чистартуны, ком сибүне һәм махсус бозлавыкка каршы препаратлар белән эшкәртүне кичекмәстән кар явуы яки бозлавык барлыкка килү белән башларга кирәк.

8.4.2. Биналарның, корылмаларның, керү төркемнәренә түбәләренә, карнизларга һәм козырькаларына нормадан артык йөкләнешне булдырмау өчен, шулай ук конструкцияләргә жимерелүенә юл куймас өчен, кар һәм барлыкка килгән боз сарымнары һәр күп кар явып үткәннән соң, саклык чараларын үтәп, әлеге биналарның, корылмаларның хужалары тарафыннан кичекмәстән жыештырылырга тиеш, шул исәптән мөһүбүри тәртиптә жыештыру эшләрен башлаганчы куркынычсызлык чараларын тәэмин итеп, чистартылырга тиеш: кизү тору, сигналлар белән киртәләнергә тиеш, башка керү иминлеген тәэмин итү, биектә эшләүче затларны иминиятләштерү жиһазлары белән тәэмин итү.

8.4.2.1. Түбәләргә һәм козырькаларны вакытында кардан һәм боздан чистартуны, карнизов, балкон һәм лоджийдан боз, кар һәм боз сөңгеләрен бетерүне гамәлгә ашырырга кирәк. Түбәне кардан чистартмыйча, кар катламнары булдырмыйча, вакыт-вакыт чистартырга кирәк. Боз кисәкләре, боз сөңгеләр төшерү, түбәләргә кардан чистарту торак милекчеләргә яки идарә оешмалары тарафыннан башкарыла.

Биналарның түбәсен кардан, боздан һәм боз сөңгеләрдән чистарту куркыныч участкаларны алдан әйләндереп алу белән башкарылырга тиеш. Кар һәм наледлар ташыган, боз сөңгеләр сөргән вакытта, түбәдә ремонт һәм башка эшләр житештергәндә агач һәм куакларның, электр белән тәэмин итүнең һава линияләренең, яктырту һәм элемтә, юл билгеләре, юл светофорларының, юл коймаларының һәм юл жиһазларының, жәмәгать транспортын көтү павильоннарының, биналарның декоратив бизәлешенә һәм инженерлык элементларының сакланышын тәэмин итүче чаралар күрелергә тиеш. Күрсәтелгән элементлар зыян күргән очракта, алар түбәне чистарткан һәм зыян китергән зат хисабына торгызылырга тиеш.

8.4.2.2. Биналарның түбәсен кардан, боздан һәм боз сөңгеләре чистартып торы куркыныч участкаларны алдан әйләндереп алу белән башкарылырга тиеш.

8.4.2.3. Биналарның түбәсен кардан, боздан һәм боз сөңгеләр чистартуны аларны тротуарларга агызып, урам ягына мөрәжәгать иткән түбә скаты өслегеннән бары тик тәүлекнең якты вакытында гына башкарырга ярый. Калган түбәдән, шулай ук яссы түбәсеннән кар ташлау эчке ишегалды территорияләренә башкарылырга тиеш. Кар чыгар алдыннан кешеләрнең иминлеген һәм агачларның, куакларның, урам электр элементсенә һава линияләренең, үсемлекләрнең, реклама конструкцияләренең, светофор объектларының, юл билгеләре, элемтә линияләренең, элмә такталарның тулы сакланышын тәэмин итүче саклау чаралары үткөрергә кирәк.

8.4.2.4. Түбәдән ташланган яки оешма территорияләреннән жыелган карны, төзелеш майданчыкларын һәм торақ-коммуналь хужалык оешмаларын 24 сәгать эчендә алып чыгарга кирәк. Предприятие, оешма, автомобиль парковкалары, тукталышлар, төзелеш майданчыклары территорияләрендә карны этеп чыгару тыела. Махсус оешмалар тарафыннан жыештырыла торган юлда карны түбәдән алып, юл катламыннан сметалы кар чыгарганчы ташларга һәм алар белән уртақ валга салырга кирәк.

8.4.2.5. Ишегалды территорияләреннән һәм квартал эчендәге юллардан чистартылган кар вакытлыча автотранспортның ирекле йөрүенә һәм жәяүлеләр хәрәкәтенә комачауламый торган урыннардагы ишегаллары территорияләрендә саклана. Кар жыйганда яшел үсентеләргә зыян китерү рөхсәт ителми.

8.4.2.6. Юлларны, тротуарларны, йорт яны территорияләрен һәм башкаларны жыештыру кышкы чорда һава шартларына бәйсез рәвештә жәяүлеләрнең һәм транспорт чараларының нормаль хәрәкәтен тәэмин итәргә тиеш.

8.4.2.7. Кышкы чорда юлларны жыештыру үз эченә ала:

- 1) шәһәр жир өсте транспортының машиналар йөри торган өлешен, тукталышларны һәм тукталыш платформаларын кардан чистарту, кар көртләренә чыгу һәм кар чыгару;
- 2) кар яву вакытынан алып бозлавыкка каршы катнашмалар белән шәһәр жир өсте транспортының машиналар йөрү өлешен, тротуарларны, тукталышларны һәм тукталыш платформаларын эшкөртү.

8.4.2.8. Юлның машиналар йөри торган өлешеннән, тротуарлардан, парковкалардан (парковка кармалары), шәһәр жир өсте транспортының тукталышларынан һәм тукталыш платформаларынан кар катламы урнашканнан соң, жирдән файдаланучылар, юлларның ике якларында урнашкан биналар (кишәрлекләр) арендаторлары белән килешүләр төзү белән даими рәвештә чистартылырга тиеш.

Барлык тротуарлар, ишегаллары, подъездларга якин килү юллары, керү төркемнәре, шул исәптән территорияне жыештыру өчен беркетелгән урыннар, урам, майданнар, базар майданнары һәм башка участкаларны, шул исәптән камилләштерелгән, асфальт өслекле урыннарны кардан һәм кырыяларын чистартып, кирәк булганда ком сибәргә һәм хәрәкәт өчен куркынычсыз хәлдә тотарга кирәк.

8.4.2.9. Тукталыш пунктларынан, жир өсте жәяүлеләр кичүеннән, күперләрдән һәм юл үткәргечләрдән, халык күпләп йөри торган урыннардан, хастаханәләр территориясенә һәм башка социаль мөһим объектларга керү һәм башка социаль мөһим объектлардан карны беренче чиратта (сайлап алу) чыгару 24 сәгать дөвамында башкарыла.

Урамнардан, майданнардан, күперләрдән, баскычлардан, плотиналардан, скверлардан һәм бульварлардан кар һәм бозны кичекмәстән кар яву башлана һәм, беренче чиратта, магистраль урамнардан, автобус трассаларынан, күперләрдән, плотиналардан һәм юл үткәргечләрдән, жәяүлеләрнең туктаусыз, куркынычсыз хәрәкәтен тәэмин итү өчен, транспорттан, кыйналган урыннардан арындырырга кирәк.

8.4.2.10. Кар яву вакытында тротуарларда урнашкан шәһәр жир өсте транспортының тукталышларын һәм тукталыш платформаларын жыештыру тәүлегенә ике тапкыр житештерелергә тиеш.

8.4.2.11. Тукталыш пунктлары территорияләренә хезмәт күрсәтүдә бордюр ташынан 0,5 м ераклыкта машиналар йөрү өлешен чистартырга кирәк. Юлның машиналар йөри торган өлешенә карны этеп чыгару рөхсәт ителми.

8.4.2.12. Тротуарларны һәм жәяүлеләр юлларын жыештыруны (хәрәкәт итү һәм карны билгеләү) торақ фондын техник эксплуатацияләү кагыйдәләре һәм нормалары нигезендә башкарырга кирәк.

Тротуарлар һәм юллар булырга тиеш чистартылган нче кар һәм наледи кадәр асфальт. Бозга (бозлавык) килгәндә, бозлавыкка каршы материаллар белән эшкөртелә, аннары бозны (бозлавык) бетерә.

8.4.2.13. Кар теземнәргә һәм өемнәргә кар салу эшләре кар яву вакытынан алып 6 сәгатьтән дө соңга калмыйча, ә калган территорияләрдә 12 сәгатьтән дө соңга калмыйча I һәм II сыйныф тротуарларында төгәлләнергә тиеш.

8.4.2.14. Сгребание һәм жыештыру скалыванием белән бер үк вакытта ясалырга яки аннан соң кичекмәстән кар белән бергә жыелырга тиеш. Теземнәргә яки өемнәргә жыелган кар һәм сукмак бу максатлар өчен махсус билгеләнгән урыннарда чыгарыла.

8.4.3. Жыештыру лотовой зона кышкы вакытта күздә тотарга тиеш:

- 1) чистарту бордюрного таш верха узу өчен снегопогрузчика;
- 2) кар бураны үткәннән соң метр зонасын бордюр ташына кадәр чистарту һәм Кар валын формалаштыру;
- 3) немедленную һәм даими расчётку решеток яңгыр кирәк-яраклары яңгыр канализациясе каршындагы наступлении оттепели тәэмин итү өчен даими спуска талых су.

8.4.3.1. Жирлек юлларының машиналар йөри торган өлешен механикаштырылган ысул белән (урып-жыю техникасы комплекслары) һәм Кар валлары барлыкка килгән вакытта жәяүлеләр кичү урыннарында, парковкалар (парковка кесәләре), шәһәр жир өсте транспортының тукталышлары һәм тукталыш платформалары, юллар каршында бүләргә кирәк.

- 8.4.3.2. Юлның машиналар йөри торган өлешендә карны лоткада яки төрле полосада жыештырырга һәм кар валлары рәвешендә 2,0 - 2,5 метр киңлеккәгә өзеклекләр ясарга кирәк.
- 8.4.3.3. Кар яуган вакытта юлларның машиналар йөри торган өлешендә кар ташлау урынын бетергәннән соң 6 сәгатътән дә соңга калмыйча чыгарырга тиеш.
- 8.4.3.4. Юлларны жыештырганда тышкы яктырту баганаларының, йорт яны щиткаларының, идарә итү шкафларының һәм башка корылмаларның, агачларның, куакларның сакланышын, шулай ук машиналар йөрү өлешендә механикаштырылган кар чистартканда яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итәргә кирәк.
- 4.4. Карны вакытлыча жыю урыннары ел саен Свияжск башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә;
- Вакытлыча складлау, карны яшел усентелергә булган участкалар территориясендә, балалар, спорт майданчыклары территориясендә урнаштыру, шулай ук кар урнаштырганда Яшел утыртмаларга зыян килү тыела. Ишегалды территорияләрендә кар өюгә кар бүлөп бирүне күздә тотарга тиеш.
- 8.4.4.1. Карны вакытлыча урнаштыру урыннары керү юллары, яктырту, көнкүреш биналары һәм коймалар, кар өю өчен кирәкле механизмнар белән жиһазландырыла.
- 8.4.4.2. Вакытлыча складлау урыннарына кар, житештерү һәм куллану калдыклары белән пычранган.
- 8.4.4.3. Әлеге Кагыйдәләрнең 8.4.4 пунктында билгеләнгән тәртиптә килештерелмәгән урыннарда кар чыгару һәм складлау тыела.
- 4.4. Карны вакытлыча жыю урыннары чүп-чардан чистартылырга һәм төзекләндерелергә тиеш.
- 8.4.4.5. Законда каралган очраклардан тыш, тыела:
- 1) гомуми файдаланудагы юлларның йөрү өлешенә кар, квартал эчендәгә юллардан, ишегалды территорияләреннән, предприятие, оешма территорияләреннән, төзелеш майданчыкларыннан, сәүдә объектларыннан чистартыла торган боз, шулай ук машиналар йөрү өлешен жыештыручы оешма белән килешү булмаганда күрсәтергә яисә хәрәкәт итәргә;
 - 2) техник тоз һәм сыек хлористый кальций тротуарларда бозлавыкка каршы реагент сыйфатында, шәһәр пассажир транспорты тукталышларында, паркларда, скверларда, ишегалларында һәм башка жәяүлеләр зоналарында һәм яшел үсентеләр булган территорияләрдә кулланырга;
 - 3) пычранган ком-тоз катнашмасы белән карның Ротор күчүе һәм шулай ук газоннарда скот бозы, чәчәк түтәлләре, куаклар һәм башка яшел үсентеләр;
 - 4) түбәнә эксплуатацияләү өчен билгеләнгән биналар, корылмалар (көрәкләр, скрепкалар, ломалар), төзелеш материаллары, ремонт калдыкларын, файдаланылмый торган механизмнарны һәм башка предметларны түбәгә салу;
 - 5) биналарның түбәсеннән боз, кар һәм чүп-чар воронкаларга су-сары торбаларга ташлану.
- 8.4.5. Агымдагы елның 1 октябренә кадәр жирле үзидарә органнары һәм юл хезмәтләре тарафыннан Кар кабул итү өчен урыннар (кар кудыру, кар эретү камералары, кар чыгару һәм вакытлыча кар өю өчен майданчыклар), урып-жыю техникасы кышкы чорда эшләргә өзер булырга тиеш.
- 8.4.6. Базалары саклау өчен бозлавыкка каршы материаллар булырга тиеш тулысынча жиһазландырылган һәм ремонтланган.
- 8.4.7. Тиешле объектларның тиешле торышын тәэмин итү буенча бурычлар йөкләнгән затлар аларны чисталыкта һәм тәртиптә тоту максатларында әлеге объектларның торышына мониторинг ясарга тиеш
- 8.4.8. Магистральләрнең, юллар, урам һәм юлларның йөрү өлешенә, шулай ук квартал эчендәгә, ишегалды территорияләреннән, юридик һәм физик затларга караган территорияләрдән чистартылган кар тротуарларына, Ротор аша чыгу һәм пычранган карны күчүе, шулай ук газоннарда боз кыйпылчыкларын, чәчәк түтәлләрен, куаклар һәм башка яшел үсентеләрне чыгару рөхсәт ителми.
- 8.4.9. Карны чыгару кар кабул итү өчен махсус эзерләнгән урыннарда (кар өемнәре, кар эретү камералары, кар чыгару һәм вакытлыча кар өю өчен майданчыклар) башкарылырга тиеш. Карны башка урыннарда чыгару тыела.
- 8.4.10. Кар ташлау урыннары Свияжск башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.
- 8.4.11. Карны кардан соң кабул итү урыннары чүп-чардан чистартылырга һәм төзекләндерелергә тиеш.

8.5. Төзекләндерү элементларын тоту тәртибе

- 8.5.1. Төзекләндерү элементларын карап тотуга гомуми таләпләр.
- 8.5.1.1. Һәйкәлләрне, мемориалларны торгызу һәм ремонтлау эшләрен дә кертеп, төзекләндерү элементларын карап тоту, милек хокукында, хужалык алып бару, оператив идарә итү хокукында тиешле төзекләндерү элементларына ия булган физик һәм (яки) юридик затлар тарафыннан яисә милекче, вәкаләтле зат белән килешүләр нигезендә башкарылырга тиеш.
- Төзекләндерүнең башка элементларын тотуны оештыру авыл жирлегә бюджетында каралган акчалар чикләрендә Свияжск башкарма комитеты тарафыннан килешүләр (килешүләр, контрактлар) буенча гамәлгә ашырыла.
- 8.5.1.2. Канатлы, шул исәптән йорт яны территориясендә, павильоннар, киосклар, палаткалар һәм кече архитектура формалары яки тышкы төзекләндерү элементлары, газон киртәләре, сезонлы базарлар, жәйге кафе, оград, коймалар, транспорт, гараж, хужалык тукталышларында павильоннар төзү һәм урнаштыру йортлар, сарайлар, тротуарлар коймалары, кече спорт корылмалары, кварталларны, бакчаларны, паркларны, пляжларны, реклама тумбаларын, газеталар өчен такталарны, щитларны, афишаларны һәм игъланнар, яктылык рекламаларын, элмә такталарын, биналарны һәм һәйкәлләрне декоратив яктырту җайланмаларын, урам ут баганаларын, терәк баганаларны, шул исәптән павильоннарны, киоскларны, палаткаларны һәм жәйге кафеларны төзекләндерү элементларын муниципаль берәмлекнең вәкаләтле органнары белән килештерелгән проектлар буенча гына рөхсәт ителә.
- 8.5.1.3. Күчмә ваклап сату объектлары - лотоклар, арбалар, аттракционнар, шул исәптән уен, цирк, зоопарклар һәм т. шатров, өстәлләр, автоматлар урнаштыруга, эксплуатацияләүгә рөхсәт муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән килешү буенча бирелә.

8.5.1.4. Оешмалар, предприятиеләр, учреждениеләр, шәхси фирмалар һәм эшмәкәрләр үрнәк тәртиптә павильоннар, киосклар, палаткалар һәм кече архитектура формалары тотарга, аларны ремонтлау һәм буяу белән килешеп, архитектура органнары белән буяулар житештерергә тиеш.

8.5.1.5. Киосклар, павильоннар, палаткалар, лотоклар, өстәлләр, коймалар, газон һәм тротуар киртәләре, транспортны көтү павильоннары, телефон кабиналары, кече спорт корылмалары, кварталларны, бакчаларны, парктарны, реклама тумбаларын, стендларны, газеталар өчен щитларны, афишаларны һәм игъланнар, транспорт тукталышларының күрсәтмәләрен, жәяүлеләр өчен эскәмияләрен елга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә житештерергә кирәк.

8.5.1.6. Таш, тимер - бетон һәм металл оградларны, урам утлары фонарьларын, терәк-таянычларны, трансформатор будкаларын, металл капкалар, жәмәгать һәм сәнәгать биналарын елына бер тапкырдан да ким булмаган буяуны, ә ремонтны кирәк булганда башкарырга кирәк.

8.5.1.7. Витрина, элмә такталары һәм башка реклама төрләренә бәйле булмаган барлык оешма житәкчеләре элмә такталарны, витриналар яки реклама алыштыруны яисә бетерүне билгеләнгән тәртиптә килештерелмәгән һәм архитектура-сәнәгать таләпләренә җавап бирмәүче Яшел Үзән муниципаль районы Башкарма комитетының таләпләрен үтәргә тиеш.

8.5.1.8. Витриналар махсус яктырту арматурасы белән җиһазландырылырга тиеш.

8.5.2. Элмә такталар, реклама һәм витриналар.

8.5.2.1. Һәр төрдәге элмә такталар урнаштыру Яшел Үзән муниципаль районы Башкарма комитеты белән эскизлар килештергәннән соң гына рөхсәт ителә ала.

8.5.2.2. Якты реклама һәм элмә такталардан файдаланучы оешмаларга көн саен тәүлекнең караңгы вакыты җитү белән аларны кертергә һәм урам утларын сүндереп торыу вакытын алдан ук сүндермәскә, әмма көн дә соңга калмыйча янган газонет торбаларын һәм электролампларын үз вакытында алыштыруны тәэмин итәргә кирәк.

Аерым реклама билгеләре яки элмә такталары ватылмаган очракта аларны тулысынча сүндерергә кирәк.

8.5.2.3. Витриналар махсус яктырту җайланмалары белән җиһазландырылырга тиеш.

8.5.2.4. Газеталар, афишалар, плакатлар, төрле игъланнар һәм реклама бары тик махсус урнаштырылган стендларда гына эшләнергә мөмкин.

8.5.2.5. Электротранспорт баганасы, урам утлары, биналар, коймалар һәм башка корылмалар игъланнарыннан чистартуны әлеге объектларны файдаланучы оешмалар башкара.

8.5.2.6. Тышкы реклама чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

8.5.3. Төзелеш, урнаштыру һәм эчтәлеге кече архитектура формалары.

8.5.3.1. Физик яки юридик затлар кече архитектура формаларын тотканда аларны ремонтлау һәм буяу, төсле гамманы Свияжск башкарма комитеты белән килештерергә тиеш.

8.5.3.2. Киосклар, павильоннар, палаткалар, арбалар, лотоклар, өстәлләр, коймалар, газон киртәләре һәм тротуарлардагы киртәләренә, транспорт көтү павильоннары, телефон кабиналары, спорт корылмалары, афишалар һәм игъланнар өчен стендлар, реклама тумбалары, транспорт тукталышлары һәм кичүләр күрсәткечләре, эскәмияләр буяуны елына бер тапкырдан да ким башкарырга кирәк.

8.5.3.3. Урам утлары фонарьларының таш, тимер - бетон һәм металл киртәләрен, терәк, трансформатор будкаларын һәм киоскларны, торақ, жәмәгать һәм сәнәгать биналарының металл капкаларын ике елга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә буяуны, ә ремонтны кирәк булганда башкарырга кирәк.

4.4. Биналарны һәм корылмаларны ремонтлау һәм карап тоту.

8.5.4.1. Биналарны һәм корылмаларны эксплуатацияләүне, аларны ремонтлауны билгеләнгән кагыйдәләр һәм техник эксплуатацияләү нормалары нигезендә башкарырга кирәк.

8.5.4.2. Биналарның һәм корылмаларның фасадларын агымдагы һәм капитал ремонтлау, буяу эшләрен биналарның һәм корылмаларның миләкчеләре техник торышына карап яисә миләкче башка затлар белән килешү буенча башкарырга кирәк. Биналарны, төзелмәләренә һәм корылмаларны карап тоту үз эченә ала:

- конструктив элементларны һәм бизәкләүләренә, шул исәптән керү ишекләре һәм козырекларны, балкон һәм лоджия, карниз, канат һәм аерым баскычлар коймаларын, төшерү һәм баскычларны, витрин, декоратив детальләренә һәм башка конструктив элементларны үз вакытында төзекләндерүне һәм торгызуны тәэмин итүче;
- водостокларның, су-Көнчыгыш торбаларының һәм саннарның төзек хәлдә булуын һәм карап тотуны тәэмин итү;
- түбәләренә һәм козырекларны вакытында кардан һәм боздан чистарту, карнизлардан боз киселгән кар һәм боз сөңгеләре, балкон һәм лоджияләренә бетерү, агач ботакларының ватык ботакларын кар һәм бозга зыян китерүдән саклау чараларын тәэмин итү белән бәйле;

- герметизация, ялган кисү һәм җөйләр, ярыклар һәм выбоин;

- отмокарларны, цокольные тәрәзәләренә һәм подвалларга керү юлларын торгызу, ремонтлау һәм үз вакытында чистарту;

- фасадта урнаштырылган электрошаткычны төзек хәлдә тоту һәм аны караңгылык башлану белән кертү;

- фасад өслекләрен эксплуатацияләү торышы һәм шартларына бәйле рәвештә вакытында чистарту һәм юдыру;

- тәрәзәләренә һәм витриналарны, элмә такталарны һәм күрсәткечләренә вакытында юу;

- язу, рәсемнәр, граффити, игъланнар, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукциядән чистарту.

8.5.4.3. Аерым детальләренә бетерү яки үзгәртү белән бәйле биналарның барлык үзгәрешләре, шулай ук гамәлдәге тәрәзә, ишек проемларын урнаштыру һәм реконструкцияләү, канат, пандус, юллар урнаштыру һәм төзү, төрле техник җайланмалар, реклама конструкцияләре, элмә такталар Свияжск башкарма комитеты белән килешү буенча башкарыла.

8.5.4.4. Балконнарның, көймәләренә нинди дә булса үзгәрешләрен башкару, урамга чыгучы биналарның тышкы фасадларының келәмнәрен, киём-салымын, балкон һәм тәрәзәләрен элдерү, шулай ук аларны йорт әйләнәшенә төрле предметлары белән бутау тыела.

8.5.4.5. Ишегалды территорияләрен металл лом, төзелеш һәм көнкүреш чүп-чары, йорт кирәк-яраклары һәм башка материаллар белән әйләндереп алу тыела.

8.5.4.6. Биналарда урамның исемен һәм расланган үрнәктәге йортларның номер билгеләрен, ә угловлы йортларда - кисешүче урам исемнәре күрсәтелгән күрсәткечләр куелырга тиеш.

Биналарда Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә, расланган үрнәктәге урам һәм номер билгеләре, ә углов йортларда – кисешүче урам исемнәре билгеләнергә тиеш.

8.5.5. Балалар һәм спорт майданчыкларында, паркларда, скверларда, ел фасылына карамастан, маневрлау (юл йөрү, борылу), транспорт чаралары туктап тору яки парковка, тагылма һәм башка хәрәкәт чаралары тыела.

8.6. Территорияләргә яшелләндерү һәм карап тоту буенча эшләр яшеллек

8.6.1. Яшел үсентеләр территорияне төзекләндерүнең мәжбүри элементы булып тора. Төзекләндерү эшләрен башкарганда булган яшел үсентеләргә мөмкин кадәр саклап калырга кирәк.

яшелләндерү объектлары янындагы төзелеш майданчыкларын оештырганда проектта сакланылучы яшел утыртмаларның бөтенлеген саклау, түбән һәм киң кроннарны өлешчә кисү, агач кәүсәләрен саклау, куакларның кроннарын бөйләү, жир кишәрлекләргә белән янәшә урнашкан үсемлекләр астына вак таш салу кебек чаралар күрергә кирәк;

территорияне планлаштыру, жир асты коммуникацияләрен салу, юлларны, юлларны, юлларны һәм тротуарларны төзекләндерү яшелләндерү эшләре башлангыч алдыннан тәмамланырга тиеш;

туфрак катламын бозуга бөйлә ремонт, төзелеш һәм башка эшләр үткәргәндә, киләчәктә яшел төзелештә файдалану өчен туфракның уңдырышлы катламын төшерергә һәм сакларга кирәк. Югарыда күрсәтелгән эшләргә эшләр бөткәннән соң бозылган жир участкаларын һәм ятмаларны торгызырга кирәк. Төзекләндерү эшләре житештерү проектында каралырга тиеш;

Яшел үсентеләр урнашкан Свияжск жирлегендә жир кишәрлекләргә хосусый, дәүләт һәм муниципаль милектә булырга мөмкин.

Бу ятмалар урнашкан жир кишәрлекләргә милек формасына бөйсез рәвештә Свияжск жирлеге территориясендә барлык яшел үсентеләр дә сакланырга тиеш.

Яшел үсентеләргә булган жир биләмәләргә файдалануда (файдалануда) юридик яки физик затлар (алга таба - жирдән файдаланучылар) яшел үсентеләргә карап тотарга һәм сакларга тиеш

Оешмалар һәм ведомстволарның яшелләндерелгән территорияләрен карап тоту өлегә объект карамагында булган юридик һәм физик затларга йөкләнә. Шулай ук вакытта яшелләндерелгән территорияне карап тоту категориясә яшелләндерү объектын урнашу урынына, функцияләргә һәм әһәмиятенә карап Свияжск Башкарма комитетының вәкаләтле органы тарафыннан билгеләнә.

Яңа төзелә торган һәм гамәлдәге объектын һәр жирдән файдаланучысы Свияжск жирлеге территориясендә яшел үсентеләргә булдыру, карап тоту һәм саклау кагыйдәләрендә күрсәтелгән форма буенча хисап объекты паспорты булырга тиеш

8.6.1. Яшел үсентеләр хужалары:

яшел үсентеләргә саклауны һәм квалификациялә карауны тәэмин итәләр;

елның жәй айларында коры һава шартларында газоннар, чөчәк түтәлләргә, агачлар һәм куаклар су сибүне тәэмин итәләр;

газоннарның сакланышын һәм бөтенлеген тәэмин итәләр;

агачлар һәм куаклар утыртыла, шулай ук юллар, майданчыклар, газоннар челтәрен планлаштыру Башкарма комитет белән килештерелгән проектлар буенча гына үзгәртелә;

сулыклар булган очракта яшелләндерү объектларында аларны чисталыкта тоталар һәм аларны 10 елга бер тапкырдан да ким булмаган капитал чистарталар;

8.6.1.2. Яшелләндерелгән территорияләрдә рөхсәт ителми:

аларның эшчәнлеген һәм хезмәт күрсәтүне тәэмин итү өчен билгеләнгән төзелешләрдән тыш урнаштыру;

агач һәм куак утырту, газоннарны һәм чөчәклекләргә юк итү;

йөрү, ял итү һәм уеннар өчен бакча, скверлар газоннарында, паркларның мемориаль зоналарында, гомуми файдаланудагы яшелләндерү объектлары булган бульварларда урнашырга;

бу урын өчен махсус билгеләнмәгән яшелләндерү объектларында чаңгыда һәм чаналарда шуарга;

агачларга һәм башка яшел үсентеләргә гамаки, таган, турниклар, кер юу өчен бау, агачларга тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын, күрсәткечләр, афишалар, белдерүләр, агитация чараларын беркетергә материаллар, техник конструкцияләр, юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмат белән тәэмин итү чаралары, баганалардан, коймалардан, реклама щитларыннан, электр үткәргечләрдән, лампалардан, чөнечкеле киртәләрдән арындыру;

тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын, күрсәткечләр (бирелгән рөхсәттән башка, паспортлар), агитация материаллары, техник конструкцияләр, юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмат белән тәэмин итү чараларын урнаштырырга;

стационар булмаган объектларны, шулай ук юл сервисы объектларын урнаштыру, шулай икәпән автомобильләр куя урыннарын һәм парковчаларны ел фасылына карамастан урнаштыру;

төзелеш һәм башка материаллар, калдыклар, чүп-чар, бозлавыкка каршы материаллар һәм башка зарарлы матдәләр, шулай ук ком һәм бозлавыкка каршы реагентлар белән пычранган кар, боз бау;

бакчаларга казу;

йорт хайваннарын газоннарда һәм чөчәкләргә сибәргә;

кар ятмаларына кар элөгүне булдырмый кала торган махсус юнәлеш бирүче жайланмалардан башка роторлы кар чистарту машиналарын кулланырга;

яфрактарны, үләнне, ботакларны яндыру, шулай ук аларны лотокларга һәм башка суүткәргеч жайланмаларга алыштырырга;

чүп-чарны газоннарда да ташларга;

учак кабызырга, шулай икәпән ачык уттан файдалануны күздә тоткан чаралар үткәргә, мангалларны һәм ачык ут ярдәмендә ризык эшкәртү өчен башка жайланмалар кулланырга кирәк;

обрезать агачлар чыгару өчен сока, сумала, наносить аларга башка механические жәрәхәтләр;

житештерү һәм куллану калдыкларын, шулай икәпән автомобиль покрывкаларын, территорияне төзекләндерү, жирлек территориясендә клумб оештыру өчен куллану;

8.6.7. Жир асты коммуникацияларен төзү яки салу белән бәйлә эре агачларны һәм куакларны мәжбүри сүткән өчен торгызу бәясе алына.

8.6.8. Агач һәм куаклар кисүгә рөхсәт биру торгызу бәясен түлөгәннән соң башкарыла.

Әгәр күрсәтелгән ятмалар яңадан каралырга тиеш булса, рөхсәт биру торгызу бәясен түләмигә генә башкарыла. Яшел үсентеләрнең торгызу бәясе Россия Федерациясе Табигый ресурслар һәм экология министрлыгы тарафыннан расланган такслар һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян күләмен исәпләү методикалары нигезендә, ә алар булмаганда, әйләнә-тирә мохитнең бозылган торышын торгызуга факттагы чыгымнардан чыгып, тотылган югалтуларны, шул исәптән кулдан ычкынган файданы исәпкә алып, каплана.

Утырту урыны Свияжск башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Яшел үсентеләр бәясе жирлек бюджетына күчерелә.

8.6.9. Гаеплеләр белән яшел үсентеләрне теләсә нинди зыян күргән яки үз белдеге белән кисеп алган өчен зыян күргән яки юкка чыгарылган утыртмаларның торгызу бәясе алына.

8.6.10. Гражданның булган һәм торак һәм сәнәгать биналары төзелеше зонасына элөккән жилөк-жимеш үсентеләре һәм бакчаларының бәясен бәяләү РФ табигый ресурслар һәм экология министрлыгы тарафыннан расланган такслар һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян күләмен исәпләү методикалары нигезендә, ә алар булмаганда, әйләнә-тирә мохитнең бозылган торышын торгызуга факттагы чыгымнардан чыгып, тотылган зыяннарны, шул исәптән кулдан ычкынмаган файданы да исәпкә алып, Свияжск башкарма комитеты тарафыннан башкарыла».

8.6.11. Муниципаль берәмлек территориясендә агачларны законсыз кискән яки зыян күргән өчен гаепле затлар Россия Федерациясе Карары белән билгеләнгән зыянны капларга тиеш.

8.6.12. Йорт эчендәге күп катлы торак төзелеше территорияләрендә агач һәм куаклар утырту торак-эксплуатация оешмалары көче белән һәм чаралары белән башкарыла.

8.6.13. Яшел үсентеләрне саклау өчен җаваплы затлар агачларның зыян килү билгеләре ачыкланганда, кирөккә чаралар күрү өчен Свияжск башкарма комитеты кичекмәстән танылу алырга тиеш.

8.6.14. Свияжск башкарма комитеты тарафыннан коры-сары кисүгә рөхсәт бирелә.

Агачларны кисүдән һәм кисүдән соң, авария хәлендәге (гадәттән тыш) агачлар килеп чыгу, коры-чыдам, авария хәлендәге агачларны кисүдән соң калган төп кисүләренә бетергәннән соң кисүдән соң киселеп калган агачларны чыгару җиде календарь көннән артмаган физик яки юридик затлар тарафыннан башкарыла.

8.6.15. Шәхси төзелеш зонасында кыйммәтле агач токымнарыннан һәм куаклардан тыш, агачларны сүтү жир кишәрлекләре милөкчеләренә үз акчалары хисабына мөстәкыйль рөвештә башкарыла.

8.6.16. Предприятие, оешма җитөкчеләре, яшел үсентеләре һәм газоннары булган шәхси торак йортлар хужалары бурычлы:

- яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итү;

- яшел үсентеләрне квалификацияле карауны тәэмин итөргә;

- төзелеш калдыкларын, Материалларны, зур габаритлы көнкүреш калдыкларын һәм каты көнкүреш калдыкларын складларга юл куймаска.;

- корткычларга һәм авыруларга каршы көрөш чараларын күрөргә, коры-сарыны җыештырырга, коры-сары һәм ватылган ботакларны кисүгә һәм Яраларны дөваларга, агачларда сатып алырга;

- жөйге чорда да коры һава шартларында да газоннар, чөчөк түтөлләре, агачлар һәм куаклар сибөргә кирөк;

- газоннары чыгару һәм аларда материаллар, ком, чүп-чар, кар, боз һәм тд җыю тыела.;

- юллар чөлтөрен үзгөртү һәм җиһазлар урнаштыру белән яңадан планлаштыруны билгеләнгән тәртиптө килештерелгән проектлар буенча гына башкарырга;

8.7. Юлларны карап тоту һәм эксплуатацияләү

8.7.1. Муниципаль берәмлек территориясендә юл катламнарын саклау максаты белән тыела:

- сүс йөк ташый;

- рельслар, бүрөнәлөр, тимер балкалар, торбалар, кирпеч, башка авыр предметларны төяү-бушату эшләре вакытында төшерү һәм аларны складлау;

- каты катламлы авыл урамнары буйлап, казлар барышына машиналар куу;

- квартал эчендәге жөяүлелөр сукмакларында, тротуарларда зур йөк транспорты хөрөкәте һәм туктау.

8.7.2. Оешмалар 8.2.1 пунктында күрсәтелгән затлар белән килешүлөр нигезендә муниципаль берәмлек территорияләрен җыештыралар. чын кагыйдөлөр.

8.7.3. Муниципаль берәмлек чикләрендә гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын, күперләрен, тротуарларны һәм башка транспорт инженерлык корылмаларын агымдагы һәм капитал ремонтлау, төзү һәм реконструкцияләү (гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан, күперләрдән һәм федераль һәм региональ өһәмияттөге башка транспорт инженерлык корылмаларыннан тыш) капитал салымнар планы нигезендә Свияжск башкарма комитеты белән килешүлөр буенча оешмалар тарафыннан гамөлгә ашырыла.

4.4. Свияжск башкарма комитеты белән килешүлөр буенча оешмалар светофорларны, юл билгелөрен, тамгаларны һәм башка урам хөрөкәте иминлеген тәэмин итү объектларын эксплуатацияләүне, агымдагы һәм капитал ремонтлауны гамөлгә ашыра.

8.7.5. Жир асты чөлтөрләре урнашкан оешмалар даими рөвештө элементө люкларының түбөләре һәрвакыт юл өслөгө дөрөжәсендө булуын, даими рөвештө төзөк һәм ябык булуын күзөтөп торырга тиеш.

Урам һәм тротуарларның машиналар йөри торган өлөшендө урнашкан Люк, коеларның түбөлөрен, зыян килгән яки җимерелгән очракта, кичекмәстән тотып алырга һәм б сөгать эчендө коммуникация булган оешмаларны торгызырга кирөк.

8.8. Свияжск авыл жирлегө территориясен яктырту

8.8.1. Урамнар, юллар, мөйданнар, яр чаллы, күперлөр, бульварлар һәм жөяүлелөр аллеялары, иҗтимагы һәм рекреацион территориялөр, торак кварталлар, микрорайоннар, торак йортлар, сәнөгать һәм коммуналь оешмалар территорияләре, шулай ук входлар аркалары, юл билгелөре һәм күрсөткөчлөр, торак пунктлар

турында мөгълүмат элементлары тәүлекнең караңгы вакытында Свияжск башкарма комитеты раслаган расписание буенча яктыртылырга тиеш.

Әлеге объектларны яктырту бурычы аларның милекчеләренә яки вәкаләтле милекчегә йөкләнә.

8.8.2. Муниципаль берәмлек территориясен яктырту, оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, физик һәм юридик затлар белән килешүләр буенча энергия белән тәэмин итүче оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Жир, төзелеш һәм ремонт эшләрен оештыру һәм үткәру

8.9.1. Заказчының бурычлары

8.9.1.1. Заказчы бурычлы:

8.9.1.1.1. Эшләр эшли башлаганчы аларны житештерүгә рөхсәт (ордер) рәсмиләштерергә кирәк.

Эшләр башланганчы милекченең, жир кишәрлегеннән файдаланучының жир эшләре башлануы, объектны карап тоту һәм техник эксплуатацияләү белән шөгыйльләнүче оешмага хәбәр итәргә кирәк.

Заказ бирүче эш житештерүченә эшләр башкаруга ордер рәсмиләштерергә хокуклы.

8.9.1.1.2. Эшләрен башкарган очракта, подрядчы оешма аңа жир эшләрен башкаруга ордерның оригиналын тапшырды.

8.9.1.3. Эш житештерүче алыштырган очракта (объектны башка оешма тапшырганда) ордерны башка хезмәткәргә яки оешмага кичекмәстән яңадан рәсмиләштерергә.

8.9.1.4. Башкарма комитетның автомобиль юллары буенча транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү (вакытлыча туктату) турында күрсәтмәсен алырга.

Автомобиль юллары буенча транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү яки вакытлыча туктату очрагында мөгълүмат щит мондый чикләүләренә (туктату) башлаганчы биш көннән дә соңга калмыйча билгеләнергә тиеш.

8.9.1.1.5. Ордерда күрсәтелгән эшләрен башкару срокларын үтәүне контрольдә тоту. Жир эшенә Ордер 2 айга кадәр бирелә. Ордерда күрсәтелгән эшләр вакытын 1 айга кадәр озайту күздә тотыла.

8.9.1.1.6. Ордерда күрсәтелгән эшләрен билгеләнгән срокта тәмамларга мөмкинлек бирми торган сәбәпләр барлыкка килгән очракта, ордерда күрсәтелгән эшләрен башкару вакыты чыкканчы, эшләрен башкару срокларын биш календарь көннән дә соңга калмыйча озайту үтенече белән Башкарма комитетка мөрәжәгать итәргә кирәк.

8.9.1.7. Бозылган юл өслеген, яшел үсентеләрен һәм башка төзекләндерү элементларын үз ачкалары хисабына торгызган өчен җаваплылык хисә хисә йөртү.

Асфальт-бетон өслеген торгызу машиналар йөрү өлеше яки тротуарның бөтен киңлегенә һәм комплекста, шул исәптән машиналар йөрү өлешен, борт ташын, тротуарларны, яшелләндерелгән территорияләренә дә сыйфатлы итеп житештерелергә тиеш.

8.9.1.8. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының " объектны муниципаль ихтыяжлар өчен файдалануга кайтару турындагы актка кул куелганнан соң, билгеләнгән вакыт эчендә, кимчелек һәм деформация туганда торгызу эшләрен башкаруның гарантия срогын (биш ел) тәэмин итәргә.

Башкарылган эшләрен һәм төзекләндерү эшләрен кабул итү Башкарма комитет вәкилләре һәм эш башкаручы тарафыннан кул куелган акт белән тулысынча рәсмиләштерелә. Инженерлык-коммуникация (жир) эшләрен башкарганда башкарылган эшләрен кабул итү шулай ук Россия Эчке эшләр министрлыгының Яшел Үзән шәһәре һәм ЗМР буенча ЮХИДИ бүлегә вәкилләре катнашында башкарыла.

8.9.1.9. Ордерда күрсәтелгән эшләр срогы чыкканнан соң өч көн эчендә объектны Тышкы төзекләндерү элементларын бозуга бәйле эшләрен житештергәннән соң төзекләндерү эшләрен һәм төзекләндерүне торгызу буенча эшләрен кабул итү акты белән тапшырырга.

8.9.1.1.10. Кышкы чорда эшләр башкарылган очракта (1 ноябрьдән 31 мартка кадәр) ордерда күрсәтелгән эш вакыты чыкканнан соң өч көн эчендә төзекләндерүнең һәм юлларның җимерелгән элементларын торгызу буенча эшләрен арадаш кабул итү акты рәсмиләштерергә.

Төзекләндерү һәм юлларның җимерелгән элементларын соңгы торгызу 8.9.8.6 пункттында билгеләнгән тәртиптә башкарыла һәм төзекләндерү элементларын һәм юлларны тулысынча торгызу эшләре тәмамланганнан соң өч көн эчендә кабул итү акты белән тапшырыла.

Элек бирелгән ордерларны системалы (ике тапкырдан артык) ябу срокларын һәм тәртибен бозган очракта, заказ бирүчегә жир эшләрен башкаруга рөхсәт бирүдән баш тартылырга мөмкин.

8.9.1.1.11. Эш процессында проект чишелешләренә төзәтмәләр кертелгән очракта, ордерга тиешле үзгәрешләр кертәргә, кирәкле килешүләр белән үзгәртеп корылган проект документациясен тәкъдим итәргә кирәк.

Гамәлдәге ордерга үзгәрешләр һәм өстәмәләр бары тик аны бирү урыны буенча гына кертелә.

Ордерның гамәлдә булуы очракларда туктатылырга мөмкин:

- ордерны рәсмиләштерүнең билгеләнгән тәртибен, рөхсәтләрен, килешүләрнең гамәлдә булуын вакытлыча туктату тәртибен бозуларны ачыклау, алар нигезендә ул бирелгән иде;

- төзелеш майданчыгы янында урнашкан бина һәм корылмаларның конструкцияләре һәм элементлары деформациясә барлыкка килү.

Ордерның гамәлдә булуын туктату кызыксынган затларга хәбәр итү нигезендә башкарыла, шул ук вакытта ордер алына, алмашка житешсезлекләренә бетергәнчегә кадәр эшләрен туктату турында күрсәтмә бирелә. Ордерда аның гамәлдә булуын туктатып тору вакыты турында билге ясала. Ордерның гамәлләрен торгызу, кагыйдә бозуларны бетерүне раслау белән, язма мөрәжәгать буенча башкарыла.

8.9.1.12. Ордерда күрсәтелгән эш башланган көннән башлап 10 көн эчендә эш башланмаса, ордерны гамәлдән чыгару турында гариза белән мөрәжәгать итәргә кирәк.

Аннулирование ордера житештерелә шулай ук очракларда:

- төзелеш объекттында кешеләрнең гомере яки сәламәтлегенә яки транспорт хәрәкәтенә куркыныч янау барлыкка килү, аларны бетерү өчен башка подрядчы оешмаларны яки җирлекнең хезмәтләрен җәлеп итү таләп ителә;

- ордерның гамәлдә булуын туктатып торганнан соң яисә аны туктатырга китергән сәбәпләренә төзекләндермичә эшләрен алып бару;

- ордерны рәсмиләштерүнең билгеләнгән тәртибен тупас бозуларны ачыклау, рөхсәтләрен (Документлар, килешүләр) гамәлдә булуын туктату, алар нигезендә ул бирелгән.

8.9.2. Эш житештерүче бурычлары

Эшләр өлеге рөхсәт алган оешма тарафыннан башкарыла ала. Оешма ордерда күрсәтелә.

8.9.2.1. Эшләр житештерүче бурычлы:

8.9.2.2. Объектта проект документациясе расланган эш гамәлгә ашырыла торган жир кишәрлегенә хокук билгеләүче ордер оригиналь документын, автомобиль юллары буенча транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү яисә вакытлыча туктаткан очракта, автомобиль юллары буенча транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү (вакытлыча туктату) турында ЗМР Башкарма комитеты күрсәтмәсе һәм юл хәрәкәтен оештыру схемалары буенча транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү (вакытлыча туктату) турында һәм аларның вәкилләренә тапшырырга кирәк., шул исәптән ЗМР Башкарма комитетының Административ-техник инспекциясе идарәсе хезмәткәрләренә дә.

8.9.2.3. Эш урынында эш төрен, заказчы, эш житештерүче һәм аның подрядчылары исемнәрен (субподряд килешүләре булган очракта), эшләрне башлау һәм тәмамлау вакытын, транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү яисә вакытлыча туктату вакытын (мондый чикләү (туктату), эшләрне эшләү өчен җаваплы вазыйфаи затларның фамилиясен, исемен, әтисенең исемен, эш телефоннарын номерларын күрсәтеп мәгълүмат щитын урнаштырырга. Төзелеш, ремонт, жир эшләре башкарган өчен җаваплы зат эш башкарган урында булырга тиеш.

8.9.2.4. Юл хәрәкәтен оештыру схемасына ярашлы рөвештә юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү.

8.9.2.5. Барлык вакытлыча билгеләрнең, шулай ук эш зонасында урнашкан юл хәрәкәтен җайга салуның техник чараларының сакланышын һәм эчтәлеген тәэмин итү.

8.9.2.6. Төзелеш майданчыгын (эшләр зонасын) жирлек урамнары белән тоташтыручы вакытлыча керү-чыгу урыннарын урнаштыру, аларны каты өслеккә һәм автомойкалы итеп җиһазландыру зарур.

8.9.7. Эшләр житештерүне контрольдә тотучы органнар вәкилләренә, шул исәптән ЗМР Башкарма комитетының Административ-техник инспекциясе идарәсе хезмәткәрләренә төзелеш майданчыгына керү мөмкинлеген тәэмин итәргә (эшләр житештерү зонасына).

8.9.8. Транспорт һәм жәяүлеләрнең куркынычсыз хәрәкәтен тәэмин итә торган эшләр житештерү зонасын киртәләргә, эшләр алып бару зонасына керүче объектларның сакланышын оештырырга, юл хәрәкәтен оештыруның килешенгән схемасына туры китереп, юл хәрәкәтен оештыруның техник чараларын билгеләргә хәрәкәтләр, коймалар һәм юллау җайланмалары, 1,5 метрдан да ким булмаган киңлектәге жәяүлеләр күперләре, коймалар почмакларында Кызыл фонарьлар һәм һәр 50 метрдан да ким түгел.

Тротуар яки машиналар йөрү өлешен яндырып торучы койма ягында гамәлдәге нормалар нигезендә вертикаль тамгалар ясалырга тиеш. 1 метрдан артык тирәнлектәге казаннар (траншея) аларны стеналарын ныгытмыйча урнаштыру рөхсәт ителми.

Урамның ике ягында да жәяүлеләр хәрәкәтен оештыру өчен 1,5 метрдан да ким булмаган тротуар өчен полсалар калырга тиеш, шул ук вакытта алар перилны мәжбүри урнаштыру буенча бөтен киңлеге белән әйләндереп алынган булырга тиеш.

8.9.9.9. Эшләр башкарганда ишегалларга (кварталларга) керү һәм корылмаларга траншея һәм жәяүлеләр күперләре аша чыгу урыннарын урнаштыру юлы белән керү мөмкинлеген тәэмин итәргә. Кышкы вакытта алар даими рөвештә кардан һәм боздан чистартылырга, ком сибәргә тиеш.

8.9.2.10. Материалларны складлауны, техниканы вакытлыча саклау һәм көнкүреш шәһәрэн урнаштыруны ордер рәсмиләштергәндә Килештерү оешмалары белән килештерелгән проект (төзелешне, эшләрне оештыруны) нигезендә оештырырга, мондый Материалларны, эш урынына техника китерүне ордерда күрсәтелгән оешмаларда ордер теркәлгәннән соң гына житештерергә һәм булган объектларның саклау зоналарына рөхсәт алырга (кирәк булганда территорияне гамәлдәге объектларның саклана торган зоналарында вакытлыча алырга).

8.9.2.11. Төзелеш майданчыгын (эшләр житештерү зонасын) тиешле хәлдә тотарга. Жиһазлар, төзелеш материаллары, чүп-чар , грунт, кар, төзелеш калдыклары урнаштыру, шулай ук төзелеш майданчыгы территориясе өчен көнкүреш вагоннары урнаштыру тыела.

8.9.2.12. Төзелеш майданчыгы территориясендә каты көнкүреш калдыкларын җыю өчен контейнерлар һәм (яки) бункер-тупланмалар, эре габаритлы һәм төзелеш чүп-чары, шулай ук житештерү һәм куллануның башка калдыклары булуны тәэмин итәргә.

8.9.2.13. Төзелеш майданчыгынан каты көнкүреш калдыклары, зур габаритлы һәм төзелеш чүп-чары, шулай ук житештерү һәм куллануның башка калдыкларын билгеләнгән тәртиптә чыгаруны оештыруны тәэмин итәргә.

8.9.2.14. Төзелеш майданчыклары, төзелеш материаллары житештерү объектлары (ЖБИ заводлары, эретү төеннәре һ.б.) мәжбүри тәртиптә автотранспорт тәгәрмәчләрен чистарту (юу) пунктлары белән җиһазландырылырга тиеш.

Авил жирлеге территориясенә туфрак һәм автотранспорт тәгәрмәчләре белән пычрану тыела. 10 метрлы зона чикләрендә территорияне җыештыру һәм карап тоту өчен объект чигеннән (урам ягынан-юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) җаваплылык, объекттан 50 метрлы төзелеш зонасы чикләрендә чыгу чигенә йөкләнә.

Төзелеш майданчыгы территориясендә аның коймасыннан биеклектәге грунт урнаштыру тыела.

8.9.2.15. Генераль Подрядчы төзелеш оешмасы подъезд юлларын чисталыкта тотуны, төзелеш майданчыкларын төзекләндерү һәм карап тотуны, жәяүлеләр өчен куркынычсыз тротуарларны урнаштыруны, тәүлекнең төнге вакытында төзелеш майданчыгы коймаларын, автотранспорт керү урыннарын һәм жәяүлеләр өчен вакытлыча тротуарларны якыртуны, үткөрелә торган төзелеш, төзекләндерү эшләре тәмамланганнан соң төзекләндерүне торгызырга бурычлы. Төзелеш майданчыгын койма проект нигезендә билгеләнгән тәртиптә башкарылырга тиеш. Коймалар тоташ һәм ышанычлы булырга, төзелеш майданчыгына чит кешеләрнең керүенә юл куймаска тиеш.

Эшләр тәмамлангач, урман һәм коймалар сүтелергә һәм бер атна эчендә чыгарылган булырга тиеш.

8.9.2.16. Ордерның шартларын, шул исәптән топ күтәрүдә күрсәтелгән эшләр житештерү зонасы чикләренен, шулай ук эшләрне башкару вакыты буенча (ордер буенча эшләр ордерсыз гына тәңгәлләштерелә) үтәргә.

8.9.2.17. Башкарма Комитет боерыгы нигезендә автомобиль юллары буенча транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү (вакытлыча туктату) тәртибен һәм срокларын үтәргә.

- 8.9.2.18. Вақытлыча юл хәрәкәтен оештыруның гамәлдәге схемасын бозып башкарылган эшләр тәмамланганнан соң, әгәр дә проект белән башкасы каралмаган булса, юл хәрәкәтен жайга салу техник чараларының даими дислокациясен тулысынча торгызуны үтәргә кирәк.
- 8.9.2.19. Төп эшләр тәмамланганнан соң бозылган төзекләндерүне торгызу һәм материаллар, конструкцияләр, төзелеш чүп-чары, ордерда күрсәтелгән торгызу эшләрәнән соң коймалар жыеп алу.
- 8.9.20. Шәхси торак йортларны, дачаларны һәм башка аз катлы төзелешләрне яңа төзелеш яисә реконструкцияләгәндә өлгегә Кагыйдәләрнең 3.2 пунктында билгеләнгән территориянең санитар торышы өчен төзүчеләр җаваплы. Шәхси торак йорт төзелеше тәмамлангач, хужасы подъездлар төзү барышында бозылган юлларны үз хисабына торгызырга тиеш.
- 8.9.21. Индивидуаль төзелешне тормышка ашырганда зур габаритлы, көнкүреш чүп-чарын һәм төзелеш калдыкларын жыю һәм чыгару өчен җаваплылык төзүче җилкәсенә төшә. Төзелеш калдыкларын хужасы махсус оешма белән өстәмә килешү буенча үз хисабына чыгарырга тиеш. Югарыда күрсәтелгән чүпне жыю өчен төзүче үз территориясендә шәхси чүп жыючы (контейнерга, бункер) куярга тиеш.
- 8.9.3. төзелеш объектлары резервланган
- 8.9.3.1. Төзелешнең законлы резервланган объектны тоту өчен җаваплылык заказчы-төзүче җилкәсенә төшә.
- 4.4. Җитештерү ордery рәсмиләштерелә торган эшләр.
- Яшел Үзән муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан бирелә торган ордер нигезендә түбәндәге төр эшләрне башкару рөхсәт ителә:
- 8.9.4.1. чыгару (алу), грунтны ачу һәм эшкәртү, шул исәптән аны алдагы теләсә нинди эш төрләренә планлаштыру;
- 8.9.4.2. юл киемен машиналар йөрү өлешендә, тротуарларны, юл кырыйларын, аеру полосаларын, яшел үсентеләр зоналарын ачу;
- 8.9.4.3. өлгегә бүлекнең 5 пунктында күрсәтелгән юл эшләренең барлык төрләре дә;
- 8.9.4.4. аларны салу ысулына, шул исәптән биштән төзелеш белән инженерлык коммуникацияләрен чыгару буенча жир эшләр; төзелеш майданчыгы аша транзит үтә торган яки аның чикләрендә тоташтыру ноктасы булган инженерлык коммуникацияләрен төзегәндә, реконструкцияләгәндә (капиталь ремонтлаганда) жир эшләрә җитештерү; капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау максатлары өчен бирелгән жир участогыннан читтә объектны төзү (реконструкцияләү, капитал ремонт) чорына вақытлыча инженерлык коммуникацияләрен урнаштырганда жир эшләрән җитештерү;
- 8.9.4.5. электр тапшыру, элемтә линияләре баганалары, Электротранспорт элемтә чөлтәре, ут баганалары урнаштыру (алмаштыру);
- 8.9.4.6. шпунтка кадау, свай җайланмасы (шул исәптән сынау свайлары да проект-тикшеренү эшләрә стадиясендә);
- 8.9.4.7. инженерлык эзләнүләре вақытында жир эшләрә җитештерү, геодезик билгеләр урнаштыру;
- 8.9.4.8. вақытлыча коймалар, шул исәптән вақытлыча киртәләренә, төзелеш майданчыкларын, эшләр җитештерү зоналарын урнаштыру (алмаштыру) һәм урнаштыру, билгеләнгән Положениенә үзгәртмичә вақытлыча киртәләренә алыштырудан тыш, Свияжск башкарма комитеты тарафыннан бирелгән ордер нигезендә алыштырылган очракта, вақытлыча киртәләренә, шулай ук даими коймалар һәм киртәләренә урнаштыру һәм алыштырудан тыш;
- 8.9.4.9. стационар юл коймалары һәм җибәрә торган җайланмалар урнаштыру;
- 8.9.4.10. бина һәм корылмаларның фасадларын реконструкцияләгәндә, капитал һәм агымдагы ремонтлаганда, шулай ук биналарның (корылмаларның) фасадларын тикшергәндә, төзелеш урманнарын һәм стационар каланчаларны урнаштыру);
- 8.9.4.11. территорияләренә төзекләндергәндә һәм яшелләндергәндә жир, юл эшләрә, шул исәптән агачлар утыртканда (күчереп утыртканда), бозылган төзекләндерүне локаль һәм комплекслы торгызуда;
- 8.9.4.12. вақытлыча кулланылыштагы стационар булмаган һәм әдәпсез объектлар, күмәк күпкатлы бер катлы гаражлар, ачык автостоянкалар, җәмәгать бәдрәфләре, спорт майданчыклары һәм башка объектлар төзегәндә жир эшләрә җитештерү;
- 8.9.4.13. жирлек инфраструктурасы элементларын урнаштыру, шул исәптән 0,3 метрдан артык тирәнәйтелгән аерым реклама конструкцияләрен, шулай ук 0,3 метрдан артык тирәнлектәгә сәүдә, тукталыш һәм башка павильоннарны яисә 10 кв. метрдан артык майданлы павильоннарны урнаштыру;
- 8.9.4.14. төрле материаллар, конструкцияләр, жиһазлар урнаштыру;
- 8.9.4.15. авария хәлендәгә эшләр җитештерү һ. б.
- 8.9.5. Ордердан башка җитештерү рөхсәт ителгән эшләр
- ЗМР Башкарма комитетында ордер алу түбәндәгә эш төрләрен башкару өчен таләп ителми:
- 8.9.5.1. трещин, деформацион юл өслегә швов;
- 8.9.5.2. юл катламын өстән эшкәртү;
- 8.9.5.3. алыштыру һәм көйләү крышек колодцев, реперов, газ һәм кабель келәмнәр;
- 8.9.5.4. юл су бирү корылмалары системасын пычрактан, чүп-чардан, чит илләрдән чистарту, Бу корылмаларның эшен кыенлаштыра торган эшләр;
- 8.9.5.5. юл хәрәкәтен оештыруның техник чараларын тышкы ремонтлау, аларның аерым элементларын алыштыру, тротуарларда һәм яшел үсентеләр зонасында тимер-бетон белән капланган стоек урнаштыру, 0,3 метрга кадәр тирәнлектәгә юл билгеләре өчен нигез булып тора;
- 8.9.5.6. күперләрдә, юл үткәргечләрдә, деформация җөйләренең элементларын торгызу яки ремонтлау, яктырту баганалары, парпетов, кәрниз ташлары, тротуар плитәләре, откослар һәм конусов элементларын ремонтлау белән бәйле тоннельләрдә эшләр, юл хәрәкәтен чикләмичә генә башкарылган очракта, эшләрне башкару шарты белән;
- 8.9.5.7. яшел үсентеләрне карау (сүтелгән агачлар урынына куаклар утыртуны да кертеп), җөяүлеләр сукмаклары, парклар, бакчалар, скверлар утырту;
- 8.9.5.8. жир эшләрә җитештермичә 10 кв. м майданлы павильоннарны урнаштыру;
- 8.9.6. Авария хәлендәгә эшләрне җитештерү тәртибе

8.9.6.1. Инженерлык коммуникацияләре хужалары авария турында сигнал алган вакытта кичекмәстән авария хәлендәге бригаданы жиберергә тиеш, ул җаваплы зат җитәкчеләгендә юл хәрәкәте иминлеген һәм инженерлык коммуникацияләре һәм башка объектларның сакланышын тәмин итеп, авария хәлендәге бригада үтәргә тиеш.

8.9.6.2. Инженерлык коммуникацияләрендә һәм корылмаларында авария-торгызу эшләрен (шул исәптән казылык) җитештерү аларны эксплуатацияләгәндә яки төзелеш эшләрен башкарганда һәлак булган аварияләрне бетерү максатында авария хәлендәге телефонограммалары (факсограмм) нигезендә, объект хужасы тарафыннан Башкарма комитетка тапшырыла торган эшләр җитештерү урынын җентекләп географик (адреслы) бәйләргә рәхсәт ителә.

Авария хәлендәге телефонограмманы (факсограмма) жиберү белән бер үк вакытта аварияне бетерүче оешма бер тәүлек эчендә авария хәлендәге эшләр башкаруга ордер Башкарма комитетында рәсмиләштерергә тиеш. Кичке һәм төнге вакытта, ял һәм бәйрәм көннәрендә Башкарма комитетта ордерны рәсмиләштерү шарты белән авария эшләрен башкару рәхсәт ителә.

8.9.6.3. Авария зонасында җир асты коммуникацияләре булган оешмалар телефон программасын алган вакытта авария булган урынга башкарма сызыклар булган вәкилле кичекмәстән жиберергә тиеш җирлектәге ведомствога караган коммуникацияләрнең (корылмаларның) урнашуын ачыклау һәм эш ысулын килештерү өчен. Юл йөрү өлешендә авария эшләрен җитештерү тәртибе шулай ук Россия Эчке эшләр министрлыгының ЗМР буенча ЮХИДИ идарәсе белән дә килештерелергә тиеш.

Аварияне бетерү буенча эшләр тулысынча яисә өлешчә юл хәрәкәте ябуны таләп итсә, Россия Эчке эшләр министрлыгының ЗМР буенча ЮХИДИ идарәсе органнары башкарма комитет белән берлектә тиз арада юл хәрәкәте ябылу, транспортны карап чыгу маршруты һәм зыян күрүне бетерү (кызыксыган эксплуатация оешмалары белән бергә) вакыты турында оператив карар кабул ителәр.

8.9.6.4. Аварияне бетерү буенча эш урынында оешманың авария эшләрен башкаручы җаваплы вәкиле, башкарма комитет тарафыннан бирелгән хезмәт таныклыгы һәм ордery, яки телефонограммасы күчәрмәсе (факсограмма) булырга тиеш.

8.9.6.5. Төрле материаллар һәм җиһазлар урнаштырган яки авария урынында грунт яки төзелеш чүп-чары ташлаган оешмалар, әгәр бу авария эшләренә комачауласа, аварияне бетерү буенча эш башкаручы оешма таләбе буенча кичекмәстән һәм үз хисабына эшләр зонасын азат итәргә тиеш.

8.9.6.6. Коммуникация (Корылмалар) тибына бәйсез рәвештә, авария хәлендәге җимерек урыннарындагы төзекләндерү тулысынча торгызылган аварияләр биш тәүлек эчендә бетерелергә тиеш. Эшләрен башкаручы оешма авария вакытында бетерелмәгән һәм төзекләндерү эшләрен яңадан торгызган өчен җаваплы.

8.9.6.7. Авария беткәннән соң, траншея (котлован) салынганнан һәм чүп-чар җыештырганнан соң, эшләр башкаручы оешма объектны тулысынча төзекләндерүне торгызу буенча башкарылган эшләрен кабул итү актын муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары кабул итү актын рәсмиләштереп тапшыра.

8.9.6.8. Төзекләндерү һәм яшелләндерү эшләре махсус оешмалар тарафыннан башкарылырга тиеш. Шулай ук вакытта машиналар йөрү өлешен һәм тротуарларны торгызу эшләре ел фасылына карап 24 сәгать эчендә башкарылырга тиеш (автотранспортның авариясез хәрәкәтен һәм механикаштырылган җыештыру өчен).

8.9.6.9. Кышкы чорда (1 ноябрьдән 31 мартка кадәр) эшләр башкарганда, кече архитектура формаларын, яшел үсентеләрне яңадан торгызу мөмкинлегенә булмау һәм асфальт капламын яңадан төзү зарурлыгы булмау сәбәпле, эшләр башкаручы 25 апрельдән 31 майга кадәр төзекләндерү эшләрен башкарырга тиеш.

8.9.6.10. Авария-торгызу эшләрен үткөрү объекты төзекләндерүнең һәм юл-ремонт эшләренең фактик башкарылуын һәм аларның сыйфатын тикшергәннән соң төшерелә, бу турыда территорияне баланс тотучы оешма вәкилләре, муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты, шулай ук муниципаль берәмлекнең башкарма комитетының вәкаләтле органнары, шулай ук Россия Эчке эшләр министрлыгының ЗМР буенча ЮХИДИ идарәсе вәкилләре катнашында акт төзелә.

8.9.6.11. Әгәр авария хәлендәге эшләр җитештерү зонасын төзекләндерү эшләрен ордерда аварияле эшләр башкаруга күрсәтелгән срокта башкару мөмкин булмаса, әлеге эшләрен башкару комитетында ордер рәсмиләштерелергә тиеш. Яраклылык вакыты чыккан ордер буенча эшләр ордерсыз эшләргә тиңләштерелә.

8.9.6.12. Авария хәлендәге кешеләр рәвешендә планлы эшләр башкару тыела.

8.9.6.13. Трассаның гомуми озынлыгы (траншея) булган инженерлык коммуникацияләрендә авария эшләрен башкару кирәк булганда, эшләрен башкаруга ордерны рәсмиләштерү өчен каралган тәртиптә рәсмиләштерелә.

8.9.7. Бозылган төзекләндерү эшләрен торгызу

8.9.7.1. Объектларны төзү, реконструкцияләү һәм ремонтлау (капиталь ремонт) эшләрен башкарганнан соң, башкарма комитет тарафыннан бирелгән ордерда күрсәтелгән сроктарда бозылган төзекләндерүне торгызу эшләре башкарыла.

8.9.7.2. Траншея (котлован) салынганнан соң, урамнарда аркылы чыгу урыннарында һәм рельс юллары чикләрендә юл киёмнәрен торгызу эшләре берьюлы башланган һәм 24 сәгать дәвамында төгәлләнергә тиеш, ә калган барлык очрактарда - өч тәүлек эчендә башкарылган.

Юл киеме, аны ярганнан соң, "автомобиль юллары" СНИПы таләпләре нигезендә торгызылырга тиеш 2.05.02-85 17.12.1985, ГОСТ Р 50597-93.

8.9.7.3. Траншея (котлован) салу буенча эшләр башкаручы, юл киёмен яки тышкы төзекләндерү элементларын (яшел үсентеләрне, кара җир белән каплауны, үләнне, сукмакларны һәм мөйданчыкларны, кече архитектура формаларын һәм т.д. ны җыеп, яңадан торгызырга тиеш:

- төзелеш калдыклары белән эш итү буенча технологик регламент нигезендә калган Материаллардан, артык грунттан, төзелеш чүп-чарын чыгару;
- ремонт эшләре барышында юл катламына механик зыян килгән очракта, торгызу күләме объектны карап тотуну һәм техник эксплуатацияләүне гамәлгә ашыручы оешма вәкиле һәм эш җитештерүче катнашында зыян китерү актын төзү белән комиссия тарафыннан билгеләнә.

8.9.7.4. Траншеяларны (казаннарны) машиналар йөрү өлешендә һәм тротуарларда торгызу срокларын үтәү ЗМР Башкарма комитетының Административ-техник инспекциясе идарәсе тарафыннан контрольдә тотыла.

8.9.7.5. Йомыш полосаларының асфальт бетон катнашмасын жәю алдында тоташуын тәэмин итү өчен эшләр башкаручы аларны түбәндәге таләпләренә исәпкә алып үтәргә тиеш:

- а) асфальтның ватыллары горизонталь һәм вертикаль буенча кыстыргычсыз булырга тиеш;
- б) нигез астында асфальтобетонные каплау булырга тиеш коры һәм чистартылган нче пычрак;
- в) нигезләр каты яки сыек битум яки 0,5 л/кв. м исәбенән битум эмульсия белән эшкәртелгәргә тиеш.

Шул рәвешле эзерләнган урынга кайнар асфальт-бетон катнашмасы жәелә.

Яңа жәелгән һәм иске асфальт белән зарарлану урыннарын жентекләп шомарталар. Өслеге тигез булырга тиеш, йөзеп чыгармыйча һәм ачык жөйләр.

Асфальт катламын торгызу юлның машиналар йөрү өлеше һәм тротуарның бөтен киңлегенә буенча башкарыла.

Юл катламының тиешле өлешен торгызу ел әйләнәсе башкарыла.

Кышкы чорда (1 ноябрьдән 31 мартка кадәр) эшләр башкарылган очракта, кар ташлау урыннарына чыгару юлы белән яраланган урынны һәм боздан тулысынча чистартып бетерергә, эш урыннарын грунт белән томаларга, бу участка юл киёменен конструкциясе нигезендә кирәкле коэффициентка кадәр ком һәм вак таш нигезләрен эзерләргә, асфальт-бетон катламлы бер меткада жәю зарур.

8.9.7.6. Төзекләндерү эшләрен тулысынча торгызу 25 апрельдән 31 майга кадәр башкарыла.

Технологик эзлеклелектә асфальт-бетон капламнарны торгызу тышкы һава температурасы 10нан да ким булмаган вакытта көздән һәм 5тән дә ким булмашка тиеш.°

8.9.7.7. Яшел зонаны торгызуны үсемлек грунтлары (кар һәм боздан башка) белән генә башкарырга кирәк. Үсемлек грунтның калынлыгы 30 см дан да ким булмашка тиеш. Яшел зонаның планировкасы горизонталь һәм вертикаль буенча төгөл үтәргә тиеш.

8.9.7.8. Эшләр тәмамланганнан соң биш ел эчендә барлыкка килгән очракта, заказчы эш урынында кимчелекләренә бетерүне тәэмин итәргә тиеш.

8.9.7.9 оешма житекчеләре, прораблар, мастерлар һәм башка вазыйфаи затлар эшләренә тиешенчә башкармау, юллар капламнарны һәм тротуарларны, яшел утыртмаларны, газоннарны, торақ пунктларны төзекләндерү элементларын торгызу өчен жаваплы.

8.9.8. Жир, югары уку эшләре житештерүдә юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү

8.9.8.1. Эшләр башкаручы килештерелгән тәртип, эшләр житештерүнең чиратлылыгын тәэмин итәргә, аларны үтәү вакытын үтәргә, юл хәрәкәте иминлеген оештырырга тиеш.

8.9.8.2. Машиналар йөрү өлешендә, тротуарларда, юл читләрендә, бүлгеч полосаларда, урам газоннарында(яшел үсентеләр булган территорияләр) эшләү тәртибе һәм вакыты бу эшләр чорында юл хәрәкәтен оештыру схемалары белән билгеләнә.

8.9.8.3. Юл хәрәкәтен оештыру схемасы проект документлары составында эшләнәргә тиеш.

8.9.8.4. Эшләр житештерү урыны билгеләнгән үрнәктәге щит-заставкалар белән киртәләнә (вакытлыча юл бүлү су бүлү блоклары).

Урамнарның машиналар йөри торган өлешендә (магистральләр) киртәләрдән тыш Кызыл габарит фонарьлары, юл билгеләре, транспортның йөрешен, жәяүлеләр үтүен һәм һ. б. күрсәткечләр куела.

Урам утлары булмаганда жәяүлеләр хәрәкәте зоналарында эш урыннары яктырткыч белән жиһазландырыла.

8.9.8.5. Эшләр башкарыла торган вазыйфаи затлар коймаларның булу һәм торышы, яктырту һәм габарит фонарьлары эше, юл билгеләре һәм күрсәткечләр сакланышы өчен жаваплы.

8.9.8.6. Эшләренә башкарганда биналарга керү һәм керү юллары траншея аша жәяүлеләр күперләрен (эшләр зонасы) урнаштыру юлы белән, шулай ук янгынга каршы хезмәт органнары белән килештерелгән эш тәртибе нигезендә ишегалларга ирәкле керү тәэмин ителәргә тиеш.

8.9.8.7. Эшләр зонасын расланган проект (төзелеш, эшләренә оештыру) нигезендә тулысынча төзекләндерүгә кадәр эшне башлау, объектта механизмнар, техника, материаллар, инвентарь, вагон-көнкүреш жайланмалары урнаштыру тыела.

8.9.8.8. Аерым очрақларда тротуар тулысынча ябылырга мөмкин, әмма шул ук вакытта жәяүлеләр кичү урыннарын оештыру белән капма-каршы тротуар буенча жәяүлеләрнең хәрәкәте мәжбүри тәртиптә сакланырга тиеш.

8.9.8.9. Биналарның һәм корылмаларның фасадлары өчен коймалар әлегә максатлар өчен яраклы, үзләренә декоратив, нык һәм янгын куркынычсызлыгы ягыннан, төзелешнең бөтен чорында үзенең беренчел үзәнчелекләрен саклай торган материаллардан алына. Шул ук вакытта урамнарда чыгучы фасадларның түбән ярус коймалары мәжбүри тәртиптә тоташ тыгыз булмаган материаллардан үтәргә тиеш.

8.9.8.10. Житештерү зонасы жәяүлеләр зонасына якын урнашкан урыннарда жәяүлеләрнең иминлеген тәэмин итү максатларында саклагыч козырек куела,ә тротуарда транспорт хәрәкәте ягыннан перила урнаштырылган жәяүлеләр өчен түшәлгән.

8.9.8.11. Инвентарьлаштыру киртәләре гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләренә жавап бирергә тиеш.

8.9.8.12. Урамнарның машиналар йөри торган өлешендә коймалар сыйфатында полимер материаллардан махсус билгеләнгән блоклар кулланыла ала. Эшләр башкару зонасын киртәләү сыйфатында бетон блоклар һәм тимер-бетон свай куллану тыела.

8.9.8.13. Эшләр башкаручы житештерү зонасын коймаларны урнаштырган (урнаштырган) вакытта ГОСТ 23407-78 таләпләрен үтәргә тиеш. Техник шартлар" дип аталган фәнни-гамәли конференция узачак, алар аның өчен мәжбүри булып тора. Коймалар зоналары эшләр ия булырга тиеш опрятный тышкы кыяфәте: буялган, чистартылган нче пычрак, юыну, түгөл ия булырга тиеш проемов, поврежденных участоқлары, отклонений нче вертикали, посторонних наклейки, игъланнар, язудар.

8.9.8.14. Коймалар һәм аларның элементлары яктылыкны кире кайтаручы материаллар кулланып башкарылырга һәм начар һава шартларына чыдам буяулар белән буялырга тиеш.

8.9.8.15. Эшләр башкаручы траншея аша жәяүлеләр корылмаларын тиешле тәртиптә тотуны тәэмин итәргә тиеш.

8.9.8.16. Урам һәм тротуарларның машиналар йөрү өлешендә эшләр башкаручы эшләр житештерүче юл хәрәкәте иминлегенең кирәкле техник чаралары белән тәмин ителергә тиеш: яхшыртылган яктылык-техник характеристикалары булган юл билгеләре, импульс сигнал укчылары, фонарьлар, юл эшчеләре һәм проблемскалы майчкалары өчен кызгылт сары төстәге махсус униформалар. Юл хәрәкәте иминлегенең техник чараларын урнаштыру ведомство төзелеш нормалары (ЗТН 37-84) һәм ГОСТ Р 52289-2004 таләпләре нигезендә башкарыла. Күрсәтелгән акчалардан башка эшнә машиналар йөрү өлешендә башлау тыела.

Юл билгеләрен урнаштыру урыннары һәм саны Юл хәрәкәтен оештыруның расланган схемасына туры килергә тиеш. Стандарт булмаган һәм кулдан ясалган юл билгеләрен һәм яктылыкны чагылдыручы үзенчәлекләрдән башка киртәләргә куллану тыела. Импульсны атучылары булырга тиеш кертелгән булу-булмауга карамастан, тәүлек вакыт. Юл хәрәкәтен оештыруның техник чаралары һәм куркынычсызлык чараларының башка чаралары гамәлдәгә дәүләт стандартлары һәм әлеге продукцияне житештерүченең техник шартлары нигезендә үтәлергә тиеш.

8.9.8.17. Автомобиль транспорты һәм жәяүлеләр хәрәкәте урыннарында коеларның түбәләрен ачу кирәк булганда люки киртәленә, сигнализация чаралары һәм вакытлыча кисәтү билгеләре белән ремонтлана.

8.10. Жирлекнең әйләнә-тирә мохитенә карата аерым таләпләр

8.10.1. Торак мохитне, урамнарны һәм юлларны төзекләндерү объектларын, мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын проектлаганда әлеге объектларны картлар һәм инвалидларны йөртүгә ярдәм итүче элементлар һәм техник чаралар белән тәмин итүне күздә тотарга кирәк.

1.1.2. Өлкән яшьтәгә затларны һәм инвалидларны проектлау, төзү, йөртүгә ярдәм итүче техник чаралар һәм жиһазлар урнаштыру заказчы тарафыннан расланган проект документациясе нигезендә яңа төзелеш вакытында гамәлгә ашырыла.

8.11. Территорияне бәйрәмчә бизәү

8.11.1. Муниципаль берәмлек территориясен бәйрәмчә бизәү Свияжск башкарма комитеты карары белән дәүләт һәм авыл жирлегә бәйрәмнәре, истәлекле вакыйгалар белән бәйле чаралар үткөрү чорында башкарыла.

Биналар, корылмалар муниципаль берәмлек территориясен бәйрәмчә рәсмиләштерү концепциясе кысаларында аларның хужалары тарафыннан рәсмиләштерелә.

8.11.2. Тантаналы һәм бәйрәм чараларын үткөрүгә бәйле эшләр оешмалар тарафыннан мөстәкыйль рәвештә үз акчалары, шулай ук Свияжск авыл жирлегә бюджетында бу максатларга каралган акчалар чикләрендә Свияжск башкарма комитеты белән килешүләргә нигезендә гамәлгә ашырыла.

8.11.3. Бәйрәмчә бизәлеше флаглар элп кую, лозунглар, гирлянд, панно, декоратив элементлар һәм композицияләр кую, стендлар, киосклар, трибуналар, эстрада урнаштыру, шулай ук бәйрәм иллюминациясе урнаштыру белән бәйле.

8.11.4. Бәйрәм бизәлеше концепциясе чаралар программасы һәм объектларны урнаштыру схемасы һәм бәйрәм бизәлеше элементлары белән Свияжск башкарма комитеты раслаган.

8.11.5. Бәйрәм бизәлеше элементларын әзерләгәндә һәм урнаштырганда юл хәрәкәтен жайга салу техник чараларының күрүчәнлеген төшерергә, зыян салырга һәм начарайтырга ярамый.

8.12. Биналарның (бина аларда), корылма һәм корылмаларның милекчеләренең катнашу тәртибе якин-тирә территорияләргә төзекләндерүдә

8.12.1. Бина (бина аларда), корылма һәм корылмаларның милекчеләре әлеге кагыйдәләргә үтәлешен, төзекләндерү буенча эшләр исемлеген системалы рәвештә үтәүне тәмин итәргә тиеш.

8.12.2 очракта, әгәр беркетелгән территориядә урнашкан берничә милек биналары (биналар аларда), төзелешләр һәм корылмалар, йөкләмәләр буенча аны төзекләндерү мөмкин распределяться алар арасында килешү яктарның.

1.1.3. Беркетелгән территорияләрдә төзекләндерү элементларын проектлау һәм урнаштыру буенча чаралар комплексын башкаручы оешмалар Свияжск авыл жирлегендә яшәүчеләрнең уңайлы яшәү тирәлеген булдыру, Свияжск авыл жирлегә территориясенең санитар һәм эстетик торышын яхшырту максатларында территорияль ижтимагый үзидарә органнары белән тиешле территорияләрдә үзара хезмәттәшлек итәләр.

Кисәк 9. Инженерлык коммуналь чөлтәрләргә эчтәлегә

9.1. Жир асты һәм жир өсте инженерлык коммуникацияләре (жылылык, су, газ, телекоммуникация һәм канализация чөлтәрләре) булган оешмалар үз эшләрен башкарырга тиеш:

9.1.1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының " Биналар һәм корылмалар, күп фатирлы торак йортларны гомуми файдаланудагы элемент чөлтәренә жир асты юлы белән, асылмалы элемент линияләрен кулланмыйча Тоташтырырга;

9.1.2. Торак йортлар, биналар һәм корылмалар эчендә милекчеләр, шулай ук кызыксынган оешмалар белән килешү буенча абонент чөлтәрләргә төзүне башкарырга.

9.2. Жир асты һәм жир өсте инженерлык коммуникацияләре (жылылык, су, газ, телекоммуникация һәм канализация чөлтәрләре) булган хужаларга рөхсәт ителми:

9.2.1. Элемент кабеле сыйфатында түбә фасадларын, бина диварларын, шулай ук башка корылмаларны һәм конструкцияләргә (төтен чыга торган, вентиляция конструкцияләрен, фронтоннар, козырькалар, ишекләр, тәрәзәләр, коллектив теле - һәм радиоприем антенналары, элемент системасы антенналары, биналарда урнаштырылган антенналар урнаштыру өчен мачталар) беркетүдән тыш, хосусый торак фондына караган биналарга элемент кабельләрен беркетүдән тыш куллану.

9.2.2. Элемент кабелен электр тапшыру линияләргә баганаларын һәм элементларын, урам яктырту системаларына караган урам утларын һәм конструкцияләрен, электрофикацияләнгән транспортның элемент чөлтәрләргә баганаларын һәм элементларын, реклама щитларын һәм башка реклама конструкцияләргә беркетү сыйфатында куллану.

9.2.3. Юл тамгаларын, светофорларны, мәгълүмат панельләрен урнаштыру өчен билгеләнгән корылмалар һәм конструкцияләргә беркетү сыйфатында юл чаты чикләрендә светофорлар һәм мәгълүмат панельләргә белән идарә итү өчен билгеләнгән элементка кабельләреннән тыш куллану.

4.4. Юл хәрәкәте өчен ике полосадан артык юл булган урам элементка кабеле белән кисешү, биеклеке һәм кабель подвесына бәйсез рәвештә, һава юлы белән.

9.2.5. Элементка кабельләрен автомобиль транспорты хәрәкәте өчен юл йөрү өлеше булган урам буйлап биектән һәм кабель подвесына бәйсез рәвештә урнаштыру.

Кисәк 10. Әлеге кагыйдәләрнең үтәлешен контрольдә тоту һәм аларны бозган өчен җаваплылык

10.1. Әлеге кагыйдәләргә үтәмәгән өчен җаваплылык муниципаль берәмлек территориясендә даими яки вакытлыча яшәүче яисә үз эшчәнлеген башкаручы юридик, физик һәм вазыйфаи затларга йөкләнә.

1.2. Гражданның һәм вазыйфаи затларның әлеге кагыйдәләргә бозган өчен җаваплылыкка тарту административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе Кодексы, административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы һәм Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка закон чыгару һәм норматив хокукий актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.3. Әлеге кагыйдәләргә бозган өчен административ хокук бозулар турында протоколларны рәсмиләштерү хокукыннан Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Административ хокук бозулар кодексы нигезендә дәүләт инспекциясе, контрольлек итүче, күзәтчелек һәм башка органнар хезмәткәрләргә файдалана.

4.4. Административ хокук бозу турында беркетмәләр нигезендә әлеге кагыйдә бозучыларның административ җаваплылыкка тарту турында карар административ комиссия, шулай ук РФ һәм ТР Административ хокук бозулар кодексы белән билгеләнгән компетенция чикләрендә органнар һәм вазыйфаи затлар кабул итә.

Муниципаль берәмлек территориясен тәзекләндерү өлкәсендә фото һәм кино төшерү, видеозама функцияләренә ия махсус техник чаралар кулланып, транспорт чарасы йөз милекче яки жир кишәрлегенә яки башка хужасы тарафыннан башкарыла торган административ хокук бозу ачыкланган очракта яки фото чаралары административ хокук бозу турындагы эш буенча карар административ хокук бозу турында эш кузгаткан зат катнашынан башка чыгарыла.

1.5. Административ җәза билгеләнмәгән өчен административ җәза билгеләү вазыйфасы үтәүдән азат итми, шулай ук аларга китерелгән матди зыянны каплау бурычы да билгеләнгән.

11. БИНАЛАРНЫҢ, КОРЫЛМАЛАРНЫҢ ФАСАДЛАРЫН КАРАП ТОТУ

11.1 биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту үз эченә ала:

11.1 конструктив элементларны һәм фасадларны, шул исәптән керү ишекләргә һәм козырькларны, балкон һәм лоджия, карнизлар, канат һәм аерым баскычлар коймаларын, төшерү һәм баскычларны, витрин, декоратив детальләргә һәм башка конструктив элементларны ремонтлау һәм торгызуны үз вакытында хуплаучы һәм аларны буяучы;

11.1.2. Водостокларның, водосточные торбаларның һәм сливларның тәзек хәлдә булуын һәм эчтәлеген тәэмин итү;

11.1.3 герметизация, ялгану һәм капшау швов, ярыйлар һәм выбоин;

11.1.4. Отмосткалар, цокольные тәрәзәләр һәм подвалларга керү юлларын торгызу, ремонтлау һәм үз вакытында чистарту;

11.1.5. Фасадта урнаштырылган электрошаткычны тәзек хәлдә тоту һәм аны караңгылык башлану белән кертү;

11.1.6. Фасад өслекләрен эксплуатацияләүнең торышы һәм шартларына бәйле рәвештә вакытында чистартып һәм юып тору;

11.1.7. Үз вакытында юз тәрәзәләр һәм витрин, элмә такталар һәм күрсәткечләр;

11.1.8. Язулардан, рәсемнәр, игыланнар, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукциядән, шулай ук граффити китерелгән чистарту.

1.2. Бина фасадлары, корылма һәм корылма элементлары составына керә:

1) приямки, керү подвалных бүлмә һәм чүп-чар;

2) керү төркемнәре (баскычлар, майданчыклар, перила, керү юлында козырькалар, коймалар, диварлар, ишекләр һәм башкалар.);

3) цоколь һәм отмостка;

4) дивар плоскости;

5) чыгыш ясаучы фасад элементлары (балконы, лоджия, эркера, карнизы һ. б.);

6) түбә, шул исәптән вентиляцион һәм төтен торбалары, рәшәткәләр, түбә һәм тд чыгу юллары.;

7) архитектур детальләр һәм тышлау (колонналар, пилястралар, розеткалар, каплагычлар, фризалар, пояскалар һ. б.);

8) водосточные торбалар, шул исәптән воронки;

9) парапет һәм тәрәзә коймалары, рәшәткәләр;

10) тәрәзәләргә металл отделкасы, балкон, поясков, цоколь, свесов һәм тдп чыгышлары.;

11) элмә металл конструкцияләр (флагны тотып торучылар, анкеталар, янгын баскычлары, вентиляцион жиһазлар һәм тдп.);

12) панельләр һәм блоклар арасында горизонталь һәм Вертикаль швалар (зур панельләр һәм эре блоклар биналарның фасадлары);

13) пыяла, рамнар, балконные ишекләр;

14) биналар янындагы стационар коймалар.

1.3. Милекчеләр, башка биналар, корылмалар хужалары һәм тиешле бурычлар йөкләнгән башка затлар бурычлы:

11.3.1. Кирәк булганда, эмма елына бер тапкырдан да ким түгел, махсус техниканы кулланып, фасадларны чистарту һәм юарга кирәк;

11.3.2. Кирәк булганда, эмма елга ике тапкырдан да ким түгел, язын (жылыту системаларын сүндөргәннән соң) һәм көзөн (жылыту сезоны башланганчы), химик чаралар, эчке һәм тышкы өслөкләрне тәрәзәләрне, балкон һәм лоджий ишекләрне, подъездларга керү ишекләре чистартып, юарга һәм юарга;

11.3.3. Фасадның фактик торышын исәпкә алып, 5 - 6 ел эчендә агымдагы ремонт үткөрергә;

4.4. Фасадның аерым элементларына (цоколь, крылец, баскычлар, приямкалар, керү ишекләре, капкалар, цоколь тәрәзәләре, балконнар һәм лоджиялар, су-Көнчыгыш торбалары, подоконлы култыклар, линия ачышлары һәм башка конструктив элементлар) ремонт ясауда булышлык итүче башкарырга.

Ярдәм итүче ремонт өч елга бер тапкырдан да ким булмаска тиеш. Конструктив элементлар һәм фасадларны бизәү аларның нормаль тузу яки аларны кинәт зыян китерү (һәлакәтләр, табигый бәла-казалар, янғын һәм һ. б.) килеп туган очракта, өлеге хәлләр туктатылган көннән ике ай эчендә яңадан торгызылырга тиеш;

11.3.5. Чыгыш ясаучы фасад конструкцияләрен жимерелү куркынычы янаган очракта сак-кисәтү чараларын (коймалар, сеткалар урнаштыру, элементның жимерелә торган өлешен демонтажлау) үтөргә.

4.4. Фасадларны кулланганда рөхсәт ителми:

11.4.1 биналарның һәм корылмаларның фасадлары өслегенә зыян китерү (пычрату): сумкалар, буяу Ефөк юлы, ярыклар булу, штукатурка эленгән, тышланган ярыклар булу, кирпеч өемен зыян китерү, тимер-бетон конструкцияләренң саклану катламын каплау һәм тмп.;

11.4.2. Биналар һәм корылмаларның архитектур һәм сәнгать-скульптура детальләре: капительләр, фризлар, тартмалар, барельефлар, лепешкалар, орнаментлар, мозаик, сәнгать рәсемнәре һәм т.п.;

11.4.3. Панельара оятларны герметизацияләүне бозу;

4.4. Штукатурка, тышлау, фасадларның аскы өлеше, биналар яки корылмаларның буяу катламын, шул исәптән тәрәзә, Керү приямкалары конструкциясенә төзек булмавы (катламлау, пычрату) ;

11.4.5. Чыгыш ясаучы биналарның һәм корылмаларның алгы якларына зыян китерү (пычрату): балконнар, лоджий, эркерлар, тамбурлар, карнизов, козырьков һәм т.п.;

11.4.6. Жимерелү (булмау, пычрату) балкон коймалары, лоджий, парапетов һәм тдп.;

11.4.7. Фасадны һәм аның элементларын бу бина өчен билгеләнгән бинаның төсө буенча аерып торучы материаллар, корылмалар проект колер паспорты белән бизәп, буяу;

11.4.8. Вәкаләтле орган белән килештермичә, проспект, урам, тыкрык, майдан исемнәре күрсәтүчеләрне урнаштыру һәм эксплуатацияләү;

11.4.9. Вәкаләтле орган белән килештерелгән проект булмаса, бинаның фасадында һәм (яки) түбәсендә, флаглар хужалары корылмаларында, флагштокларда урнаштыру һәм эксплуатацияләү;

11.4.10. Исәптән төшерү, алыштыру яки урнаштыру, яңа архитектур детальләр яки урнаштыру гамәлдәге проемов, тәрәзә формасын үзгөртү, переоборудование яки урнаштыру яңа балконов һәм лоджий, эркеров, Төзелеш арасында пространство арасында балконнар килешмичә һәм билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алу;

11.4.11. Биналарның, корылмаларның фасадларын (житештерү, склад, индивидуаль торак төзелешләреннән тыш) каплау өчен, территорияләренң (төзелешләрдән тыш) коймалары, гомуми кулланылыштагы территориянең фасадлары (шул исәптән майданнар, урамнар, йөрү урыннары, Яр Чаллы, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосалары, скверлар, бульварлар) өчен профнастил, металл битләр һәм башка шундый материаллар куллану, мөдәни мирас объектларыннан кала;

11.4.12. Раскраску фасад кадәр торгызу разрушенных яки поврежденных архитектура детальләрен;

11.4.13. Өлешчә фасадларны буяу (биналарның беренче катларының тулы буяуы искәrmә булып тора);

11.4.14. Төс чишелешен, рәсемне, артык очу калынлыгын һәм башка элементларны иреккә үзгөртү фасадның гомум архитектур карарына туры килми торган тәрәзәләр һәм витриналар, ишекләр, балконнар һәм лоджий жайланмалары һәм жиһазлары;

11.4.15. Гамәлдәге козыреклар һәм элгечләрне өстәмә элементлар һәм биналарның һәм корылмаларның алгы якларын урнаштыру, аларны декоратив хәл итүне һәм тышкы кыяфәтен бозучы жиһазлар белән тәэмин итү;

11.4.16. Гомуми файдаланудагы территорияләрдән чыга һәм карап тикшерелә торган биналарда һәм корылмаларда Начар металл сөлгеләр урнаштыру, фасад архитектур хеленә туры килми торган ишек тутыргычлары урнаштыру, фасадта башка алымнарның төсләр һәм төсләр чишелешенә туры килми торган ишек тутыргычлар урнаштыру;

11.4.17. Үзгөртү урнаштыру ишек блогы бу проеме карата плоскости фасад;

11.4.18. Сыйфатсыз карар швов арасында тәрәзә һәм ишек тартмасы һәм проемом, начарайта торган тышкы кыяфәте фасадның;

11.4.19. Үтә күрәнмөлелекне иреккә үзгөртү, пыяла өслеген буяу һәм декоратив элпәләр белән каплау, пыяла пыялаларын пыялалары белән алыштыру;

11.4.20. Фасадлар, түбәләр, бина стеналары (төтен чыга торган урыннар, вентиляция, телевидение һәм радио коллектив кабул итү системасы антенналары, чыбык үткөргөчле радиотапшырулар челтәре баганалары, фронтоннар, козырькалар, ишекләр, тәрәзәләр, парапетлар, янғынга каршы баскычлар, жир өсте һәм т.п.) асылма элемент линияләрен һәм һава-кабель кичүләрен беркетү сыйфатында куллану;

4.4.21. Балкон, лоджийларны тиешле рөхсәттән башка нинди дә булса үзгәрешләр житештерү, келәмнәр, киём-салым, тышкы яктан балконнар, лоджиялар һәм бинаның төп фасадлары тәрәзәләрен элөп кую, шулай ук аларның өй әйләнешенә төрлө предметлары белән танышуы;

4.4.22. Тышкы кондиционерлар һәм антенналар урнаштыру, архитектура детальләре, декора элементлары, өслеге белән ценной архитектур отделкой, шулай ук крепление, алып бара торган биналарга зыян китерү архитектура поверхностей;

4.4.23. Керү төркемнәре урнаштырганда фасадның декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркеме элементлары, яңа бизәү һәм реклама элементлары белән ябу;

4.4.24. Бина диварларына, тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары корылмаларына рөхсәтсез (законсыз) беркетү;

4.4.25. Афишалар, игъланнар, плакатлар һәм башка мәғлүмати-басма продукция элп кую, шулай ук биналарның, корылмаларның фасадларында граффити төшерү.

1.5. Антенналар урнаштыру рөхсәт ителми:

11.5.1. Төп фасадларда;

11.5.2. Урамнан каралучы түбәдә, ишегалды фасадларында һәм брендмауэрларда;

11.5.3. Бина түбәсендә, биналарның һәм корылмаларның (манараларның, гөмбәзләрнең)этләрендә, парапетларда, түбә коймаларында, вентиляция торбаларында.

1.1. Телевизион антенналар урнаштыру баланс тотучы, идарәче оешма(МКД) белән килешү буенча башкарылырга тиеш.

11.7. Тышкы күзәтү видеокамералары элмә такталар, козырькалар, балконнар, эркерлар астында, фасад участокларында, архитектура детальләреннән, декордан, бизәкләүнең кыйммәтле элементларыннан ирекле урнаштырыла.

Колонналарда, фронтонарда, карнизларда, пилястрах, порталларда, козырекларда, балконнарның цоколында тышкы күзәтү видеокамераларын урнаштыру рөхсәт ителми.

11.8. Кертү:

11.8.1. Подъездларга кергәндә мәғлүмати стендлар урнаштыру;

11.8.2. Йорт фасадлары ягыннан жирлек урамнары буенда урнашкан биналарда тышкы кондиционерлар һәм антенналар урнаштыру.

Кисәк 12. Шәхси торак төзелеше территорияләрен карап тоту

12.1. Шәхси торак төзелеше территориясен карап тоту гамәлдәге санитар кагыйдәләр һәм нормалар, шулай ук әлеге Кагыйдәләр нигезендә җаваплы затлар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Шәхси торак төзелеше йортлары территорияләрен көндәлек җыештыру өчен җаваплылык территория хужаларына йөкләнә.

12.2. Шәхси торак йорт хужалары бурычлы:

1) шәхси торак йортларны һәм башка корылмаларны, шулай ук киртәләрен, шул исәптән йорт коймаларын төзәтү һәм аларның фасадларын һәм башка аерым элементларны (керү ишеге һәм козыреклар, түбә һәм баскычлар) ремонтлау);

2) Свияжск башкарма комитеты белән биеклектәге, йортларның тышкы күренешен һәм коймасының төсле чишелешен килештерергә;

3) яшел үсентеләрне карауны тәэмин итәргә;

4) Свияжск башкарма комитеты белән килешү нигезендә, Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә проспект яисә урам исемнәре, тыкрыгы күрсәткечләре, шулай ук йорт номерлары урнаштыру;

5) су биру канавы һәм торбаларын жиһазландырырга һәм чистартырга, язгы чорда кар сулары агызуны тәэмин итәргә;

6) житештерү һәм куллану калдыкларын бары тик махсус билгеләнгән урыннарда гына (контейнер майданчыкларында) куярга.

Шәхси торак төзелеше территорияләрендә тыела:

1) йорт биләмәләре чикләрен коймаларны урнаштыру;

2) йорт биләмәләрендә һәм алар янәшәсендәге территорияләрдә яфракларны, теләсә нинди калдыкларны һәм чүп-чарны яндыру;

3) карны этәргә, чүп-чарны ташларга, йодрык ташларга, йорт яны территориясеннән сыек көнкүреш калдыклары агызырга;

4) муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органы биргән рөхсәтеннән (килештерүеннән) башка йорт биләмәләре өчен күмер, тара, утын, печән, тирес, чүп-чар, төзелеш материаллары һәм башкалар. Вакытлыча складлау срогы ике айдан да артмаса рөхсәт ителә;

5) йорт биләмәләре өчен транспорт чараларын юу;

6) йорт салу территориясе өчен жир асты чокырларын урнаштыру, төзү, эксплуатацияләү. Йорт салу территориясе эчендә урнашкан урам чокырларын төзүне, эксплуатацияләүне гамәлгә ашырган затлар үз хисабына, демонтаж урынын алга таба төзекләндереп, урам чокырын сүтеп алырга тиеш;

7) әлеге территориянең урам йөрешләрендә махсус транспорт һәм урып-жыю техникасының үтемлеләген кыенлаштыра торган яисә тоткарлы торган чит ил юлларын урнаштыру;

8) төзекләндерү объектларын, кече архитектура формаларын, яшел үсентеләрне җимерү һәм бозарга, территорияне житештерү һәм куллану калдыклары белән пычрату, сулыкларны чүпләргә.

Кисәк 13. Инженер-коммуникация (Жир), төзелеш, ремонт һәм башка эшләр оештыру, үткөрү һәм житештерү. Төзелеш, реконструкция (реставрация), капитал ремонт объектларын карап тоту.

1.1. Төзелеш майданчыкларын һәм алар янындагы территорияләрен карап тоту 12-04-2002, СНИП 12-03-2000, СанПиН 2.2.31384-03, шулай ук әлеге Кагыйдәләр нигезендә башкарыла.

4.2. Җаваплы затлар, генераль подрядчы оешмалар, башкаручылар бурычлы:

1) төзелеш майданчыгы территориясенең бөтен периметры буенча, казу һәм жир эшләре ясау урыннарын коймалар урнаштыру. Коймалар гамәлдәге дәүләт стандартлары, нормалары һәм кагыйдәләре таләпләренә туры килергә тиеш;

2) төзелеш майданчыгы коймасының гомуми тотрыклылыгын, ныклыгын, ышанычлылыгын, эксплуатацион иминлеген, казу урыннарын һәм жир эшләре житештерүен тәэмин итәргә;

3) төзелеш майданчыгы коймасының техник торышын, жир эшләре өемнәре үткөрү һәм житештерү урыннарын, аның чисталыгын, пычрактан, кардан, боздан вакытында чистартуны, шулай ук мәғлүмати басма продукцияне карап тоту;

- 4) төзелеш майданчыгына якин тирә территорияне СНиП 12-04-2002, СанПин 2.2.31384-03 таләпләре нигезендә төзекләндерү;
- 5) төзелеш майданчыгы территориясенә кергәндә, объект, генераль подрядчы, заказчы, жаваплы эш житештерүчеләрнең фамилияләре, телефон номерлары, эшләрнең башлану һәм тәмамлану вакыты күрсәтелгән төзелеш объекты паспорты урнаштырырга һәм аны тиешле хәлдә тотарга;
- 6) төзелеш майданчыгына керү юлларын, урамнарның машиналар йөри торган өлешенә пычрак һәм чүп чыгармый торган транспорт чараларының төгәрмәч юу пунктларын һәм майданчык эчендәге юлларны жиһазландырырга);
- 7) төзелеш майданчыгы территориясеннән чистартылган кар махсус жиһазландырылган чокырга чыгарырга;
- 8) һәр көнне пычрак һәм чүп-чардан, кардан һәм боздан тротуарлардан һәм төзелеш майданчыгына подъездлардан көндәлек жыештыруны тәмин итәргә;
- 9) төзелеш майданчыгы чикләреннән биш метрлы зона чикләрендә көн саен пычрак һәм чүп-чардан, кар һәм боздан көн саен жыештыруны тәмин итәргә (әгәр бу затларның калдыклар милекчеләре булып торулары расланган булса, яисә күрсәтелгән калдыклар аларга мөрәҗәгать итеп алынган);
- 10) төзекләндерү объектларында инженер-коммуникация (Жир), ремонт һәм башка эшләр башкарганда норматив-хокукый актлар таләпләрен үтәргә;
- 11) төзелеш эшләре башкарганда тышкы яктырту челтәрләренең, яшел утыртмалар һәм кече архитектура рәвешләренең сакланышын тәмин итәргә;
- 12) төзелеш эшләре башкарганда жиһазланган һәм зыян күргән юл катламнарын, яшел үсентеләрне, газоннарны, тротуарларны, кече архитектура формаларын торгызуны тәмин итәргә;
- 13) жир эшләре үткәрелгән очракта грунтны чыгаруны тәмин итәргә;
- 14) төзелеш майданчыгы территориясендә каты коммуналь калдыклар жыю өчен контейнерлар һәм (яки) бункер-тупланмалар, эре габаритлы һәм төзелеш чүп-чары, шулай ук житештерү һәм куллануның башка калдыклары булуны тәмин итәргә;
- 15) төзелеш майданчыгы территориясеннән каты коммуналь калдыкларны, зур габаритлы һәм төзелеш чүп-чарын, шулай ук гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә житештерүнең һәм куллануның башка калдыкларын чыгаруны оештыруны тәмин итә.

3.3.Тыю:

- 1) гражданның шәхси һәм иҗтимагый иминлеген тәмин итүгә бәйлә коткару, авария-торгызу һәм башка кичектергесез эшләрдән тыш, торак зона янында 23.00 сәгатьтән 6.00 сәгатькә кадәр төзелеш, ремонт, төягеч һәм башка эшләр башкарырга;
- 2) тиешле рәхсәттән башка жирлек урамнарының машиналар йөрү өлешен тарайту яисә ябу;
- 3) төзелеш майданчыгы территориясендә аның коймасының биеклегеннән артып киткән грунт урнаштырырга;
- 4) жиһазлар, төзелеш материаллары, чүп-чар, грунт, кар, төзелеш калдыклары, шулай ук төзелеш майданчыгы территориясе өчен көнкүреш вагоннары урнаштыру;
- 5) калдыкларны һәм төзелеш калдыкларын яндыру;
- 6) тиешле рәхсәт алынмыйча, төзелеш майданчыгы территориясе өчен гамәлгә ашырыла торган жир асты инженер коммуникацияләрен чыгару буенча эшләр башкарырга;
- 7) төрле чүплекләр һәм көнкүреш һәм төзелеш чүп-чары, көгаз, житештерү һәм куллану калдыклары, савытлар, өлгергән агачлар, яфраклар, кар (махсус билгеләнгән урыннардан тыш) ташларга.
- 8) техник чаралар белән тәмин ителмәгән биналар, корылмалар һәм башка объектларны файдалануга тапшыру калдыкларны зарарсызландыру һәм куркынычсыз урнаштыру технологияләре.

Кисәк 13. Вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү

Вәкаләтле орган яисә аларның вазыйфаи затлары гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерү турында гариза Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә карап тикшерелергә тиеш.

Кисәк 14. Йомгаклау нигезләмәләре

Өлеге кагыдәләргә кертелгән барлык үзгәрешләр һәм өстәмәләр Свияжск авыл жирлегә Советы карары белән кертелә.

1 нче кушымта

ТӨП ТЕРМИННАР ҺӘМ БИЛГЕЛӘУ

Ассимиляция потенциал (емкость) - экосистеманың үз-үзен чистартучы сәләте, вакыт берәмлеге өчен тупланырга мөмкин булган пычраткыч матдәләр санының максималь сыйдырышлылыгы күрсәткече аның нормаль эшчәнлеген бозмыйча экосистемадан читкә чыгарылган.

Бордюрлы таш түшәлгән яки киметелгән юл аркылы чыгу юлын тәмин итә торган бордюр пандус - корылма. Вертикаль яшелләндерү-балкон, лоджия, галерея, терәк диварлар һәм ТМП. ны кертеп, биналарның һәм корылмаларның алгы өслекләрен куллану.

Зональлек (типик зональлек) - территориянең табигий-географик шартларына бәйле рәвештә үсемлекләрнең структурасын тасвирлау.

Түбә яшелләндерү-аларда архитектура-ландшафт объектлары (газоннар, чөчәк түтәлләре, бакчалары, агачлар һәм куаклар белән майданчыклар һ.б.) төзү өчен бина һәм корылмаларның түбәләрен куллану.

Ландшафт сәнгате объектларының күләмле-пространство структурасы-торак пункт мохитен Ландшафт оештыру методы яки формасы; күләмле-пространство структурасы төрләре: ябык (боскетлар, массивлар, рощи), ачык Алан, лужайки, партерлар, эре чөчәк түтәлләре, майданнар, сулыклар, яссы спорт корылмалары), ярымутрык (рощи, төркемнәр, шулай ук ябык һәм ачык структураларның элементларын бергә кушу).

Жәяүлеләр зоналары-транзит хәрәкәт итү максатларында һәм билгеле бер характеристикаларга ия булган халык хәрәкәт итә торган торак пункт территорияләрендәге участоклар: зур тизлекле һәм жир өсте жәмәгать транспортының тукталышлары, хезмәт күрсәтү объектларының, тарих һәм мәдәният һәйкәлләренең, рекреацияләренең һәм т.п.ның югары концентрациясе, жәяүлеләр агымының суммар тыгызлыгы. Жәяүлеләр зоналары эспланадаларда, жәяүлеләр урамнарында, торак пункт майданы майданының жәяүле өлешләрендә формалашырга мөмкин.

Жәяүлеләр урамнары-ул, кагыйдә буларак, транспорт элементәсе өчен ябык һәм жәяүлеләр өчен җайлаштырылган торак пунктның төрле территорияләре һәм районнары арасында тарихи яктан барлыкка килгән элементләр. Жәяүлеләр урамнарының оптималь озынлыгын, объектларны ике яклы кабул итүдән чыгып, 800 - 1200 метр, киңлеге - 10 метрдан да ким булмаган һәм 30 метрдан да артмаган (оптималь 12-20 метр) билгеләргә тәкъдим ителә.

Жәяүлеләр өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре һәм киңлекләр барлык майданның (вәкиллек һәм мемориаль) яисә аның бер өлеше (приобъектлы) территориясеннән гыйбарәт булырга мөмкин.

Рекреация потенциалы-территориянең табигать тирәлеген деградацияләмичә генә ял итә торган психофизиологик комфорт һәм ял итү (спорт-ныгыта торган эшчәнлек) мөмкинлеге белән тәэмин итү мөмкинлеге. Майдан берәмлеге өчен кешеләр саны (яки кеше-көн) белән чагылдырыла.

Агачлар утыртмасының шикле булуы - барлык катышларның горизонталь (вертикаль) проекциясе майданына мөгрифәтсез агачлар утыртуның горизонталь (вертикаль) майданының горизонталь (вертикаль) майданына мөнәсәбәте берәмлекнең унынчы өлешләрендә чагылдырыла.

Тактиль катлам-өслек катламының фактурасын сизелерлек үзгәртү белән катлам.

Эспландалар-халык йөреше, аеруча эһәмиятле объектларга якин килүне оештыру өчен билгеләнгән магистральләр буйлап киң жәяүле уза торган үтәүләр. Эспланада киңлеге жәяүлеләр агымын үткөрү өчен кирәкле тротуар киңлеге 1,5-2 тапкыр артырга тиеш.

Өлеге кагыйдәгә №4 кушымтасына карата терминнар һәм билгеләмәләр

Туфракның биологик пычрану-туфрак пычрану төре һәм дәрәжәсе, шул ук вакытта ул үсемлекләрнең нормаль эшләвен тәэмин итү сәләтен югалта.

Табигий һәм антропоген матдәләрдән торган Грунт - субстрат.

Минималь туфрак бүлеп бирү - трехмерный фрагмент туфрак сәләтле тәэмин итәргә тулы кыйммәтле тормыш циклы агач.

Ундырышлы катлам-табигий туфракта бу гумуслы горизонт. Урбокоструктоземларда-20 см га кадәр ундырышлы грунттан торган катлам (горизонт).

Минераль һәм органик материалдан ясалма рәвештә формалашучы һәм бирелгән физик, химик һәм биологик үзенчәлекләренә ия яисә табигий - кабул итү горизонтларының бозылган субстратыннан торган ундырышлы грунт-грунт. Ундырышлы грунтта көнкүреш һәм төзелеш чүп-чарының кушылуы булырга тиеш түгел. Физик балчык тоту (фракцияләр < 0,01 мм) - 30-40% тан да ким түгел, гумусны тоту - 3 - 4%, рН - 5,5 - 7,0.

Туфрак-грунт, туфрак процесслары белән үзгәртеп корылган һәм үсемлекләр эшчәнлеген тәэмин итү өчен оптималь үзенчәлекләргә ия.

Пычратуның өстенлекле компоненты-матдәләр яки биологик агент, ул беренче чиратта контрольдә булырга тиеш.

Туфракның санитар торышы-туфракның физик-химик һәм биологик үзенчәлекләрен, аның эпидемия һәм гигиена мөнәсәбәтләрендә сыйфатын һәм куркынчысызлык дәрәжәсен билгели торган җыелмасы.

2 нче кушымта

ТӘКЪДИМ ИТЕЛӘ ТОРГАН ПАРАМЕТРЛАРЫ

Таблица 1. Яңгыр кирәк яраклары коеларын урнаштыру тәкъдим ителә урам һәм юл йөрү урыннарында

Урамның машиналар йөри торган өлешендә, яңгыр кирәк-яраклары арасындагы ераклык, М |
юеш | |

Кадәр 4 50	
5-10 60-70	
10-30 70-80	
30 дан артык түгел 60	

Искәрмә 1 - бер горизонталь Су кабул итүнең үткөрү мөмкинлеге |
решеткалар түбәндәге формула буенча билгеләнә: $H \leq 1,33 W / I Q = 1/5 IH$ куб. м/с, |
шул $H \geq 1,33 W / I Q = 2W h$ куб. м/с, анда: H - тулы напор, тигез |
 $H + V/2$; H-тирәнлеге агымы су якын килүне к решетке, м; V-тизлеге |
| 1 1 |
су алымнары, м/с; W-решетки мәйданы барлык отверстий, кв. м; I - озынлыгы |
су сибү фронты, M, рәшәткә периметрына тигез, ә примыкании вакытында |
лотка бортикасына бер як рәшәткәсе - аның өч якның озынлыгы. | |
| |
Искәрмә 2 - торак пунктларда яңгырлы климатлы ераклык |
элегә метеокүзәтүләрнең жирле мәгълүматлары нигезендә төгәлләнергә мөмкин. | |

Таблица 2. Күләме комов, ям, траншея утырту өчен
агач һәм куаклар

Атамасы	Күләме	Ед.	Күләме	Күләме	Площ.	Кереме
агач төерле	м	куб	куб	куб	кв. м	жир каршындагы
	м	м	м	м	м	алыштыру
			50%	100%		
Үсентеләр булмаса						
кома: ылыслы-шт.	1,0 x 1,0 x 1,0	шт.	0,8	0,63	0,79	0,25 0,565
лиственные-шт.	0,7 x 0,7 x 0,6	шт.	0,6	0,27	0,38	0,11 0,241
Агачлар өчен						
йомарлап:						
	0,8 x 0,8 x 0,5	шт.	0,25	1,5	0,85	1,50 1,76 0,48 1,08
	1,0 x 1,0 x 0,6	шт.	0,85	3,07	3,61	0,99 2,23
	1,3 x 1,3 x 0,6	шт.	1,01	2,2	2,2	0,85 4,11 4,84 1,24 2,97
	1,5 x 1,5 x 0,6	шт.	1,46	2,4	0,85	5,18 5,76 1,49 3,35
	1,7 x 1,7 x 0,6	шт.	1,88	2,6	0,85	6,08 6,76 1,68 3,79
	2,0 x 2,0 x 0,6	шт.	3,20	2,9	1,05	8,83 8,41 2,25 5,06
Куаклар:						
Йола.	тере - п. м.	шт.	0,5	0,25	0,5	0,1 0,225
б/комгород						
Икеяклы.	тере п. м.	шт.	0,7	0,35	0,7	0,14 0,315
б/комгород						
Куаклар в - шт.	0,5	шт.	0,14	0,29	0,057	0,127
б/ком төркемнәре						
Куаклар өчен						
йомарлап:						
	0,5 Н - 0,4 н	шт.	0,008	1,0	0,65	0,51 0,79 0,17 0,39
	Д - 0,8 Н - 0,5 н	шт.	0,25	1,5	0,85	1,50 1,76 0,48 1,08
	Д - 1,0 Н - 0,6 н	шт.	0,6	1,9	0,85	3,07 3,61 0,99 2,23

Таблица 3. Иң күп агач һәм куаклар
1 гектарга яшелләндерелгән территория

Данә саны

Типы объектларын	Агачлар	Куаклар
Гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр		
Шәһәр һәм район парклары	120 - 170	800 - 1000
Парки		
Скверлар	100 - 130	1000-1300
Сквер		
Шул бульварлар	200-300	1200-1300
Төзелеш участкаларында яшелләндерелгән территорияләр		
Типы объектларын	Агачлар	Куаклар

100 - 120 торак төзелеше участкалары 400 - 480 Участки		
Балалар бакчалары һәм ясле участкалары 160 - 200 640 - 800 Участки		
140 - 180 мәктәп участкалары 560 - 720 Участки		
100 - 130 спорт комплекслары 400 - 520 комплексы		
Хастаханәләр һәм дэвалау оешмалары 180-250 720-1000		
Сәнәгать участкалары 150 - 180 <*> 600 - 720 предприятиеләрнең		
Махсус билгеләнештәге яшелләнделгән территорияләр		
Яр Чаллы урамнары <*> 150 - 180 600 - 720		
Зонаны яшелләндерү процентына карап, санитар-яклау зоналары Татарстан Республикасы Премьер-министры и. ш. Халиков катнаша.		
<*> Карап, профильле предприятие.		
< * > Үсентеләр рөхсәт ителгән очракта, 1 км.га.		
* > П.2.28 СанПин 2.2.1/2.1.1.1031.		

Таблица 4. Яшелләнделгән территорияләрдә чәчәк түтәлләре өлеше
рекреация объектлары

Процентларда

Рекреация объектлары төрләре чәчәк түтәлләренең чагыштырма авырлыгы <*> майданнан
объектларны яшелләндерү

Парклар 2,0-2,5

Бакчалары 2,5-3,0

Скверлар 4,0 - 5,0

Бульварлар-3,0 - 4,0

<*> Шул исәптән Чәчәкле майданның яртысыннан да ким булмаска тиеш
формалаштыру берсе күпеллек үләннәр.

Таблица 5. Яшелләнделгән территорияләр белән тәэмин ителеш
жәмәгать, торак, житештерү төзелеше участкалары

Процентларда

Участок территорияләре

ижтимагый, торак,

житештерү төзелешләре территориясендә яшелләндерү

Балалар бакчалары - яслей кимендә 50

Мәктәп участкалары 40тан да ким түгел

Хастаханә участкалары 50-65

Мәдени-агарту участкалары

20-30 нчы учреждениеләр

Югары уку йортлары территориясе 30-40

Техникум участкалары 40тан да ким түгел

Һөнәри техник училищелар участкалары 40 тан да ким түгел

40-60 торак төзелеше участкалары

10-15 <*>

<*> Житештерүнең тармак юнәлешенә карап.

Таблица 6. һаваның иң чик пычрануы
торак пункт территориясендә яшел үсентеләр өчен

Куб. метрга миллиграммалар

Фитотоксик мәдәният сараеның ингредиенты

Максималь
тәүлеклек уртача
Күкерт диоксиды 0,100 0,05
Азот диоксиды 0,09 0,05
0,35 0,17
0,47 0,24
0,65 0,14
Кыз газ 6,7 3,3
Бенз(а)пирен 0,0002 0,0001
Бензол 0,1 0,05
Үлчәүле матдәләр (пром. тузан,
цемент) 0,2 0,05
0,008 0,008
0,02 0,003 Формальдегид
Хлор 0,025 0,015

Таблица 7. Тавышны киметүнең көтелгән дәрәжәсе

Яшел үсентеләр полосасы киңлеге
полосалар, М кимү
тавыш дәрәжәсе
L Азел бу дБА
Бер йола яки шахмат утырту 10 - 15 4 - 5
Шул 16 - 20 5 - 8
3 рәт арасында ике йола
- 5 м; саф шундый ук беррядлы утырту 21 - 25 8 - 10
Аралары арасында - ике яки өчрядлы
рядами 3 м; рядами охшаш беррядной
утырту 26 - 30 10 - 12
Искәрмә-тавыш саклау үсемлекләрендә сайларга киңәш ителә
ярашуы түбәндәге агачлар һәм куаклар: клен остролистный, вяз
гади, юкә вак-төяк, бальзамика, татар бальзамикасы,
калинолистная, жимолость татар, дерен Ак, акация сары,
Себер боярышники

Таблица 8. Төрле категориядәге үсемлекләр төрләре

Үсемлекләренң исеме түбәндәге категорияләрдә куллануга тәкъдимнәр
үсенте бакча,
парклар скверлар,
урамнар бульварлары һәм
эчендәге юллар-
квартал махсус
1 2 3 4 5 6
Яшеллек
Чыршы+ -+ -+ -++++ - + + + + + +
Карагай
Урыс ++ ++++++++ - +
Тая көнбатыш + + + + + гына +
ур., с
огр. +
Ак аяк +++++ - + + + + + +
Каен аек + + + + + + + гына +
ур., с
огр. +
Дүләнә
даур + + + + -
Боярыш + + + + + + + + + +
Дүләнә
канлы-Кызыл + + + - -
Дүләнә
Максимович + - - -
Дүләнә
кью + + + + + + +
Дүләнә
ялган + + + + + + + + + +
Чия
гади ++ - + -
Шома + + + + + + +
Без + + + + + + + + +
Йөк

гади + + Мэк. белән
огр. +
Йөк уссурий++ - + + + + + + + + +
Имән кызыл
(Төньяк) + + + + +
Сабакчалы имән + + + + - + ут белән. +
Жостер
зәгыйфь + + + + + + +
Тал ак + + + колт. с
огр. + гына
ур. +
Тал ломкая + + белән огр. - - -
Тал ломкая (ф.
шарлавыклы + + + + +
Гинналка Клен + + + белән огр. +
Клен остролистный
һәм аның формалары + белән огр. + янғын белән. +
Клен көмеш + + бульв. с
огр. - +
Клен татар + + + + + +
Ат каштан
гади + + ут белән. + янғын белән. +
Юкә Голланд + + + + +
Юкә мелколистная + белән огр. + янғын белән. +
Юкә крупнолистная + белән огр. + янғын белән. +
Лох узколистный + белән огр. - +
Маньчжур чикләвөгә + + с бульвары
огр. - +
Рябина гибридная + + белән огр. - +
Миләш
гади + янғын. + янғын белән. +
Миләш
гади (ф.
елау) + + ут белән. + (гына
урамнар өчен) +
Тирәк
бальзамический - + белән огр. + янғын белән. + + янғын белән.
Тополь Ак + + + колт. с
огр. + гына
ур., с
огр. +
Берлин Тополь + + + + + +
Канада + + + + +
Кытай теле + + + бульв. с
огр. + гына
ур. +
Совет дәвере
(ф. пирамидалы + + + +
Тополь кара + белән огр.- +огрдан. + янғын белән.
Мамак Черемуха + + белән огр. - +
Шомырт
гади + + + + + - + янғын белән. + янғын белән.
Өйдәге алма - + ут белән. - - -
Алмагач
Эзсез + - - -
Алма жыләк + - - -
Корычагач
пенсильванский + + + + + + +
Корычагач
гади + + + + + ут белән. +
Куак
Барбарис
гади + + ут белән. - +
Барбарис
гади (ф.
пурпурный) + + + + + янғын белән. +
Барбарис Тунберг + + + + + + + + + + +
Бирючина
гади + + + + + +
Чия войлочная + + + с огр. +
Ак+ - + + + + + + + +

Караган
 агачсыман
 (сары акация) + - +
 Караган
 куаклык + + + + + +
 Кизильник
 гади + + + +
 Зелпе
 (төрле төрлөре) + белән огр. + янғын белән. +
 Карга (төрле
 төрлөре) + белән огр. - +
 Балина гордовина + янғын сүндөрүчеләр белән. + янғын белән. +
 Балан
 гади + бульв.
 янғын белән. - +
 Кизильник
 ялтыравыклы + + + + + +
 Куык
 калаклы +
 Роза (төрле
 төрлөре) + + - + белән огр. +
 Сирень Венгрия + + белән огр. + янғын белән. +
 Сирень
 гади + + ут белән. + янғын белән. +
 Карлыган
 элпия + + + + + + + +
 Карлыган
 алтынсу + + + ут белән. - +
 Карлык
 Ак + белән огр. + янғын белән. +
 Спирея (төрле
 төрлөре) + + + белән огр. +
 Форзичия + + + с огр. + янғын белән. +
 Чыбык-венечный + белән огр. - +
 Лианы
 Йөзем + + + + +
 Искәрмә-кыскарту таблицасында: белән огр. - чикләнгән; скв. -
 сквер, урамнар, бульв. - бульвар.

Таблица 9. Параметрлары һәм таләпләр өчен сортировки
зрә агачлар

Атамасы	Таләпләр	Машиналарында
Зур Диңгез Ярлары	д. алдан Сортировка булырга тиеш агачлар <*>пересажены ике тапкыр яки булырга тормышка ашырыла по (Кр. Д), көүсәсеннән (см) эләктереп алу белән тигез халәткә китерелгән: тиешле агроприемлар ярдәмендә яңадан утыртылган. ике тапкыр нинди чараларга карамастан алар мероприятий 8 - 10 <*>, (2 х-Пер) "күчере утыртылган ике кеше-10 < * > - 12 тапкыр". Алар туры килергә тиеш берсе сорт, ия турыдан-туры ствол үсемлек саны транспортлаштырганда белдерелгән һәм биеклеке 180 см ким булмаган см үзәк побег эчендә кроны пучках: 5 артык түгел (төшереп калдыру: шарообразная һәм Плакучая формалар). Кр. д. үстерергә тиеш на бер урында дүрттән дә ким түгел вегетацион чорлардан соң соңгы күчеп утыру	
Зур Диңгез Ярлары	өч тапкыр күчере утыртылган д. сортларга аерылырга тиеш Агачлар бер урында үсә менее яңадан утыртылган дүрт вегетация чорында көүсәсеннән (см) тартып алганнан соң: өч тапкыр соңгы күчеп утыру. Көпшә биеклегенә (3 х-Пер), кимендә 200 см тәшкит итәргә тиеш. 10 - 12, 12 - 14, зрә терпитные алга таба удаление сучьев тиеш удал 14 - 16, 16 - 18, агачлар, бара димәк, төре , 18 - 20, 20 - 25 яңадан утыртылган кешеләр моточатканың таралуына юл куярга тиеш түгел һәм алга таба интервал белән недопуст	

дүрт тапкыр яки аерылу (искөрмәләр: прививка 5 см, эләктергәндә |
 һәм аннан да күбрәк штампда, шарообразная һәм плакучая 50 см - с артык |
 формасы крона). | | Крона даими рәвештә 10 см ара белән булырга тиеш |
 киселү. | | Соңгы чәчүе булырга тиеш | |
 булырга да соңга калмыйча карап проведена
 төр, сортларның соңгы вегетация чоры предп
 (искөрмә булырга мөмкин, мәсәлән, күләмен мөмкин |
 Роминия тәхәллүсе). | | Кисү күрсәтелгән |
 өстәмә мәгълүматларга еллык үсеш буенча үткөрелә |
 билгеләнгән срокларда. | | Гомуми биеклектә һәм постав
 капчыкка төрелгән һәм Крон киңлегендә төргәкләнгән. | |
 металл сетку яки киңлеге крона бу см: |
 контейнерлар | | | 60 - 100, 100 - 150, |
 | | | 150 - 200, 200 - 300, |
 | | | 300 - 400, 400 - 600 |
 Гомуми биекlege см: |
 югарырак 300 см белән |
 интервью 100 см |
 югарырак 500 см белән |
 интервью белән 200 см |
 югарырак 900 см белән |
 интервью 300 см |
 Күчеп утыру саны |
 үсемлекләрдән бирелә |
 төерчек |
 сетке (4 x пер, |
 5 x по һәм тд.) |

Аллеялы агачлар-бу сортлау |
 агачлар (Кр. | агачлар ничек тормышка ашырыла |
 Кр өчен чыгыш ясаучы ботаклар барлыкка килә. | ж. (3 x Пер) |
 яшелләндерү эшләре чикләнмәгән. | Аларда булырга тиеш | |
 йә Марьям, йә Марьям, йә Марьям, йә Марьям, йә Марьям | |
 соңгы кенгә кадәр үткөрелгән | |
 вегетация чоры. | | Биекlege | |
 күсәсеннән: 25 см. кадәр күтәреп алганда | |
 220 см эләктергәндә 25 см артык түгел | |
 кимендә 250 см | |

Кр. | д. с чөнки аларның сортировкасы турыдан туры үсенте юк |
 шарообразной створки бу крону, алар үстөрелә белән ничек гамәлгә ашырыла |
 вә елап, йолдызлар белән ант итәм. | ж. (3 x Пер) |
 формасы куян | | |

Татарстан Республикасы Президенты р. н. Миңнеханов катнаша. | Д) - анык агач үсемлекләре |
 Көүсәр һәм агач арасында чик. | |
 Татарстан Республикасы Премьер-министры р. н. Миңнеханов катнашында Татарстан Республикасы Экология
 һәм табигый байлыктар министрлыгының "2009 елда Татарстан Республикасы Экология һәм табигый байлыктар
 министрлыгы эше нәтижеләре һәм 2010 елга бурычлар турында" коллегия утырышы |
 күрсәткелләренң иң түбән төркеменә (мәсәлән: күсә эләктергәндә 10 см |
 - 10-12 см түгел, ә 8-10 см интервалга) |

Таблица 10. Территорияне комплекслы тәзекләндерү
 рекреацион йөкләнешкә карап

Елгалар-
 онная
 йөк,
 кеше/га территориядән файдалану режимы
 тәзекләндерү чарасына килүчеләр һәм
 яшелләндерү
 5кә кадәр ирекле куллану
 бөтен территория
 5-25 урта-
 жайга салынулы хәрәкәт
 күбесенчә
 юл буенча-
 тропиной
 ау. Мөмкин
 куллану

кыр-кыр
агынты
шарт
махсус
системалы
аларны карау өчен 5-8% тыгызлыгы булган юл-сукмак челтәрен оештыру, экологик сукмак салу
сукмак
26-50 тыгызлыгы 12-15% булган юл-сукмак челтәрен оештыру, экологик сукмак салу, поляннарның кыргычларында буфер һәм туфрак саклаулы утыртмалар булдыру, урман-парк массивын кисеп үтөп, автомагистраль буйларында янучы сак полосалар булдыру
51-100 катгый-жайга салынулы хәрәкәт
буенча гына
юлчыларга һәм аллеяга. Ял алу
махсус
жиһазлы
мөйданчык,
интенсив итеп карау
үсентеләрне,
шул исәптән
актив яклау,
чыкканчыга кадәр
территорияне функциональ зоналаштыру һәм юл-сукмак челтәрен оештыру 20-25% тан да артык тыгызлык белән түгел, буферналар һәм автомагистраль чикләре буйлап кыр саклаучы куаклар утыртмалары булдыру. Су сибүне оештыру (шул исәптән су сибүнең һәм сугаруның автоматик системалары), дренаж, яңгыр канализациясе, тышкы яктырту, парк биналары һәм корылмалары - суүткәргеч һәм канализация, жылылык белән тәэмин итү, кайнар су белән тәэмин итү,
телефонлаштыру. Чүп жыючылар, бәдрәфләр, МАФ урнаштыру
артык
100 гомуми тыгызлыгы 30-40% булган юл-сукмак челтәрен оештыру (керү юлларына һәм актив ял итү зоналарына якынарак), 51-100 кеше йөкләнеше өчен төзекләндерү дәрәжәсе, кыйммәтле үсентеләр булган участкаларны киртәләү яисә гомумән декоратив оградлар белән әйләндереп алу
Искәрмә. Йөкләнешләр артуны булдырмый калу мөмкинлеген булмаган очракта, рекреация объектның һәркем өчен мөмкин булган зоналарда формалаштыруны (11 таблица) күз алдында тотарга кирәк.

11 Таблица. Якында чик дәрәжә
рекреацион йөкләнеш

Рекреационный тибы	Пределная радиусы	хезмәт күрсәтү
торак объекты рекреационная халык (һәркем өчен мөмкин булган зона)		
йөкләнеш - Сан		
	единовременных	
килүчеләр уртача		
объект буенча, кеше / га		
Урман	артык	Түгел 5 -
Урман паркы	50дән артык түгел	15-20 мин. транспарк.
керү.		
Бакчасы артык түгел	100-400-600 м	
Парк	300дән артык түгел, 1,2 - 1,5 км	Парк (күп функцияле).)
Сквер, бульвар	100 һәм аннан да күбрәк	300 - 400 м м
Искәрмә:		
1.	Рекреация объекты территориясендә с зоналары бүленергә мөмкин	рекреацион йөкләнешнең төрле дәрәжәсе.
2.	Чын рекреацион йөкләнеш йозаклар белән билгеләнә,	
көтелгән-R = Ni/Si, кайда R-рекреационная	үле йөкләнеш, Ni-рекреация объектларына килүчеләр саны, Si - мөйдан	рекреацион территория. Килүчеләр саны, бер үк вакытта
рекреация территориясендә урнашкан, 10-15% кабул итәргә	киңәш ителә	һәркем өчен мөмкин булган зонада яшәүче халык саныннан объекта
рекреация.		

Таблица 12. Пандус уклонының күтәрелеш биеклегенән бәйлелеге

Миллиметрларда

Пандус уклоны (нисбәт) күтәрелеш биеклегә

1: 8 кадәр 1: 10 75

1:10,1 1: 12 150

1:12,1 1: 15 600

1:15,1 кадәр 1: 20 760

УЕН ҺӘМ СПОРТ ЖИҢАЗЛАРЫ

Таблица 13. Уен һәм спорт жиһазлары составы

балалар яшенә карап

Яше билгеләнеше тәкъдим ителә торган уен һәм Назначение
жиһазлар физкультурное жиһазлар
Тыныч уеннар өчен-жырчылар
мәктәп алды күнегүләре
яшьсид

(1-3 ел) сабырлык, үсеш г.

хыял: | |

Б) тренировкалар өчен - домики, Пирамида, |
лазания, ходьбалар, гимнастик диварлар, чумалар, |
перешагивания, бревна, таулар |

подлезания, - кублар агач 20 x 40 x |

тигезлек: 15 см; |

- такталар 15, 20, 25 ши

см, озынлыгы 150, 200 һәм 250 см; |

агач такта - бер ахыры |

10 - 15 см биеклеккә күтәреләчәк; |

- поручнялы тау, баскычлы тау |

үзәк майдан да, озынлыгы да |

240 см, биеклегә 48 см (в |

үзәк өлешендә), киңлегә |

баскыч-70 см; |

баскычта-стремянка, биеклек |

100 яки 150 см, ераклык арасында |

кичмәләр-10 һәм 15 см. |

В) тренировкалар өчен - таган һәм качалка. |

вестибулярного

аппараты, ныгыту | |

мышечной системасы | |

(арка мускуллары, корсак һәм | |

аяк), | |

| камилләштерү | |

тигезлек, чувства

ритма, ориентировкалар в | |

киңлек: | |

Балалар) өчен укыту һәм - Пирамида белән вертикальними һәм |

горизонталь перекладиналарны мәктәпкәчә камилләштерү; |

яше (3-7 лазания: - төрле Баскычлар лест

ел) конфигурации белән встроеными |

ярымсакчы, ярымсакчы; |

- тактасы биеклектә агач |

10-15 см (билгеләнә |

махсуставкалар). | | |

Б) укыту өчен - бревно белән стесанным верхом, |

тигезлек проч

күчеш, жир, озынлыгы 2,5 - 3,5 м, киңлегә 2,5

сикереш, 20-30 см; |

сикерү: - "крокодил" бум, озынлыгы 2,5 |

м, киңлегә 20 см, биеклегә 20 см; |

- гимнастик бүрәнәләр, |

горизонталь өлешенә озынлыгы 3,5 м, |

авышной-1,2 м, горизонталь м

өлешендә 30 яки 50 см, диаметр |

бревна-27 см; |

- гимнастик эскәмияләр, |

озынлыгы 3 м, киңлегә 20 см, калынлыгы |

3 см, биеклегә 20 см. |

В) укыту өчен - Горка белән поручнями, озынлыгы 2 |
көрү, лазань, м, биеклеге 60 см; |
хәрәкәт бу - Горка белән лесенкой һәм скатом, |
дүртлек, озынлыгы 240, биеклеге 80, озынлыгы 240
скатыванию: лесенки һәм ската - 90 см, киңлеге |
урман кызлары һәм СКАТ-70 см

Г) укыту өчен - гимнастик стенка, |
көч үсеше, биеклеге 3 м, пролетларның киңлеге түгел |
гибкости, координацияләү кимендә 1 м, диаметр перекладины - |
хәрәкәтләр: 22 мм, ераклык арасында |
аркылы-25 см; |
- гимнаст баганалары |

Д) үстерү өчен - обручами белән стойкой өчен |
күзомера, төгәллек максаты белән ыргыту, биеклеге 120 - 130 |
хәрәкәтләр, җитезлек, см, диаметр обруча 40 - 50 см; |
метанияне укыту өчен - в ыргыту өчен жиһазлар |
максат: "чәчәк", "әтәч", үзәк виде
мишеньлар 120 биеклектә урнашкан |
см (мл.дошк. | | |)- 150-200 см |
(мәктәпкәчә яшьтәге балалар тукталышы. | | |); |
- кольцеброслар - такта белән |
15 биеклеге белән ныгытылган колышкалар | | |
- 20 см, кольцеброслар булырга мөмкин |
горизонталь һәм расположены
авыш; |
бытбылдык щ
рәвешендә дүрт концентрических |
диаметр белән 20, 40, 60, 80 даирәләр кругов
см, 110 биеклектәге мишень үзәге-см
120 см дәрәжәсе идән яки |
мәйданчыклар, әйләнәләр матурлана в
кызыл (үзәк), салат, сары |
зәңгәр дә; |
баскетбол щитлары ныгый |
ике агач яки |
металл стойках шулай булсын |
балдак 2 м дәрәжәдә була |
идән яки мәйдан өслеге. | | | |

Балалар гомуми өчен-гимнастик стенка |
мәктәп физик үсеше: биеклеге кимендә 3 м, саны |
яше 4 - 6; пролет
- чүп-чар, |
перекладина-эспандер өчен |
күнегүләр башкару |
эленеп; |
кульязма-төрле |
конфигурации укыту өчен |
төрле ысуллар белән йөрү |
эленеп тора, тартыла; |
спорт-гимнастик |
комплекслар - 5 - 6 горизонталь комплексы
төрле ныгытылган перекладин |
биеклеккә, перекладиналарга мөмкин |
спорт снарядлары беркетелгә: |
кольца, трапеции, таган, колга һәм |
| | | h. б.; |
- сусыл борычлар |
төрле биеклекләр: | | | 1,5 - 2,2 - 3 м |
берәүләп урнашырга мөмкин |
линияләр яки "Г", "Т" хәрәфләре формасында |
яки елан. | | |

Балалар тәзекләндерү өчен-спорт комплекслары; |
олы мышечной көч, - спорт-уен комплекслары |
мәктәп укучыларына телекүпер һәм гомуми (микроскалодром, Велодром һәм и
яше физик үсеш. |

Таблица 14. Уен жиһазларына таләпләр
Уен

жиһазлар таләпләр

Таган биеклегенә нче дәрәжәдәгә жир кадәр утыргычлар качелей торышы тынғылык булырга тиеш кимендә 350 мм һәм артык түгел 635 мм. рөхсәт ителә түгел, ике утыргычлар бер рамка качелей. Икеләтә көчәлләрдә кечкенәләр өчен утыргычлар һәм зуррак балалар өчен яссы утыргычлар кулланылырга тиеш түгел.

Качалка биеклегенә нче жирнең кадәр утыргычлар торышы равновесия булырга тиеш 550-750 мм.максималь наклон утыргычлар каршындагы хәрәкәт артка һәм алга - түгел, артык 20 градус.

Качалканың конструкциясе анда утыручы баланың тирәкнең терәк өлешенә астына элөгүенә юл куймаска тиеш, кискен почмак, аларның кабыну радиусы булырга тиеш түгел

1 Яңа материал-ны үзләштерү Дәрәслек, сүзлек белән эш итә белү

Карусели минималь ара жир дәрәжәсеннән алып түбән вращающейся конструкцияләр карусель булырга тиеш кимендә 60 мм һәм артык 110 мм. Түбән өслеге вращающейся платформа булырга тиеш гладкой. Максималь биеклегенә нче түбән дәрәжәдәгә карусели кадәр аның югары ноктасы тәшкил итә 1М.

Горки керү горке аша башкарыла лестницу, лазательную секцию яки башка жайланмалар. Аерым торган тауның скаты биеклегенә, керү төренә карамастан, 2,5 м дан артмаска тиеш. Старт майданчыгы-300 мм дан да ким түгел, ө 5 градуска кадәр озынлыктагы 300 мм дан да ким булмаска тиеш, ләкин, кагыйдә буларак, майданчык киңлегенә тайгаклау участогының горизонталь тишелешенә тигез булырга тиеш. Аерым торган тауда старт майданчыгында

Ян коймасының биеклегенә 0,15 метрдан да ким булмаска тиеш. Скольжение участогы наклоны теләсә кайсы ноктада 60 градустан артмаска тиеш. Соңгы участокта ската уртача наклон 10 градустан артмаска тиеш. Край ската горки тиеш подгибаться юнәлешенә буенча жиргә белән радиусом кимендә 50 мм һәм углом загиба кимендә 100 градус. Тау скаты кырыннан жиргә кадәр ераклык 100 мм. метрдан да артмаска тиеш. Тау-тоннель минималь биеклеккә һәм киңлегенә 750 мм булырга тиеш.

Таблица 15. Минималь ара куркынычсызлык
уен жиһазлары урнаштырганда

Уен

жиһазлар Минималь ераклык

Таган кимендә 1,5 м яклар нче боковых конструкцияләр һәм

кимендә 2,0 м алга (элек) нче крайних нокталары таган бу

наклон халәте

Качалки кимендә 1,0 м яклар нче боковых конструкцияләр һәм

кимендә 1,5 м алга нче крайних нокталары качалка

наклон халәте

Карусели кимендә 2 м яклар нче боковых конструкцияләр һәм түгел

ким 3 м өскә таба нче түбән вращающейся өслегенә

карусель

Таулар кимендә 1 м нче боковых яклар һәм 2 м алга нче

Түбән Як тау скаты

АГАЧ УТЫРТУ

Таблица 16. Тәкъдим ителә торган ераклык агаç утырту
урам категориясенә карап

Бу метрда

Урам һәм юллар категориясе машиналар йөрүдән ераклык

өлешендә кадәр ствола

Шәһәр әһәмиятендәгә магистраль урамнар 5-7

Район әһәмиятендәгә магистраль урамнар-3-4

Жирле әһәмияттәгә урамнар һәм юллар 2-3

Керү 1,5-2

Искәрмә. Утырту өчен иң кулай төр: юкә

бүген Татарстан Президенты Рөстәм Миңнеханов "Формула-1" Toro Rosso командасы житәкчесе Франц Тост һәм аның пилоты Даниил Квят белән очрашты.

Берлин, клен татар, клен ясенелистый, ясень пенсильванский, тал шаровидная, вяз шома, боярышники, акация сары.

3 нче кушымта

ЖӘЯҮЛӘЛӘР КОММУНИКАЦИЯЛӘРЕНӘ КИҢЛЕГЕНӘ ТӘКЪДИМ ИТЕЛӘ ТОРГАН ИСӘПЛӘҮ

Тротуарларның һәм башка жәяүлеләр коммуникацияләренә киңлегенә исәпләүне түбәндәгә формула буенча житештерергә киңеш ителә:

$$B = b_1 \times N \times k / p, \text{ кайда}$$

В - жәяүлеләр коммуникациясенең исәп-хисап киңлеге, м;

- жәяүлеләр хәрәкәтенең бер полосасының стандарт киңлеге 0,75 м га тигез;

Н - «пик» сәғәтләрәндә жәяүлеләр хәрәкәтенең факттагы интенсивлығы, участка ике юнөлеш буенча жәяүлеләр коммуникациясе, кеше/сәғәт (әлеге натураль тикшерүләр нигезендә билгеләнә);

к-жәяүлеләр хәрәкәте интенсивлығын перспектив үзгәртү коэффициенты (территориянең шәһәр төзелеше үсеше анализы нигезендә билгеләнә);

р - жәяүлеләр коммуникациясенең бер стандарт полосасының норматив үткөрү сәләте, кеше/сәғәт, аны таблицада билгеләргә киңәш ителә:

Жәяүлеләр коммуникацияләренең үткөрү сәләте

Кеше сәгатенә

Жәяүлеләр коммуникацияләре элементлары пропуск сәләте бер полосасының хәрәкәте	
700дән кызыл линия буенда урнашкан тротуарлар үсеш алган сәүдә чөлтәре	
800дән артык урамның Кызыл линиясе буенда урнашкан тротуарлар кечкенә сәүдә чөлтәрею	
Урам һәм юлларның яшел утыртмалары чикләрендә 800 - 1000 тротуарлар шулла	
600-700 жәяүлеләр юлы дороги	
Машиналар йөрү өлеше аша (жир өсте) 1200-1500 жәяүлеләр юлыходы	
Баскычлар 500-600	
Пандус (уклон 1: 10) 700	
* > Билгеләгәндә кабул ителә торган чик үткөрү сәләте максималь йөкләнеш - 1500 кеше/сәғәт.	
Искәрмә.	
Жәяүлеләр хәрәкәтенең бер полосасының киңлеге-0,75 м.	

4 нче кушымта

ТУФРАК ПОКРЫТИЙ

Туфрак классификациясе

1. Муниципаль берәмлекләр шартларында туфрак покрыениң төрле генезисы бар. Туфрак тибына карап, аңа яшелләндерү системасында файдаланыр алдыннан аның окультурирование алымнары кулланыла.

1.1. Табигый туфраклар-тиешле табигый шартларда формалашкан һәм тулы профильле туфрак (аларны формалаштыру шартларына туры килә торган генетик горизонтлар).

1.2. Өслекле итеп үзгәртеп корылган туфрак-профильнең өске өлешендәге (40 см га кадәр) генетик горизонтларны юкка чыгару яки алыштыруы аркасында барлыкка килгән туфрак.

1.3. Татарстан Республикасы буенча Россельхознадзор идарәсенең фитосанитар, ашлык сыйфаты һәм орлык тикшерү бүлегенең дәүләт инспекторы тарафыннан 2015елның 7 нче апрелендә Белгиядән килгән 3 партия карантин продукция (190 тонна) көнбагыш тикшерелде. Түбәндәге төрләрне аерып торалар:

гидрогеологик шартлардан чыгып бирелә торган вертикаль структуралы катламлы махсус жылытылган грунтларда барлыкка килгән урбаноземнар - конструктороземнар - туфрак;

урбаноземнар-антропоген бозыла торган (in situ) бөтен тирәнлеккә максатчан рекультивация ясамый торган һәм гумусированный горизонтка ия (ясалма рәвештә булдырылган, яки формалашкан туфрак процесслары белән) туфракта барлыкка килгән туфраклар.

2. Атропоген эшчәнлек бозылган территорияләрдә яшел утыртмаларны формалаштырганда, барлык яшелләнделә торган участка үсемлекләрнең туклану элементларында, дым һәм һавада ихтыяжын канәгатьләнделерлек жир шарының иң соңгы калыңлыгын булдырырга тәкъдим ителә. Яшел үсентеләрне булдыру һәм реконструкцияләү эшләрен башкарганда туфрак катламының төрле дәрәжә пычрану очраklары билгеләнгәндә, пычрану дәрәжәсе һәм сыйфаты параметрлары нигезендә, аны рекультивацияләү гамәлгә ашырыла.

3. Агачлар һәм куаклар утыртканда уңдырышлы грунт белән тулган утырту чокырлары ясала. Үсемлек өчен тискәре грунт салынган территориядә туфрак катламын формалаштырғанда, аны механик һәм сорбцион геохимик барьер ролен башкаручы 0,5 м куәтле каты суглинк катламнарын изоляцияләргә тәкъдим ителә. Авыр металл белән пычранган вакытта грунтка авырлығы 6 проценттан да ким булмаган күләмдә углекислый известь кертергә киңәш ителә.

4. Туфрак өслеге һәм туфрак өемнәре бөтен куәт буенча көнкүреш һәм төзелеш чүп-чарыннан чистартылырга тиеш. Туфрак хасил итүче грунтны булдыру өчен кулланыла торган субстрат чүп үләннәренең чүпләнгән булу дәрәжәсе түбән булырга тиеш (әлеге кагыйдәләргә карата 4 нче кушымтаның 2 нче таблицасы).

5. Туфрак катламын проеклаганда туфракның химик пычрану дәрәжәсен исәпкә алырга тәкъдим ителә. Дәрәжәсе аның пычрану билгеләнә санитар һәм биологик аспектлары. Кешенең һәм йорт хайваннарының тормыш эшчәнлегенә өлкәсенә керүче өслекле катлам өчен санитария халәтенәң характеристикасы бирелә. Әлеге катламның куәте 30 к. Биологик характеристика үсемлекләргә нормаль үсешен тәэмин итүче һәм 2 м тәшкит итүче туфрак катламнары өчен бирелә (әлеге кагыйдәгә 4 нче кушымтаның 3, 5, 6 таблицалары).

6. Туфракның санитар бәясе рөхсәт ителгән концентрациясе (ЦСК) яки санитар-эпидемиологик күзәтчеклек органнары тарафыннан билгеләнгән якинча рөхсәт ителгән концентрациясе белән пычраткыч матдәләргә факттагы концентрациясе белән чагыштырыла. Туфракның пычрануы дәрәжәсен биологик бәяләү, гадәттә, пычраткыч матдәләргә фитотоксик ПСКИ белән факттагы концентрацияләргә (4, 8 нче кушымтаның әлеге кагыйдәләргә карата 4 таблицалары) чагыштыруы белән үткәрелә.

7. Туфракның пычрануының биологик дәрәжәсе, гадәттә, анда минималь туфрак бүлөп бирү циклендә пычратуның өстенлекле компоненты эчтәлегенәң уртача дәрәжәсе буенча билгеләнә.

8. Каты филтрлаучы грунтларда (ком, гравия, вак таш кертеләп, 40% тан артык) конструктоземлар төзегәндә алар һәм конструктоземлар арасында 20 см егәрлектәге урта һәм авыр Сугышлы су ташлардан торган катламын жәю тәкъдим ителә. ° Озынлыктагы авышлыкларда конструктозларны 5 тән артык әйләндергән очракта, аларны агулы авыр көпшәле грунт белән тутырып, обрешетка үткәргә кирәк. ° Өелә торган грунтның куәте-15-20 см.

9. Өслек су астына киткән территорияләрдә 2-3 метр туфрак покрлары, гадәттә, кайма капилляр күтәрелү аермасын тәү юлы белән, яшел утыртмаларның төрле типлары өчен тамыр жәю таләпләрен исәпкә алып, конструкцияләнгән. Зурлығы прослоя һәм аның тирәнлегенә билгеләнә нигезендә таблицой. Жир асты суларын 2 метрдан да ким капилляр кайма жиимерә торган территорияләрдә яшел үсентеләр системасын проеклаганда даими дренаж салырга киңәш ителә.

10. Жил эрозиясенә дучар ителгән территорияләрдә (жил тизлегенә 3 м/с дан артык) яшел үсентеләр системасын проеклаганда, 80 - 90% тыгызлыгы белән Дернов Горизонт булдыруны күздә тотарга киңәш ителә. Спорт газоннарын урнаштыру өчен туфрак калыңлыгы төзегәндә, гадәттә, подстилющий грунтның филтрлау сәләтенә карап, дүрт төрле конструкция кулланыла (әлеге кагыйдәгә карата 4 нче кушымтаның 7 нче таблицасы).

11. Муниципаль берәмлек шартларында газоннар һәм откослар өчен грунтлар, кагыйдә буларак, тулысынча алыштыруга мөхтаж. Үсемлек жырләре катламы газон өчен 20 см тәшкит итәргә тиеш, ул үсемлек грунтның механик составын яхшыртып, өстәлмәләргә кергү һәм күп тапкырлар болгату зарури: ком - 25%, торф - 25%, үсемлек жире - 50%. Шулай ук үсемлек грунтның уңдырышлылыгын яхшыртуны минераль һәм органик ашламалар кертүне күздә тотарга тәкъдим ителә. Төзекләндерү эшләрен проеклаштырғанда, канәгатьләнделерелә торган газоннарның сыйфатын яхшыртучы яңа ысуллардан файдаланырга киңәш ителә: гидропосев, «пикс» һ.б. жирлек шартларында газоннар урнаштырғанда орлыклар чөчү нормасы, проектта тиешле шартларны күрсәтеп, 40 кв. метрдан да ким булмашка тиеш.

Яшел үсентеләргә карап тотуны төзелеш һәм реконструкция житештерә торган субъектлар тарафыннан, төзелеш яки реконструкция чорында эксплуатацияләүче оешма объектны тапшырганчы гамәлгә ашырырга тәкъдим ителә.

Таблица 1. Туфрак сыйфатына таләпләр

Туфрак күрсәткечләре. катлам
вә катламнарның тирән офыклары, см
0 - 20 20 - 50 50 - 150
Физик үзлекләре
Физик эчтәлегенә
балчык < 0,01 мм 30 - 40 20 - 40 30 - 40
Тыгызлык
г/см ³ 0,8 - 1,1 1,0 - 1,2 1,2 - 1,3
Химик үзлекләре
Кешелеклелек/о 4 - 5 1 - 0,5 0,5
pH 5,5 - 6,5 5,5 - 7,0 5,0 - 6,0
Эчтәлек ТМ мөнәсәбәт
к ОДК 1 1 1 1
Pb мкр зурлыгы/с <20 <20 <20
Мин. дәрәжә
минераль тәэмин ителеш
азот мг/100 гр туфрак 4,0 4,0 4,0
Эчтәлегенә P ₂ O ₅ һәм K ₂ O
мг/100 г туфрак (мин.
мөмкин булган / оптимизм.) 10/40 һәм 35 10/20 һәм 15 10/15 һәм 10
Биологик үзлекләре
Патогенных зурлыгы
микроорганизмнар, шт./грамм

жирлек
 Мезофаунаның төрлелеге,
 төрлөре 4 3 2
 Фитылык,
 фонга кыскалык <1,1 1,1 - 1,3 1,1 - 1,3

Таблица 2. Чүп үләннөрененң пычрану дәрежәсе

1 кв. метрга данәчеләр саны
 Дәрәжәсе пычрану чүп үләннөренә саны
 Көчсез 1-50
 Уртача 51-100
 Көчле 100 дән артык

Таблица 3. Биологик күрсәткечләр
 нәм аларның бәяләү критерийлары

Биологик Сув .	удовлет	Баш	Тарту-Баш	Тарту.	Эко-
күрсәткечләрельно	экологик	логич.			
удовлет-вөзгыять ситуация					
ворит.					
хәл					
Дәрәжәсе	<5	5 - 10	10 - 50	50 - 100	>100
активлыгын					
микробомассалар					
(кыскалык					
кимү)					
Саны	-	2 3	3 4	5 6	6
патоген					
микроорганизмнар					
1 граммга туфрак					
Тоту	-	кадәр 10	10 - 50	50 - 100	>100
гельминт йомыркасы					
1 кг туфрак					
Коңгыз	>1,0	1,0 - 0,01	0,01 - 0,05	0,05 - 0,001	<0,001
Фитыр	-	<1,1	1,1 - 1,3	1,3 - 1,6	1,6 - 2,0
агулы					
(кыска)					
Бүсер	-	<2	2 - 10	1 - 100	100 - 1000
агулы					
(Сан үсеше					
мутацияләр в					
белән чагыштырганда					
күзәтү)					

Таблица 4. Грунтларның фитотоксичлыгы, ОДК

Миллиграммнарда килограммын
 Cr Ni Zn Pb Cu As CL иона
 100 100 100 300 100 20 100

Таблица 5. Туфрак пычрану дәрежәләре, шул ук вакытта
 туфракта ферментатив активлык бирелә

Миллиграммнарда 100 граммга
 Ферментлар <*> туфракта тоту
 кадмий кургаш цинк
 Каталаза 3 700 300
 Дегидрогеназа 5 300 700
 Инвертаза 10 >1000 10000
 50 >1000 > 10000
 Уреаза >100 >1000 > 10000

<*> Төрле минерализация һәм синтез процессларында катнашучы ферментлар туфракта матдәләр.

Таблица 6. Туфрак пычрануның биологик дәрәжәсе
покрова өчен шартлар житештерү
Миллиграммнарда килограммын

Дәрәжә

пычрану элементлары мг/кг

ТР мышьягы кургаш цинк кадмий бакыр никель хром

Комлы һәм ашлы туфракта (тулай формалар)

Әйбәт.

<*> 1,0 - 2,0 1,0 - 2,1 16,0 - 32,0 27,1 - 55,0 0,26 - 0,5 16,1 - 33,0 10,1 - 20,0 50,0 - 100

Уртача <*> 2,1 - 4,0 2,2 - 4,2 32,1 - 64,0 55,1 - 110 0,6 - 1,0 33,1 - 165 20,0 - 100 101 - 500

Биек <*> 4,1 - 6,0 4,3 - 6,2 64,1 - 96 110,1 - 165 1,1 - 1,5 165,1 - 330 100,1 - 200 501 - 1000

Өч. югары.

<*> >6,0 >6,2 >96,0 >165 >1,5 >330 >200 >1000

РН суглинистлы һәм глинистлы туфрактарда 5,5 дән ким (тулай формалар)

Әйбәт. 2,5 - 5,0 - 32 - 65 55 - 100 0,5 - 1,0 33 - 66 20 - 40 -

Уртача 5,1 - 10,0 - 66 - 130 111 - 220 1,1 - 2,0 67 - 330 41 - 200 -

Биек 10,1 - 15,0 - 131 - 195 221 - 330 2,1 - 3,0 331 - 660 201 - 400 -

Өч. биек >15 - >195 >330 >3,0 >660 -

Суглинистлы һәм глинистлы туфракта 5,5 тән артык (тулай формалар)

Әйбәт. 5 - 10 - 65 - 130 110 - 220 1,0 - 2,0 66 - 132 40 - 80 -

Уртача 11 - 20 - 131 - 260 221 - 400 2,1 - 4,0 133 - 660 81 - 400 -

Биек 21 - 30 - 261 - 390 401 - 660 4,1 - 6,0 661 - 1320 401 - 800 -

Өч. биек >30 - >390 >660 >6,0 >1320 >800 -

Хәрәкәтчән формалары

Әйбәт. - - 3,0 - 6,0 10,0 - 23,0 - 1,5 - 3,0 2,0 - 4,0 3,0 - 6,0

Уртача - 6,1 - 12,0 24,0 - 46,0 - 3,1 - 15,0 4,1 - 20,0 6,1 - 30,0

Биек - - 12,1 - 18,0 47,0 - 69,0 - 15,1 - 30 20,1 - 40,0 31,0 - 60,0

Өч. биек - >18,0 >69 - >30,0 >40,0 >60,0

<*> Нормаль дәрәжә-үсемлекләрнең нормаль үсеше, уртача алганда - орлыкның уңдырышлылыгын киметү, тамыр системасын жиңелү, үсемлекләрнең морфологиясен үзгәртү, үсемлекләрнең үлүе - бик зур.

Таблица 7. Типы Корылмалар урбоконструктоземов
спорт газоннары булдыру өчен

Сантиметрларда

Тибы коренной токимлы тирәнлеге буенча профиль, см

0 - 15 16 - 30 31 - 45 46 - 60

Среднесуглинистые

белән урта фильтрацией Гумуссированный

төп токим катламы

урта күкертле көрән

токим

уртача күкертле төп токым
 среднесуглинистая
 Комлылар Яхшы
 фильтрующие грунтлары Гумуссированный
 урта кат күкертле
 туфрак
 Комлы тамыр токымы
 ком
 Авыррак
 Начар фильтрующие
 Гумуслы грунт
 урта кат күкертле
 туфрак. Дөрлөткөч
 вак таш һәм
 ком көрән
 авыррак

Таблица 8. Авыр металлларның рөхсәт ителгән концентрациясе
 һәм тычканы торак пункт туфракларында

Миллиграммнарда килограммын
 Дәрәжә
 концентрация
 авыр металллар һәм
 эчтәлек мускуллары
 2 класс куркыныч 1 класс куркынычлык
 никель бал цинк кургаш кадмий мышьяк
 Фоновое
 эчтәлек
 комлы һәм
 суперчалы почвах 5-10
 СР. 6 5-12
 СР. 8 25-30
 СР. 28 4-9
 0,01 - 0,1
 0,05 0,9 - 1,7
 СР. 1,5
 Фоновое
 эчтәлек
 сугылучан һәм
 глинистых почвах 15 -
 Егерме биш
 СР. 20 12-30
 СР. 20 30-60
 СР. 45 12-30
 0,09 - 0,3
 0,22 1,2 - 3,2
 2,2

5 нче кушымта

Алым
 РЕКРЕАЦИОН БИЛГЕЛӘНЭШ ТЕРРИТОРИЯЛӘРЕНДӨ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ

Таблица 1. Аллалар һәм юлларны, урман паркын оештыру
 һәм башка эре рекреация объектлары

Төрләрән аллея киңлегенә Назначение

юлларны да (м) төзекләндерү |

Төп 6-9-интенсив яшеллеккә рөхсәт ителә |
 жәяүлеләр хәрәкәте аерым полосалар полосы
 аллеялар һәм (300 дән артык сәгать). | | 2 м киңлектөгә тәртип аша |
 юллар * һәр 25-30 метр саен йөрү рөхсәт ителә. | |
 парк эчендөгә аллея ярда булса |
 транспорт. | | сулыклар, аның аркылы |
 Профиль соединяет булырга мөмкин хәл ителде |
 төрле дәрәжәдәге функциональ зоналар |

жир кишәрлекләре да кагылышы, стеналары белән бәйлә |
вә баскычлар белән. | | | Йөгертмә | :
төп керү юллары. | | | каты плитка. |
асфальтобетон) белән |
бортлану белән обра
таш белән. | | | | Ботакрез
биеклек 2,5 м |

Икенче урында - 3-4,5 интенсив трасса буенча бара |
пенные аллеялар жәяүлеләр хәрәкәте матур урыннар ала мугут
юллар да * (сәгатенә 300 сәгатькә кадәр). | | | көкрәю |
Китү рәхсәт ителә. | | | Катлам: каты |
эксплуатация(плитка, асфальтобетон), |
транспорт. | | | вак таш белән эшкәртелгән |
| | | Соединяют | вяжущими. Ботакрез
икенче дәрәжәдәге керү юллары 2,0 - 2,5 м. садовый вход
парк объектлары да борт, чәчәк бордюралары һәм |
үзара. | | | үлән, су биру лотоклары |
| | | | яки башкалар |

Өстәмә - 1,5 - 2,5 Жәяүлеләр Өчен Бушлай Допол
кече трассировка хәрәкәте, һәр борылышешельные
жәяүлеләр ешлыгы. | | | акланган һәм теркәлгән |
Татарстан Республикасы Транспорт һәм юл хужалыгы министрлыгы объектом
рәхсәт ителә. | | | төркем белән яки ялгызными
Аерым үсентеләргә чыгарыла. | | | Буй |
парковым уклон рәхсәт ителә 80 |
корылмаларга. | | | | промилле. | Катлам: плитка, |
туфрак яхшыртылган |

Троптар - 0,75-1,0 өстәмә трасса буенчаруется
прогулочная чөлтәре белән крутым склонам аша чыная, |
табигый чокырлар, инешләр. | | | |
характером катлам: Грунтое
Ландшафт. | | | | табигый. |

Велосипед-1,5-Велосипед Трассасы |
ные дорожки 2,25 прогул
этәч, сизезенчесе). | | | | |
| | | | Киңәш ителә пункты |
техник хезмәт күрсәтү. | | | | Йөгертмә |
каты. | | | | Ботакрез
биеклек 2,5 м |

Юллар өчен 4,0 - 6,0 прогул
ат чабышлары ,экипажларда, 60 промиллега кадәр бара. | | |
чана. | | | | Ботакларны кисәргә рәхсәт ителә |
керү юлы 4 м. Выс
эксплуатация өслеге: грунт покры
транспорт. | | | | | яхшыртылган. |

Автома-4,5-7,0 автомобиль трассасы буенчаруется
бильная йөрү һәм юл периферии урман паркы " Пери
парк эчендәге якта жәяүлеләр ягында дорога
транспорт. | | | | коммуникацияләр. | | | Иң зур |
70 озынлыктагы уклон рәхсәт ителә |
йөрү тизлегә-промилле, максат-скорость
40 км/сәг.эксплуат | Радиусы |
транспорт-15 метрдан да ким түгел. |
Катлам: асфальтобетон, |
вак таш, вак таш, |
| | | | эшкәртү вяжущими, |
бордюрлы таш. | | | | |

Искәрмә: 1. | Жәяүлеләр алкалары киңлегенә зоналар кертелә |
жәяүлеләр хәрәкәте, чикләмә Яшел полосалар, су бүлү юллары |
лотоклар һәм эскимияләр урнаштыру өчен майданчыклар. | | | Чикләү жайланмалары |
Яшел полосалар киңлегә 6 метрдан артык булганда кирәк. |
2. | Алль һәм тамгаланган юллар типларында " * " рәхсәт ителә |
ролик такталарында, тимераякта, самокатларда махсус шуудан кала кат
жиһазландырылган территорияләр. | | | |

комплекслары күмәк уеннар			
өчен балаларны			
14 яшькә кадәр			
Спортив- Төрле Махсус 150 - 7000 10,0			
эмма-уен-хәрәкәтчән уеннар һәм жиһазлар и балалар өчен һәм күңел ачу, төзекләндерү, благоустройство яшүсмерләр, шул исәптән Велодром, исәпләнгән вел 10-17 скалодром, конкрет			
яшь, мини-рампалар өчен, спорт-уен лет өлкәннәр шуу өчен куллану			
ролик тимераяклары			
6			
Каплау өчен алшартлар: Определяются ковые парки, урыннардагы асфальт-бетон, транспорт белән мәйданы белән кисешкән урында плиточным, плитки һәм таләпләр требованиями автостоян-хәрәкәт графигына баткан кәрәзле паркка керү юллары шәһәр газоны белән күй, транспорт жиһазландырылган транспорт белән бортлы таш белән			

Таблица 3. Мәйданы һәм паркларның үткөрү сәләте
Корылмалар һәм мәйданчыклар

Объектларның һәм корылмаларның исеме пропуск бер кв. метрлык Сәләт способность урын яки объект или (кеше көнендә) объект			
1 2 3			
Аттракцион зур < * > 250 800 Татарстан Республикасы Премьер-министры и. ш. Халиков катнаша.			
Йөзү бассейны: ачык 50 х 5 25 Татарстан Республикасы Премьер-министры и. ш. Халиков катнаша.			
Игротека < * > 100 20			
Хор җырлау мәйданчыгы 6,0 1,0			
Мәйданы (терраса, зал) өчен 4,0 1,5 бию			
Ачык театры 1,0 1,0			
Жәйге кинотеатр (фойессыз) 5,0 1,2			
Жәйге цирк 2,0 1,5			
Күргәзмә павильоны 5,0 10			
Ачык лекторий 3,0 0			
Павильон өчен уку һәм тихих уеннар 6,0 3			
Кафе 6,0 2,5			
Сүздә киоск 50,0 6			
Киоск-китапханә 50,0 60			
Касса < * > 120,0 (1 сәгать) 2,0			
Бәдрәф 20			
Беседкалар өчен ял 10,0 2,0			
Су-чаңгы станциясе 6,0 4			
Физкультура-тренажерлар залы 10,0 Физкультурно			

Жәйге раздевалка 20,0 2,0		
Кышкы чишену бүлмәсе Зимняя		
Жәйге душ белән раздевалками 10,0 1,5		
Автомобиль кую урыннары < * > 4,0 машиналар 25,0		
Велосипед өчен тукталышлар < * > 12,0 машиналар 1,0		
Биллиардная (1 өстәл) 6 20		
Балалар автодромы < * > 100 10		
Каток < * > 100 x 4 51 X 24		
Корт өчен теннис (ябык) < * > 4 x 5 30 x 18		
Бадминтон майданчыгы < * > 4 x 5 6,1 x 13,4		
Баскетбол майданчыгы < * > 15 x 4 26 x 14		
Волейбол майданчыгы < * > 18 x 4 19 x 9		
Гимнастика майданчыгы < * > 30 x 5 40 x 26		
Шәһәрчәкләр өчен майданчык < * > 10 x 5 30 x 15		
Балалар өчен майданчык 6 2		
Массакуләм уеннар өчен майданчык 6 3		
Нст өчен майданчык. теннис (1 5 x 4 2,7 x 1,52		
өстәл)		
Теннис майданы < * > 4 x 5 40 x 20 Площадка		
Футбол кыры < * > 24 x 2 90 x 45		
96 x 94		
Алкалы хоккей кыры < * > 20 x 2 60 x 30		
Спорт үзәге, стадион < * > 20 x 2 96 x 120		
Консультация пункты 5,4		
<*> Майдан нормасы объектка бирелде.		
Объект парк территориясендә урнашкан.		

6 нчы кушымта

Алым
ЖИТЕШТЕРУ БИЛГЕЛӨНЭШЕНДӨГЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРДӨ ТӨЗЕКЛӨНДЕРУ

Житештерү объектларын төзекләндерү
төрле тармаклар

Тармак яклау чаралары тәкъдим ителә торган кабул итүләр		
предприятиеләрнең әйләнә-тирә мохитне төзекләндерү		
Приборлар төзү-цехларны максималь рәвештә газоннан изоляцияләү		
яралар да-ярдәмче, склад катламнары, каты өслекләр генә		
электрон зоналары һәм урамнар; каты булмаган материаллардан.		
сәнәгать территорияне саклау сулыкларны, фонтаннарны һәм фонт		
тузан һәм башка су сибү торбасыннан.		
зарарсызлыклар, шулай ук саклагыч полосаларның тыгыз утырту		
кояш кызудан. массивлар һәм төркөмнәр.		
Рядовые утырту буенда төп		
алым.		

Корылуучы үсөмлекләр уагаqsız |
дәхи алар гаурәтләрен зинадан саклаучылардыр. |
мамыклап. | | | |
Тәкъдим ителә торган: жиләк-жимеш агачлары, |
чәчәкләр, розарийлар. | | | |

Туку изоляциясе бизеү мөйданчыклары урнаштыру читтә |
цехлар сәнәгате; бизәкләү цехларының тәэсир итү зонасын булдыру. | |
уңайлы шартлар бизеү тирәсендә яшелләндерү |
ял итү һәм хәрәкәт итү цехларының яхшы булуын тәэмин итә |
территориясе буенча; |
шумозащита чәчәк түтәлләрен киң кулланы, |
фонтаннар, декоратив скульптуралар, |
уен җайланмалары, чаралары |
мәгълүмат. | | | | Мөйданчыклар шаулапаш
ял итү. | | | |
Бакчалары плоских түбәләрендә корпуслар. | | | |
Ассортиментта чикләүләр юк: |
ылыслы ,ственные
чәчәк атучы куаклар, лианнар һәм |
| | | | h. б. |

Май-изоляциясе-тотрыклы газон булдыру. | |
дельная һәм җитештерү тыгыз агач-куакковые
инженерлык ятмаларынан сөт цехлары 50% ка кадәр мөйданны били |
сәнәгать озелен |
коммуникацияләр; эреләндерелгән Однород төркемнәре |
үсентеләр тузаннан саклау территорияне "тондыра" |
бөтен яктан. | | | |
Ассортиментта облад
бактерицид үзлекләре: имән |
кызыл, миләш ,ыкнов
Европа карагач, чыршы ак, |
сербская h. б. Серб
Юл чыгымнарын каплау - монолит |
бетон, бетон плитәләрдән тротуарлар. | | | |
Икмәк пешерү зонасы-Изоляция окруж
сәнәгать-ул матур үсеп килүче төркемнәр белән янәшә на
үзгәч утыртмалары территорияләре ность
торак пункты нче (юкә, клен, тополь Канада, |
житештерү миләшләре гади, карагачница
шау-шу; Себер, чыршы ак). | | | |
Яхшы Предзавод зонасында - ялгызлар |
агачларның декоратив нөсхәләрен җилләтү | |
| | территорияләре | (чыршы колночая, сизая, серебристая, |
Швед клены). | | | |

Ит комбинаты-селитебной саклау, ял мөйданчыклары янында урнаштыру |
син территория нче Административ корпусы, у |
ис үтеп керү; кеше күп йөри торган цехлар урыннарда да проник
тузаннан саклану; эзер продукцияне читкә җибөрү. | | | |
территориянең аэрациясе гади газон, ажуралы аз
агач-куак утырту. | | | |
Ассортиментта облад
бактерицид үзлекләре белән. | | | | Утырту |
цехларның визуаль изоляциясе өчен |

Төзелеш тавыш кимү, тыгыз саклагыч утырту из
сәнәгать тизлек җил һәм зур живописных төркемнәре һәм |
массивларга язылганлык. | | | |
территорияләр; ял мөйданчыклары бизируются
изоляция төсле. | | | |
якын-тирәдәгә чәчәк актив кертелә |
төзелеш, транспорт корылмалары, территории
торак пункты; кече архитектура формалары һәм башкалар |
җанлану төзекләндерү элементлары. | | | |
монотон һәм ассортимент: Клен, ясен, юкә, |
төссез мохит вязы һәм тдп. |

ясалма таш. | | | |
яки табигый сыпучих катнашмасы | |
| | таш | | материаллары | |
тоткарсыз | |
яки укрепленные или
аллы-артлы | |

| Урамнар жирле | шул ук | - | - | Асфальтобетон |
эһәмияттәге тибындагы в, г һәм Д. |
торак цементобетон. | |
| төзелеше | | | | |
шул | Асфальтобетон | - | - | | | |
житештерү һәм типтагы Г һәм Д. | | | | |
коммуналь-Цементобетон | | | | |
склад зоналарында | | | | |

Жәяүле урам Штучные шт
элементлары бер	элементлары берсе -		
ясалма	ясалма		
яки табигый	яки табигый		
таш.			
Пластбетон			
төсле	төсле		

Мәйданнар Штучные Площади
представительские, элементлары арасыннан элементы
ясалма прибор, прибор
ижтимагый - яки табигый яки табигый или
таш. | | | | |
Асфальтобетон Асфаль
типтагы г һәм д. типтагы Г һәм д. | | | |
Пластбетон |
төсле. | | | | |
| | | | |
транспорт | Штучные | | | |
чишелеше | элементлары берсе - | | | |
| ясалма | | | | |
| яки табигый | | | | |
таш. | | | | |
Асфальтобетон | | | | |
типтагы г һәм Д | | | | |

Жәяүлеләр дә шул ук хәл и
жир өсте юлы, проезд
| | өлешендә яки | | |
Ыштаные
	элементлары берсе -			
	ясалма			
	яки табигый			
	таш			
жир асты һәм асфальтобетон: Асфальтобетон				
жир өсте типтагы в, г, д. типтагы в, Г, Д				
Элементлары штучные				
	се			
	ясалма			
	яки табигый			
таш. | | | | |

| Күперләр, эстакады, | Штучные | - | - | шул ук |
юлүткәргечләр, элементлары берсе | | | | |
Тоннель ясалма | | | | |
| | яки табигый | | | | |
таш. | | | | |
Асфальтобетон | | | | |
типтагы г һәм Д | | | | |